

voice

ATHENS

#8
μίζερ

Ο Στέλιος Παρλιάρος
κάθε μήνα με την
Athens Voice

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2024

25 χρόνια Lidl

Το #teamLidl στα καλύτερά του

Στα Lidl γιορτάζουμε τα 25 χρόνια μας, μαζί με κάθε μέλος της ομάδας μας. Αλλά δεν μένουμε εκεί. Κάνουμε ακόμα περισσότερα σήμερα, για να πετύχουμε περισσότερα αύριο. Συνεχίζουμε να προσφέρουμε ένα φιλικό, ομαδικό και σταθερό εργασιακό περιβάλλον, που δίνει ευκαιρίες εξέλιξης σε όλους. Αναγνωρίζουμε τον κόπο, τον χρόνο και τις φιλοδοξίες όλων των ανθρώπων μας και κάνουμε τα πάντα, για να παραμείνουμε «Κορυφαίος Εργοδότης» στην Ελλάδα, για ακόμα περισσότερα από 8 συνεχόμενα χρόνια.

**Κατώτατος μισθός
υπαλλήλων καταστημάτων 1.050€**

Το Lidl στα καλύτερά του!

team.lidl.gr

Καλλιθέα

Nicolas Hubesch

Όλα τα σκίτσα μου είναι περίπατοι

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

Ενα βράδυ με φεγγάρι σε μια γωνία του Βύρωνα, οικόπεδα ανάμεσα σε πολυκατοικίες, τα προσφυγικά στην Αλεξάνδρας, ηλικιωμένες που ανηφορίζουν αργά τον λόφο, άνδρες καθισμένοι διάσπαρτα στις καρέκλες των καφενείων, τα άσπρα σπίτια της Κιμώλου, τα βουνά της Τήνου, οι βουκαμβίλιες της Ερμούπολης, η γέφυρα του ρεμπέτη στη Δραπετσώνα, τα Μανιάτικα με τα αδέσποτα στον δρόμο, οι εξωφρενικές λεπτομέρειες των τάφων στο Α΄ Νεκροταφείο, το πυκνό αστικό τοπίο του Παγκρατίου, τα μπαλκόνια από τις πολυκατοικίες του Βύρωνα, οι φοιnikές της Σαλαμίνας, τα απλωμένα ρούχα στα μπαλκόνια στις Τζιτζιφιές.

Οι γειτονιές μιας πόλης, της Αθήνας, ζωγραφισμένες με ξυλομπογιές, με χρώματα, με ευαισθησία και ακρίβεια και έναν απίστευτο λυρισμό. Αυτός είναι ο κόσμος του Νικολά Ουμπές. Τον παρατηρείς κι αναρωτιέσαι πόσο καλύτερα μπορεί να βλέπει και να ξέρει την πόλη σου ένας ξένος;

Ο Nicolas Hubesch γεννήθηκε το 1969 στα προάστια του Παρισιού από Βέλγο πατέρα και Γαλλίδα μητέρα. Μετά από σπουδές στο Στρασβούργο, όπου φοίτησε στο τμήμα εικονογράφησης της École des Arts Décoratifs, εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, έκανε διάφορες περιστασιακές δουλειές και στη συνέχεια άρχισε να εργάζεται για τον Τύπο, καθώς και για εκδοτικούς οίκους, με ειδικευση στο παιδικό βιβλίο. Έκτοτε, έχει εκδώσει περίπου πενήντα κόμικς και παιδικά άλμπουμ για μεγάλο αριθμό εκδοτών στη Γαλλία. Στην Αθήνα τον έφερε ένας έρωτας, αλλά όταν ο έρωτας τέλειωσε, εκείνος είχε ήδη ερωτευτεί την πόλη. Ζει εδώ και οκτώ χρόνια στο Παγκράτι, έμαθε να γράφει και να μιλάει ελληνικά και (κυρίως) έμαθε να παρατηρεί και να καταγράφει ό,τι βλέπει στις βόλτες του.

«Έκανα τόσους πολλούς περιπάτους, περπάτησα τόσο πολύ εδώ και εκεί...» λέει περιγράφοντας τον τρόπο που δουλεύει, «μερικές φορές, έπαιρνα το λεωφορείο χωρίς να ξέρω πού πήγαινε. Κατέβαινα στο τέρμα της γραμμής και περπατούσα ξανά, σε δρόμους που δεν γνώριζα, τυχαία διαλεγμένους, και άφηνα το βλέμμα να πλανιέται τριγύρω. Τα οικόπεδα με τις πολυκατοικίες, τον νεαρό που καπνίζει στο μπαλκόνι, τα γατάκια που σε κοιτάζουν αιφνιδιασμένα και τρέχουν να κρυφτούν κάτω από τα παρκαρισμένα αυτοκίνητα. Σταματώ και ζωγραφίζω, φωτογραφίζω, καταγράφω τις μικρές λεπτομέρειες στο μυαλό μου και όταν επιστρέφω, τη στιγμή που θα αρχίσει να με παίρνει ο ύπνος, η βόλτα ζωντανεύει ξανά στον νου. Η ατμόσφαιρα, τα χρώματα, τα πρόσωπα, τα κίτρινα περιεργα βλέμματα των γατιών... Όλα τα σκίτσα μου είναι περίπατοι. Κάθε σκίτσο που βλέπετε είναι ένας περίπατος του οποίου θυμάμαι και την παραμικρή λεπτομέρεια. Πρέπει να είσαι τουρίστας για να ανοίξεις επιτέλους τα μάτια και να κοιτάξεις τον κόσμο; Νιώθω σαν τουρίστας που δεν θέλει να γυρίσει σπίτι του».

Ένα μεγάλο μέρος των σκίτσων του είναι αφιερωμένο στις γειτονιές της Αθήνας, αλλά το πεδίο της έμπνευσής του συχνά επεκτείνεται και στην υπόλοιπη Ελλάδα, και στα νησιά.

Το 2022 έκανε μια ατομική έκθεση στο Γαλλικό Ινστιτούτο με αφορμή την επέτειο των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή, με σκίτσα κτιρίων σε γειτονιές της Αττικής που στέγασαν τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Πριν από λίγες ημέρες ολοκληρώθηκε μια ατομική έκθεση σκίτσων με τίτλο «Souvenirs d'Athènes στο Prelab», στα Εξάρχεια, με διάφορες όψεις της Αθήνας και των γύρω περιοχών της. Μπορείτε να δείτε τη δουλειά του στον λογαριασμό του στο Instagram: @nicolas.hubesch

Οία Σαντορινής.
Δύο ντόπιοι πιτσιρικάδες 6-7 χρονών κάθονται σε ένα πεζούλι τρώγοντας παγωτό, κοιτάζοντας να περνάνε από μπροστά τους μιλιούνια τουρίστες.
**-Πού πάνε όλοι αυτοί; ρωτάει ο πιο μικρός.
-Πάνε να δούνε το αγιοβασίλεμα.**
(Σάββατο απόγευμα)

«...τον έπιασε, λέει, η Αντιπρομακτική...»
(Δύο αλλοδαπές γυναίκες συζητώντας στα παγκάκια έξω από την Παναγία τη Χρυσοσπηλιώτισσα. Αιόλου, Κυριακή πρωί)

«Εγώ είμαι ΤΡΕΛΟΣ! Να το ξέρεις!»
(Νεαρός ημίγυμνος, άρθιος στο παγκάκι, μιλάει στο κινητό του. Παρκάκι της Μίας Νυκτός, Αλεξάνδρας & Βασιλίσσης Σοφίας, Κυριακή μεσημέρι)

Κυρία Α: **Την έχασες;**
Κυρία Β (με αγωνία): **Ναι!**
Κυρία Α: **Μήπως βρήκε καμιά κουνιστή και την πήρε από πίσω;**
(Κυρίες κάποιας ηλικίας ψάχνουν τη σκυλίτσα της μίας, έξω από σούπερ μάρκετ. Κολωνάκι, Σάββατο πρωί)

**-Γειάαα. Έναν διπλό παγωμένο.
-Σκέτο;
-Όχι, γλυκό. Τις Τετάρτες τον παίρνω γλυκό. Το 'χω σε κακό να πάρω σκέτο και μονό.**
(Νεαρός σε coffee spot. Γουδί, Τετάρτη πρωί)

«Παναγιώτη, για πες μου... Το αλτοχάμερ –ποιο αλτοχάμερ, τι λέω μωρέ– ο καταρράκης σε επηρεάζει στο σταυρόλεξο;»
(Παπουδές σε καφέ της Νεάπολης Εξαρχείων, Πέμπτη πρωί)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

Ποιος μπορεί να συνεργαστεί με την κεντροδεξιά;

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Τα 50 χρόνια της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας μόνο ανέφελα δεν ήταν. Ωστόσο, ήταν όλα ειρηνικά και δημοκρατικά και μάλιστα σε μια πορεία διεύρυνσης δικαιωμάτων και ελευθεριών. Η πατρίδα έγινε επιτέλους μια φιλελεύθερη Δημοκρατία. Ήταν όμως και χρόνια παραγωγικά, με κορυφαίο το γεγονός της εισόδου στον στενό πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που βελτίωσαν καθοριστικά το βιοτικό επίπεδο των πολιτών και εκσυγχρόνισαν σημαντικά το κράτος και τις υπηρεσίες του. Και μας έσωσε την ύστατη στιγμή.

Φυσικά και δεν έλειψαν οι χρόνιες παθολογίες, που παρ' όλες τις αποσπασματικές προσπάθειες, δεν εξαλείφθηκαν. Το στρεβλό κρατικοδίαιτο μοντέλο που μας οδήγησε πριν λίγα χρόνια στο χείλος του γκρεμού, μπορεί να υποχώρησε, αλλά είναι ακόμη εδώ. Και το κρατάμε με τα δόντια. Η φοροδιαφυγή παρὰ με την αισχροκέρδεια καλά κρατούν, η αξιολόγηση του δημόσιου τομέα επί της ουσίας «απαγορεύεται», η καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης είναι σχεδόν φυσικός νόμος. Η ανομία και κυρίως η ατιμωρησία έγιναν πλέον τόσο καθημερινά, που μας ξενίζει ακόμα και το ενδεχόμενο να πάει φυλακή κάποιος που σαπίζει τη γυναίκα του στο ξύλο. Το δημόσιο σχολείο δεν σε μαθαίνει πλέον γράμματα και λειτουργεί μόνο για να συντηρεί ένα μοναδικό στον κόσμο, παράλληλο σύστημα φροντιστηριακής υποστήριξης. Η εισοδηματική και κοινωνική σύγκλιση με την Ευρώπη δεν είναι απλώς όνειρο, είναι άλλο σύμπτωμα. Και γι' αυτό έχουμε πάψει να τη συζητάμε.

Τα αίτια της παθολογίας μας είναι ιστορικά, έχουν αναλυθεί ενδελεχώς από σοβαρούς επιστήμονες και δεν είναι της παρούσης. Το ερώτημα είναι γιατί αρνούμαστε τη θεραπεία. Και εδώ η απάντηση είναι μία. Διχαστικό και συγκρουσιακό πολιτικό σύστημα. Για το οποίο η μεγαλύτερη αμαρτία είναι η συνεννόηση. Έτοιμο νόμο να έχει ένας υπουργός – ακόμα και ψηφισμένο από τη Βουλή – που όμως δεν έχει μπει ακόμη σε εφαρμογή, έτσι και φύγει ο υπουργός, ο νόμος μπαίνει στο ντουλάπι και φτου και πάλι από την αρχή. Ακόμα και αν η κυβέρνηση είναι ίδια ή του ίδιου κόμματος με τον ίδιο επικεφαλής. Ακόμα κι αν δεν προκαλεί κοινωνικές αναταραχές. Διότι ο διχασμός είναι παντού, ακόμα και μέσα στην ίδια κυβέρνηση, στο ίδιο κόμμα. Ακόμα και στο ίδιο το κορμί του κάθε πολιτικού. Ακόμα και στον αέρα που αναπνέουμε.

Μέσα σε ένα τέτοιο εγκυβερτημένο διχαστικό κλίμα κάποιος συζητούν

για τη μεγάλη Κεντροαριστερά. Και αναζητούν συνεννοήσεις μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ και διαφόρων αριστεριστικών γκρουπούσκουλων. Στο πλαίσιο και καλά του νικηφόρου, γαλλικού Νέου Λαϊκού Μετώπου (NFP). Στην κατεύθυνση αυτή, κάποιος στο ΠΑΣΟΚ αναζητούν ποιος νέος ηγέτης είναι ο καταλληλότερος για να τους ενώσει με την Αριστερά. Αλλά και στον ΣΥΡΙΖΑ κάποιος άλλος θέλουν να απαλλαγούν από τον Κασσελάκη και να επαναφέρουν τον Τσίπρα, με στόχο να ηγηθεί του νέου ομαδικού εγχειρήματος. Και μόνο που όλοι αυτοί αναζητούν συμμαχικό σχήμα είναι ύβρις για την πολιτική ιστορία του χώρας. Όταν οι διχογνωμίες, οι αντιπαλότητες, τα συντροφικά μαχαίρωμα και οι διασπάσεις είναι δομικά στοιχεία της κουλτούρας τόσο της ευρύτερης Αριστεράς όσο και του ΠΑΣΟΚ. Πώς θα κάτσουν όλοι αυτοί οι «οπληρχηγοί» στο ίδιο τραπέζι;

Αλλά και στον χώρο της Δεξιάς τα πράγματα δεν είναι καλύτερα. Και δεν αναφέρομαι στα ακροδεξιά κόμματα που είναι πλέον πολύ μακριά από τη ΝΔ του Κ. Μητσοτάκη, για λόγους τόσο ιδεολογικούς όσο και διεθνούς προσανατολισμού (Ρωσοφιλία). Πρόσφατα έγινε μια οργανωμένη απόπειρα υπονόμησης της ενότητας του κόμματος εκ μέρους των δύο τέως ηγετών της ΝΔ, του Α. Σαμαρά και του Κ. Καραμανλή. Φάνηκε ως κατάθεση διαφορετικών απόψεων πάνω στα ιερά και όσια της συντηρητικής παράταξης, αλλά ήταν σαφής προσπάθεια δημιουργίας εσωτερικού θέματος. Και αμφισβήτησης της πορείας που έχει επιλέξει ο Μητσοτάκης και οι συνεργάτες του, τόσο για το κόμμα όσο και για τη χώρα. Αμφότεροι είναι αποστρατευμένοι και δεν έχουν να κερδίσουν τίποτα από μια αναταραχή στους κόλπους του δικού τους κόμματος. Όμως η κουλτούρα της διαίρεσης, η λατρεία του διχασμού, η ανάγκη να κάνεις αισθητή την παρουσία σου όχι μέσω του θετικού, αλλά του αρνητικού έργου είναι η ταυτότητα των περισσότερων πολιτικών μας.

Πρέπει να είναι πολύ μεγάλη η χαρά του να πεις «εγώ τον έριξα» και όχι «εγώ τον στήριξα». Είναι μια εσωτερική ανάγκη με ψυχολογικά, αλλά και πολιτικά αίτια. Μέσω του διχασμού, της διαίρεσης και της εκθροπιάσεως αναζητείται και αξιώνεται προσωπική ακτινοβολία και πολιτική-οικονομική ισχύς. Διαλύονται παρέες και σχημα-

τίζονται άλλες που τις ενώνει το μίσος για τους απέναντι και η αγάπη για το δικό τους όφελος. Ποτέ για το όφελος της χώρας. Χαλάνε δουλειές και φτιάχνονται άλλες με σκοπό το χρήμα και τη δύναμη και αυτό πλέον έχει γίνει κοινός τόπος, έχει διαπαιδαγωγήσει την κοινωνία και παράγει πολιτικά αποτελέσματα. Σε τέτοιο βαθμό, που όλες αυτές οι γκρούπες που δεν έχουν κανένα νόημα ύπαρξης πολλαπλασιάζονται ακριβώς και μόνο για να υποδηλώσουν την αντίθεσή τους προς το μπητρικό κόμμα. Και μόλις δουν ότι κάποιος ηγέτης τα καταφέρνει, επιτυγχάνει νίκες, λύνει προβλήματα και κυριαρχεί, χυμάνε να του τσαλακώσουν την εικόνα ακόμα και χωρίς προσωπικό όφελος. Δίθην, γιατί παντρεύονται οι ομοφυλόφιλοι.

Αν οι εκλογές στο ΠΑΣΟΚ έχουν κάποιο νόημα για τη χώρα, είναι για την επίτευξη μιας μελλοντικής κυβερνητικής συνεργασίας με τη ΝΔ. Θα εκλέξουν ηγέτη που να μπορεί και να θέλει να συνεργαστεί με τον Μητσοτάκη, αν χρειαστεί; Αυτό είναι σήμερα το επίδικο. Και όχι η φανταστική κεντροαριστερά με τον Κασσελάκη, τη Ζωή και τον Βαρουφάκη. Είναι πολύ πιθανό και φυσιολογικό στις επόμενες εκλογές να μην είναι εφικτή η αυτοδυναμία. Δεν είναι κακό. Κάποια στιγμή πρέπει να μάθουμε σε συνεργατικές πλην όμως σταθερές κυβερνήσεις. Που θα εμπλουτίζουν το μείγμα. Θα του δίνουν νέες σύγχρονες ιδιότητες και θα το καθιστούν χρήσιμο για τον πολίτη και τη χώρα στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης. Θα λύνουν τα χέρια για τομές και μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη ο τόπος. Όπως ακριβώς προοδεύει η φαρμακολογία για να αντιμετωπίσει τις μεταλλάξεις των ιών. Για να θεραπεύσει παλιές και νέες ασθένειες.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΝΑ ΠΕΙΣ «ΕΓΩ ΤΟΝ ΕΡΙΞΑ» ΚΑΙ ΟΧΙ «ΕΓΩ ΤΟΝ ΣΤΗΡΙΞΑ»

Σε αυτήν τη λογική της διακομματικής συνεργασίας, η Άννα Διαμαντοπούλου είναι το πρόσωπο που θα μπορούσε να αλλάξει την ατζέντα όχι απλώς του ΠΑΣΟΚ, αλλά της πολιτικής κουλτούρας της Ελλάδας.

Να βάλει τη δική της κεντρώα ή και σοσιαλδημοκρατική συνιστώσα σε μια συνεργασία με τη κεντροδεξιά του Κυριάκου Μητσοτάκη, προς όφελος τόσο της χώρας όσο και της ασφάλειας της περιοχής. Να μειώσει την εκθροπιάθεια και να μετατοπίσει το ενδιαφέρον στην παραγωγή ωφέλιμου, θετικού έργου. Δεν είναι ούτε ενδοτισμός ούτε προδοσία. Είναι αλλαγή υποδειγματος, ίσως εξωφρενική για μια βαλκανική δημοκρατία, αλλά απαραίτητη για το πολύπαθο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης εν μέσω των λεόντων της Ανατολής. Θα κλείσω με στίχους που τραγούδησε ένας αυθεντικός λαϊκός βάρδος που δεν είναι πια ανάμεσά μας «Πού πας, πες μου πού πας, μη χτίζεις τοίχους, χτίσε γέφυρες για μας». **Α**

ΠΝΕΥΜΑ ΑΝΤΙΛΟΓΙΑΣ

Οί Έλληνες έχουμε την ανάγκη να εκφραστούμε

Της ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΜΠΙΝΑΖΗ

Τον τελευταίο καιρό στην Ελλάδα πληρώνεις εισιτήριο για θέατρο και καταλήγεις σε κατήκηση φεστιβάλ ΚΝΕ. Μου έχει συμβεί δύο φορές μέσα σε έναν χρόνο, μετά την υπόκλιση να βγαίνει επί σκηνής είτε ο σκηνοθέτης είτε κάποιο μέλος της παράστασης και να παρερμνεύει, μετά την ερμηνεία των ηθοποιών, είτε το κείμενο είτε τον συγγραφέα. Γιατί η χρονική ακολουθία κάνει το σχόλιο να φαίνεται ως επιστέγασμα του έργου. Μα, αν ήθελα αποφάρα θα ξεκινούσα καφενιακή κουβέντα στο Facebook επί ίσους όρους. Όχι εγώ στα σκοτάδια και ο άλλος λουσιμένος στο φως επί σκηνής. Αν ήθελα αποφάρα πολιτική, δεν θα πλήρωνα εισιτήριο για θέατρο. Άσε που στο θέατρο πάμε για αποφόρτιση, επαναπροσδιορισμό, ανασύνταξη. Τι νόημα έχει να φεύγεις με νεύρα κουρελιασμένα; Και ποιος νομιμοποιεί οποιονδήποτε ώστε να χρησιμοποιεί τους κλασικούς για να τους χωρέσει στο ιδεολογικοπολιτικό του σύμπτωμα; Μη μας δίνωνε κι άλλο απ' τα θέατρα.

Το ίδιο εκνευριστικό είναι και οι σεφ που κάνουν τον κόπο να βγουν από την κουζίνα, να φτάσουν μέχρι το τραπέζι στο οποίο απολαμβάνεις την κουβέντα με τους συνδαιτημένους σου, για να ρωτήσουν ποιο είναι το πρόβλημα με το πιάτο και δεν το ακούμπησες. Αυτό συμβαίνει στα καλά εστιατόρια. Στα άλλα μπορεί και να απορεί που φάγαμε το πιάτο, οπότε δεν ασχολείται. Αν τρώγονται στη γλίτσα του τσομπάνη, τρώγομαι κι εγώ να δώσω μια απάντηση που θα τους φέρει στην ίδια δύσκολη θέση. Δηλαδή, να πω ότι μόλις έμαθα ότι με απέλυσαν ή ότι μόλις έμαθα ότι ο σύζυγός μου με απατάει ή ότι μόλις έμαθα ότι πέθανε ένας πολύ δικός μου άνθρωπος και μου κόπηκε ακαριαία η όρεξη. Ακραίο, αλλά όχι περισσότερο από το να ρωτάει κάποιος που δεν είναι η μαμά σου, κι εσύ δεν είσαι έξι, γιατί δεν έφαγες το φαί σου.

Ο ταξιτζής έχει το ακαταλόγιστο. Αλλά παίρνει κι αυτός συχνά το θάρρος να μιλήσει, ενώ δεν χρειάζεται. Και μιλάει αφού τσεκάρει με ματιές απ' τον καθρέφτη αν σπκύνεις κουβέντα και τι είδους. Άλλα άπαξ και μπήκες στο αυτοκίνητό του, η εμπειρία είναι εφάμιλλη με συναινετικό σεξ. Αν πγαίνεις αεροδρόμιο έχει το χρονικό περιθώριο να ρωτήσει όλα όσα δεν φανερώνει η πλατφόρμα μέσω της οποίας τον κάλεσες. Έχω ξεχωρίσει τη φράση: εδώ μένετε ή εκεί που ταξιδεύετε; Προς αεροδρόμιο, λοιπόν, έχει τον χρόνο να ξεδιπλώσει τις πολιτικές του πεποιθήσεις. Οι οποίες ξεκινούν με την επωδό: δεν θέλω να με παρεξηγήσετε αλλά... Και δεν παρεξηγείς, από ευγένεια, αλλά έχεις ακούσει μια ερμηνεία του κόσμου και όσων μας περιβάλλουν που απορείς γιατί δεν γράφει σεναρία.

Οί Έλληνες έχουμε την ανάγκη να εκφραστούμε. Να πούμε αυτό που μας καίει. Να πάρουμε θέση. Διαρρηγνύουμε τα ιμάτιά μας για ψύλλου πήδημα. Ένας Έλληνας που ζει στη Γαλλία μου επεσήμανε αυτές τις μέρες πως έχει φίλους στην Ελλάδα οι οποίοι κόπτονται περισσότερο για την ακυβερνησία της Γαλλίας και από τους ίδιους τους Γάλλους. Μας διαβάζουν στα κοινωνικά δίκτυα και μας παρατηρούν από απόσταση. Σαν μια ψηφιακή Εκκλησία του Δήμου στην Πνύκα του Μαρκ Ζούκερμπεργκ που συνεδριάζει κάθε λεπτό με κάθε αφορμή. Μόνο που εμάς δεν μας κόβει κανείς μισθό όπως συνέβαινε στο 400 π.Χ. **Α**

Κορυφαίας Οικονομίας Καύσιμο

Το Φυσικό Αέριο Κίνησης **FISIKON** αλλάζει τους κώδικες...
οικονομίας στις επαγγελματικές διαδρομές με:

• Κορυφαία Οικονομία • Προστασία Κινητήρα • Σεβασμό στο Περιβάλλον

Με **FISIKON** φουλάρεις από μοναδικά προνόμια!

choose

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΘΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

45 εκατ. δολάρια τον μήνα θα διαθέτει ο Elon Musk σε μια ομάδα που βοηθά τον Trump να κερδίσει τις εκλογές. Αρχής γενομένης από τον Ιούλιο.

252 δισ. δολάρια εκτιμάται η «καθαρή» αξία του Musk. Στις 6 Μαρτίου είχε τουιτάρει ότι δεν δίνει λεφτά σε κανέναν από τους δύο υποψηφίους για την προεδρία των ΗΠΑ. Ο λόγος του συμβόλαιο, στην πιάτσα έχει βέτο, το ούζο πίνει ανέρωτο και το κρασί του σκέτο.

3 ομιλίες στην ολομέλεια, 0 ερωτήσεις κοινοβουλευτικού ελέγχου και 4 παρεμβάσεις μέσω zoom ήταν η κοινοβουλευτική παρουσία του Όθωνα Ηλιόπουλου στον ένα χρόνο που ο καθηγητής του Harvard κοομεί τα ελληνικά βουλευτικά έδρανα.

8 πανεπιστήμια των ΗΠΑ συνιστούν αυτό που ονομάζουμε Ivy League, την αφρόκρεμα δηλαδή των αμερικανικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Ίσως αυτό το κοινό χαρακτηριστικό να ώθησε τον Στέφανο Κασσελάκη να επιβραβεύσει τον καλό επιστήμονα δίνοντάς του την ευκαιρία να ηγηθεί και του Ινστιτούτου Πουλαντζάς.

50% έχει φτάσει η απορρόφηση κονδυλίων από το ταμείο ανάκαμψης, όπως κατέγραψε το Ecofin της Τρίτης.

14,9 δισ. ευρώ έχει ήδη εισπράξει η χώρα μας.

7,6 δισ. ευρώ αφορούν επιδοτήσεις και 7,3 δισ. ευρώ δάνεια, που πρέπει να επιστρέψουμε.

3,3 δισ. ευρώ επιπλέον αναμένεται να εκταμιευθούν μέχρι το τέλος του έτους.

28 ετών είναι το νέο αμόρε του Johnny Depp. Πρόκειται για τη Ρωσίδα Yulia Vlasova, η οποία δηλώνει αισθητικός και μοντέλο. Πέρα απ' αυτά, όμως, χει αποφοιτήσει και από σχολή

© EPA/DAVID MAXWELL

150 μέτρα μακριά από τον Donald Trump ήταν ο Thomas Matthew Crooks, ο επίδοξος δολοφόνος του πρώην Αμερικανού προέδρου. Αστόχησε, καθώς ο Trump έκανε μια μικρή κίνηση του κεφαλιού του για να διαβάσει ένα γράφημα στο autocue.

20 ετών ήταν ο Crooks. Δηλωμένος αριστερός που ψήφιζε ρεπουμπλικάνους, αλλά είχε εγγραφεί ως υποστηρικτής του Trump και επιπλέον είχε κάνει μια μικρή δωρεά 15 δολα-

κατασκόπων. Όχι από την ίδια με τον Θου-Βου, υποθέτω.

61 ετών είναι ο γόνος του Χόλιγουντ, Johnny Depp. Για να μη λέτε μόνο για τον Πλεύρη.

56 εκατ. ευρώ φέρονται να έλαβαν οι προστατευόμενοι μάρτυρες για την υπόθεση της Novartis, σύμφωνα με δημοσίευμα του Πρώτου Θέματος. Για τόσα λεφτά, είναι εύκολο να καταθέσει κανείς ακόμη και ότι ο γάιδαρος πετάει.

16% του συνολικού προστίμου των 345 εκατ. ευρώ που επέβαλε η Αμερικανική Δικαιοσύνη στον φαρμακευτικό κολοσσό για αθέμιτες πρακτικές και δωροδοκίες ιατρών δόθηκαν στους μάρτυρες.

5-6 εκατ. ευρώ φέρονται να έλαβαν και οι Έλληνες προστατευόμενοι μάρτυρες ήτοι οι Μάξιμος Σαράφης, Αικατερίνη Κελέση και Ιωάννης Αναστασίου.

10 πολιτικά πρόσωπα διασύρθηκαν ως εγκληματίες για «το μεγαλύτερο σκάνδαλο της Μεταπολίτευσης». Τε-

ρίων στους δημοκρατικούς προμερικών ετών. Είχε επίσης «παίξει» σε μια διαφήμιση της Blackrock, γεγονός που, όπως ήταν αναμενόμενο, πυροδότησε νέες θεωρίες συνωμοσίας.

3 άνθρωποι χτυπήθηκαν από τα πυρά του 20χρονου. Ο ένας, πυροσβέστης στο επαγγελμα, πέθανε και ο κυβερνήτης τον χαρακτήρισε ήρωα. Οι άλλοι δύο νοσηλεύονταν μέχρι και την Τρίτη σε σταθερά κατάσταση.

λικά αθώωθηκαν ή δεν βρέθηκαν στοιχεία εναντίον τους και ο μόνος που μπήκε φυλακή ήταν ο «Σαράφης», ως επικεφαλής εγκληματικής οργάνωσης. Μιλάμε για φοβερή αξιοπιστία.

30 εκατ. ευρώ φαίνεται πως ήταν η αμοιβή και η κάλυψη των εξόδων του δικηγορικού γραφείου του κ. Παύλου Κ. Σαράκη, ο οποίος εκπροσώπησε μια ομάδα μαρτύρων που κατέθεσαν στις ΗΠΑ. Έχει υπάρξει στέλεχος των ANEL της ΝΔ και εξελέγη βουλευτής με την Ελληνική Λύση. Ο πρόεδρος του απέπεμψε προ μηνός.

2-1 έληξε ο τελικός του Euro 2024 και η Ισπανία στέφθηκε για 4η φορά νικήτρια συνεισφέροντας για παράδοση τουλάχιστον 20 ετών, σύμφωνα με την οποία μόνο οι χώρες που χρησιμοποιούν λάδι στο φαγητό κερδίζουν το τρόπαιο της διοργάνωσης. Δηλαδή, οι μεσογειακές. Τα PIGS, αν θυμάστε.

66% κατοχή μπάλας είχαν οι Ισπανοί, με την ακρίβεια στις πάσες να φτάνει το εντυπωσιακό 89%. Πώς να το φέρουν σπίτι έτσι οι

Άγγλοι;

1-0 κέρδισε η Αργεντινή την Κολομβία στον τελικό του Copa America 2024. Ο πρόεδρος της Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας της Κολομβίας, Ραμόν Χεσουρούν, συνελήφθη γιατί συγκρούστηκε με τις δυνάμεις ασφαλείας. Για να μη λέτε ότι τα ελληνικά γήπεδα θυμίζουν Κολομβία.

74 άτομα συνελήφθησαν μετά από συμπλοκή με πυροβολισμούς έξω από το γήπεδο του Παναθηναϊκού στην Αλεξάνδρας. Δεν ήταν ένα ακόμα επεισόδιο αθλητικής βίας, καθώς συνεπλάκησαν οπαδοί του Παναθηναϊκού μεταξύ τους.

4 από τους συλληφθέντες μετείχαν σε εγκληματική οργάνωση με τουλάχιστον 17 μέλη που εξάρθρωσε η ΕΛ.ΑΣ. Για τους υπόλοιπους συλληφθέντες δεν ξέρουμε πού συμμετείχαν.

3 ημέρες κράτησε ο γάμος της χροιάς στην Ινδία. Ο Anant Ambani παντρεύτηκε τη Radhika Merchant. Είχαν προηγηθεί 5 μήνες πάρτι.

320 εκατομμύρια δολάρια κόστισε ο –δεν τον λες και λιτό– γάμος. Λογικό, αφού το ζευγάρι ήταν τόσο ματαιόδοξο που φέρεται να πλήρωσε σελέμπριτι, όπως οι αδελφές Καρντάσιαν, για να παρεβρεθούν. Όχι στο bachelor...

123 δισ. δολάρια εκτιμάται η καθαρή αξία του Mukesh Ambani. Είναι ο πλουσιότερος Ασιάτης, και για τη χαρά του παιδιού του δεν αρκέστηκε σε μερικά αρνιά και ένα air fryer για δωρο.

6-2, 6-2, 7-6 ήταν το σκόρ στον φετινό τελικό του Wimbledon. Ο Carlos Alcaraz κέρδισε για δεύτερη συνεχόμενη φορά το Grand Slam του Λονδίνου απέναντι σε έναν ανήμπορο Novak Djokovic.

VERBA VOLANT

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

«Η κυρία Συρρεγγέλα να πάει να κάνει καμιά δουλειά, γιατί δεν ξέρει, με ρωτάει ποιο ΦΕΚ, να δει αυτά που ψηφίσαμε... Να κάνατε αυτό που πρέπει και να το βουλώσετε, να κάνατε αυτό που πρέπει και σωπή! Κοιμένες οι μπουρδες». Μεστός αριστερός λόγος από το ιστορικό στέλεχος του προοδευτικού χώρου. Όσοι τον στοχοποιούν θα πρέπει να εκτιμήσουν το γεγονός ότι ο αφύσ–χορηγός της στήλης– δεν είπε: «Η κυρία Συρρεγγέλα να πάει να πλύνει κανένα πιάτο». Ενώ, φυσικά, θα μπορούσε. Για λογαριασμό του ζήτησε συγγνώμη ο Κασσελάκης. Ο ίδιος είπε ότι δεν παίρνει τίποτα πίσω.

JAMES DAVID VANCE

«Αμφιταλαντεύομαι μεταξύ της σκέψης ότι ο Τραμπ είναι ένας κυνικός μ@@@@@ σαν τον Νίξον, που δεν θα ήταν τόσο κακός, ή ότι είναι ο Χίτλερ της Αμερικής». Ο –πιθανότατα– επόμενος αντιπρόεδρος των ΗΠΑ δεν είχε δει τη διαφήμιση με την τσίχλα και σλόγκαν «καλύτερα να μασάς παρά να μιλάς». Ωστόσο, δεν του χρειάστηκε η συμβουλή, καθώς εφάρμοσε την ελληνικότητα koloutumba και μέσω συνεργάτη του υποστήριξε ότι αυτές οι απόψεις δεν εκφράζουν πλέον τον κ. Vance.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

«Αυτό το βίντεο “καίει” τις μυστικές υπηρεσίες, που έκαναν τα πάντα για να δώσουν άπλετο χρόνο στον εκτελεστή για να πυροβολήσει τον Τραμπ!» Ο δριυίδης-πρόεδρος ήταν αναμενόμενο να εξυφάνει τη νέα θεωρία συνωμοσίας. Εκτός του ότι και ο Βλαδίμηρος πιστεύει τα ίδια, σκεφτείτε την ανανέωση στο πορτφόλιο των θεωριών συνωμοσίας. Για πόσα χρόνια θα τη βγαζαμε με το «Who killed JFK» και με το «Elvis is alive»;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ

«Να μαζέψουμε 70 υπογραφές για διαγραφή Κασσελάκη γιατί διαφοροποιείται από τις αρχές του ΣΥΡΙΖΑ». Σύντροφε, δεν είμαι σίγουρος ότι πιάνει πλέον. Το έκαναν παλαιότερα στις πολυκατοικίες για να διώξουν τις ζωηρές νεαρές που μετέτρεπαν το σπίτι σε επαγγελματικό χώρο.

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπιλή

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεχλιβανίδης

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Σύμβουλος Διεύθυνσης Χριστίνα Γαλανοπούλου

Αρχισυνταξία Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide)

Editorial Manager Ηλένα Κρητικού

Βοηθός αρχισυντάκτη Τόνια Ζαραβέλα

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντσίρμας

Social Media Manager Τάσος Ανέστης

Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος Επιμέλεια ύλης Δήμητρα Γκρους Διόρθωση κειμένων Φανή Κουλούτζου, Χριστίνα Κασσεσιάδ

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Ανδριωτάκη, Ε. Βαρδάκη, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελάς, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Ι. Κομούζα, Κ. Γλυνιαδάκη, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δήμος, Θ. Ευθυμίου, Γ. Ζερβογιάννη, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καραμαντή, Μ. Καλογιάννης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κασαμπαλή, Σπ. Λαμπρόπουλος, Α. Μανουσακή, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζόρογλου, Τζ. Μελιτά, Ε. Μιχαηλίδου, Γ. Μπελεσιώτης, Α. Μπρουντζάκη, Γ. Νέγες, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσοάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ. Σκραπαιλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφυλλίου, Μ. Τσιλιπάνου, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Κ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύχας, Ε. Ψυχούλη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα info@athensvoice.gr avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos

LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου

Creative Manager Θάνος Ψυλλίδης Creative Marketing Manager Λαμπρινή Τρούγκου Branded Content Editor Χάρη Αλεξανδροπούλου

Εικονογραφίες art@athensvoice.gr Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαφώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη, Πέτρος Νικόλτσος, Λάζαρος Γραϊκός

Account Directors

Γιώτα Αθανασοπούλου, Βόννη Ζαφειροπούλου

Direct Market Advertising Director

Άννα Αντωνίου

Direct Market Advertising Managers

Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφρόνη

Advertising & Marketing Director VOICE 102.5 Κική Μαλέρδου

Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη

marketing@athensvoice.gr

Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη

Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Ψηφιακή Υποστήριξη Νικόλας Αργυρίου, Άγγελος Καραμανωλάκης

Διεύθυνση Λογιστηρίου Εφη Μούρτζη Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση

«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.

Χαρ. Τρικοπύνη 22, 106 79 Αθήνα Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369, fax: 210 3632.317

Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310

VOICE 102.5: 210 3648.213

Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρείτε την Α.Β. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου: 7021

ISSN 1790-6164

ATHENS voice

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

Εκπαιδευτικά σεμινάρια στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS

Το πρόγραμμα HELIOS 5 χρόνια υποστήριξης της ένταξης των προσφύγων στην Ελλάδα

Το πρώτο πανελλαδικό πρόγραμμα ολιστικής υποστήριξης της ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων, που υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης

Εκπαιδευτικό σεμινάριο στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS

Το HELIOS στηρίζει τη στέγαση

Πάνω από 47.000 πρόσφυγες εγγράφηκαν στο πρόγραμμα ένταξης HELIOS τα τελευταία 5 χρόνια.

Πάνω από 47.000 πρόσφυγες εγγράφηκαν στο πρόγραμμα HELIOS τα τελευταία 5 χρόνια. Περισσότεροι από τους μισούς επωφεληθήκαν από την επιδότηση ενοικίου του προγράμματος, 10.500 παρακολούθησαν τα μαθήματα ελληνικών και πολιτισμικού προσανατολισμού, ενώ πολλοί συμμετείχαν στις 70 εκδηλώσεις απασχολησιμότητας και επιχειρηματικότητας και στις 360 κοινωνικές και επιμορφωτικές εκδηλώσεις που διεξάχθηκαν σε 32 δήμους στην Ελλάδα.

Όπως μας ανέφερε ο κ. Gianluca Rocco, επικεφαλής ΔΟΜ Ελλάδος: «Υπάρχουν πολλές καθημερινές ιστορίες ανθρώπων που μαθαίνουν τη γλώσσα μας, την ιστορία μας, τις παραδόσεις μας και θέλουν και μπορούν να είναι παραγωγικοί. Όλοι τους είναι άνθρωποι που μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας, εάν η ένταξή τους στην κοινότητα γίνει ομαλά».

Τα οφέλη μιας επιτυχημένης ένταξης είναι δεδομένα, αφού οι πρόσφυγες, από τη στιγμή που ενταχθούν, συμβάλλουν ενεργά στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μιας κοινωνίας.

Συμβάλλουν ως εργαζόμενοι, όντας ιδιαίτερα προσαρμοστικοί, ανθεκτικοί και πρόθυμοι να εργαστούν σε θέσεις εργασίας σε διάφορες περιοχές της χώρας, ενώ οι πρόσφυγες μπορούν να βελτιώσουν την παραγωγικότητα σε τομείς που αντιμετωπίζουν δυσκολία στην εύρεση εργατικού δυναμικού – όπως η γεωργία, ο τουρισμός, οι κατασκευές και η φροντίδα ηλικιωμένων.

Ταυτόχρονα είναι και φορολογούμενοι πολίτες οι οποίοι μέσω των φόρων που καταβάλλουν, συμμετέχουν στα κρατικά έσοδα, που επιστρέφουν στην ελληνική οικονομία με τη μορφή επιδοτήσεων, επιχορηγήσεων, συντάξεων, κρατικών υποδομών και άλλων κοινωνικών παροχών.

Οι πρόσφυγες λειτουργούν και ως καταναλωτές, αφού ακόμα και τα αρχικά επιδόματα που λαμβάνουν κατά την άφιξή τους επιστρέφονται στην τοπική οικονομία μέσω των αγορών τους σε αγαθά και υπηρεσίες.

Γενικότερα, ο διάλογος και η αλληλεπίδραση των κοινοτήτων μέσω δραστηριοτήτων ένταξης, ενισχύουν τη δημιουργία ενός πιο δεκτικού περιβάλλοντος – απαραίτητο για την αξιοποίηση της παρουσίας ποικίλων πολιτισμών, γλωσσών, γνώσεων και δεξιοτήτων προς την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τον Οικονομολόγο Philip Legrain, «η επένδυση ενός ευρώ στην υποδοχή των προσφύγων μπορεί να αποφέρει σχεδόν δύο ευρώ σε οικονομικά οφέλη μέσα σε 5 χρόνια», ενώ το πιθανό κόστος μιας αποτυχημένης διαδικασίας ένταξης, που συνδέεται με την περιθωριοποίηση, την ανεργία, την αστεγία, την εκμετάλλευση και τον κοινωνικό αποκλεισμό, θα ήταν μεγάλο.

Αναδιάρθρωση στη δομή του προγράμματος HELIOS αναμένεται να πραγματοποιηθεί το επόμενο εξάμηνο, αφού το πρόγραμμα προβλέπεται να μεταβεί σε χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ΕΚΤ+ (ΕΣΠΑ). Η διατήρηση αυτού του υψηλού επιπέδου υποστήριξης της ένταξης για τα επόμενα χρόνια είναι ανάμεσα στους βασικούς στόχους. ●

Οι πρόσφυγες που φτάνουν σε μια νέα χώρα χρειάζονται χρόνο για να μάθουν τη γλώσσα, να βρουν δουλειά και να ξεκινήσουν να ζουν αυτόνομα. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, καλούνται να ανταπεξέλθουν σε διάφορες προκλήσεις όπως η δυσκολία στην επικοινωνία, η έλλειψη εισοδήματος, ο κίνδυνος αστεγίας, η έλλειψη υποστηρικτικού κοινωνικού δικτύου και οι δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Επομένως, η υποστήριξη της ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων είναι ζωτικής σημασίας. Την ίδια ώρα, χώρες όπως η Ελλάδα έχουν ανάγκη να εντάξουν νέο εργατικό δυναμικό για να ανταποκριθούν σε ελλείψεις στην αγορά εργασίας, που καταγράφονται σε γρήγορα αναπτυσσόμενους κλάδους.

Η ένταξη είναι μια αμφίδρομη διαδικασία που απαιτεί την ενεργή συμμετοχή τόσο των προσφύγων όσο και της κοινότητας υποδοχής, και πρέπει να υποστηρίζεται μέσα από τον διάλογο, την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία της κοινωνίας σε όλα τα στάδια, από την υποδοχή έως την πλήρη ένταξη.

Οι πρόσφυγες, από τη στιγμή που ενταχθούν, συμβάλλουν ενεργά στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μιας κοινωνίας.

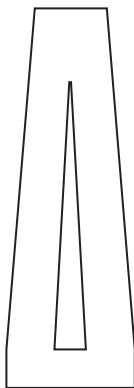
Το HELIOS είναι το πρώτο πανελλαδικό πρόγραμμα ολιστικής υποστήριξης της ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων, που από το 2019 στηρίζει και βοηθά τους πρόσφυγες σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ένταξης. Το πρόγραμμα υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και τους εταίρους υλοποίησής του, σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, το οποίο και χρηματοδοτεί το πρόγραμμα. Το HELIOS βοηθά τους πρόσφυγες στους τομείς: διαμονής και ανεξάρτητης διαβίωσης, εκπαίδευσης, που περιλαμβάνει ενότητες για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, τον πολιτιστικό προσανατολισμό, την επαγγελματική ετοιμότητα και τις δεξιότητες ζωής, υποστήριξης της απασχολησιμότητας και της επαγγελματικής ετοιμότητας και κοινωνικής ένταξης, μέσω δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη δημιουργία ευκαιριών αλληλεπίδρασης μεταξύ των δικαιούχων του προγράμματος και των τοπικών κοινωνιών.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΡΙΤΣΑΣ

Πολιτισμός Υγείας σημαίνει να μπαίνεις στα παπούτσια του ασθενή σου

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ
Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

εν ξέρεις τι να διαλέξεις από το βιογραφικό του, που αντανακλά την πολυπραγμοσύνη του, ανάμεσα στην ιατρική, τη μουσική και τη συγγραφή. Αναπληρωτής Διευθυντής στο Τμήμα Αναίμακτης Καρδιολογίας του Καρδιολογικού Τομέα, ο Θανάσης Δρίτσας έχει αναγνωρισθεί διεθνώς ως πρωτοπόρος για την κλινική και ερευνητική του δραστηριότητα στη χρήση της μουσικής ως θεραπευτικού μέσου (*music medicine*), το 2019 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών

για το επιστημονικό του έργο που αφορά την εφαρμογή της μουσικής στη θεραπεία καρδιολογικών ασθενών, είναι συνθέτης και έχει κυκλοφορήσει 6 cd, αλλά και συγγραφέας και έχει εκδώσει 9 βιβλία. Συναντιόμαστε για να μιλήσουμε για το βιβλίο του «Συνομιλίες με πρόσωπα της Υγείας», που μόλις κυκλοφόρησε στις εκδόσεις Athens Voice Books, όπου εμφανίζεται με την ιδιότητα του «δημοσιογράφου» ιατρού, καθώς συνομιλεί με 17 σημαντικές προσωπικότητες από τον χώρο της υγείας. Μια σειρά συζητήσεων για μια ευρεία γκάμα θεμάτων γύρω από ένα πολύ ουσιαστικό ερώτημα: Κατά πόσον η άσκηση της Ιατρικής παραμένει σήμερα ανθρωποκεντρική;

«Μέσα από αυτές τις συνεντεύξεις, που είναι 4 χρόνια τώρα μαζεμένες, δεν με ενδιέφερε να μεταφέρω μια γνώση, όσο το να μπαίνω λίγο βαθύτερα στα θέματά μας, προκαλώντας τους συνομιλητές μου, με μια ανθρωποκεντρική ματιά: για τη σχέση του γιατρού με τον ασθενή, για τη δημόσια και ιδιωτική περίθαλψη... Είναι και δικά μου ερωτήματα αυτά: η υγεία σήμερα προς τα πού πάει;»

Έχει ενδιαφέρον να παρακολουθείς πώς τοποθετούνται οι πλέον ειδικοί σε σχέση με απορίες που όλοι έχουμε, όπως για παράδειγμα, ποιος είναι καλός γιατρός; Έχουμε ανάγκη να εμπιστευτούμε τον γιατρό μας, εκ των υστέρων μπορεί να συνειδητοποιούμε ότι έκανε λάθος διάγνωση ή ότι δεν μας βοήθησε στο πρόβλημά μας, ή να αισθανθούμε ότι δεν μας αφιέρωσε χρόνο. «Ο καλός γιατρός κρίνεται από τα αποτελέσματα, και επίσης το αν κάποιος είναι καλός γιατρός έχει να κάνει με το πώς επικοινωνεί με τον ασθενή του, αν είναι επεξηγηματικός, αν τον ακούει...». Για όλα αυτά μιλήσαμε με τον Θανάση Δρίτσα, αλλά έχοντας εγώ τον ρόλο που κρατά ο ίδιος στο βιβλίο του, του κάνω ερωτήσεις όπως τι έμαθε συνοδεύοντας ασθενείς στις τελευταίες τους στιγμές, για το αν οι γιατροί φοβούνται λιγότερο τον θάνατο και για το πώς θα φτάσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα οπλισμένοι στην τελική ευθεία.

Μιλήσαμε με τον διακεκριμένο καρδιολόγο, αλλά και μουσικό και συγγραφέα, με αφορμή το νέο του βιβλίο «Συνομιλίες με πρόσωπα της Υγείας» [εκδ. ATHENS VOICE Books]

— Πώς διαλέξατε τα πρόσωπα με τα οποία συνομιλείτε στο βιβλίο;

Δεν είναι απλώς σούπερ επιστήμονες, οι περισσότεροι νοιάζονται για τον άρρωστο. Κάποιοι είναι τιμητικό που συζητήσαμε γιατί υπήρξαν μέντορές μου, όπως ο Χαράλαμπος Μουτσόπουλος, κορυφαίος επιστήμονας στα ρευματικά νοσήματα που έχει ανοίξει δρόμους ως ακαδημαϊκός, αλλά και κλινικός γιατρός. Το ίδιο και ο Θεόδωρος Μουντοκαλάκης αλλά και άλλοι, είναι άνθρωποι που έχουν αφήσει έργο στην Ιατρική, και επίσης μιλούν για πολλά κρίσιμα θέματα ανοικτά, όπως για τη διεξόδηση της φαρμακοβιομηχανίας.

— Είπατε «νοιάζονται για τον άνθρωπο». Η ιατρική δεν μπορεί να είναι απλώς ένα επάγγελμα. Πώς μπορείς να το ασκείς χωρίς να νοιάζεσαι για τον ασθενή;

Τουλάχιστον εγώ έτσι μεγάλωσα και έτσι εκπαιδεύτηκα, με αυτή την αρχή. Όμως είναι κάτι που το βλέπω να χάνεται, δεν είμαι πολύ αισιόδοξος. Έχουμε μπει σε μια μηχανιστική λογική, ο ρόλος του γιατρού ως «κλινικού θεραπευτή» έχει υποβαθμιστεί και υποκατασταθεί από Big Data και διαγνωστικές εξετάσεις. Πλέον γράφουμε τα πάντα στον υπολογιστή, αλλά πολλοί ασθενείς παραπονιούνται ότι δεν τους κοιτάμε στα μάτια. Παλιότερα μια επίσκεψη κρατούσε μία ώρα, τώρα ο χρόνος επικοινωνίας έχει κατέβει σε λιγότερο από 15 λεπτά. Οι γιατροί συνταγογραφούν πιο γρήγορα φάρμακα και –πολλές– εξετάσεις, αλλά δεν αφιερώνουν χρόνο στη φυσική εξέταση και στο πολύτιμο αφήγημα του ιστορικού.

— Δεν έχει να κάνει με το ήθος του κάθε γιατρού;

Σίγουρα, αλλά υπάρχει και πολύ μεγαλύτερη πίεση και ποσοτικοποίηση εις βάρος της ποιότητας. Τίποτα πια δεν γίνεται χαλαρά, δεν υπάρχει συγκέντρωση στους γιατρούς όπως και στους ασθενείς, χτυπάνε τα κινητά, έρχονται μηνύματα, ειδοποιήσεις... έτσι δεν έχει γίνει και η ζωή μας; Ένας Γάλλος συγγραφέας και πολιτικός επιστήμονας, ο Πατινό, λέει ότι είμαστε χρυσόψαρα στη γυάλα που πια δεν μπορούμε να εσιτάσουμε. Αυτό το μεγάλο κοινωνικό ζήτημα της εποχής μας που έχει να κάνει με το έλλειμμα συγκέντρωσης ισχύει και στην Ιατρική, υπάρχει αποσπασματικότητα και πολλή πίεση για πολλά πράγματα σε σύντομο χρόνο.

— Επιπλέον, όπως λέτε κι εσείς, υπάρχει η ανάγκη για μία πιο ολιστική προσέγγιση του ασθενή.

Ναι, φυσικά. Η ιδέα είναι να θεραπεύεις το πρόσωπο που έχεις απέναντί σου και όχι τη διάγνωση. Κάποιος μπορεί να πάσχει από στεφανιαία νόσο, όμως είναι διαφορετικό το βίωμα σε κάθε άνθρωπο. Θα σου πω ένα παράδειγμα, οι στατίνες που δίνουμε για τη χοληστερίνη, μπορεί σπάνια να προκαλέσουν πόνους στους μύς. Πριν από χρόνια είχε έρθει μια γυναίκα που ήταν χορεύτρια, οι στατίνες της προκάλεσαν πόνους και μου είπε «εμένα δεν με νοιάζει η χοληστερίνη», που ήταν πολύ υψηλή, «δεν μπορώ να χορέψω με αυτές συνθήκες, θα το σταματήσω». Εκεί πρέπει να σκεφτείς εναλλακτικούς τρόπους. Και βέβαια ούτε είναι εύκολο να εφαρμοστούν στην πράξη όλα όσα «πρέπει» στη ζωή του καθενός. Αυτό που λέμε μερικές φορές απλοϊκά οι γιατροί «κάσε βάρος» για κάποιους ανθρώπους είναι μεγάλη υπόθεση, τα παραπάνω κιλά μπορεί να έχουν να κάνουν με κατάθλιψη, με αρνητικά συναισθήματα, με το πώς ζουν... Πρέπει να τους εξηγήσεις για τη διατροφή, ότι παχαίνουν από τους πολλούς υδατάνθρακες που γίνονται τελικά λίπος, να τους πεις «βάλε μικρό πιάτο, κάνε μια αρχή», να τους στείλεις σε έναν διατροφολόγο που να τον εμπιστευτούν και να τους δώσει να καταλάβουν ότι η σωστή διατροφή γίνεται τρόπος ζωής.

— Με φέρνετε σε ένα άλλο ζήτημα που επανέρχεται στο βιβλίο σας. Επικεντρωνόμαστε αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της ασθένειας και καθόλου στην πρόληψη, δηλαδή στο πώς θα παραμεινουμε υγιείς μέσω της διατροφής και της άσκησης.

Σωστά, αυτό που λέμε life style είναι πολύ σημαντικό. Οι γιατροί εκπαιδεύονται ότι η ιατρική είναι μηχανικές παρεμβάσεις, χειρουργεία, φάρμακα, συσκευές, παρότι πολλές και σημαντικές μελέτες έχουν δείξει την αξία που έχει η άσκηση και ο τρόπος ζωής, όπως και η ψυχολογία. Αυτά όμως πρέπει να κερδηθούν από την οικογένεια και το σχολείο, πρέπει να στο βάλουν από πολύ μικρό στο μυαλό. Είναι πολύ σημαντικό να υιοθε-

τήσουμε έναν τρόπο ζωής που να τον απολαμβάνουμε και να μας χαρίζει υγεία. Με τον Χριστόδουλο Φλωρδέλλη, καθηγητή φαρμακολογίας που ασχολείται με τη μοριακή βιολογία, μιλάμε για τα όρια μεταξύ γενετικής και περιβάλλοντος, ο τρόπος που ζούμε μπορεί να πάει κόντρα ακόμα και σε ένα πολύ επιβαρυνμένο DNA. Είναι βέβαιο ότι αν η άσκηση ήταν χάπι, θα πήγαινε πολύ καλύτερα όλα αυτά. Η φαρμακοβιομηχανία θέλει να πουλήσει τα προϊόντα της, οι γιατροί όμως της έχουμε επιτρέψει να εισχωρήσει 100% και δεν λέμε «μέχρι εκεί το φάρμακο και από κει και πέρα ο τρόπος ζωής». Ένα άλλο πρόβλημα βεβαίως είναι ότι πολλοί θέλουν να πετύχουν πράγματα τεμπέλικα. Θέλει κόπο να χάσεις βάρος, θέλει πείσμα, να πεινάσεις, κι όταν σου λένε ότι θα αδυνατήσεις με ένα χάπι ή μια ένεση, όπως η σεμαγλουτίδη (Ozempic) που κάνει θραύση τελευταία, σε καθιστούν αδρανή εναντίον της παχυσαρκίας και τελικά κάνεις κακό στον εαυτό σου. Όπως και το τσιγάρο θέλει αγώνα να το κόψεις, οι περισσότεροι εμφραγματίες όμως είναι καπνιστές.

— Θα σας κάνω μια ερώτηση, που κάνετε κι εσείς στους συνομιλητές σας. Καταρχάς να πούμε ότι οι περισσότεροι ασχολούνται με την τέχνη...

Οι περισσότεροι είναι άνθρωποι με σφαιρική παιδεία και έχουν προχωρήσει στην τέχνη τους. Όπως ο Νικήτας Κακκαβάς, καρδιολόγος στη Φλώρινα και εξαιρετικός λογοτέχνης, ή ο Φώτης Παπαθανασίου, γιατρός και καλλιτεχνικός διευθυντής στο ίδρυμα Θεοχαράκη, ο Πύργος Τόλης που δεν ζει πια, φοβερός φιλότεχνος, αδελφός του σκηνοθέτη Μιχαήλ Μαρμαρινού...

— Κι εσείς εκτός από καρδιολόγος, είστε και μουσικός. Σας βοηθάει η μουσική στην Ιατρική;

Γράφω μουσική από οκτώ χρονών, είχα μια κλίση, σπούδασα σύνθεση, ανώτερα θεωρητικά... Η μουσική με βοήθησε πολύ στη ζωή μου, το να συνθέτω ή να παίζω πιάνο ήταν αντίδοτο σε όλες τις δυσκολίες. Νομίζω ότι, αν δεν είχα τη μουσική, μπορεί να ήμουν σε ψυχιατρεία! (γέλαει) Από την άλλη, θεωρώ ότι το να έχεις μια καλλιτεχνική παιδεία βοηθάει και το να ασκείς την Ιατρική. Η ευαισθησία μέσω της Τέχνης είναι ένα εργαλείο για την ενσυναίσθηση, σε κάνει να μπαίνεις πιο εύκολα στα παπούτσια του αρρώστου σου, να πιάνεις κάποιες πιο λεπτές αποχρώσεις, αλλά σου ενισχύει και το όραμα που έχεις σαν άνθρωπος να κάνεις κάποια πράγματα – το καλό και το όμορφο πάνε μαζί. Δηλαδή, η υγεία είναι και θέμα αισθητικής. Και πρέπει να υπάρχει ένας πολιτισμός Υγείας, που σημαίνει να ακούς τον ασθενή σου, να προσέχεις τις λεπτομέρειες, να συναισθάνεσαι. Και μέσα στη διαδρομή μιας ασθένειας πρέπει να υπάρχει πολιτισμός, να έχεις σεβασμό στην προσωπικότητα αυτού που πάσχει και στην επικοινωνία με τους συγγενείς.

— Πείτε μας κάτι από τη σχέση σας με κάποιον ασθενή σας που να σας έχει συγκινήσει.

Τι να πρωτοθυμηθώ... Αυτό που μου έχει κάνει εντύπωση είναι η ευγένεια, το κουράγιο και η αξιοπρέπεια που διατηρούν κάποιοι άνθρωποι μέχρι τις τελευταίες τους στιγμές. Όταν ήμουν στη Βρετανία νέος γιατρός, ήταν κάποιος που μετά από λίγες ώρες πέθανε, έπρεπε να τον παρακεντήσουμε στην υποκλείδιο και να του περάσουμε καθετήρα, του έλεγα «σας πονάω» και μου έλεγε «μην ανησυχείτε, κάντε αυτό που πρέπει» με μια ευγένεια... Κάτι άλλο που κρατάω είναι ότι οι άνθρωποι στα τελευταία τους, όταν τους ρωτάω –και αυτό θέλει μια προσοχή– ποια πράγματα στη ζωή σας ήταν αξέχαστα, κανείς δεν μου έχει απαντήσει τα μεταπτυχιακά ή τα PhD ή τα υλικά αγαθά, αυτό που απαντούν είναι οι ερωτικές σχέσεις ή οι ανεκπλήρωτοι έρωτες, κάποια ή κάποιον που αγαπήσαν και δεν κατάφεραν να είναι μαζί τους, απλές στιγμές όπως ένα κρασί με φίλους στη Σαντορίνη σε ένα νηλοβασίλειο, σημαντικές φιλίες, η σχέση με την οικογένεια και τους σημαντικούς άλλους, όπως λέμε στην ψυχοθεραπεία.

— Έχετε διαπιστώσει μοναξιά στους ανθρώπους που έρχονται για νοσηλεία ή αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας; Αυτό που λέμε ότι πολλοί άνθρωποι είναι μόνοι, εσείς το βλέπετε;

Η μοναξιά είναι κάτι που δεν έχει σχέση με το ποιο είναι γύρω σου, μπορείς να νιώθεις μόνος και με άλλους ανθρώπους. Έχω συναντήσει ανθρώπους που είναι πάντα μοναχικοί, και ας έχουν οικογένεια και παιδιά.

— Δεν μιλάμε όμως για τη μοναχικότητα, αλλά για το να φεύγεις από τη ζωή μόνος, δεν είναι συγκλονιστικό αυτό;

Είναι πράγματι συγκλονιστικό. Έχω συναντήσει ανθρώπους που ήταν εντελώς μόνοι στις τελευταίες τους στιγμές, που δεν τους νοιάστηκε κανείς. Δεν ξέρω όμως, μήπως όλοι μπορούμε να βρεθούμε σε μια τέτοια θέση;

— Μου φαίνεται πολύ σκληρό.

Να τα πηγαίνεις καλά με τον εαυτό σου, είναι το πιο σημαντικό πράγμα που μπορείς να καταφέρεις στη ζωή σου, αν τον έχεις αποδεχτεί και τον έχεις αγαπήσει γι' αυτό που είναι...

— Αλλά να σε έχουν αγαπήσει και οι άλλοι...

Έχω δει βέβαια μεγαλειώδη προσφορά και αγάπη από ανθρώπους που νοιάζονται. Αν και είναι πολύ λιγότεροι αυτοί οι άνθρωποι. Οι περισσότεροι δεν μπορούν να παλέψουν με το θηρίο, κάποιες ασθένειες είναι πολύ δύσκολες για το περιβάλλον, όταν κάποιος καθηλώνεται και χρειάζεται συνεχώς βοήθεια, όταν είναι εξαρτημένος, θέλει πολλή δύναμη, ο περισσότερος κόσμος δεν αντέχει, χρειάζεται στηρίξη και ψυχοθεραπεία και αυτός που φροντίζει. Δεν ξέρω, δεν πρέπει να περιμένουμε από όλους τους ανθρώπους να μπορούν να είναι ήρωες, ο καθένας ό,τι μπορεί κάνει. Έχω δει και μεγαλειώδη πράγματα, λιγότερο συχνά απ' όσο έχω δει εγκατάλειψη και μοναξιά. Πολλά παιδιά εγκαταλείπουν τους γονείς τους, κοιτάνε να τους ξεφορτωθούν σε διακοπές, να τους παρκάρουν σε νοσοκομεία ακόμα και χωρίς λόγο. Έχω δει φρικτά πράγματα ανάμεσα σε ζευγάρια, στη διαδρομή μιας ανίατης αρρώστιας, αγοραίες συμπεριφορές που με έχουν πληγώσει.

— Οι γιατροί αναπτύσσετε λίγο διαφορετική σχέση με τον θάνατο; Είστε πιο εξοικειωμένοι;

Προσωπικά δεν με απασχολεί ο θάνατος. Με απασχολεί όμως η διαδρομή μέχρι εκεί, το να μην είμαι εξαρτημένος – αυτό που φοβόμαστε όλοι. Αλλά και πάλι, τι μπορούμε να κάνουμε; Ποτέ δεν μπορείς να ξέρεις. Ένας άνθρωπος που τα έχει βρει με τον εαυτό του όμως αποκτάει μια ισορροπία και μια επίγνωση της φθαρτότητας, ίσως αυτό σε προστατεύει στα πολύ δύσκολα, έχεις πιο πολύ θένος. Γενικότερα όσο γίνεσαι σοφότερος τόσο στρέφεται στον εαυτό σου και σταματάει να σου φταίει οι άλλοι, η κοινωνία, οι σχέσεις με τους διπλανούς σου... Προφανώς δεν ωριμάζουν όλοι άνθρωποι στον ίδιο χρόνο, κάποιοι δεν ωριμάζουν και ποτέ. Έχει να κάνει πολύ η οικογένεια με το πώς αντιμετωπίζεις τη ζωή, κυρίως η εκτίμηση που πήρες ως παιδί, το βίωμα ότι πάντα θα σ' αγαπάμε γι' αυτό που είσαι. Αυτοί συνήθως είναι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι, δεν κουβαλούν ενοχές, έχουν αυτοπεποίθηση.

Με τον Θανάση Δρίτσα δεν μπορείς να μείνεις αυστηρά στον χώρο της Υγείας, η ανθρωποκεντρική προσέγγιση για την οποία μιλάει στο βιβλίο του γίνεται πράξη όταν συζητάς μαζί του. Είπαμε και για τον ρόλο του ως δημοσιογράφου, κι εκεί η συζητήσή μας πήρε άλλη τροπή. Μου μίλησε για την εποχή που ήταν παραγωγός στο Τρίτο Πρόγραμμα και για τη γνωριμία του με τον Χατζιδάκι, είχαν κάνει μια συναυλία το 1980 με το μουσικό τμήμα των φοιτητών Ιατρικής Αθήνας, όπου έπαιξαν τραγούδια του – «Το έργο που με συγκλόνισε ήταν ο «Μεγάλος Ερωτικός», όταν τον γνώρισα μου άρεσε πολύ η αύρα του, ήταν ένα είδος φιλοσόφου, τέτοιες προσωπικότητες λείπουν σήμερα» – και για το πόσο καταλυτικός υπήρξε με την ευαισθησία του στην κλασσική μουσική του πορείας, για την αγάπη του στην κλασσική μουσική, για το πόσο αγαπάει το ραδιόφωνο και για τα podcast του στην Athens Voice. Τον εντριγκάρει η δημοσιογραφική ιδιότητα, το να εκθέτει τις απόψεις του, ιδιαίτερα το να μπαίνει σε διάλογο, όπως στο βιβλίο, με ανθρώπους που έχουν να πουν πράγματα, και κυρίως ο διεπιστημονικός διάλογος. «Οι συνεντεύξεις πρέπει να διέπονται από την τέχνη του να υποχωρείς, για να βγαίνει μπροστά ο προσκεκλημένος σου, αλλά αυτά τα γνωρίζεις» μου λέει και συμφωνούμε ότι χρειάζεται μια σεμνότητα. «Όπως χρειάζεται να είσαι ταπεινός και ειλικρινής με ό,τι καταπιάνεσαι, να μπορείς να μείνεις πίσω ώστε να μπορεί να αναδειχθεί αυτό που έχει σημασία, έτσι δεν είναι;», μου λέει κλείνοντας με αυτό το ερωτηματικό στο τέλος, που ανοίγει χώρο για να σκεφτείς. ☑

Δεν πρέπει να περιμένουμε από όλους τους ανθρώπους να είναι ήρωες, ο καθένας ό,τι μπορεί κάνει. Έχω δει μεγαλειώδη πράγματα, λιγότερο συχνά απ' όσο έχω δει εγκατάλειψη και μοναξιά.

Θανάσης Δρίτσας

Συνομιλίες με πρόσωπα της Υγείας

ATHENS

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Συραγώ ΤΣΙΑΡΑ

**«Στην τέχνη
νιώθουμε άνετα
με το γεγονός ότι
δεν ελέγχουμε
τα πάντα»**

Περάσαμε δύο ώρες με τη διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης. Να τι μάθαμε για τη νέα περιοδική έκθεση και όσα έρχονται στο μεγάλο μουσείο, τις σκέψεις της για την τέχνη και τη δημοκρατία.

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ
Φωτό: ΤΑΚΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΥΛΑΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» έχει μόλις ανέβει, αλλά στο γραφείο της διευθύντριας της Εθνικής Πινακοθήκης τα βιβλία που μελέτησε γι' αυτή την έρευνα σχηματίζουν ακόμα ντάιγες. Τα βίωσε διαφορετικά τα εγκαίνια αυτή τη φορά, όπως μου λέει η **Συραγώ Τσιάρα**, χαρούμενη, ήρεμη και συγκινημένη με τις αντιδράσεις των ανθρώπων, ενώ παλιότερα είχε περισσότερο άγχος. Τη μέρα που συναντηθήκαμε έκλεινε δύο χρόνια στο τιμόνι του μουσείου. Κι αν στον ιδιαίτερο χώρο εργασίας της δεν έχει αλλάξει πολλά —πέρα από κάποιες επιπλέον βιβλιοθήκες και μια φωτογραφία της Μαρίας Χρυσάκη που αγαπά, παραμένουν τα βαρύτερα έπιπλα και οι πίνακες του Μόραλη και του Παρθέν, επιλογές της προκατόχου της Μαρίας Λαμπράκη-Πλάκα— στον εκθεσιακό προγραμματισμό του μουσείου είναι σαφής η στροφή. Σηκώνει τα στόρια, της αρέσει πολύ το κάδρο που ανοίγεται έξω από τις μεγάλες τζαμαρίες —ο κήπος με τα γλυπτά του Βαρώτσου και του Ζογγολόπουλου, η θέα στον Λυκαβηττό και στο γαλάζιο του ουρανού—, πατάω ένα ρεξη στην ηχογράφηση. Είχαμε πολλά να πούμε: για τη νέα περιοδική έκθεση και τη δημοκρατία, τη ματιά της στην τέχνη και τον ρόλο του μουσείου, τους επόμενους στόχους και τα νέα της ΕΠΜΑΣ.

— Πενήντα χρόνια από τη Μεταπολίτευση και μόλις εγκαινιάσατε μια έκθεση για τη «Δημοκρατία». Είχατε μόλις γεννηθεί όταν επιβλήθηκε η Δικτατορία. Σας έχει μείνει κάτι ως μήνιμ από εκείνη την περίοδο;

Θυμάμαι στο σπίτι μου μια σιγή και μια απέχθεια, κρυμμένη όμως, όταν βλέπαμε στην τηλεόραση τον Παπαδόπουλο. Από τις πρώτες έντονες παιδικές μου αναμνήσεις ήταν το κλίμα της επιστράτευσης το καλοκαίρι του 1974. Ήμασταν διακοπές στο Στόμιο, σ' ένα παραλιακό χωριουδάκι κοντά στη Λάρισα, και γυρίσαμε άρον άρον. Ο πατέρας μου ως πολύτεκνος εξαιρέθηκε, αλλά επιστρατεύθηκε ο αδερφός του. Θυμάμαι, λοιπόν, τη θεία μου να κλαίει. Υπήρχε φόβος, ένα αίσθημα ότι αποχωριζόμαστε τους δικούς μας που πηγαίνουν στον κίνδυνο. Από τα πρώτα μεταπολιτευτικά χρόνια θυμάμαι τη χαρά των γονιών μου, κυρίως της μητέρας μου, όταν πήγαν να δουν «Το μεγάλο μας τσίρκο» και επίσης τις συναυλίες του Θεοδωράκη.

— Η επέτειος ήταν η αφορμή. Γιατί, όμως, αποφασίσατε να προχωρήσετε αυτήν την έκθεση για την πολιτική λειτουργία της τέχνης στα δικτατορικά καθεστώτα του ευρωπαϊκού νότου;

Αποφάσισα σχετικά σύντομα ότι ήθελα να ξεκινήσω με κάποιες εκθέσεις κριτικά αφηγήματα στα οποία να πρωταγωνιστεί η τέχνη, αλλά σε σχέση με την κοινωνία. Σκέφτηκα, λοιπόν, τις εκθέσεις για την «Αστυγραφία» και τη «Δημοκρατία» ως ένα δίπολο. Υπολόγισα τη συγκυρία, την αναγκαιότητα, το διεθνές περιβάλλον και τις ανησυχίες που υπήρχαν. Τα ζητήματα γύρω από τη Δημοκρατία έβλεπα να απασχολούν και σύγχρονους καλλιτέχνες. Την αντιμετωπίζω ως ενεργό ζήτημα, όχι μόνο ως ιστορικό, αλλά για να κατανοήσουμε τις ρίζες του, έχει νόημα να στρεφόμεθα στην Ιστορία. Οι ανακαλύψεις που έκανα ψάχνοντας τη συλλογή της ΕΠΜΑΣ με βοήθησαν να συνειδητοποιήσω ότι είχε νόημα να ερευνήσουμε και να φέρουμε στο φως έργα τέχνης τα οποία δεν είχαμε δει ποτέ, π.χ. το έργο του Μάριου Βατζιά για το Πολυτεχνείο. Μπορεί προσωπικά να έχω κάποιες προτιμήσεις, αυτό όμως δεν έχει σχέση με τη θέση μου ως διευθύντρια της Πινακοθήκης. Προσπαθώ να είναι πολυπρισματικά τα αφηγήματα. Εκείνη την περίοδο κυοφορείται μια ένταση ανάμεσα στην παραστατική και την αφηρημένη τέχνη. Είναι πάρα πολύ έντονο στην περίπτωση της Ισπανίας, όπου η αφηρημένη τέχνη έγινε το επίσημο δόγμα. Ωστόσο, ως αντίσταση καλλιτέχνες που συνέχιζαν να δουλεύουν παραστατικά επέμεναν σ' αυτό. Ήθελα να αναδείξω την ένταση ανάμεσα στις δύο τάσεις. Ή και περιπτώσεις εσωτερικών διαφοροποιήσεων, όπως οι αφίσες του Γιάννη Χαϊνή, ενός καλλιτέχνη αριστερών πεποιθήσεων, για το Πατριωτικό Απελευθερωτικό Μέτωπο που διαφοροποιούνται από την παράδοση του σοσιαλιστικού ρεαλισμού.

— Τι ήταν το πιο ενδιαφέρον, ίσως και αναπάντεχο, που μάθατε από αυτή την έρευνα;

Επειδή η τέχνη της περιόδου του '70 στην Ελλάδα έχει μελετηθεί, κάποια πράγματα έχουν ειπωθεί. Κατά τη γνώμη μου χωράει περισσότερη έρευνα. Για παράδειγμα, τα σκίτσα που ο Αλέκος Λεβίδης δημιούργησε κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και τα έσκισε για να μην είναι ορατά ως σύνθεση, ώστε να τα φέρει στην Ελλάδα, δημιουργώντας έτσι ένα κολάζ με «φαντάσματα», αποτελούν μια μαρτυρία που έχει όλη την ενέργεια του κοψίματος, αλλά και της βίας της εποχής. Ανακάλυψα για μένα ήταν ο Μανόλης Τζομπανάκης και ο «Αρχάγγελος» που εμπνεύστηκε από το Πολυτεχνείο. Ήξερα το έργο του αποσπασματικά και από τη δημόσια τέχνη. Βλέποντας στο εργαστήριό του τη δουλειά του συνολικά εντυπωσιάστηκα από τον όγκο και την ποιότητά της. Και, βέβαια, οι ανακαλύψεις συνεχίστηκαν στην Πορτογαλία και την Ισπανία, όπου ήρθα σε επαφή με το έργο καλλιτεχνών που ήξερα ελάχιστα. Αποκάλυψη ήταν η Άνα Χάθερλι και το «Revólucão», ένα βίντεο σαν οπτικό δοκίμιο για την Επανάσταση των Γαρυφάλλων, πρωτοποριακό στον τρόπο που αντιμετωπίζει την πόλη και αυτή τη ρωγμή στον χρόνο. Επίσης, ο Ερνέστο ντε Σόουζα που γνώριζα τη σχέση του με το Fluxus. Μέσα από το αρχειακό υλικό της έκθεσης «Alternativa Zero» αντιλήφθηκα την ιδιαιτερότητα της πορτογαλικής σκηνής, στην οποία υπήρχε μεγαλύτερη συλλογικότητα και επιθυμία διεκδίκησης του δημόσιου χώρου. Την Paula Rego που ήξερα, αλλά όχι τη δουλειά που έκανε τη δεκαετία του '60, πώς υπαινικτικά και υπόγεια έβγαζε το ζήτημα της βίας πάνω στο σώμα. Η διευθύντρια του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης της Λισαβόνας με έφερε σε επαφή με το έργο του Νικία Σκαπινάκη και τη μελαγχολική ποπ δουλειά του.

— Η σχέση της τέχνης με την ιστορία, την κοινωνία και την πολιτική βρίσκεται σταθερά στον πυρήνα των εν-

διαφερόντων σας ήδη από τα φοιτητικά σας χρόνια. Είμαι κι εγώ δημιουργήμα της εποχής μου. Φυσικά παίζουν ρόλο πολλές επιδράσεις, ο δρόμος που επιλέγεις ν' ακολουθήσεις μέσω των ανθρώπων που γνωρίζεις, τα βιβλία που διαβάζεις. Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου διαπίστωσα ότι με ενδιέφερε περισσότερο η κατεύθυνση της κοινωνικής ιστορίας της τέχνης. Πάντοτε η Ιστορία με ενδιέφερε ως τρόπος παραγωγής των γεγονότων και ερμηνείας τους. Το περίπλοκο σχήμα του πώς το προσωπικό εντάσσεται στο συλλογικό και οι διαφοροποιήσεις του τοπικού από το γενικό. Το ζήτημα της εθνικής ταυτότητας.

— Πώς αντιλαμβάνεστε την τέχνη και τη λειτουργία της;

Ως αναγκαιότητα. Δεν είναι απλώς ένα καταφύγιο η καλλιτεχνική έκφραση και τα μουσεία, αλλά και ένας χώρος εκπαίδευσης, μοιράσματος, κοινωνικής συνειδητοποίησης, έκφρασης, εμπειρίας και βιώματος. Νομίζω ότι αυτό το φαινόμενο θα ενισχύεται γιατί είναι τέτοιοι οι ρυθμοί της ζωής μας, η αποσπασματικότητα, η άκριτη κυριαρχία και ο βομβαρδισμός μας με εικόνες, που χρειαζόμαστε χώρους πιο ήπιας συναστροφής. Οι πολιτιστικοί χώροι είναι νησίδες οικειότητας, αλλά και πολύτιμες επικοινωνίες με τον εαυτό μας και τους άλλους.

Τα έργα τέχνης είναι η μετουσίωση της ελευθερίας της έκφρασης στην οποία μπορεί να έρθει κανείς σε επαφή ακόμα και με μύχιες σκέψεις, συναισθήματα, εμπειρίες. Είναι ένας καθρέφτης. Όχι ότι αντανακλά ακριβώς την εικόνα της κοινωνίας. Μάλλον είναι ένας καθρέφτης στον οποίο μπορούμε να δούμε τον εαυτό μας και μια άλλη εκδοχή. Η τέχνη ξεφεύγει από την αυστηρή εννοιολόγηση και αιτιοκρατία. Είναι, επίσης, το υπερβατικό στοιχείο, το μαγικό, το ανεξήγητο και το αλλόκοτο – μια έννοια που με απασχολεί και στο μέλλον θα κάνω κάτι γι' αυτό. Η τέχνη είναι ο χώρος στον οποίο νιώθουμε άνετα με το γεγονός ότι δεν ελέγχουμε τα πάντα, ούτε τον εαυτό μας ούτε την πορεία της ζωής. Εκεί ανοίγει η πόρτα για να έρθουμε σε επαφή με βιώματα άλλων ανθρώπων, άλλων εποχών, ακόμα και για τη συναισθηματική μας αγωγή. Στη «Δημοκρατία» βλέπουμε τον πόνο, τη θλίψη, τη χαρά, τον αισθησιασμό. Η Μεταπολίτευση προσέφερε το αναγκαίο πεδίο εκτόνωσης απωθημένων συναισθημάτων. Οι καλλιτέχνες μας προσφέρουν το πολύτιμο δώρο του να ερχόμαστε σε επαφή με τον εσωτερικό μας κόσμο, με τα συναισθήματα και τα βιώματά μας και να μπορούμε να τα επεξεργαστούμε. Η συμμετοχή στο πολιτιστικό προϊόν αμβλύνει, σε κάποιον βαθμό, τις κοινωνικές ανισότητες. Πρέπει να κάνουμε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσπάθεια να είμαστε ανοικτοί, να νιώθουν άνθρωποι διαφορετικών ομάδων ότι τα μουσεία είναι κοινό πολιτισμικό κεφάλαιο.

— Οι σκέψεις σας για τον ρόλο μιας εθνικής πινακοθήκης σήμερα;

Να γίνει συνειδητό ότι είναι κάτι που ανήκει σε όλους μας και όπου ο καθένας μπορεί να βρει τον χώρο του. Η Εθνική Πινακοθήκη είναι πολιτισμική ταυτότητα στη διαχρονική εξέλιξη της. Όταν βλέπουμε την ιστορική ζωγραφική στον πρώτο όροφο, νιώθουμε ένα στοιχείο ταύτισης. Σε σχέση με αυτές τις ταυτίσεις θέλω να δουλέψουμε περισσότερο. Να δούμε πιο ανοιχτά, ολοκληρωμένα, αν θέλεις και στις αντιθέσεις τους, τα κομμάτια της ταυτότητάς μας από το παρελθόν που γονιμοποιούν το παρόν μας. Η Πινακοθήκη πρέπει να συνεχίζει να καταγράφει και να συμπεριλαμβάνει στις συλλογές της τις ενεργές τάσεις της τέχνης για τις οποίες αύριο θα μιλάμε με ιστορικούς όρους. Να είναι ανοιχτή και πορώδης, δηλαδή να αφογκράζεται τι συμβαίνει εκεί έξω. Είναι ένας οργανισμός για τον οποίο πρέπει να νιώθουμε περήφανοι, ότι είναι η πιο θετική εκδοχή του εαυτού μας. Θέλω να προσβλέπουν οι άνθρωποι στην Εθνική Πινακοθήκη ως έναν χώρο στον οποίο μπορούν να εμπλουτίσουν τον εαυτό τους ψυχικά, βιωματικά, μορφωτικά, να εκφραστούν, να συμμετάσχουν, να εκπαιδευτούν, να συναντήσουν ο ένας τον άλλο.

— Τι ορίζετε ως δημοκρατία;

Προφανώς έχει να κάνει με την πολιτική λειτουργία της διακυβέρνησης, την αντιπροσωπευτικότητα των θεσμών, την ελευθερία της έκφρασης, αλλά και με τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Η συμπερίληψη, η αυτοπραγμάτωση, η κοινωνική δικαιοσύνη είναι στον πυρήνα της αντίληψης της δημοκρατίας. Ωστόσο, η έννοια διεθνώς έχει διαφορετικό περιεχόμενο. Το κατάλαβα έντονα όταν δούλεψα με τον Όλιβερ Ρέσλερ για το «What is democracy», που παρουσιάσαμε στην Μπιενάλε Θεσσαλονίκης και μετά το βρήκα στη συλλογή του ΕΜΣΤ. Στο έργο αυτό ζητούσε με ακτιβιστές και φιλοσόφους για αυτά που θεωρούμε αυτονόητα και κατακτημένα στη δυτική κοινωνία

– ή τουλάχιστον πριν 15 χρόνια γιατί τώρα είναι πάλι διακυβεύματα και επίδικα. Το να κυκλοφορούν ελεύθεροι οι γυναίκες σε μερικές χώρες ή να μη φοβούνται ότι θα γίνουν αντικείμενο βαιοπραγίας και βιασμού είναι στοιχείο δημοκρατικής κατάκτησης και ελευθερίας καθόλου αυτονόητο. Στην εποχή μας ξανατίθενται θεμελιώδη ζητήματα σε σχέση με τη δημοκρατία και γι' αυτό επίσης γίνεται η έκθεση. Δεν είναι μόνο η επέτειος, η ιστορικότητα, οι αποφάσεις μου για το πρόγραμμα, αλλά και ότι σήμερα πράγματα που θεωρούσαμε δεδομένα μπαίνουν και πάλι ως ζητήματα προς προστασία και διεκδίκηση.

— Πώς βλέπετε τη δημοκρατία στις μέρες μας;

Ως διαρκές ζητούμενο, τουλάχιστον για τη διεύρυνση, την εμπάισον της. Είναι ζήτημα για τη δημοκρατία η κοινωνική δικαιοσύνη. Τα προσωπικά δεδομένα, με τον τρόπο που οι άνθρωποι τα προσφέρουν στο διαδίκτυο και η –εμπορική, οικονομική, πολιτική– χρήση τους. Η απονομή της δικαιοσύνης και το αίσθημα εμπιστοσύνης στους θεσμούς είναι σε κρίση, όπως και η αντιπροσωπευτικότητα και η συμμετοχή των πολιτών στις εκλογικές διαδικασίες. Ακόμα και η κλιματική κρίση σχετίζεται με τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη και την ισότητα. Τα μεταναστευτικά ρεύματα στο μέλλον θα έχουν αιτία το αβίωτο φυσικό περιβάλλον στον παγκόσμιο νότο. Όλες αυτές οι κρίσεις που οδηγούν μετά στις κοινωνικές συγκρούσεις, την αύξηση της ξενοφοβίας και τη μισαλλοδοξία.

Ως Ελληνίδα δεν νιώθω ότι απειλείται η δημοκρατία στη χώρα μου σε τόσο μεγάλο βαθμό. Νιώθω ότι δεν πρέπει να εφησυχάζουμε, ότι πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να την υποστηρίξουμε, αλλά επίσης ότι ζω σε μια χώρα που ως επί το πλείστον λειτουργούν οι δημοκρατικοί θεσμοί. Ωστόσο, υπάρχουν ζητήματα που έχουν να κάνουν με την παιδεία, τη δημόσια υγεία, δηλαδή το πόσο οι πολίτες αισθάνονται ότι το κράτος διασφαλίζει τις βασικές προϋποθέσεις αξιοπρεπούς διαβίωσης έτσι ώστε να νιώθουν ότι ζούνε σε μια λειτουργούσα πολιτεία.

— Ποια είναι η πιο μεγάλη σας έγνοια σε σχέση με τον κόσμο μας, τις ζωές μας;

Νιώθω όλο και περισσότερο ανθρώπινες συμπεριφορές οριακότητας. Υπάρχει μια τέτοια κόπωση ψυχική, και σωματική ενδεχομένως, –και ίσως αυτό να οφείλεται στις αλληπάλληλες κρίσεις της προηγούμενης περιόδου– που συχνά αντιμετωπίζουμε ανθρώπους στα όρια της εκρηκτικότητας. Υπάρχει ένταση, έντονη αντιπαράθεση, βία όλο και πιο έντονη μέσα στην οικογένεια. Η μεγαλύτερη ανησυχία μου είναι το πόσο η νέα γενιά θα βρει τα πατήματά της γιατί είναι άνθρωποι που μεγάλωσαν στη «νέα κανονικότητα» της κρίσης. Ομολογώ ότι θαυμάζω το σθένος, την αξιοπρέπεια, την ειλικρίνεια και το θάρρος τους. Πολλοί νέοι έχουν πιο ολοκληρωμένη και ώριμη θέση απ' ότι εμείς πριν από 30-40 χρόνια.

— Οι στόχοι σας για το επόμενο διάστημα;

Θέλω να δώσω χώρο σε άλλες φωνές, επιμελητικές και ερευνητικές, να φανεί και η δουλειά των συναδέλφων περισσότερο. Στις επόμενες μεγάλες εκθέσεις δεν θα με δείτε επιμελήτρια ή τουλάχιστον όχι σε όλες. Ετοιμάζονται σημαντικές εκθέσεις και μονογραφικές αναδρομικού χαρακτήρα με μεγάλη έρευνα σε βάθος. Φυσικά θα δούμε έργα τέχνης και παλαιότερων εποχών και όχι μόνο του 20ού αιώνα. Πάντως η επόμενη χρονιά για μένα σχετίζεται με τον τρίτο όροφο.

— Ξεκινήσατε τις περιοδικές εκθέσεις σας με την «Αστυγραφία», που αφορούσε τις δεκαετίες 1950-1970, τώρα με τη «Δημοκρατία» κινείστε στην περίοδο '60-'70. Το επόμενο βήμα θα μπορούσε να είναι μια έκθεση ακόμα πιο κοντά μας χρονικά;

Και προς τις μέρες μας και προς τα πίσω. Δεν υπάρχει όριο. Προς το τέλος του 2024 θα δείτε ότι μπορούμε να τα πετύχουμε και τα δύο – να πάμε πίσω στους αιώνες, αλλά και στο σήμερα. Παράλληλα με τη «Δημοκρατία» στον Ενδιάμεσο Χώρο θα φιλοξενήσουμε ένα διπλο εκθέσεων το οποίο θα έχει έναν πολύ σημαντικό ιστορικό πυρήνα από τις συλλογές μας και μια έκθεση σύγχρονης τέχνης που θα συνομιλεί με αυτόν. Το φθινόπωρο θα κάνουμε ανακοινώσεις για το πρόγραμμα της επόμενης διετίας.

— Πώς εξελίσσεται το πλάνο επανασχεδιασμού της παρουσίασης της συλλογής σύγχρονης τέχνης στον τρίτο όροφο; Έχετε αναφερθεί στο πρόγραμμα Η Συλλογή ως Εργαστήριο «με άξονα την ιστορία των συναισθημάτων, των ιδεών, των εμπειριών και των στάσεων ζωής». Δηλαδή; Το περιμένουμε το πρώτο εξάμηνο του 2025. Ο

τρίτος όροφος έχει σχεδιαστεί εξ' αρχής με τη λογική της κινητικότητας και της εναλλαγής, αλλά, ακόμα κι αν δεν ήταν έτσι, θεωρώ ότι απαιτείται η επαναπροσέγγισή του. Είναι ώρα να δουλέψουμε ξανά τις επιλογές, τη χωροταξική οργάνωση και τη θεματική διασύνδεση των έργων. Να μπορείς να αντιληφθείς και να αποκωδικοποιείς την εξέλιξη. Δεν μπορούμε να αποκόψουμε από την αφήγηση του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα την ιστορία των καλλιτεχνικών ομάδων. Θα πρέπει να τη δούμε.

Η έννοια του εργαστηρίου έχει να κάνει με την πειραματικότητα της παρέμβασης και της επικοινωνίας με τη συλλογή. Σκέφτομαι τον τρίτο όροφο ως έναν χώρο δημιουργικής δράσης και επαφής με τη συλλογή, καλλιτεχνικής και εκπαιδευτικής. Δηλαδή, περιοχές μέσα στις οποίες θα μπορούμε να οργανώνουμε συζητήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και να λειτουργεί η συλλογή συνεχώς υποδεχόμενη και νέες φωνές. Αυτό μπορεί να γίνεται με σύγχρονους καλλιτέχνες (όχι μόνο εικαστικούς, αλλά από διαφορετικά πεδία) που θα συνομιλούν με έργα του παρελθόντος. Αυτό μπορεί να συμβεί και στον τρίτο όροφο. Η παρουσίαση σε αυτή τη φάση θα επικεντρωθεί στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, δεν θα μπει στον 21ο, θεωρώ ότι πρέπει να μιλήσει για τη μεταπολεμική τέχνη κυρίως. Εργαστήριο σημαίνει, επίσης, ότι επιλέγεις κάποιες οπτικές για να φωτίσεις τη συλλογή. Δεν μπορείς να τα πεις όλα με μία έκθεση. Μπορεί να βάλουμε ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ανθρωπογεωγραφία ή με τον χώρο. Ο χώρος και η σχέση του σώματος μαζί του ίσως να είναι ένας βασικός πυρήνας γι' αυτήν την πρώτη εργαστηριακή προσέγγιση. Και να σκεφτούμε μετά την επόμενη έκθεση. Να συνομιλήσουμε με την κοινότητα. Είναι σημαντικό να κάνεις μία πρόταση και να έρθουν επιμελητές, ιστορικοί της τέχνης και να συζητήσουμε για το πώς βλέπουμε την εξέλιξη και την ιστορία της νεοελληνικής τέχνης μέσα από την πρόταση της ΕΠΜΑΣ.

— Υπάρχουν εξελίξεις όσον αφορά την ενίσχυση των συλλογών σας;

Πρέπει να ενισχύσουμε την εισροή έργων, την αποδοχή δωρεών από καλλιτέχνες που λείπουν και να αναπτύξουμε πολιτική αγορών, η οποία άρχισε ήδη να ενεργοποιείται. Πλέον έχουμε τη δυνατότητα σε λελογισμένα πλαίσια, όχι πάρα πολλά χρήματα, να κάνουμε κάποιες αγορές και έχουμε αποφασίσει τις τρεις πρώτες – έργα από τα τέλη του 20ού αιώνα που θα τις δείτε στις επόμενες εκθέσεις.

— Ποια είναι η τέχνη που σας ενδιαφέρει;

Και παλιότερα, αλλά και μέσα από την επαφή με τη συλλογή της Πινακοθήκης, με συγκινούν καλλιτέχνες των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Στέκομαι και πάλι στα τελευταία έργα του Γύζη, στον Λύτρα, ξαναβλέπω με μεγάλη τρυφερότητα τις ποιότητες της ζωγραφικής του Οικονόμου. Επανασυνδέομαι με μια περίοδο που αγαπούσα πάρα πολύ ως φοιτήτρια. Η τέχνη από τον μετεμπρεσιονισμό μέχρι τις πρώτες πρωτοπορίες ήταν η αγαπημένη μου όταν σπούδαζα. Ο μοντερνισμός με ενδιέφερε πάντοτε και συνεχίζει. Νομίζω ότι επανέρχομαι με αγάπη στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα γιατί ήταν περίοδος πυκνών και έντονων αλλαγών και κοιτίδα γέννησης νέων εκφραστικών μορφών, από τον Σεζάν και τον μετεμπρεσιονισμό στον κυβισμό, τον φρουτουρισμό, τις πρωτοπορίες. Εκεί έγινε η έκρηξη.

— Πώς αξιολογείτε ένα έργο τέχνης όταν δημιουργείτε το αφηγηματικό πλαίσιο για μια έκθεση; Τι εκτιμάτε; Στις εκθέσεις προσπαθείτε να εντάξετε και έργα που δεν έχουμε ξαναδεί.

Αυτά που αποκαλούμε αριστουργήματα είναι αποτέλεσμα τοποθέτησης στον χρόνο και αξιολόγησης που έκαναν άνθρωποι σε συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες και κριτήρια, και θεωρώ ότι είναι ανοιχτές κατηγορίες. Θέλω να ξανασκεφτούμε πώς αξιολογείται αυτό που θεωρείται καθιερωμένο. Μήπως κάποιο άλλο έργο που ήταν στη σκιά, αν το ξαναδοούμε σήμερα, μπορεί να το επανασξιολογήσουμε; Για μένα πάντοτε είναι γοητευτικό αυτό το παιχνίδι της ανακάλυψης γιατί το ζω συνέχεια στην Εθνική Πινακοθήκη και όταν πηγαίνω σε μουσεία που δεν γνωρίζω τις συλλογές τους. Προφανώς τα έργα του Δομνίκου Θεοτοκόπουλου και του Γκόγια είναι αναμφισβήτητα αριστουργήματα. Όποτε πηγαίνω στο Πράδο στη Μαδρίτη, δεν μπορώ να αποφασίσω ποιον αγαπώ πιο πολύ. Αλλά με γοητεύει και ο τρόπος που ο Μανουέλ Μπόρχα Βιγιέλ, πρώην διευθυντής στο Εθνικό Μουσείο Τέχνης Βασιλίσσα Σοφία, ξαναείδε την Γκερνάο του Πικάσο, βάζοντας το έργο σε ένα πλαίσιο συνομιλίας με την εποχή του. **A**

Το να κυκλοφορούν ελεύθερες οι γυναίκες σε μερικές χώρες ή να μη φοβούνται ότι θα γίνουν αντικείμενο βαιοπραγίας είναι στοιχείο δημοκρατικής κατάκτησης καθόλου αυτονόητο

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2024

Το Παρίσι είναι πιο λαμπερό από ποτέ και όλα είναι έτοιμα για την Τελετή Έναρξης: στις 26 Ιουλίου θα δοθεί το σήμα της έναρξης των Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων 2024, οι οποίοι θα ολοκληρωθούν στις 11 Αυγούστου, παραδοσιακά με τη διεξαγωγή του μαραθωνίου. Στους Αγώνες η Ελλάδα, μετά από αρκετά χρόνια, θα συμμετάσχει με τριψήφιο αριθμό αθλητών: 101 αθλητές και αθλήτριες θα διεκδικήσουν τη διακρίσή τους στον κορυφαίο αθλητικό θεσμό. Στο αφιέρωμα της *ATHENS VOICE* θα διαβάσετε για γεγονότα που άφησαν το στίγμα τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες, για το Παρίσι που ετοιμάζεται και για τις προοπτικές των αθλητών μας.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΛΕΥΡΙΤΟΥ ΜΑΝΟΣ ΖΕΡΔΕΒΑΣ ΕΛΕΝΗ-ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ ΠΟΛΑΚ

ΤΡΕΙΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΑΘΛΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Λίγες ημέρες πριν ταξιδέψουν στη γαλλική πρωτεύουσα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Παρισιού, μας μίλησαν για την προετοιμασία, τα όνειρα και τους στόχους τους

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΨΥΧΑ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες βρίσκονται προ των πυλών. Η καρδιά του αθλητισμού χτυπάει ήδη στη γαλλική πρωτεύουσα όπου αρχίζουν και συρρέουν οι ολυμπιακές αποστολές των χωρών.

Ολυμπιακοί Αγώνες και Ελλάδα, όμως, αποτελούν έννοιες ταυτόσημες και για ακόμα μία φορά η χώρα μας θα εκπροσωπηθεί σε πλήθος αθλημάτων συγκεντρώνοντας εξαιρετικά μεγάλες πιθανότητες για διακρίσεις και μετάλλια.

Με την πρόκριση της εθνικής ομάδας μπάσκετ στους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι αθλητές που θα εκπροσωπήσουν τη χώρα μας στο Παρίσι αυξήθηκαν σε 101, με την Ελλάδα να μετρά μόλις για δεύτερη φορά τριψήφιο αριθμό αθλητών σε Αγώνες, μετά από αυτούς του 2012 στο Λονδίνο. Ζητήσαμε από τη Μαργαρίτα Πλευρίτου, τον Μάνο Ζερδεβά και την Ελένη-Κλαούντια Πόλακ να μας βάλουν στο παχνίδι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΛΕΥΡΙΤΟΥ «ΕΙΝΑΙ ΤΙΜΗ ΝΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΟΥ»

Την τελευταία φορά που η Εθνική Ελλάδας πόλο γυναικών πήγε στους Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν μόλις 14 χρονών. Πλέον, στα 29 της χρόνια, η Μαργαρίτα Πλευρίτου είναι μία από τις σπουδαιότερες Ελληνίδες πολιστρίες και μαζί με τις υπόλοιπες 12 συναθλήτριές της ταξιδεύει στο Παρίσι με μοναδικό στόχο την επανάληψη του μεταλλίου των Αγώνων της Αθήνας.

Ευθύνη ή ανυπομονησία; Τι υπερισχύει στο μυαλό της λίγο πριν τους Ολυμπιακούς στη Γαλλία; «Θεωρώ ότι είναι συνδυασμός των δύο. Από τη μια πλευρά, θέλουμε πραγματικά να δείξουμε τι μπορούμε να καταφέρουμε και ανυπομονούμε να έρθει η στιγμή που θα ξεκινήσουν οι αγώνες. Από την άλλη, έχουμε στο πίσω μέρος του μυαλού μας ότι πρέπει να τα καταφέρουμε. Η ευθύνη να εκπροσωπήσουμε την πατρίδα μας με τον καλύτερο τρόπο μάς γεμίζει αποφασιστικότητα, ενώ η προσμονή να ζήσουμε αυτή τη μοναδική εμπειρία μάς δίνει κίνητρο και ενθουσιασμό».

Η ερώτηση που πηγάζει αυτόματα από την απάντησή της είναι μία: «Πώς και πόσο περιμένεις τους Ολυμπιακούς Αγώνες;»

«Η λέξη ανυπομονησία μοιάζει πολύ μικρή μπροστά σε αυτό που νιώθω μέχρι τη στιγμή που θα αρχίσουν οι αγώνες. Είναι ένα όνειρο ζωής που γίνεται πραγματικότητα με επιμονή και πολύ σκληρή δουλειά», μου απαντά και η συζήτησή μας πάει στην Τελετή Έναρξης, ένα από τα highlight όλων των Αγώνων.

«Εκείνη την ημέρα πιστεύω ότι θα νιώσω ένα μείγμα από δέος, υπερηφάνεια και ενθουσιασμό. Η είσοδος στην τελετή έναρξης είναι μια στιγμή που σηματοδοτεί την κορύφωση των προσπαθειών μου και είναι τιμή να εκπροσωπή τη χώρα μου. Το ονειρευόμουν πάρα πολλά χρόνια, ήθελα πάρα πολύ να νιώσω όλα αυτά τα συναισθήματα, ειδικά τη στιγμή που η Ελλάδα, ως γενέτειρα χώρα των Ολυμπιακών Αγώνων, είναι η πρώτη ομάδα που ξεκινάει την τελετή. Θα είναι μια αξέχαστη εμπειρία που θα γεμίσει την καρδιά μου με χαρά».

Η κουβέντα πάει πιο πολύ στα αγωνιστικά και ζητώ να μάθω την τελευταία της σκέψη πριν ξεκινήσει ένας αγώνας, αλλά και τυχόν γούρια που μπορεί να έχει.

«Η τελευταία μου σκέψη είναι να παραμείνω συγκεντρωμένη, να θυμάμαι όλη τη σκληρή δουλειά και την προετοιμασία που έχω κάνει, και να δώσω τον καλύτερό μου εαυτό για να τιμήσω την ομάδα και τη χώρα μου. Τώρα ως προς τα γούρια μου...

Πιο παλιά μπορώ να πω ότι ήμουν αρκετά προκατειλημμένη με την ημέρα του αγώνα. Έπρεπε πάντα να κάνω ακριβώς τις ίδιες κινήσεις, π.χ. να φάω το ίδιο πρωινό, να φτιάξω με συγκεκριμένη σειρά την τσάντα του αγώνα. Πλέον δεν είμαι καθόλου προκατειλημμένη, απλώς έχω μια συγκεκριμένη ρουτίνα η οποία με βολεύει».

Η εθνική μας θα βρεθεί στον Β΄ όμιλο του ολυμπιακού τουρνουά και θα κληθεί να αντιμετωπίσει τις ΗΠΑ, την Ισπανία, την Ιταλία και τη διοργανώτρια Γαλλία. Σε τέτοιο επίπεδο φυσικά δεν χωρούν προβλέψεις ούτε χαρακτηρισμοί περί φαβορί και αουτσάιντερ. Ποια είναι, όμως, τα χαρακτηριστικά της Εθνικής μας που θεωρεί η Μαργαρίτα Πλευρίτου πως φοβούνται οι αντίπαλοί μας;

«Πιστεύω ότι όλες οι ομάδες γνωρίζουμε πολύ καλά η μία την άλλη μετά από τόσα χρόνια που αγωνιζόμαστε αντίπαλες, οπότε δεν θεωρώ ότι υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο στοιχείο που φοβούνται περισσότερο. Είναι το σύνολο που έχουμε καταφέρει, η συνοχή, η ομαδικότητα και η αποφασιστικότητά μας που μας κάνουν δυνατούς και υπολογίσιμους αντιπάλους».

Τον περασμένο Φεβρουάριο, η Εθνική μας ηττήθηκε από την Ισπανία στην τελευταία επίθεση του μικρού τελικού του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος, κάτι που άφησε τη «γαλανόλευκη» στην τέταρτη θέση. Πώς θα προτιμούσε την κατάληξη ενός τελικού με τις Ισπανίδες στους Ολυμπιακούς; Να κριθεί στην τελευταία φάση, αυτήν τη φορά υπέρ μας ή με διαφορά πολλών γκολ;

«Όταν είναι ντέρμπι, το παιχνίδι έχει περισσότερο πάθος και ένταση. Ο στόχος είναι μια καλή εμφάνιση με ένα θετικό αποτέλεσμα. Από εκεί κι έπειτα, είτε κερδίσαμε όπως κέρδισε η Ισπανία είτε με μεγάλη διαφορά, δεν έχει καμία ουσία στο τέλος. Η νίκη είναι πάντα νίκη και το πιο σημαντικό είναι να καταφέρουμε να αποδώσουμε τα μέγιστα και να πετύχουμε τον στόχο μας».

Για το τέλος άφησα όπως σε όλες τις συνεντεύξεις την ερώτηση για μια ευχή για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και η απάντηση της Μαργαρίτας αποδεικνύει το πνεύμα του Ολυμπισμού. «Εύχομαι να είναι γεμάτοι με αθλητικό πνεύμα, ευγενή άμιλλα και να προσφέρουν σε όλους τους αθλητές την ευκαιρία να δείξουν τον καλύτερό τους εαυτό».

“

Η ΕΙΣΟΔΟΣ
ΣΤΗΝ
ΤΕΛΕΤΗ
ΕΝΑΡΞΗΣ
ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ
ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ
ΣΗΜΑΤΟΔΟ-
ΤΕΙ ΤΗΝ
ΚΟΡΥΦΩΣΗ
ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑ-
ΘΕΙΩΝ ΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ
ΤΙΜΗ ΝΑ
ΕΚΠΡΟΣΩ-
ΠΩ ΤΗ ΧΩ-
ΡΑ ΜΟΥ. ΤΟ
ΟΝΕΙΡΕΥΟ-
ΜΟΥΝ ΠΑΡΑ
ΠΟΛΛΑ
ΧΡΟΝΙΑ...
ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ
ΑΞΕΧΑΣΤΗ
ΕΜΠΕΙΡΙΑ
ΠΟΥ ΘΑ
ΓΕΜΙΣΕΙ ΤΗΝ
ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ
ΧΑΡΑ ΚΑΙ
ΥΠΕΡΦΑ-
ΝΕΙΑ.

”

ΜΑΝΟΣ ΖΕΡΔΕΒΑΣ

«Η ΚΟΥΡΑΣΗ ΔΕΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΕΞΙΣΩΣΗ, ΟΤΑΝ ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ»

Στο Τόκιο, μαζί με τους συνοδοιπόρους και συναθλητές του στην Εθνική ομάδα πόλο ανδρών έφτασαν στην πηγή, αλλά δεν ήπιαν νερό. Μια εκπληκτική και υπερήφανη πορεία στο ολυμπιακό τουρνουά στάματσε στη Σερβία, η οποία άφησε στο δεύτερο σκαλί του βάθρου την Ελλάδα.

Τώρα, στο Παρίσι, η Εθνική Ελλάδας παραμένει μια πανίσχυρη δύναμη και η «χρυσή» φουρνιά πολιτών μπορεί και ονειρεύεται για ένα χρυσό μετάλλιο. Ο Μάνος Ζερδεβάς αποτελεί εκ των πρωταγωνιστών της «γαλανόλευκης», ενώ θεωρείται από τους κορυφαίους τερματοφύλακες παγκοσμίως.

Πώς μπορεί να περιμένει τους Ολυμπιακούς Αγώνες ένας αθλητής που στους προηγούμενους κέρδισε ένα μετάλλιο; «Σίγουρα με τεράστια ανυπομονησία και ενθουσιασμό», μου απαντά ο Μάνος και εξηγεί: «Είναι η μεγαλύτερη διοργάνωση για εμάς τους πολίστες και μετρώ αντίστροφα για να ξεκινήσουν».

Μάλιστα, αυτήν τη φορά, θα μπορέσει να ευχαριστηθεί και την Τελετή Έναρξης, αφού στο Τόκιο απουσίαζε όλη η Εθνική λόγω του αγώνα που είχε την επόμενη ημέρα το πρωί. «Το συναίσθημα αυτό θα είναι πρωτόγνωρο ακόμα και για μένα γιατί στους προηγούμενους που συμμετείχα δεν μπορέσαμε να παραστήσουμε ως εθνική ομάδα πόλο λόγω του ότι παίζαμε την επόμενη μέρα το πρωί και είναι μια πολύωρη διαδικασία που αποφυγάμε για να είμαστε όσο το δυνατόν πιο φρέσκοι για την προετοιμασία. Φέτος, όμως, γίνεται δύο μέρες πριν τον πρώτο αγώνα οπότε ανυπομονώ να το ζήσω για πρώτη φορά στη ζωή μου».

Είναι, άραγε, ένα επιπρόσθετο βάρος η πορεία της εθνικής μας στους προηγούμενους Αγώνες; «Και ναι, και όχι», μου απαντά. «Ναι, γιατί υπάρχουν απαιτήσεις και από τον κόσμο και από εμάς. Όχι, γιατί είμαστε επαγγελματίες και αγωνιζόμαστε πάντα με το βάρος της καλύτερης δυνατής παρουσίας». Το ασημένιο μετάλλιο «γυαλίζει» στα μάτια των αντιπάλων μας; Τους πεισμώνει να θέλουν περισσότερο να μας δουν εκτός βάθρου; «Σίγουρα όταν αντιμετωπίζει κανείς μια ομάδα μεταλλίου, που κατακτά συχνά κάποια θέση στο βάθρο, έρχεται υποψιασμένος. Προσωπικά θεωρώ πως το δυνατότερο σημείο της ομάδας μας είναι η συνοχή και η συμπαγής μας άμυνα. Παίζουμε πάντα με σύνεση και πλάνο και η ομαδικότητα είναι κάτι που μας χαρακτηρίζει. Αυτό σίγουρα φοβίζει περισσότερο τους αντιπάλους μας».

Η Εθνική ομάδα θα βρεθεί ξανά αντιμέτωπη με ΗΠΑ και Ιταλία στους ομίλους, αλλά επιπλέον και με Κροατία και Μαυροβούνιο αυτή τη φορά. Κάθε ματς και μια πρόκληση. Ένας τόσο δυνατός όμιλος σε προετοιμάζει καλύτερα για τη συνέχεια ή είναι ενδεχομένως πιο εξαντλητικό λόγω του απαιτητικού προγράμματος;

«Στους Ολυμπιακούς αγώνες δεν έχεις εύκολο παιχνίδι ακόμα και με τις υποδεέστερες ομάδες. Η διοργάνωση είναι έτοιμη δομημένη ώστε να είναι όλα τα παιχνίδια ενδιαφέροντα. Το κομμάτι της κόυρας δεν μπαίνει στην εξίσωση όταν μιλάμε για τον μεγαλύτερο στόχο της τετραετίας», εξηγεί ο Μάνος Ζερδεβάς.

Είσαι έτοιμος να βουτήξεις στην πισίνα, τι σκέφτεσαι; τον ρωτάω. «Νομίζω επεξεργάζομαι τους αντιπάλους και λίγο περισσότερο τους καλούς σουτέρ της αντίπαλης ομάδας, συγκεντρώνομαι σε αυτά που έχουμε δουλέψει στην προετοιμασία και όπως οι περισσότεροι έχω την καθιερωμένη μου ρουτίνα ζεστάματος», απαντά και αποκαλύπτει τα γούρια του: «Θα έλεγα ότι έχω κάποιες κινήσεις που κάνω πριν την έναρξη κάθε οκταλέπτου κάτω από το νερό, κάτι που έχω ξεκινήσει πριν από κάποια χρόνια και νομίζω θα τα συνεχίσω για όλη μου την καριέρα».

Του θέτω το υποθετικό σενάριο πως η «μοίρα» φέρνει την Εθνική Ελλάδας στον τελικό κόντρα στη Σερβία και τον ρωτώ τι θα προτιμούσε σε αυτή την περίπτωση. Έναν τελικό που θα κριθεί στα πέναλτι με δική του απόκρουση ή μια ευρεία νίκη με πολλά τέρματα διαφορά;

Ο Μάνος Ζερδεβάς είναι ξεκάθαρος. «Νομίζω θα προτιμούσα μια νίκη απέναντι στους Σέρβους με μια τελευταία μου απόκρουση, γιατί αυτές οι ιστορίες είναι που μένουν όσο αγχωτικά και να είναι τα τελευταία λεπτά ενός τελικού», παραδέχεται σαν να το έχει ήδη ονειρευτεί.

Η ευχή του για τους Ολυμπιακούς Αγώνες; «Υγεία, πίστη και αυτοπεποίθηση για να ευχαριστηθούν όλοι αυτή την σπουδαία γιορτή».

ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙΣ ΕΥΚΟΛΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ, Α-
ΚΟΜΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΔΕΕΣΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ. Η ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ
ΕΤΣΙ ΔΟΜΗΜΕΝΗ, ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟ-
ΝΤΑ. ΤΟ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΚΟΥΡΑΣΗΣ ΔΕΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΕΞΙΣΩΣΗ
ΟΤΑΝ ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ

ΕΛΕΝΗ-ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ ΠΟΛΑΚ

«ΠΡΟΤΙΜΩ ΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΟ ΡΕΚΟΡ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΕΤΑΛΛΙΟ ΜΕ ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΔΟΣΗ»

Η πρώτη της παρουσία σε Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν στο Τόκιο υπό τις δυσμενείς συνθήκες που είχε ορίσει η πανδημία του κορωνοϊού. Φέτος, η Ελένη-Κλαούντια Πόλακ περιμένει να «ζήσει» τους Αγώνες και να δώσει τον καλύτερό της εαυτό για να φέρει στη χώρα μας ένα μετάλλιο. «Φέτος ανυπομονώ πάρα πολύ. Στο Τόκιο είχα πάρα πολύ άγχος. Δεν είμαι στην κατάσταση που θα ήθελα αλλά θεωρώ ότι μέχρι τις 5 Αυγούστου θα φτάσω στο σημείο που θέλω να είμαι για τους Ολυμπιακούς Αγώνες», μου λέει χαρακτηριστικά και εξηγεί τι περιμένει να είναι διαφορετικό. «Σίγουρα περιμένω να έχει περισσότερο κόσμο από ό,τι στο Τόκιο και να μπορέσουμε κι εμείς οι αθλητές να το ευχαριστηθούμε περισσότερο. Φυσικά, από εκεί και πέρα ελπίζω να κάνω μια επίδοση που να με αντιπροσωπεύει και να τα πάω καλύτερα. Δυστυχώς, ούτε φέτος θα μπορέσω να είμαι στην Τελετή Έναρξης. Στο Τόκιο δεν τα είχα καταφέρει λόγω των μέτρων του Covid. Φέτος η Τελετή Έναρξης είναι στις 26 Ιουλίου και εγώ αγωνίζομαι στις 5 Αυγούστου. Επίσης, θέλω να δουλέψω λίγο ακόμα στις προπονήσεις μου οπότε κατά πάσα πιθανότητα δεν θα ταξιδέψω τόσο νωρίς».

Πόσο σημαντικό είναι για εκείνη αλλά και για όλους τους αθλητές όταν πηγαίνουν για δεύτερη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες; «Πάρα πολύ, ίσως περισσότερο απ' όσο μπορεί να φανταστεί κάποιος. Ειδικά αν πηγαίνεις για δεύτερη ή τρίτη φορά είναι κάτι ακόμα πιο σπουδαίο, γιατί αποδεικνύεις πως δεν έγινε τυχαία την πρώτη φορά. Είναι, όμως, γενικά πάρα πολύ σημαντικό για έναν αθλητή να είναι στους Αγώνες γιατί ξέρει ότι θα είναι με τους κορυφαίους κάθε αθλήματος, ότι θα δώσει το 100% των δυνατοτήτων του ακόμα και στην κακή του ημέρα. Και φυσικά είναι πολύ ωραίο συναίσθημα να βρίσκεται σε μία τόσο μεγάλη γιορτή. Το μετάλλιο εννοείται είναι η κορυφαία επιβράβευση αλλά ακόμα και η παρουσία ενός αθλητή είναι μείζονος σημασίας για τα όσα έχει προσπαθήσει για τέσσερα χρόνια». Τι σκέφτεται λίγο πριν τον αγώνα, τι γούρια έχει και πώς βλέπει τον εαυτό της στο Παρίσι;

«Η τελευταία μου σκέψη πριν μπω στους αγώνες πάντα είναι ότι θα πάω να κάνω αυτό που έχω δουλέψει στην προπόνηση, οπότε αποβάλλω το όποιο άγχος γιατί ξέρω ότι έχω δουλέψει πολύ καλά και πρέπει να δείξω τι έχω κάνει. Φυσικά υπάρχουν και οι κακές ημέρες αλλά επικεντρωνόμαστε στις καλές. Γούρι δεν έχω. Είμαι, όμως, προληπτική και κάνω κάποια συγκεκριμένα πράγματα πάντα πριν τους αγώνες», απαντά.

«Όλα τα ταξίδια, από το μικρότερο στο μεγαλύτερο, ξεκινούν από το πρώτο βήμα. Το πρώτο βήμα είναι στις 5 Αυγούστου. Εκεί επικεντρώνομαι, να κάνω το άλμα που θα με στείλει στον τελικό της 7ης Αυγούστου και από εκεί και πέρα βλέπουμε. Πρώτα ο Θεός να προκριθώ στον τελικό και εκεί να πάω όσο ψηλότερα μπορώ σε επίδοση».

Προτιμάει ένα πολύ μεγάλο άλμα ή ένα μικρότερο που θα της αποφέρει ένα μετάλλιο; «Νομίζω ότι ξέρεις την απάντηση. Εννοείται πως προτιμώ ένα πολύ μεγάλο άλμα παρά ένα μικρότερο που θα μου αποφέρει ένα μετάλλιο. Φυσικά και θέλω να κατακτήσω ένα μετάλλιο στην καριέρα μου, αλλά για μένα έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία το ρεκόρ. Ένα ατομικό ρεκόρ ξέρω ότι στο τέλος της ημέρας θα με έκανε πολύ χαρούμενη. Ένα μετάλλιο με μικρή επίδοση δεν θα με γέμιζε, θα το έβλεπα κάθε φορά και θα σκεφτόμουν ότι το πήρα με μικρό άλμα. Ενώ στη μεγάλη επίδοση θα χαιρόμουν και απλά θα έλεγα πως δεν συνοδεύτηκε από μετάλλιο».

Η ευχή της για τους φετινούς Ολυμπιακούς Αγώνες περιλαμβάνει όλη την αποστολή της Ελλάδας στο Παρίσι. «Η ευχή μου είναι να τα πάμε όλοι τέλεια, να σκίσουμε, να ισοφαρίσουμε και να ξεπεράσουμε τα ατομικά μας. Αλλά ακόμα κι αν δεν τα πάει κάποιος καλά, να το απολαύσει γιατί οι Αγώνες είναι μία μεγάλη γιορτή για τους αθλητές. Εύχομαι όλη η ελληνική ομάδα να είναι κοντά σε όσα έχει πετύχει φέτος και μακάρι να μας φέρει μια πολύ καλή θέση για να είμαστε όλοι ικανοποιημένοι».

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ
ΑΓΩΝΕΣ
2024

ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΑΘΛΗΤΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑΤΙ ΞΕΡΕΙ ΟΤΙ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ ΚΑΘΕ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΤΙ ΘΑ ΔΩΣΕΙ ΤΟ 100% ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ. ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΩΡΑΙΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ ΓΙΟΡΤΗ.

Απόστολος Χρήστου

Νίκος Παπαγγελής

Ευαγγελία Αναστασιάδου

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΠΑΠ CHAMPIONS

Απόστολος Χρήστου, Ευαγγελία Αναστασιάδου και Νίκος Παπαγγελής κάνουν το όνειρό τους πραγματικότητα

Με το βλέμμα στραμμένο στον στόχο και την πολυπόθητη διάκριση, τρεις αθλητές που ανήκουν στην οικογένεια των ΟΠΑΠ Champions ξεκινούν το ταξίδι τους με προορισμό το Παρίσι, ελπίζοντας όταν επιστρέψουν στην Ελλάδα, στο τέλος του καλοκαιριού, οι αποσκευές τους να είναι λίγο βαρύτερες.

Ο πρωταθλητής κολύμβησης Απόστολος Χρήστου, η πρωταθλήτρια κωπηλασίας Ευαγγελία Αναστασιάδου και ο πρωταθλητής της ποδηλασίας Νίκος Παπαγγελής προετοιμάζονται πυρετωδώς για τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες θέλοντας να δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό και να κάνουν πραγματικότητα τα όνειρά τους. Όνειρα που για να υλοποιηθούν χρειάζονται, εκτός από ατελείωτες ώρες δουλειάς και σκληρή προπόνηση, ουσιαστική στήριξη. Γι' αυτό ο ΟΠΑΠ, μέσα από το πρόγραμμα ΟΠΑΠ Champions, βοηθά Έλληνες αθλητές να μείνουν προσηλωμένοι στον στόχο τους, υποστηρίζοντας, έμπρακτα και καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας τους, κάθε τους προσπάθεια, με απώτερο σκοπό να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο ο ελληνικός αθλητισμός.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ Μετά την Ντόχα και το Βελιγράδι επόμενος σταθμός το Παρίσι

Για τον Απόστολο Χρήστου η κολύμβηση δεν ήταν έρωτας με την πρώτη ματιά, όπως πιθανόν θα περίμενε κανείς. Η πρώτη του επαφή με την πισίνα σε ηλικία περίπου 7 ετών, πριν καν μάθει κολύμπι, δεν ήταν ευχάριστη, όπως θυμάται. Αντίθετα, η αγάπη του για αυτό το άθλημα γεννήθηκε σταδιακά, όταν αντιλήφθηκε ότι είχε ταλέντο σε αυτό και άρχισε να κερδίζει τίτλους και διακρίσεις. Αν, μάλιστα, τον ρωτήσεις αν είχε ποτέ ονειρευτεί όλα όσα έχει πετύχει τώρα, η απάντηση είναι όχι. Ούτε είχε ποτέ φανταστεί ότι θα εκπροσωπούσε τη χώρα μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Και να που τελικά η ίδια η ζωή ξεπέρασε τη φαντασία του, αφού φέτος στο Παρίσι ο Απόστολος θα αγωνιστεί με τα ελληνικά χρώματα για 3η φορά σε Ολυμπιακούς Αγώνες και μάλιστα με περισσότερη αυτοπεποίθηση από ποτέ.

Η φετινή χρονιά του έδωσε όλα όσα χρειαζόταν για να πάει γεμάτος αισιοδοξία στην πόλη του φωτός. Κατέκτησε το χάλκινο μετάλλιο στα 100 μ. ύπτιο στο φετινό Παγκόσμιο Πρωτάθλημα της Ντόχα, καθώς και δύο χρυσά, στα 50 μ. και στα 100 μ. ύπτιο, στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του Βελιγραδίου, όπου ανέβηκε και στο τρίτο σκαλί του βήθρου με την Εθνική Ομάδα ανδρών στα 4x100 μ. ελεύθερο. Μάλιστα, κατάφερε να γράψει ιστορία και στο 93ο Εθνικό Πρωτάθλημα Κολύμβησης, αφού έφτασε τις 33 νίκες και έπιασε τον Σπύρο Παννιώτη στην κορυφή της σχετικής λίστας.

Ο ίδιος θεωρεί ότι η εφετινή του συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες θα είναι η πιο όμορφη από τις τρεις, αφού στο Ρίο το 2016 δεν είχε προλάβει να αντιληφθεί όλα όσα συνέβησαν, καθώς ήταν μόλις 20 ετών, ενώ στο Τόκιο, το 2021, οι συνθήκες ήταν πολύ διαφορετικές στους αγώνες λόγω των μέτρων ασφαλείας που είχε επιβάλει η πανδημία.

Όσον αφορά τον στόχο του για τους φετινούς Ολυμπιακούς, αυτός είναι απλώς να ξεπεράσει τον εαυτό του. Σκοπός είναι, όπως τονίζει, να αγωνιστεί χωρίς λάθη και, αφού ολοκληρώσει τον αγώνα του, να μπορεί να χαμογελάσει γνωρίζοντας ότι έδωσε το 100% των δυνατοτήτων του. Άλλωστε, όπως λέει, η προσπάθεια είναι πάντα η αρχή της επιτυχίας και ένας καθημερινός αγώνας που δίνεις με τον εαυτό σου κόντρα σε όλα τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ Το «χρυσό» κορίτσι της ελληνικής κωπηλασίας

Η πορεία της στον αθλητισμό εξελίχθηκε κάπως... ανορθόδοξα, αφού το άθλημα στο οποίο τελικά διακρίθηκε και αυτό με το οποίο συνδέθηκε ήταν διαφορετικό από εκείνο με το οποίο ξεκίνησε. Στα 7 της χρόνια ασχολήθηκε αρχικά με τον στίβο, όμως ζώντας δίπλα στη λίμνη της Καστοριάς δεν θα μπορούσε να μη δοκιμάσει κι εκείνη, όπως πολλά παιδιά της πόλης, την τύχη της στον Ναυτικό Όμιλο. Η προετοιμασία που της προσέφερε η κωπηλασία ήταν αυτή που την κράτησε και την έκανε να αγαπήσει το άθλημα.

Στη δική της περίπτωση, οι νίκες δεν ήρθαν αμέσως, ούτε ήρθαν εύκολα, αφού λόγω του χαμηλού βάρους της βρισκόταν συχνά να τερματίζει τελευταία. Ποιος να φανταζόταν τότε, ότι λίγα χρόνια αργότερα, το 2017, σε ηλικία 15 ετών, θα κατακτούσε το χρυσό μετάλλιο στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα στην κατηγορία των κορασίδων; Ίσως ούτε η ίδια. Αυτό που όμως σίγουρα δεν φανταζόταν ήταν ότι το 2024 θα βρισκόταν μαζί με τη Χριστίνα Μπούρμπου στο Παρίσι να διεκδικεί την πρώτη της διάκριση σε Ολυμπιακούς Αγώνες.

Για όσους, βέβαια, παρακολουθούν την πορεία της, η εξέλιξη αυτή δεν αποτέλεσε έκπληξη, αφού ήδη από το 2022 είχε κατακτήσει την κορυφή του κόσμου, έχοντας κερδίσει το χρυσό

μετάλλιο στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα K23 στο Βαρέζε της Ιταλίας. Το κατόρθωμα αυτό φαντάζει ακόμη πιο δύσκολο αν αναλογιστεί κανείς ότι, τρεις εβδομάδες πριν το Παγκόσμιο, είχε υποστεί μερική ρήξη τένοντα στον ώμο της και παρ' ότι δεν είχε ξεπεράσει τον τραυματισμό, όχι απλώς αγωνίστηκε αλλά ανέβηκε και στο βήθρο. Άλλωστε, όπως έχει δηλώσει και η ίδια, δυσκολίες υπήρξαν πολλές στην πορεία της όμως καμία δεν ήταν ικανή να τη σταματήσει. Προσπάθεια για εκείνη σημαίνει πλήρης αφοσίωση στο όνειρο. Για τον λόγο αυτό, παρ' ότι σπουδάζει παράλληλα οδοντιατρική, έχει παγώσει για λίγο τις σπουδές της ώστε να μπορέσει να επικεντρωθεί πλήρως στον στόχο.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΗΣ Κάνοντας πετάλι προς το όνειρο

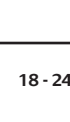
Θέληση, δύναμη και αποφασιστικότητα. Αυτές είναι τρεις από τις λέξεις με τις οποίες θα μπορούσε κανείς να περιγράψει τον πρωταθλητή ποδηλασίας Νίκο Παπαγγελή, ο οποίος προετοιμάζεται για τη δεύτερη συμμετοχή του σε Παραολυμπιακούς Αγώνες. Στην ηλικία των 13 ετών, διαγνώστηκε με οστεοσάρκωμα και χρειάστηκε τελικά να ακρωτηριάσουν το αριστερό του πόδι. Σημασία, όμως, στη ζωή δεν έχει τι θα σου συμβεί, αλλά πώς θα αντιδράσεις σε αυτό. Έτσι, ο Νίκος Παπαγγελής ξεκίνησε μια «νέα» ζωή, όπως λέει, μετά το ατύχημα. Μια ζωή που τον οδήγησε στον πρωταθλητισμό.

Ανάμεσα στις πολλές διακρίσεις για τις οποίες μπορεί να υπερηφανεύεται, ο Νίκος έχει κατακτήσει την 6η θέση στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο το 2021, κατέκτησε δύο χάλκινα μετάλλια στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδηλασίας Δρόμου το 2023, ενώ την ίδια χρονιά κατέκτησε τη δεύτερη θέση και στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδηλασίας Δρόμου.

Παράλληλα, υπήρξε ο πρώτος άνθρωπος με αναπηρία που ανέβηκε στον Ολυμπο υποβοηθούμενος με πατερίτσες, χωρίς κάποιο προσθετικό μέλος, αποδεικνύοντας ότι τα πάντα είναι στο μυαλό. Το μότο του, άλλωστε, είναι ότι όταν θέλεις κάτι στη ζωή, πηγαίνεις και το παίρνεις, ανεξαρτήτως εμποδίων και καταστάσεων. Και αυτό κάνει πράξη κάθε μέρα.

Ο στόχος του για το Παρίσι είναι να κάνει τον καλύτερο αγώνα της καριέρας του, διεκδικώντας ένα ακόμα καλύτερο αποτέλεσμα από αυτό που πέτυχε στο Τόκιο. Αν καταφέρει να κερδίσει το πολυπόθητο Ολυμπιακό μετάλλιο έχει πει πως θα το αφιερώσει, εκτός από την οικογένειά του και τους ανθρώπους που βρίσκονται δίπλα του σε κάθε του προσπάθεια, στον μικρό Νίκο που πριν από 10 χρόνια πάλευε για τη ζωή του. Με την παρουσία του στους Παραολυμπιακούς Αγώνες θέλει παράλληλα να στείλει ένα πολύ ηχηρό μήνυμα σε όλα τα παιδιά που δίνουν μάχη με τον καρκίνο, αποδεικνύοντάς τους πως είναι μια μάχη που τελικά μπορεί να κερδηθεί και να τους κάνει πιο δυνατούς. ●

Ο ΟΠΑΠ, μέσα από το πρόγραμμα ΟΠΑΠ Champions, βοηθά Έλληνες αθλητές να μείνουν προσηλωμένοι στον στόχο τους, υποστηρίζοντας, έμπρακτα και καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας τους, κάθε τους προσπάθεια, με απώτερο σκοπό να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο ο ελληνικός αθλητισμός.

ΟΥΡ «FINAL COUNTDOWN»

Ένα δυνατό μήνυμα για την ισότητα και τη συμπερίληψη από τη ΔΕΗ!

Ο Νίκος Γκάλης και μία ομάδα 40 αθλητών και καλλιτεχνών σε ένα ξεχωριστό περφόρμανς στο ΣΕΦ, σε σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Ρήγου

Μια σπουδαία έκπληξη, γεμάτη από μηνύματα για ισότητα και συμπερίληψη, περίμενε τους θεατές του παιχνιδιού της εθνικής ανδρών μπάσκετ απέναντι στη **Δομινικανή Δημοκρατία**, για το **Προολυμπιακό Τουρνουά Μπάσκετ 2024**, που έγινε στο ΣΕΦ, στις 3 Ιουλίου: στο ημίχρονο του αγώνα ο κορυφαίος Έλληνας αθλητής, **Νίκος Γκάλης**, μαζί με μια ομάδα 40 καλλιτεχνών και παικτών, ανάμεσά τους και άτομα με αναπηρία, πρωταγωνίστησαν στο **OUR «Final Countdown»**, ένα ξεχωριστό dance act που παρουσίασε για πρώτη φορά η ΔΕΗ, υπό τους ήχους του τραγουδιού-ύμνου του Ευρωμπάσκετ του 1987, σε σκηνοθεσία του **Κωνσταντίνου Ρήγου**.

Μαζί με το Νίκο Γκάλη, η ηθοποιός **Λωξάνδρα Λούκας**, πρώτη γυναίκα με σύνδρομο Down που έπαιξε στο Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου, η διεθνούς φήμης μεσόφωνος **Λένια Ζαφειροπούλου** και ο διεθνώς αναγνωρισμένος τενόρος **Δημήτρης Πακσόγλου**, ένωσαν τις δυνάμεις τους με την ομάδα-«φαινόμενο» **En δύναμει** και τον **MC Yinka** στο μικρόφωνο να δίνει τον ρυθμό με το μοναδικό του flow **«Όλοι ίσοι, Όλοι Εδώ... Power Up the Game»** και έστειλαν το δικό τους μήνυμα για τη συμπερίληψη και την ισότητα στον χώρο του αθλητισμού και όχι μόνο.

Η ΔΕΗ, ως αναπόσπαστο κομμάτι του κοινωνικού και οικονομικού ιστού της χώρας, στηρίζει ενεργά το ταλέντο, το πάθος και την ευγενή άμιλλα και τηρώντας τις αρχές της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας και της Βιώσιμης Ανάπτυξης, σέβεται και αξιοποιεί τη διαφορετικότητα, ενσωματώνει στην κουλτούρα της τις αρχές της συμπερίληψης δίνοντας ίσες ευκαιρίες σε όλους.

Με κεντρικά μηνύματα **«Power Up The Game»** και **«Ατουταλέρ»** η ΔΕΗ, χρυσός χορηγός του **Προολυμπιακού τουρνουά μπάσκετ 2024 στο ΣΕΦ**, συνεχίζει την επιτυχημένη συνεργασία της με την **Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (ΕΟΚ)** και στηρίζει ενεργά το μπάσκετ σε όλες τις μορφές του, καθώς και την πορεία της **Εθνικής Ομάδας μπάσκετ ανδρών** για την πρόκριση στους **Ολυμπιακούς Αγώνες Παρίσι 2024**, ως επίσημος χορηγός της.

Το **Προολυμπιακό τουρνουά μπάσκετ 2024** φιλοξενείται και πάλι στην Ελλάδα μετά από 16 χρόνια και οι φίλαθλοι, με παράλληλες δράσεις εντός και εκτός γηπέδου, έχουν τη δυνατότητα να πάρουν μέρος σε shooting challenges, καθώς επίσης να συμμετάσχουν σε πολλές ψυχαγωγικές δραστηριότητες και να διεκδικήσουν συλλεκτικά δώρα ΔΕΗ.

Ο μεγάλος τελικός θα διεξαχθεί στις **7 Ιουλίου** στο ΣΕΦ και οι θεατές θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν από κοντά αντίστοιχο περφόρμανς με τον πρώην διεθνή παίκτη μπάσκετ, **Δημήτρη Διαμαντίδη**. Η νικήτρια ομάδα του τουρνουά θα ταξιδέψει στο Παρίσι και θα διεκδικήσει το χρυσό ολυμπιακό μετάλλιο.

#HellasBasketball #HellenicBF #PantaDipla #DEI #PPC #FIBAOQT

ΕΤΟΙΜΟ

ΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΓΚΡΙΝΙΑΖΟΥΝ
ΑΛΛΑ ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΟΟΙΩΝΙΖΟΝΤΑΙ
ΥΠΕΡΛΑΜΠΡΟΙ: ΜΗΝ ΑΓΧΩΝΕΣΤΕ

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ

ΑΓΩΝΕΣ

ΟΙ ΠΑΡΙΖΙΑΝΟΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΝΤΑΙ: επί τρεις εβδομάδες το Παρίσι θα είναι αβιώτο. Πλήθη, φασαρία —και δεν θα βρῖσκεις να παρκάρεις! Συνιστώ λίγη περισσότερη γενναιοψυχία: όταν τελειώσουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, η πόλη θα έχει δημιουργήσει μια καινούργια δέσμη από υπέροχες αναμνήσεις. Αν και πιστεύω ότι οι Ολυμπιακοί πρέπει να γίνονται με διεθνή χρηματοδότηση και υποστήριξη σε μεγαλουπόλεις που χρειάζονται νέες υποδομές και εκσυγχρονισμό των υποδομών —λόγου χάρι την Γκαμπορόνε (Μποτσουάνα) ή στο Σαν Χοσέ (Κοσταρική), η ιδέα δεν φαίνεται να περνάει από το μυαλό της επιτροπής. Επομένως, ιδού, δυσανασχετούν οι αιωνίως γκρινιάρηδες Παριζιάνοι μαζί με τους κατοίκους των προαστίων: πώς θα επιζήσουν με τη επέλαση 15 εκατομμυρίων επισκεπτών; Θα επιζήσετε.

Η γαλλική πρωτεύουσα αστράφτει και είναι πανέτοιμη για τους τρίτους Ολυμπιακούς της ιστορίας της: αυτή τη φορά δεν έγιναν μεγάλες πολεοδομικές και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις όπως εκείνες του 1900 και του 1924· απλώς, οι υποδομές προσαρμόστηκαν στις σημερινές ανάγκες· το 95% των ολυμπιακών χώρων (95%) προϋπήρχαν προτού το Παρίσι κερδίσει τους Αγώνες του 2024 (η ανταγωνίστρια πόλη ήταν το Λος Άντζελες). Μαζί με τις αθλητικές εγκαταστάσεις, στους Αγώνες θα συμμετέχουν ορόσημα της πόλης όπως το Grand Palais και ο Πύργος του Άιφελ προκειμένου να προβληθεί η παρισινή αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Ένα από τα διακυβεύματα των Ολυμπιακών είναι η βιωσιμότητα, η «πρασινότητα» των Αγώνων: οι διοργανωτές έχουν δεδηλωμένο στόχο να μειώσουν στο ήμισυ το αποτύπωμα διοξειδίου του άνθρακα των προηγούμενων αγώνων στο Ρίο και στο Λονδίνο, δηλαδή κάτω από 1,5 εκατομμύρια τόνους CO₂. Αν και δεν πιστεύω ότι θα το καταφέρουν, το Παρίσι

κάνει οικονομία αερίων άνθρακα και οικονομία γενικά, επειδή, αντίθετα από την Αθήνα (2004) ή το Ρίο (2016), διαθέτει, όπως είπα, τις αθλητικές δομές και δεν θα βρεθεί μετά τους Ολυμπιακούς με ένα σωρό «Ολυμπιακά ακίνητα» που δεν θα ξέρει τι να τα κάνει. Αυτό δεν σημαίνει πως για το Παρίσι ήταν όλα εύκολα: ο στόχος να γίνει ο Σηκουάνας ασφαλής για κολύμπι αποδείχτηκε μια από τις πιο απαιτητικές, δαπανηρές και αμφιλεγόμενες υποσχέσεις, την οποία ενθάρρυνε η δήμαρχος Anne Hidalgo — ένα πρόσωπο με εντυπωσιακά χαμηλή ευφυΐα και δυσανάλογη φιλοδοξία. Η ίδια η Hidalgo μάς απείλησε ότι θα βουτήξει στον Σηκουάνα με το μαγικό της, αλλά τελικά δεν βούτηξε: τη γλίτωσαν οι πρόωρες εκλογές· το θέαμα ανεβλήθη.

Εν πάση περιπτώσει, την τελευταία δεκαετία οι αρχές έχουν ξοδέψει 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ πασχίζοντας να καθαρίσουν το ποτάμι και να βελτιώσουν τα αποχετευτικά συστήματα η υπερχειλίση των οποίων επιβαρύνει τον Σηκουάνα με ακατέργαστα λύματα. Οι προσπάθειες ενίσχυσαν την ποιότητα του νερού και

τώρα φαίνεται ότι το 2025 το κοινό θα μπορεί να κάνει μακροβούτια σε τρεις τοποθεσίες: στο Bras Marie, στο Bras de Grenelle και στο Bercy. Αυτά ισχυρίζεται η Hidalgo στην οποία δεν έχω καμία εμπιστοσύνη. Πάντως, η τελετή έναρξης θα πραγματοποιηθεί στην όχθη του Σηκουάνα με τα σκάφη να παρελαύνουν κατά μήκος 6 χιλιομέτρων: μια πρωτοτυπία εφόσον οι τελετές των Ολυμπιακών γίνονται συνήθως σε στάδια.

Μέχρι σήμερα έχουν πουληθεί 8,8 εκατομμύρια εισιτήρια. Ο αριθμός των καθημερινών επιβατών του μετρό αναμένεται να αυξηθεί από 150.000 σε κανονικές συνθήκες σε περίπου 800.000 τις ημέρες των Ολυμπιακών και των Παραολυμπιακών. Ενώ αρκετές επεκτάσεις έχουν ήδη ολοκληρωθεί, μια βασική σύνδεση, ο δρόμος ταχείας κυκλοφορίας Charles de Gaulle που συνδέει το αεροδρόμιο και τον σιδηροδρομικό σταθμό Gare de l'Est ετοιμάζεται ακόμα καθώς γράφω αυτές τις αράδες.

Για να αντιμετωπιστεί η πίεση στις υποδομές διαμετακόμισης, οι Αγώνες ήταν μια ευκαιρία για περαιτέρω ώθηση του Grand Paris Express, ενός έργου αστικού σιδηροδρομικού δικτύου που ξεκίνησε το 2013 με στόχο την προσθήκη 200 χιλιομέτρων τροχιάς στην ευρύτερη περιοχή του Παρισιού. Με περισσότερες από 60 στάσεις, το έργο βελτιώνει την προσβασιμότητα πολλών προαστίων του Παρισιού, συμπεριλαμβανομένου του πολύπαθου Saint-Denis, μιας από τις βασικές περιοχές υποδοχής αθλητικών εκδηλώσεων. Το Saint-Denis χρειάζεται αυτή την αναγέννηση: είναι ένα από τα λιγότερο ελκυστικά παρισινά προάστια με μεγάλη πυκνότητα μουσουλμάνων και δύο τζαμιά, όχι ένα.

Τώρα ίσως αλλάξουν όλα γι' αυτό το βόρειο προάστιο με την ενδημική φτώχεια και την εγκληματικότητα: η παρουσία του Ολυμπιακού και Παραολυμπιακού Χωριού, καθώς και το κέντρο αθλημάτων υδάτινου στίβου έχει ήδη τροποποιήσει τη μορφή και λειτουργία του· μετά το τέλος των Αγώνων αυτές οι εγκαταστάσεις θα χρησιμοποιηθούν για την εξυπηρέτηση των τοπικών κατοί-

ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΕΙΝΑΙ Η ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ. Η ΠΟΛΗ ΔΙΑΘΕΤΕΙ 1.122 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΣΗ — Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΥΣ ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΚΑΤΑ 71% ΑΠΟ ΤΟ 2014— ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ.

κων. Από τον Νοέμβριο του 2024, θα μετατραπούν σε 2.500 μόνιμες κατοικίες, φοιτητικές εστίες, ξενοδοχεία, χώρους γραφείων και λιανικής. Η ανάπτυξη περιλαμβάνει περίπου 7 εκτάρια διαμορφωμένων πάρκων για την προστασία της βιοποικιλότητας και θεωρείται πρόδρομος της ευρωπαϊκής πόλης του 2050, που θα είναι ευθυγραμμισμένη με τους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού για το 2050. Το Χωριό θα φιλοξενήσει 14.250 αθλητές κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και 8.000 κατά τη διάρκεια των Παραολυμπιακών: οι κάτοικοι του Saint-Denis δεν είχαν ποτέ παρόμοια εμπειρία και ευκαιρία.

Έχουν οριστεί ζώνες αποκλεισμού γύρω από όλους τους χώρους διεξαγωγής των αθλημάτων. Κατά τη διάρκεια των Αγώνων, θα επιβληθούν εκτεταμένοι κυκλοφοριακοί περιορισμοί: δεν θα επιτρέπεται η μηχανοκίνητη κυκλοφορία κοντά στους αγωνιστικούς χώρους, στις μαραθώνιες διαδρομές και στους διαδρόμους της ποδηλασίας. Όπως είπα, όλα αυτά τα μέτρα επηρεάζουν αρνητικά τους Παριζιάνους: το 44% εξ αυτών δηλώνουν ότι η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων αποτελεί μειονέκτημα για την πόλη. Η ανησυχία δεν βασίζεται μόνο στην προσωρινή ταλαιπωρία αλλά και στις κρατικές δαπάνες — οι οποίες ίσως καλυφθούν από τα έσοδα. (Λίγη υπομονή, enfants de la patrie).

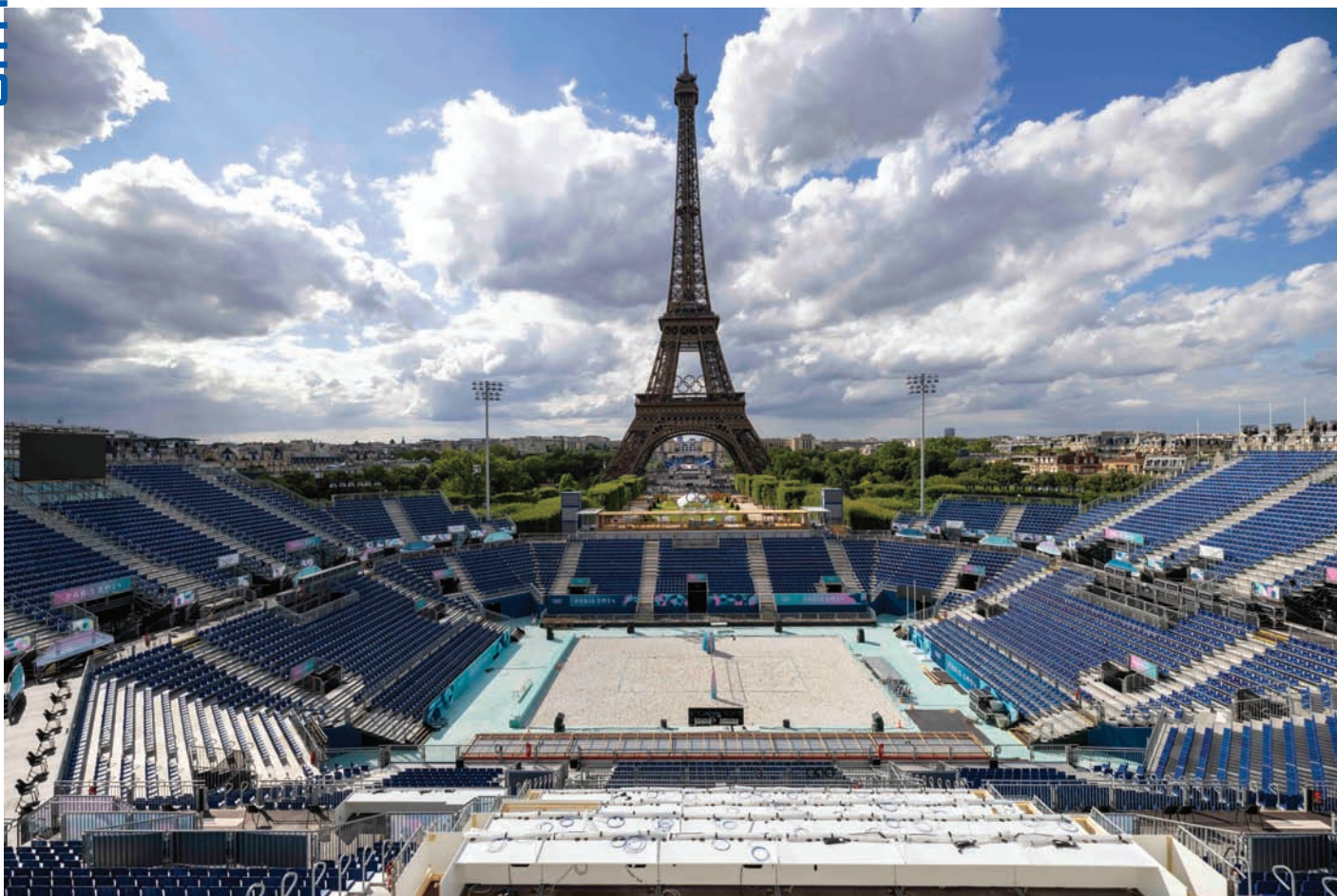
Το Παρίσι έχει επίσης επαναπροσδιορίσει τους πολεοδομικούς κανονισμούς του για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του κλίματος και της στέγασης μέσω ενός νέου βιοκλιματικού αστικού σχεδίου. Μετά από δύο χρόνια μελετών και διαβουλεύσεων, αυτό το σχέδιο θα καθοδηγήσει την ανάπτυξη της πόλης έως το 2030. Το Τοπικό Βιοκλιματικό Πολεοδομικό Σχέδιο έχει στόχο να κάνει το Παρίσι φιλικότερο προς το περιβάλλον δίνοντας προτεραιότητα στις ανακαινίσεις κτιρίων, τη μείωση των εκπομπών άνθρακα και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Για να επιτευχθεί ουδετερότητα άνθρακα έως το 2050, το Παρίσι προωθεί τη δημιουργία 300 νέων εκταρίων χώρων πρασίνου μέχρι το 2040. Ιδιωτικά πάρκα και κήποι θα ανοίξουν στο κοινό και ένα μητροπολιτικό πάρκο 15 εκταρίων θα δημιουργηθεί στο βόρειο Παρίσι έως το 2030. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης τοπικές πρωτοβουλίες όπως η απαγόρευση της μετατροπής τουριστικών καταλυμάτων στο κεντρικό Παρίσι και η δημιουργία λαϊκής στέγασης. Η προετοιμασία των Ολυμπιακών έχει ενταχθεί σ' αυτά τα μεγαλεπήβολα οράματα.

Μέρος της πολιτικής του Παρισιού σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι η ενθάρρυνση των αθλητικών δραστηριοτήτων για όλους, όχι μόνο για εκπαιδευμένους αθλητές. Η πόλη διαθέτει 1.122 αθλητικές εγκαταστάσεις διαθέσιμες για δημόσια χρήση — ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 71% από το 2014 μέσω επενδύσεων μεγάλης κλίμακας — και για συμπερίληψη ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, εδώ και είκοσι χρόνια έχει ενθαρρυνθεί η χρήση του ποδηλάτου και του πατινιού, ενώ η ζωή των οδηγών ΙΧ δυσκολεύει μέρα με τη μέρα. Δεν συμφωνούν όλοι: άλλο Παρίσι, άλλο Άμστερνταμ.

Περνώ τώρα στις ανησυχίες ενόψει των Αγώνων: ασφάλεια, καιρός (μήπως κάνει υπερβολική ζέστη;), συνωστισμός και ρύπανση. Νομίζω ότι σε επίπεδο ασφάλειας, το Παρίσι είναι πανέτοιμο: οι Γάλλοι παίρνουν στα σοβαρά το ζήτημα και τα σώματα προστασίας του πολίτη ξέρουν τι κάνουν και πώς να το κάνουν. Το επίπεδο εκπαίδευσης των αστυνομικών και των στρατιωτών είναι εξαιρετικά υψηλό. Έχουν επιστρατευτεί περίπου 20.000 στρατιώτες και περισσότεροι από 40.000 αστυνομικοί, ενώ άλλες ευρωπαϊκές χώρες έστειλαν 2.000 ενόπλους. Όσο για τον συνωστισμό, πολλοί Παριζιάνοι θα λείπουν σε διακοπές· κι αν δεν ενσκήψει καύσωνας (το 1924, εξαιτίας της υπερβολικής ζέστης ο μαραθώνιος είχε καθυστερήσει δυόμισι ώρες), οι Αγώνες θα εκτυλιχθούν χωρίς προβλήματα. Εξάλλου, όπως συνέβη και το 1996 στην Ατλάντα, πολλοί αγώνες όπως οι μαραθώνιοι, θα γίνουν πολύ νωρίς το πρωί.

Οι εκπλήξεις δεν θα λείψουν· δεν λείπουν ποτέ. Ίσως το νερό του Σηκουάνα όπου θα γίνει το τρίαθλο ανδρών, το οποίο περιλαμβάνει κολύμβηση 1,5 χιλιομέτρου, παρουσιάσει αυξημένα επίπεδα E.coli: τον Ιούνιο οι δοκιμές για E.coli έδειξαν επίπεδο πάνω από το όριο ασφαλείας. Ίσως οι Αγώνες καθρεφτίσουν τις γεωπολιτικές συγκρούσεις: δεν θα είναι ούτε η πρώτη, ούτε η τελευταία φορά. Υπενθυμίζω ότι η Ρωσία και η Λευκορωσία έχουν αποκλειστεί, αλλά το Ισραήλ συμμετέχει προκαλώντας την οργή των Αράβων και των φιλο-Αράβων. Τέλος, ίσως οι ορδές των 15.000.000 επισκεπτών δεν χωρέσουν τελικά στην περιοχή του Παρισιού: η έκταση της γαλλικής πρωτεύουσας είναι σχετικά μικρή· ο δήμος δεν υπερβαίνει τα 105 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Παρισάκι.

Ο επικεφαλής της Οργανωτικής Επιτροπής του Παρισιού 2024, Tony Estanguet, μας καθησυχάζει: τα αθλήματα είναι διασκορπισμένα σε διάφορα σημεία της πόλης και των περιχώρων· οι αγώνες στίβου θα διεξαχθούν στο Stade de France, βορείως του Παρισιού· το Pont d'Iena θα φιλοξενήσει ποδηλατικές εκδηλώσεις· τα σημεία εκκίνησης και τερματισμού των μαραθωνίων θα είναι στο Δημαρχείο και στο Μέγαρο των Απομάχων· η κολύμβηση στο στάδιο της Défense και η γυμναστική θα γίνουν στο στάδιο του Bercy. Μην αγχώνεστε. **A**

PROTEIN

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ANNA & ΑΠΟΣΤΟΛΕ

Άννα Ντουντουνάκη
Κολύμβηση

Πρόκριση στο Παρίσι 2024
στα 100μ. πεταλούδα

Απόστολος Χρήστου
Κολύμβηση

Πρόκριση στο Παρίσι 2024
στα 100μ. ύπτιο & 200μ. ύπτιο

Το Arla Protein, μέσω του προγράμματος "Υιοθετήστε έναν αθλητή", στηρίζει στο άθλημα της κολύμβησης τους πρωταθλητές Απόστολο Χρήστου και Άννα Ντουντουνάκη, συμβάλλοντας έμπρακτα στο στόχο της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, που είναι η μεγαλύτερη δυνατή εκπροσώπηση με τα ελληνικά χρώματα!

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ ΣΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΑΞΙΖΕΙ

ΗΤΑΝ 2008 ΣΤΟ ΠΕΚΙΝΟ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ. ΜΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΥ ΑΞΙΖΕ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙ ΕΝΑ ΜΕΤΑΛΛΙΟ ΠΟΥ ΤΟΣΟ ΤΗΣ ΑΞΙΖΕΙ.
Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΨΥΧΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ
ΑΓΩΝΕΣ
2024

Η ελληνική ομάδα μπάσκετ

“ ΜΕ Ή ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΕΤΟΚΟΥΝΜΠΟ, Η «ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΗ» ΕΙΧΕ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ ΕΝΑ ΠΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΠΑΣΚΕΤ, ΔΕΝ ΦΟΒΗΘΗΚΕ ΝΑ ΣΟΥΤΑΡΕΙ, ΠΑΝΩ ΑΠ’ ΟΛΑ ΕΠΑΙΞΕ ΜΕ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΩΣΗ.

Η ΤΑΝ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2008 ΟΤΑΝ Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΑΔΟΣ βρέθηκε σε Ολυμπιακούς Αγώνες για τελευταία φορά. Έκτοτε πέρασαν 16 ολόκληρα χρόνια για να επιστρέψει εκεί όπου ανήκει. Στις κορυφαίες ομάδες δηλαδή, διεκδικώντας ένα μετάλλιο.

Ήταν 16 χρόνια που δεν πέρασαν εύκολα. Η «γαλανόλευκη» είχε σχεδόν πάντα αξιόλογες ομάδες. Κάτι όμως συνέβαινε στα Προολυμπιακά τουρνουά και δεν τα κατάφερνε. Τη μία δεν μπορούσε, την άλλη την αδικούσαν. Διαφορετικοί λόγοι, το αποτέλεσμα όμως κοινό... εκτός. Τώρα όμως τα κατάφερε. Τα κατάφερε επειδή είχε κάτι το διαφορετικό. Μοιάζει πιο σίγουρη από ποτέ. Πιο έτοιμη. Έτσι θα βρεθεί στο Παρίσι για να κυνηγήσει ένα μετάλλιο. Εκεί που έφτασε δεν έχει να χάσει κάτι και θα παλέψει για το καλύτερο. Η επίσημη αγαπημένη επέστρεψε και θέλει να το επιβεβαιώσει στα παρκέ.

Η ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΠΑΝΟΥΛΗ ΚΑΙ Η ΑΛΛΑΓΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑΣ

Μετά τις αποτυχίες κόντρα σε Νιγηρία (2012), Κροατία (2016) και Τσεχία (2021), η Ελλάδα έψαχνε κάτι παραπάνω. Ήθελε μια αλλαγή για

να καταφέρει να προκριθεί ξανά σε Ολυμπιακούς Αγώνες. Η πρώτη κίνηση ήταν να προσληφθεί ο Βασίλης Σπανούλης που είχε δείξει πολύ καλά δείγματα στο Περιστέρι. Και η δεύτερη να φέρει το Προολυμπιακό τουρνουά στη χώρα μας. Δύο κινήσεις που αποδείχθηκαν κομβικές. Το μεν ΣΕΦ γέμισε και ο κόσμος έσπρωξε την Ελλάδα. Η δε αγωνιστική εικόνα είχε αλλάξει άρδην. Η επίσημη αγαπημένη έμοιαζε σαν να έχει αλλάξει νοοτροπία, σαν να έπαιζε χωρίς έξτρα άγχος – αν και οι παίκτες έλεγαν πως είχαν, βρήκαν τρόπο να το αντιμετωπίσουν και να το αφήσουν στην άκρη. Με ή χωρίς τον Γιάννη Αντετοκούνμπο, η «γαλανόλευκη» είχε αγωνιστική ταυτότητα. Δεν περίμενε τα πάντα από τον «Greek Freak», που στο κάτω κάτω είχε να παίξει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αντ’ αυτού παρουσίασε ένα πιο σύγχρονο μπάσκετ. Δεν φοβήθηκε να σουτάρει, ακόμα κι αν οι παίκτες της δεν είναι οι καλύτεροι. Έτρεξε όταν αυτό ήταν αναγκαίο και έβαλε σιγά σιγά τον Γιάννη στο κλίμα. Πάνω απ’ όλα έπαιξε με αυτοπεποίθηση.

ΤΟ ΑΣΧΗΜΟ... ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Αν δούμε πώς η Εθνική μας αποκλείστηκε από τις τρεις προηγούμενες Ολυμπιάδες, καταλαβαίνουμε εύκολα πως υπάρχει μια μεγάλη ευκαιρία. Το 2008 ένα φάουλ που δεν δόθηκε

σε σουτ του Σπανούλη, κόντρα στη Νιγηρία, μας απέκλεισε από τα προημιτελικά του Προολυμπιακού. Το 2016 η Κροατία κατάφερε να μας νικήσει στα ημιτελικά. Το 2021 η Ελλάδα πέρασε στον τελικό, αλλά η Τσεχία απλά τη διέλυσε. Τώρα όμως η ιστορία είναι αλλιώς. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες η Ελλάδα δεν έχει εύκολο όμιλο. Το αντίθετο. Ισπανία, Καναδάς και Αυστραλία είναι στον δρόμο της. Τρεις εξαιρετικές ομάδες. Όμως θα τις κοιτάξει όλες στα μάτια. Ειδικά αν θέλει να προχωρήσει. Για αρχή, θετικό είναι πως περνούν και οι δύο καλύτερες τρίτες. Από εκεί και πέρα είναι λεπτές οι ισορροπίες και μια νίκη σε φέρνει στα μετάλλια. Για να γίνει αυτό, η Εθνική μας θα χρειαστεί τα «βαριά» χαρτιά της. Πρώτα απ’ όλα τον Γιάννη Αντετοκούνμπο. Στη συνέχεια κομβικό ρόλο θα έχουν οι Καλάθης και Γουόκαπ, με τον πρώτο να είναι σε τρομερή κατάσταση. Παπανικολάου και Μήτογλου πρέπει να δώσουν λύσεις επιθετικά, όπως και ο Τολιόπουλος. «Κλειδί» φυσικά ο Παπαγιάννης. Ο Έλληνας σέντερ «βροντοφώναξε» πως μπορεί να τραβήξει κουπί επιθετικά, και ειδικά το μακρινό του σουτ μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμο. Όπως και να έχει, η Ελλάδα μας επιστρέφει στην κορυφαία διοργάνωση του πλανήτη και θα μπορέσουμε να τη θαυμάσουμε ξανά απέναντι στους καλύτερους. Και γιατί όχι να ελπίζουμε σε ένα μετάλλιο. **A**

Δύο Εθνικές, μία Ομάδα ©

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ

Η Πρώτη Ασφαλιστική

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ**

ethnikiasfalistiki.gr

Απόστολος Χρήστου

Εμμανουήλ Καραλής

Χρήστος Φραντζεσκάκης

Δημήτρης Μάρκος

Αλεξάνδρα Σταματοπούλου

Στέφανος Ντούσκος

Ο ΟΜΙΛΟΣ MOTOR OIL ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Έμπρακτη στήριξη 11 αθλητριών και αθλητών μας που θα συμμετάσχουν στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Παρισιού, στο πλαίσιο του προγράμματος «Φροντίζω για τον Αθλητισμό»

Γεμάτη όνειρα και φιλοδοξίες αναχωρεί για το Παρίσι η ελληνική ομάδα που θα συμμετάσχει στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Παρισιού, από τις 26 Ιουλίου έως τις 11 Αυγούστου. Στην ελληνική αποστολή συμμετέχουν 101 αθλητές, 42 γυναίκες και 59 άνδρες, σε 17 συνολικά αθλήματα. Είναι η πρώτη φορά από το 2012 και μετά που η ελληνική ομάδα θα έχει τριψήφιο αριθμό αθλητών. Στην επιτυχία αυτή συνέβαλαν αποφασιστικά όσοι στάθηκαν δίπλα στους αθλητές μας, στη δύσκολη περίοδο της προετοιμασίας για την πρόκρισή τους στους Αγώνες, με χαρακτηριστικό το παράδειγμα του Ομίλου Motor Oil που υποστηρίζει χορηγικά 11 αθλήτριες και αθλητές, στο πλαίσιο του προγράμματος κοινωνικής συνεισφοράς και ευθύνης «Φροντίζω».

Οι αθλήτριες και οι αθλητές που στηρίζουν ο Όμιλος Motor Oil και οι θυγατρικές του

- **Αντιγόνη Ντρισμπιώτη**, χρυσή πρωταθλήτρια Ευρώπης στο βάδν και σημαιοφόρος της ελληνικής ομάδας, μαζί με τον Γιάννη Αντετοκούνμπο, στην Τελετή Έναρξης.
- **Εμμανουήλ Καραλής**, πρωταθλητής στο άλμα επί κοντώ.
- **Εμμανουέλα Κατζουράκη**, αθλήτρια σκοποβολής.
- **Νταουρέν Κουρουγκλίεφ**, αθλητής πάλης.
- **Δημήτρης Μάρκος**, πρωταθλητής κολύμβησης.
- **Ευάγγελος Ντούμας**, αθλητής κολύμβησης.

- **Στέφανος Ντούσκος**, Ολυμπιονίκης στην κωπηλασία.
- **Αλέξανδρου Παπαμιχαήλ**, αθλητής βάδν (Χορηγός Motor Oil)
- **Αλεξάνδρα Σταματοπούλου**, Παραολυμπιονίκης και παγκόσμια πρωταθλήτρια κολύμβησης.
- **Χρήστος Φραντζεσκάκης**, πρωταθλητής σφυροβολίας.
- **Απόστολος Χρήστου**, πρωταθλητής κολύμβησης.

Φροντίζω για τον Αθλητισμό

Οι 11 αυτοί αθλητές και αθλήτριες δεν ήταν οι μόνοι που στηρίχθηκαν έμπρακτα από τον Όμιλο Motor Oil, καθώς το 2024 προχώρησε σε περισσότερες από 30 χορηγίες αθλητών και αθλητριών από όλη την Ελλάδα, φροντίζοντας για την καλύτερη προετοιμασία τους.

Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο του προγράμματος «Φροντίζω για τον Αθλητισμό», ο Όμιλος Motor Oil, σε συνεργασία με το rod.gr, προχώρησε σε μια σειρά 8 επεισοδίων – podcast, με τίτλο «Στην ψυχή των πρωταθλητών». Μέσα από αυτά, ισάριθμοι αθλητές είχαν την ευκαιρία να αναδείξουν τόσο προσωπικές ιστορίες όσο και τις προκλήσεις και τις αντιξοότητες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν, αλλά και την ίδια τη δύναμη του ψυχισμού τους, στον δρόμο για τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες στο Παρίσι.

Καλή επιτυχία!

**Φροντίζω σημαίνει προσφορά.
Φροντίζω σημαίνει ενέργεια.**

Ο Όμιλος Motor Oil, ως αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας, στηρίζει ένα μεγάλο φάσμα δράσεων, φορέων και πρωτοβουλιών. Για την κοινωνία, την ανάπτυξη, το περιβάλλον, τον άνθρωπο.

Για εμάς στη Motor Oil, **φροντίζω για το μέλλον** σημαίνει προχωρώ με έργα, δυναμικά και αξιόπιστα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ και τον «Ηθικό τρίποδα» του Ρήγα Βελεστινλή το 1797 στη Βιέννη, μέχρι τα «Παιδαγωγικά Μαθήματα» του Στέφανου Κορμπά και το ιστορικό ποίημα του Παναγιώτη Σούτσου στον «Ηλιο» του Ναυπλίου, διανοούμενοι και καλλιτέχνες όπως ο Βίνκελμαν, ο Γκκαίτε, ο ζωγράφος Άντον Ραφαέλ Μενγκς, ο ζωγράφος Αντζέλικα Κάουφμαν, ο αρχαιολόγος Ντ' Αζινκούρ, οι γλύπτες Θορβάλντσεν και Κανόβα, διανοητές και στοχαστές όπως ο Ρουσσώ, ο Μπάσεντοφ, ο Χέρντερ, ο Μουτς, ο Ντάριλ, όλοι συνολογούσαν ότι η Ευρώπη οφείλει να εγκαταλείψει το παρηκμασμένο ροκοκό και να στραφεί στη διαφωτιστική ιδεολογία της επιστροφής στον κλασικισμό και την αρχαιοελληνική αντίληψη της τέχνης και των γραμμάτων.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και η αναβίωσή τους θεωρήθηκαν κορυφαίο πολιτισμικό και πνευματικό γεγονός, η επιτομή της σωματικής και πνευματικής διαύγειας, συστατικά τα οποία είχαν ανάγκη οι δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες προκειμένου να οδηγηθούν σε δρόμους ευημερίας και προόδου.

Στο εξωτερικό είχαν καταγραφεί πολλάκις προσπάθειες αναβίωσης των Αγώνων –κυρίως στην Αγγλία– με πρώτη ιστορική αναφορά τους αγώνες του δικηγόρου Ρόμπερτ Ντόβερ, μεταξύ 1601 και 1612 (Dover's Games) και κατόπιν διάφορους αγώνες στο Shropshire, στο Liverpool και στο Northumberland, όπου καταγράφεται και η πρώτη συμμετοχή επαγγελματιών αθλητών.

Εάν συνυπολογιστούν διοργανώσεις όπως οι Παναγγκικοί Αγώνες της Βρετανικής Εθνικής Ένωσης Olympian, οι αγώνες στο Drehberg της Γερμανίας, στο Rondeau της Γαλλίας, στη Ramlosa της Σουηδίας, στο Montreal του Καναδά και στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ και στο Palis της τότε υπό ουγγρική κυριαρχία, Βοϊβοντίνια, ήταν πασιδηλό ότι η Ευρώπη «διψούσε» για αθλητισμό και διοργανώσεις αθλητικού θεάματος.

Πολύ πριν την καθοριστική παρέμβαση του Πιέρ Ντε Κουμπερτέν και σχεδόν παράλληλα με τις πρωτοβουλίες του Ζάππα, ο Άγγλος ιατρός Γουίλιαμ Πέννυ Μπρουκς είχε διοργανώσει αθλητικές εκδηλώσεις στο Much Wenlock του Shropshire, ένα χωριό κοντά στα σύνορα με την Ουαλία, επιχειρώντας μια πρόσμιξη βικτωριανών και αρχαιοελληνικών προτύπων.

Το 1850 ο Μπρουκς ιδρύει την «Ολυμπιακή Τάξη» (*The Olympian Class*) με κεντρικούς άξονες τη βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας των κατοίκων και την ανύψωση των ηθών της τοπικής κοινωνίας μέσω της άσκησης. Δέκα χρόνια αργότερα, το 1860 ιδρύεται η τοπική «Ολυμπιακή Εταιρεία» (*Wenlock Olympian Society*) διά της οποίας διοργανώθηκαν τριάντα τέσσερις ετήσιοι αθλητικοί αγώνες μέχρι το 1895.

Ο Μπρουκς παρατηρώντας έκπληκτος την ανταπόκριση του κοινού στις αθλητικές εκδηλώσεις, πρότεινε το 1881 τη διεθνοποίηση των αγώνων, ανταλλάσσοντας επιστολές με τον ευεργέτη Ιωάννη Γεννάδιο, τότε διπλωματικό υπάλληλο στο Προξενείο του Λονδίνου. Οι αντιλήψεις των δύο ωστόσο δεν συνέπιπταν, εξ αιτίας του γεγονότος ότι ο Εγγλέζος ήθελε την ακριβή αναβίωση των αρχαιοελληνικών αγώνων και δεν είχε ένα έτοιμο εκσυγχρονιστικό μοντέλο στο μυαλό του.

Παρά τη μη επίτευξη συμφωνίας, ο Μπρουκς εξακολούθησε να προσπαθεί να εκπονήσει ένα πιο εύπεπτο σχέδιο και ο Γεννάδιος, από πλευράς του, εξακολούθησε να αποκρούει σθεναρά τις τουλάχιστον πέντε νέες προτάσεις από το 1888 μέχρι το 1891. Ο άνθρωπος που συμμερίστηκε και εντυπωσιάστηκε από την ιδέα του Μπρουκς, ήταν ένας νεαρός παιδαγωγός με αριστοκρατική καταγωγή από το Παρίσι, ο Πιέρ ντε Φρεντύ, γιος του Σαρλ-Λουί ντε Φρεντύ, δηλαδή του Βαρόνου ντε Κουμπερτέν.

Ο Πιέρ επισκέφθηκε το Wenlock, παρακολούθησε αγώνες που ο

Μπρουκς φρόντισε να διοργανώσει προς τιμήν του και μυήθηκε στην ιδέα διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων, αντιλαμβανόμενος πλήρως το όραμα του Άγγλου ιατρού. Οι δυο τους αντάλλαξαν επιστολές, επρόκειτο για μια θερμότατη αλληλογραφία ειδικά εκ μέρους του Μπρουκς, με αποτέλεσμα ο ιατρός από την αγροτική κοινότητα να θεωρείται δικαίως μέχρι σήμερα πατριάρχης των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Προς τιμήν του μάλιστα, μια από τις μασκότ των Αγώνων του Λονδίνου, το 2012, ονομάστηκε Wenlock προκειμένου να τιμηθούν το όραμα, η επιμονή και το έργο του. Ο Μπρουκς και ο ντε Κουμπερτέν τον Σεπτέμβριο του 1892 συμμετείχαν ως επίσημοι ομιλητές στο ετήσιο άτυπο συνέδριο του Saint George's and Oakengates Athletic Club, επαναφέροντας το ζήτημα της θεσμοθέτησης διεθνών αγώνων και κάνοντας λόγο για πρώτη φορά περί διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα και δει στην Αθήνα.

Τα πάντα είχαν αφετηρία την πρότυπη σχολική οργάνωση της αγγλικής αγωγής, η οποία μεταλαμπαδεύτηκε στην υπόλοιπη Ευρώπη μέσα από το έργο του Thomas Arnold, που επί της ουσίας επηρέασε περισσότερο από κάθε άλλον τον Πιέρ ντε Φρεντύ. Πρόκειται για ένα έργο το οποίο είχε βάση τη συμμετρική ολοκλήρωση του ανθρώπου κυρίως μέσα από της παιδιές και τα αθλητικά αγωνίσματα, όπως στην κλασική αρχαιότητα και ανέδειξε τη σημασία της σωμαστικής όπως την αντιλαμβάνονταν οι αρχαίοι Έλληνες.

Ο Ντε Κουμπερτέν, αντιλαμβανόμενος τις θεμελιώδεις ελλείψεις του γαλλικού εκπαιδευτικού συστήματος και διαισθανόμενος την αναγκαιότητα εξεύρεσης καινούργιων σημείων αναφοράς μετά τον καταστροφικό πόλεμο του 1870 και τον εμφύλιο βοναπαρτιστών και σοσιαλιστών, οραματίστηκε μια παιδαγωγική μεταρρύθμιση εκ βάθρων.

Το ασύμμετρο, ετεροσκελές και αυστηρά σχολαστικό γαλλικό σύστημα ήταν φύσει και θέσει ανίκανο να πλάσει σωματικά και πνευματικά υγιείς νέους, συνεπώς ήταν αδήριτη η ανάγκη δημιουργίας ενός μεταρρυθμιστικού πλαισίου με βασικό άξονα την εναρμόνιση της σωματικής και της πνευματικής αγωγής, παράλληλα με το κίνητρο της ευδοξίας.

Παρά το γεγονός ότι εκείνη την εποχή στη Γαλλία ευδοκίμοι ο γερμανικού τύπου μιλιταρισμός όσον αφορά τη γυμναστική, ο Πιέρ ντε Κουμπερτέν είχε την πεποίθηση ότι διά του φιλαθλητισμού και της παιδαγωγικής μεταρρύθμισης, θα μπορούσε να αποκατασταθεί το εθνικό φρόνημα και η σώφρονα χρήση της δύναμης της Γαλλίας και των υπολοίπων χωρών ανά την Ευρώπη.

Στις 25 Νοεμβρίου του 1892, στο αμφιθέατρο της Σορβόννης και επ' ευκαιρία της πέμπτης επετείου ίδρυσης της Ένωσης των γαλλικών αθλητικών σωματείων (*Union des Sociétés Françaises de Sports Athlétiques*) ετέθη επισήμως το ζήτημα της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Σε μια συγκλονιστική τριπλή διάλεξη, ο Γενικός Γραμματέας της Ένωσης, Πιέρ ντε Φρεντύ - βαρόνος ντε Κουμπερτέν, υποστήριξε με θέρμη την ανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων εκθειάζοντας και προσιωνίζοντας το ευεργετικό έργο τους. Η φλόγα είχε ανάψει. Την επόμενη χρονιά ανέπτυξε το τολμηρό σχέδιό του και διαβλέποντας την τάση προς επαγγελματισμό που επεδείκνυε ο νηπιακός ακόμα ευρωπαϊκός αθλητισμός, κατοχύρωσε και οριοθέτησε το Ολυμπιακό πλαίσιο, συνδυάζοντας την κλασική ελληνική αντίληψη περί αθλητισμού με την παγκόσμια προσπάθεια γένεσης του φιλαθλου πνεύματος.

Αναπτύσσοντας τη σημασία του amateurism (*φιλαθλητισμού*), ανακοίνωσε επί της ουσίας τη διοργάνωση του συνεδρίου των Παρισίων του 1894 με την επωνυμία «*Διεθνές συνέδριο των Παρισίων διά την μελέτην και την διάδοσιν των αρχών του φιλαθλητισμού*», με παγκόσμια συμμετοχή των περισσότερων αθλητικών ενώσεων και κεντρικό θέμα την εναρμόνιση των κανονισμών των αθλητικών αγώνων και τη θεσμική επανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων. Ακολούθησαν το άτυπο προκαταρκτικό forum του Νοεμβρίου του

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ
ΑΓΩΝΕΣ
2024

ΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Του ZASTRO

Από την Τελετή
Έναρξης των
Ολυμπιακών Αγώνων
το 1906 στο
Παναθηναϊκό Στάδιο

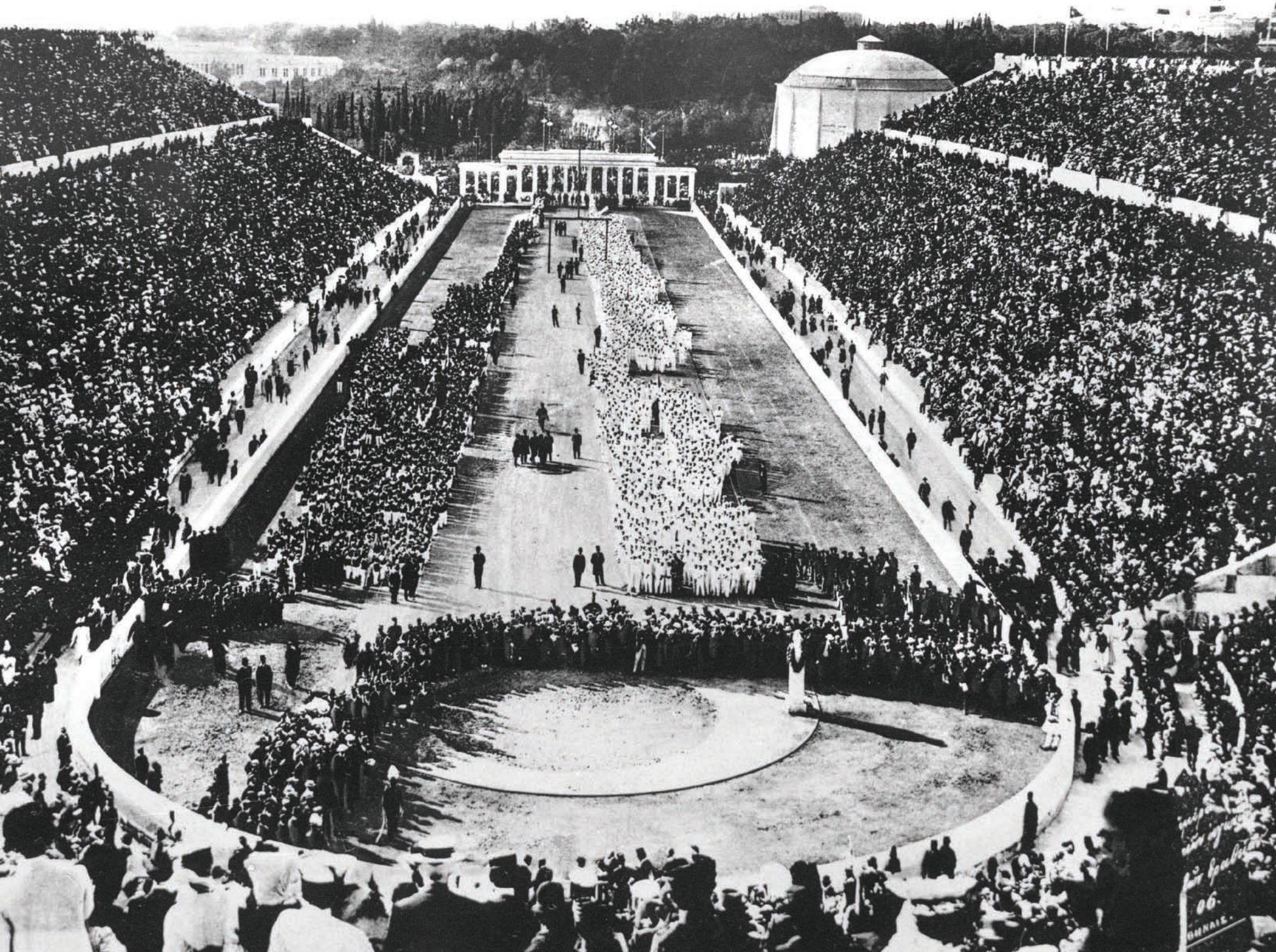
1893 στο University Club της Νέας Υόρκης και η κομβική συνάντηση της 7ης Φεβρουαρίου του 1894 στο Λονδίνο, όπου συντάχθηκε η ημερήσια διάταξη και το πρόγραμμα του Συνεδρίου των Παρισίων, καθώς και η συνοδευτική επεξηγηματική εγκύκλιος.

Το πρόγραμμα αποστέλλεται στις Ενώσεις και τα Σωματεία και την άνοιξη του 1894 καταφθάνει στην Αθήνα, στα γραφεία του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου, μαζί με τη μεγαλοπρεπή πρόσκληση για τη συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο των Παρισίων. Το όγδοο θέμα της ημερήσιας διάταξης ήταν η διερεύνηση της δυνατότητας αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο Πανελλήνιος αποδέχθηκε την πρόσκληση, αλλά η αδυναμία του

να ανταπεξέλθει οικονομικά στο δυσθεώρητο κόστος του ταξιδιού, επιτρέπει στον «εξωθεσμικό» Διευθυντή της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Τσαρλς Γουόλντστιν, να προτείνει στον λόγιο διπλωμάτη και πολιτικό, Αλέξανδρο-Ρίζο Ραγκαβή, το μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου του Πανελληνίου, Δημήτριο Βικέλα.

Ο ήδη εγκατεστημένος στο Παρίσι Βικέλας λαμβάνει την από 7 Μαΐου 1894 επιστολή του Ραγκαβή και με ένα λακωνικό τηλεγράφημα στις 26 Μαΐου αποδέχεται να εκπροσωπήσει το ελληνικό κράτος στο «*παρά τω εν Παρισίους Διεθνεί συλλόγω γυμναστικής*» συνέδριο. Στα Ανάκτορα και στα υψηλά κυβερνητικά κλιμάκια, κυκλοφορούν πολύ σύντομα οι ειδήσεις ότι ο Βαρόνος ντε Κουμπερτέν

**Η Επιτροπή
οργάνωσης των
Ολυμπιακών Αγώνων
του 1896. Διακρίνονται
μεταξύ άλλων ο
βαρώνος Πιερ ντε
Κουμπερτέν και ο
Δημήτριος Βικέλας**

έχει «προσπλυτίσει» τα πλέον επιφανή στελέχη του αθλητισμού σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ των οποίων είναι ο πρόεδρος της Ένωσης Γαλλικών Αθλητικών Σωματείων και μετέπειτα πρώτος ταμίας της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Ερνστ Καλό, ο Σουηδός Ανώτατος Αξιωματικός, Βίκτορ Γκούσταφ Μπαλκ, ο Αμερικανός ακαδημαϊκός, Γουίλιαμ Μίλιγκαν Σλόαν και ο Ρώσος Αξιωματικός και παιδαγωγός Ολεκσέι Μπουτόφσκι.

Όλοι οι προαναφερόμενοι ήταν τα ονόματα που άκουσε ο διάδοχος Κωνσταντίνος κατά την επίσκεψή του στις ανασκαφές του Αργους, τον Απρίλιο του 1894, από τον Γουόλντστιν, και μετέφερε στον βασιλέα Γεώργιο προκειμένου να καμφθούν οι όποιες αντιρρήσεις και να ασπαστεί την ολυμπιακή ιδέα.

Το απολύτως μη αναμενόμενο και περίεργο ήταν η τελική επιλογή του Βικέλα ως εκπροσώπου του ελληνικού αθλητισμού, μια και επρόκειτο για έναν λόγιο κοσμοπολίτη και παντελώς ακατάλληλο για να εκφράσει τις (όποιες) ελληνικές θέσεις περί αθλητισμού, όπως ομολόγησε και ο ίδιος σε ομιλία του στο σύνδεσμο Ελλήνων φοιτητών στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1895.

Ο γεννημένος στην Ερμούπολη της Σύρου, στις 15 Φεβρουαρίου του 1835, Δημήτριος Βικέλας είναι, μεταξύ άλλων, από τους σπουδαιότερους Έλληνες λογοτέχνες και το μυθιστόρημά του «*Λουκής Λάρας*», θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα έργα για την εξέλιξη της νεοελληνικής πεζογραφίας. Υπήρξε σπουδαίος λόγιος και ποιητής και έμεινε για πάντα στην ελληνική ιστορία διότι ήταν ο άνθρωπος που τον Ιούνιο του 1894 αντιπροσώπευσε τη χώρα στο «*Διεθνές συνέδριο για την ανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων*» μεταξύ δύο χιλιάδων και πλέον διεθνών αντιπροσώπων.

Ένας λόγιος, ένας πνευματικός ευπατρίδης, ο οποίος έκανε όσα είχε τη δυνατότητα για να βοηθήσει την πατρίδα στο μέρος που του αναλογούσε. Πιθανόν εξ αυτού του λόγου αποδέχθηκε την πρόταση, ακόμα πιο πιθανό να ήταν τόσο ευγενής ώστε αδυνατούσε να αρνηθεί. Η ευρυμάθεια του Βικέλα, η οξυδέρκεια και το αίσθημα ευθύνης του, οδήγησαν στην ιστορική αναγνώριση ότι με δική του πρωτοβουλία αποφασίστηκε ομόφωνα να τελεσθούν οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες το 1896 στην Αθήνα και κατά το ίδιο περίφημο συνέδριο, κατεγράφη ότι ψηφίστηκε ως ο πρώτος πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

Ήταν 16 Ιουνίου του 1894, στη Σορβόννη άνοιξαν οι πύλες του πρώτου διεθνούς αθλητικού συνεδρίου των Παρισίων. Το αμφιθέατρο γεμάτο με δύο χιλιάδες ακροατές, άπαντες αδημονούντες για τις εισηγήσεις των συνέδρων. Το πρωτόκολλο επέτασσε τη λειτουργία δύο Επιτροπών: αφενός την Επιτροπή Φιλαθλητισμού και αφετέρου την Επιτροπή Ανασύστασης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο Δημήτριος Βικέλας ορίστηκε προεδρεύων της δεύτερης δεκαπενταμελούς Επιτροπής, με Αντιπρόεδρο τον Βαρόνο Καραγιόν Λα Τουρ και Γραμματέα-Εισηγητή το Μορίς Μπορέλ, εντεταλμένο αντιπρόσωπο των γαλλικών αθλητικών σωματείων. Το συνέδριο εγκαινίασε ο φιλέλληνας Βαρόνος Ντε Κουρσέλ και ήταν έμπλοο αρχαιοελληνικών αναφορών.

Στην αρχή εκτελέστηκε ο Δελφικός Ύμνος στον θεό Απόλλωνα, που μόλις πριν έναν χρόνο είχε ανακαλυφθεί στους Δελφούς κατά τις ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής. Επρόκειτο για μια συμβολική επιλογή, η οποία συνέδεε τον αθλητισμό και το κυρίως θέμα του συνεδρίου με την Αρχαία Ελλάδα και αποτέλεσε το αμάλγαμα για την ιδέα των Ολυμπιακών Αγώνων, με τη φιλία και την ευγενή άμιλλα μεταξύ των λαών, όπως ανέφερε και ο ίδιος ο ντε

Κουμπερτέν στο εισαγωγικό του σημείωμα.

Μετά την εκτέλεση των Ύμνων, εν συνεχεία εδόθη ο λόγος στον εμπνευστή του κινήματος για την επανασύσταση των Αγώνων, Βαρόνο Πιέρ ντε Κουμπερτέν, τα λόγια του οποίου αποτύπωσαν μεταγενέστερα μοναδικά τη ρέουσα ατμόσφαιρα: «*Ένα είδος ξεχωριστής συγκίνησης απλώνεται, η οποία σαν την αρχαία ευρυθμία αναδύεται από το βάθος των αιώνων. Η ελληνικότητα διείσδυσε με τον τρόπο αυτό στην τεράστια αίθουσα. Ήδη, από εκείνες τις πρώτες ώρες, το Συνέδριο είχε πετύχει. Ήξερα από τότε, συνειδητά ή όχι, ότι κανείς δεν θα ψήφιζε εναντίον της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων*».

Ο Βικέλας, στην τελευταία συνεδρίαση, έκανε μια συγκλονιστική αγόρευση πείθοντας άπαντες να συμφωνήσουν ώστε οι πρώτοι Αγώνες να τελεστούν στην Αθήνα. Κρατούσα άποψη μέχρι τότε μεταξύ των συνέδρων ήταν ότι ο νέος θεσμός έπρεπε να εγκαινiasθεί το 1900 στο Παρίσι, συνδυαζόμενος με την Παγκόσμια Έκθεση εκείνου του έτους στην Πόλη του Φωτός, την εξασφάλιση οικονομικών πόρων και τη δεδομένη παρουσία θεατών.

Η ομιλία του Βικέλα υπήρξε καταλυτική, η πρότασή του υποστηρίχθηκε θερμά από τον Σλόαν, τον Ντε Βιλέρ, τον Γκοντινέ και τον «αμφιτρύωνα» Ντε Κουμπερτέν, ο οποίος μετά την ομόφωνα αποδοχή της πρότασης ανακοίνωσε συγκινημένος ότι οι Αγώνες θα αναβιώσουν στην Αθήνα και τέσσερα χρόνια μετά θα γίνουν στο Παρίσι.

Το ιδρυτικό Συνέδριο ολοκληρώνεται πανηγυρικά και ανακοινώνονται οι κεντρικές αποφάσεις του:

- Ανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων, οι οποίοι θα είναι διεθνείς και θα προσαρμόζονται σύμφωνα με τη σύγχρονη σωματική αγωγή και τα αθλητικά θέματα.
- Απαγορεύεται η συμμετοχή αλλοδαπών αθλητών στις εθνικές ολυμπιακές ομάδες, ενώ πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες σε κάθε συμμετέχουσα χώρα θα γίνονται προκριματικοί αγώνες για την επιλογή των αθλητών που θα συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς.
- Την ευθύνη για την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων θα έχει ολιγομελής Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ), της οποίας η γραμματεία θα εδρεύει στη Λοζάνη.
- Στους Ολυμπιακούς Αγώνες θα μετέχουν μόνο φίλαθλοι, μέλη αθλητικών σωματείων ή ανοργάνωτοι (εκτός της οπλομαχίας που επιτρέπεται να γίνει χωριστός αγώνας μεταξύ οπλοδιδασκάλων).
- Οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες θα τελεσθούν στην Αθήνα το 1896, οι δεύτεροι στο Παρίσι το 1900 και στη συνέχεια κάθε τέσσερα χρόνια σε πόλεις άλλων κρατών του κόσμου.
- Για την επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων απαιτείται η κυβερνητική αρωγή. Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή οφείλει να κάνει όλα τα αναγκαία διαβήματα για να εξασφαλίσει την αρωγή τους.

Διανέμεται το πρώτο φύλλο του Δελτίου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής με τίτλο «ΑΘΗΝΑΙ, 1896», ενώ σε συνέντευξή του στην «ΕΣΤΙΑ», ο Βικέλας επιβεβαιώνει ότι δεν είχε την εξουσιοδότηση να διεκδικήσει τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα και ενήργησε μόνος του, βάσει ενστίκτου και αισθήματος φιλοπατρίας. Ο αντίκτυπος για τη χώρα υπήρξε άμεσα θετικός, αναζωογονήθηκαν τα φιλελληνικά αισθήματα των Ευρωπαίων, η Δύση θυμήθηκε τα δεινά του λαού και μας (ξανα)κοίταξε με συμπάθεια.

Ο πνευματικός κόσμος της χώρας στρέφεται και πάλι υπέρ της ανοικτής υποστήριξης των Αγώνων και ο Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός ξεκινά μια σειρά διαλέξεων με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εκ των τακτικών ομιλητών είναι μια από τις κορυφαίες προσωπικότητες που πρωταγωνίστησαν στο δημόσιο βίο του ελληνικού κράτους στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα, ο Σπυριδών Λάμπρος.

Ο Λάμπρος πίεσε με όλες του τις δυνάμεις τον διάδοχο Κωνσταντίνο να ζητήσει από τον Γεώργιο Αβέρωφ την καθοριστική οικονομική συμβολή εν είδει χορηγίας για την ανακατασκευή του Παναθηναϊκού Σταδίου κι έτσι την Τετάρτη, 10 Μαΐου του 1895, υπογράφηκε το πολυπόθητο ψήφισμα του δωδεκαμελούς συμβουλίου, σύμφωνα με το οποίο γίνεται αποδεκτή η χορηγία Αβέρωφ για την ανακατασκευή του Καλλιμάρμαρου.

Τα αποκαλυπτήρια του αδριάντα του Αβέρωφ έγιναν την ημέρα της έναρξης των αγώνων, 25η Μαρτίου 1896 κατά το παλιό Ημερολόγιο (6η Απριλίου κατά το νέο). Αυτή είναι η ημέρα έναρξης των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, των πρώτων αγώνων στους οποίους συναντώνται οι αντιπρόσωποι όλων των χωρών και των αγωνισμάτων υπό τη σκέπη του μόνου θεσμού που μπορούσε να τους προσδώσει μεγαλείο και δόξα. **A**

**ΣΤΙΣ 25
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
ΤΟΥ 1892,
ΣΤΟ ΑΜΦΙ-
ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ
ΣΟΡΒΟΝΝΗΣ,
ΕΠ' ΕΥΚΑΙ-
ΡΙΑ ΤΗΣ 5ΗΣ
ΕΠΕΤΕΙΟΥ
ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ
ΓΑΛΛΙΚΩΝ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ
ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ,
ΕΤΕΘΗ ΕΠΙ-
ΣΗΜΩΣ ΤΟ
ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ
ΑΝΑΒΙΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙ-
ΑΚΩΝ ΑΓΩ-
ΝΩΝ.**

Η UBER ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΓΚΑΒΕΛΑ

Με όραμα την ισότιμη μετακίνηση χωρίς διακρίσεις

Σε μια εποχή που ο κόσμος μας έχει ανάγκη από πρότυπα που αναδεικνύουν την ανάγκη μιας κοινωνίας συμπεριληπτικής, χωρίς διακρίσεις, οι αθλήτριες και οι αθλητές με αναπηρία αποδεικνύουν ότι με αφοσίωση αλλά και σκληρή δουλειά, μπορούμε να ξεπεράσουμε οποιαδήποτε πρόκληση και να επιτύχουμε τους στόχους μας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Παραολυμπιονίκης μας, Αθανάσιος Γκαβέλας. Στην ηλικία των δέκα ετών άρχισε σταδιακά να μειώνεται η όρασή του, ως αποτέλεσμα της γονιδιακής νόσου του Stargardt, αλλά δεν το έβαλε ποτέ κάτω. Είναι αθλητής στίβου 100μ. στην κατηγορία T11, χρυσός Παραολυμπιονίκης, Παγκόσμιος Πρωταθλητής και Πρωταθλητής Ευρώπης, ενώ κατέχει το Παγκόσμιο Ρεκόρ στα 100μ. με 10.82 και στα 60μ. με 7.07. Σύντομα θα ξεκινήσει και το ταξίδι του για τη μεγαλύτερη αθλητική διοργάνωση του φετινού καλοκαιριού.

Τις προσπάθειες του Αθανασίου Γκαβέλα υποστηρίζει έμπρακτα η Uber, με ετήσια χορηγία προς τον αθλητή, πιστή στη δέσμευσή της για μια πλατφόρμα χωρίς διακρίσεις, με ισότητα και συμπερίληψη. Άλλωστε, ως πλατφόρμα που διευκολύνει 28 εκατομμύρια μετακινήσεις την ημέρα παγκοσμίως, επιδιώκει να διασφαλίσει την ελεύθερη και ασφαλή μετακίνηση για όλους, σωματικά, οικονομικά και κοινωνικά. «Είναι μεγάλη μου χαρά να συμμετέχω σε πρωτοβουλίες που ενισχύουν την προσβασιμότητα των ατόμων με

αναπηρία και διευκολύνουν τομείς της καθημερινής τους ζωής. Η εύκολη, ελεύθερη και ασφαλής μετακίνηση δεν είναι πάντα δεδομένη, και γι' αυτό η προσφορά της Uber είναι ουσιαστικής σημασίας στη βελτίωση της ζωής μας και την κατάκτηση των στόχων μας» δήλωσε ο Αθανάσιος Γκαβέλας, ο οποίος εκτός των άλλων είναι και απόφοιτος του Τμήματος Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΠΑΝΤΟΥ

Με το βλέμμα σε μια ισότιμη κοινωνία, στόχος της Uber είναι η εξάλειψη του ρατσισμού, η προώθηση της ισότητας εντός και εκτός του οργανισμού, αλλά και η προώθηση της ασφάλειας και της αποδοχής. Στο πλαίσιο αυτό, οι ισότιμες ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα με αναπηρία αποτελούν προτεραιότητα στην Uber, η οποία παρέχει ευκαιρίες τόσο εντός του οργανισμού όσο και εξωτερικά. Με την κατάλληλη εκπαίδευση από την έμπειρη ομάδα της Uber, και ειδικά διαμορφωμένα οχήματα, άτομα με κινητικά προβλήματα μπορούν να εργαστούν ως οδηγοί χωρίς κανένα εμπόδιο. Το μότο της, άλλωστε, είναι «η Uber δεν κρίνει, απλά σε πάει».

Η ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Στο πλαίσιο συμπερίληψης των ανθρώπων με αναπηρίες, η Uber έχει αναλάβει τις εξής πρωτοβουλίες:

- Δημιουργία ομάδας εργαζομένων (ERG) που στηρίζει τους εργαζόμενους με ειδικές ανάγκες και αυτούς που παρέχουν φροντίδα σε ΑμεΑ. Η ομάδα προωθεί την ενημέρωση σχετικά με τη νευροδιαφορετικότητα (π.χ. αυτιστικό φάσμα), καθώς και τις νοπτικές και συναισθηματικές αναπηρίες.
- Υποστήριξη συνεργαζόμενων οδηγών με απώλεια ακοής παγκοσμίως, μέσω ειδοποιήσεων με δόνηση ή φλας, ενημέρωση πελατών και επικοινωνία μόνο μέσω γραπτών μηνυμάτων.
- Το προϊόν Uber Access προσφέρει τη δυνατότητα προκράτησης οχήματος με θέση για αμαξίδιο έως 90 ημέρες νωρίτερα σε όλο και περισσότερες πόλεις του Ηνωμένου Βασιλείου, χωρίς έξτρα χρέωση για τους επιβάτες, αλλά με αυξημένες απολαβές για τους οδηγούς.
- Χρήση τεχνολογιών απομαγνητοφώνησης και γραμματοσειρών φιλικών για ανθρώπους με δυσλεξία, για τη διευκόλυνση του τεχνολογικού προσωπικού παγκοσμίως

INFO

Συνολικά η Uber στηρίζει 20 αθλητές από την Ελλάδα, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία, τη Γερμανία, τη Νότια Αφρική, την Ελβετία και την Ουκρανία, ενόψει Παραολυμπιακών Αγώνων.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΡΑΒΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

ΕΘΝΟΤΙΚΑ ΜΙΣΗ, ΤΡΟ-
ΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΑΠΑΤΕΣ, ΔΙΑ-
ΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑ-
ΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

A.V. TEAM

Η Αστυνομία εναντίον των τρομοκρατών, στους Ολυμπιακούς του 1972 στο Μόναχο

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ
ΑΓΩΝΕΣ
2024

ΚΑΘΩΣ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του φετινού καλοκαιριού, δυσάρεστες αναμνήσεις από το παρελθόν προκαλούν πονοκέφαλο στους διοργανωτές. Θα λειτουργήσουν όλα ρολόι; Θα αποτραπούν τα επεισόδια βίας; Θα ελαχιστοποιηθούν τα επεισόδια δυσλειτουργίας των τεχνολογικών μέσων

Στη διάρκεια της μακράς ιστορίας τους, οι Θερινοί Αγώνες υπήρξαν αντικείμενο πολλών σκανδάλων, λαθών και εθνοτικών αντιπαραθέσεων: δεν έλειψαν οι υποθέσεις doping, μπουϊκοτάζ, τρομοκρατίας και απρεπούς συμπεριφοράς αθλητών, ενώ οι γεωπολιτικές έχθρες αμαύρωσαν ξανά και ξανά τις μέρες της διεθνούς άμιλλας και του αθλητικού ιδεώδους.

Το 1908, στους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο Λονδίνο, το Μεγάλο Δουκάτο της Φινλανδίας διαγωνίστηκε ξεχωριστά από τη Ρωσική Αυτοκρατορία, αλλά δεν του επετράπη να επιδείξει τη φιλανδική σημαία. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1912 στη Στοκχόλμη, ο Αμερικανός αθλητής Jim Thorpe αναγκάστηκε να επιστρέψει τα χρυσά του μετάλλια στο δέκαθλο και στο πένταθλο όταν μαθεύτηκε ότι είχε παίξει επαγγελματικό μπίτζμπολ σε μικρές κατηγορίες τρία χρόνια νωρίτερα. Σε ένδειξη αλληλεγγύης γι' αυτή την παράλογη τιμωρία, ο ασημένιος Ολυμπιονίκης του δεκάθλου, Hugo Wieslander, αρνήθηκε να δεχτεί τα μετάλλια που του απονεμήθηκαν. Τα χρυσά μετάλλια δόθηκαν στα παιδιά του Thorpe το 1983, 30 χρόνια μετά τον θάνατο του Ολυμπιονίκη.

Το 1916 οι αγώνες που επρόκειτο να διεξαχθούν στο Βερολίνο δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το 1920, στους Ολυμπιακούς της Αμβέρσας (Βέλγιο), η Αυστρία, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ουγγαρία και η Τουρκία δεν προσκλήθηκαν, διότι είχαν συμμετάσχει στο μέτωπο των Κεντρικών Δυνάμεων που είχαν ηττηθεί στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Γερμανία δεν προσκλήθηκε ούτε στους Αγώνες του 1924 στο Παρίσι.

Το 1932 στο Λος Άντζελες, ο εννέα φορές χρυσός Ολυμπιονίκης Paavo

Nurmi, γνωστός και ως «Ιπτάμενος Φινλανδός», αποκλείστηκε από τους Αγώνες για κάποιο πταίσμα σχετικό με τα έξοδα του ταξιδιού του στην Καλιφόρνια. Το περιστατικό οδήγησε στην άρνηση της Φινλανδίας να συμμετάσχει στην παραδοσιακή διεθνή ετήσια διοργάνωση στίβου Φινλανδίας-Σουηδίας μέχρι το 1939.

Το 1936 στο Βερολίνο, έγιναν οι πιο αμφιλεγόμενοι Ολυμπιακοί στους οποίους ο Χίτλερ έκανε επίδειξη δύναμης και λαοφιλίας. Ορισμένοι εξέχοντες πολιτικοί και οργανώσεις κάλεσαν σε μπουϊκοτάζ των Ολυμπιακών Αγώνων, ενώ άλλοι ζήτησαν τη μεταφορά τους σε άλλη χώρα. Η Λιθουανία δεν προσκλήθηκε λόγω της διαμάχης της με τη Γερμανία για την περιοχή Memelland/Klaipėda. Η κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου της Δεύτερης Ισπανικής Δημοκρατίας μπουϊκόταρε τους Αγώνες του Βερολίνου και, μαζί με εργατικές και σοσιαλιστικές ομάδες από όλο τον κόσμο, οργάνωσε την εναλλακτική Λαϊκή Ολυμπιάδα η οποία τελικά δεν πραγματοποιήθηκε διότι ξέσπασε ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος. Ορισμένοι σχολιαστές έχουν σημειώσει ότι ο Χίτλερ δεν παραβρέθηκε στις απονομές μεταλλίων μετά την πρώτη μέρα των Ολυμπιακών του '36, καθώς ήθελε να σφίξει τα χέρια μόνο με τους Γερμανούς νικητές: μάλιστα, αρνήθηκε να τη χειραψία σε έναν Αφροαμερικανό πρωταθλητή. Σε έναν από τους προημιτελικούς του ποδοσφαίρου, το Περού κέρδισε την Αυστρία με 4-2, αλλά καθώς η Αυστρία επικράτησε στο τέλος με ζαβολιά, οι ολυμπιακές αποστολές του Περού και της Κολομβίας εγκατέλειψαν τη Γερμανία. Στην τελετή έναρξης, Γάλλοι και Καναδοί Ολυμπιονίκες έκαναν κάτι που φαινόταν σαν ναζιστικός χαιρετισμός, αν και ίσως τελικά να επρόκειτο για τον Ολυμπιακό χαιρετισμό, ο οποίος είναι παρόμοιος: αμφότεροι βασίζονται στον ρωμαϊκό χαιρετισμό της ανάτασης του χεριού.

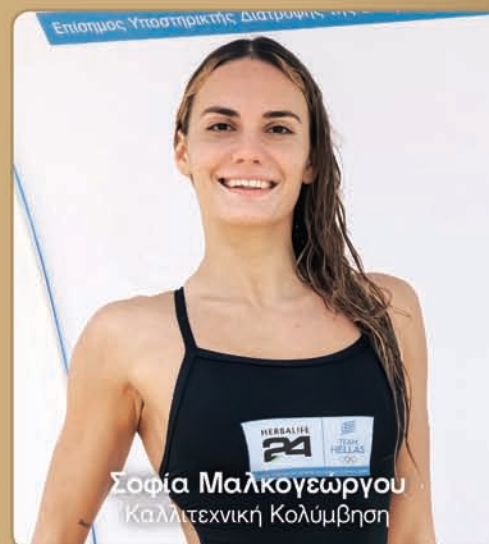
Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1940 και του 1944 δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το 1948 έγιναν στο Λονδίνο, όπου αποκλείστηκαν οι δύο μεγάλες δυνάμεις του Άξονα, η Γερμανία και η Ιαπωνία. Η Ιταλία, αν και πρώην σύμμαχος της Γερμανίας, συμμετείχε. Η Σοβιετική Ένωση προσκλήθηκε, αλλά επέλεξε να μη στείλει κανέναν αθλητή: έστειλε όμως παρατηρητές για να προετοιμαστούν

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Η HERBALIFE ΕΙΝΑΙ Ο ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.herbalife.gr

HerbalifeGreeceCyprus herbalife.gr.cy herbalife_gr_cy

Τα προϊόντα διατίθενται αποκλειστικά από τους Ανεξάρτητους Συνεργάτες Herbalife.

© WALLY MCNAMEE / CORBIS / CORBIS VIA GETTY IMAGES

Από την τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων της Βαρκελώνης

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2024

για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1952 στο Ελσίνκι.

Το 1956 οι Αγώνες έγιναν στη Μελβούρνη, αλλά τους ιππικούς αγώνες τους φιλοξένησε η Στοκκόλμη. Οκτώ χώρες μποϊκόταραν τους Αγώνες για τρεις διαφορετικούς λόγους. Η Καμπότζη, η Αίγυπτος, το Ιράκ και ο Λίβανος ανακοίνωσαν ότι δεν θα συμμετάσχουν ως απάντηση στην κρίση του Σουέζ κατά την οποία η Αίγυπτος είχε εθνικοποιήσει τη Διώρυγα. Η Ολλανδία, η Ισπανία και η Ελβετία αποχώρησαν για να διαμαρτυρηθούν για την εισβολή της Σοβιετικής Ένωσης στην Ουγγαρία κατά την Ουγγρική Επανάσταση του 1956, καθώς και για τη σοβιετική παρουσία στους Αγώνες. Λιγότερο από δύο εβδομάδες πριν από την τελετή έναρξης, η Λαϊκή Κίνα ανακοίνωσε επίσης ότι θα μποϊκοτάρει την εκδήλωση, διαμαρτυρούμενη διότι η Δημοκρατία της Κίνας (Ταϊβάν) επιτρεπόταν να διαγωνιστεί με το όνομα Φορμόζα. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, στην υδατοσφαίριση ανδρών ξέσπασε βίαιος καβγάς και ο αγώνας έμεινε γνωστός ως Blood in the Water.

Το 1964 οι Αγώνες έγιναν στο Τόκιο χωρίς τη συμμετοχή της Νότιας Αφρικής η οποία αποκλείστηκε λόγω της πολιτικής του apartheid. Ο αποκλεισμός ήρθε το 1992. Το 1968 στην Πόλη του Μεξικού, ο χαρτισμός Black Power των Αφροαμερικανών Tommie Smith και John Carlos κατά τη διάρκεια του εθνικού ύμνου των Ηνωμένων Πολιτειών προκάλεσε σάλο. Ο δε Peter Norman, ένας λευκός Αυστραλός πρωταθλητής του στίβου που τερμάτισε στη δεύτερη θέση στην κούρσα των 200 μέτρων, επέδειξε ένα σύμβολο ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ένδειξη αλληλεγγύης αλλά όταν επέστρεψε στην Αυστραλία δέχτηκε έντονη κριτική από τους συμπατριώτες του. Αντιθέτως, ο George Foreman, ο Ολυμπιονίκης βαρέων βαρών στην πυγμαχία, κυμάτισε την αμερικανική σημαία με αποτέλεσμα να γίνει απόκληρος της αφροαμερικανικής κοινότητας. Η πρωταθλήτρια της ενόργανης Νέρα Čáslavská, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη σοβιετική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία την άνοιξη εκείνης της χρονιάς, απέστρεψε το βλέμμα από τη σοβιετική σημαία κατά την τελετή απονομής των μεταλλίων. Η Čáslavská επέστρεψε στην πατρίδα της ως ηρωίδα του τσεχοσλοβακικού λαού. Το ταραγμένο '68, φοιτητές στην Πόλη του Μεξικού προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν την προσοχή των μέσων ενημέρωσης για τη χώρα τους για να διαμαρτυρηθούν για την αυταρχική μεξικανική κυβέρνηση. Η κυβέρνηση αντέδρασε με βία, με αποκορύφωμα τη σφαγή του Tlatelolco δέκα ημέρες πριν από την έναρξη των Αγώνων: πάνω από δύο χιλιάδες διαδηλωτές δέχτηκαν πυρά των δυνάμεων ασφαλείας. Οι εκτιμήσεις σχετικά με τον αριθμό των νεκρών στις διαδηλώσεις στο Μεξικό κυμαίνονται από 30 έως 300, με τους αυτόπτες μάρτυρες να αναφέρουν εκατοντάδες νεκρούς. Σύμφωνα με τα αρχεία εθνικής ασφαλείας των ΗΠΑ, τεκμηριώθηκε ο θάνατος 44 ανθρώπων.

Το 1972 στο Μόναχο έγιναν οι «χειρότεροι» Ολυμπιακοί στην ιστορία. Οι Γερμανοί δεν κατάφεραν να προστατέψουν τους Αγώνες από την τρομοκρατία: μέλη της ισραηλινής Ολυμπιακής ομάδας συνελήφθησαν όμηροι από την παλαιστινιακή τρομοκρατική ομάδα Μαύρος Σεπτέμβρης· 11 αθλητές, προπονητές και δικαστές δολοφονήθηκαν. Η Ροδεσία αποκλείστηκε από τους Ολυμπιακούς λόγω του ρατσιστικού της καθεστώτος.

Στη συνέχεια, το 1976 στο Μόντρεαλ, συμμετείχαν μόνο 92 χώρες εξαιτίας των ποικίλων μποϊκοτάζ για διάφορους πολιτικούς λόγους: είχαν όμως προηγηθεί οι αγώνες της Ρώμης το 1960 με αθλητές από μόνο 80 χώρες. Το Κεμπέκ, η καναδική επαρχία υποδοχής των Αγώνων, απέκτησε χρέος 1,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων (περίπου 8 δις σήμερα) το οποίο εξόφλησε μόλις τον Δεκέμβριο του 2006. Το 1980, οι ΗΠΑ μποϊκόταραν τους Αγώνες στη Μόσχα εξαιτίας της σοβιετικής εισβολής στο Αφγανιστάν: ανάμεσα στις χώρες που μποϊκόταραν τη Μόσχα ήταν το Ιράν του Χομεϊνί.

Μια έκθεση του 1989 από επιτροπή της Αυστραλιανής Γερουσίας ισχυρίστηκε ότι «δεν υπήρξε πρωταθλητής στους Αγώνες της Μόσχας που δεν ενίσχυσε την απόδοσή του με το ένα ή το άλλο είδος ναρκωτικών· συνήθως, με πολλά είδη μαζί». Οι Αγώνες της Μόσχας έμειναν στην ιστορία ως Ολυμπιακοί των χημικών ουσιών. Μεταξύ άλλων στιγμών αμφικανίας στη Μόσχα ήταν εκείνη όπου ο Πολωνός χρυσός Ολυμπιονίκης πολίτας Wladyslaw Kozakiewicz έκανε άσεμνη χειρονομία στο σοβιετικό κοινό, προκαλώντας διεθνές σκάνδαλο: παραλίγο να χάσει το μετάλλίό του.

Το 1984 στο Λος Άντζελες, μόνο η Ρουμανία από το Ανατολικό Μπλοκ αποφάσισε να συμμετάσχει στους Αγώνες: οι υπόλοιπες χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας διοργάνωσαν τη δική τους εκδήλωση, τους λεγόμενους Αγώνες Φιλίας. Στο Λος Άντζελες, σε έναν αγώνα πυγμαχίας, ο Γιουγκοσλάβος διαιτητής κατηγορήθηκε για μεροληψία.

Στους επόμενους Αγώνες, το 1988, στη Σεούλ, ο Καναδός σπρίντερ Ben Johnson βρέθηκε θετικός στο ανδρογόνο αναβολικό στεροειδές. Στην πυγμαχία, μετά από μια άκρως αμφιλεγόμενη απόφαση 3-2 κριτών, ο Νοτιοκορεάτης πυγμάχος Park Si-Hun νίκησε τον Αμερικανό Roy Jones Jr. παρότι ο Jones χτυπούσε τον Park επί τρεις γύρους, καταφέροντας 86 γροθιές έναντι 32 του Park. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, στη συνέχεια, ο ίδιος ο Park ζήτησε συγγνώμη από τον Jones.

Μετά την επίσημη έρευνα της ΔΟΕ που ολοκληρώθηκε το 1997 διαπιστώθηκε ότι τρεις από τους κριτές είχαν δειπνήσει και είχαν πιει κρασάκια με αζιωματούχους της Νότιας Κορέας. Ο Αμερικανός δύτες Greg Louganis υπέστη διάσειση αφού χτύπησε το κεφάλι του στο εφελτήριο κατά τη διάρκεια των προκριματικών. Ολοκλήρωσε τα προκριματικά παρά τον τραυματισμό του, κερδίζοντας την υψηλότερη βαθμολογία στον προκριματικό γύρο για την επόμενη κατάδυσή του, και επανέλαβε την κατάδυση στους τελικούς, κερδίζοντας το χρυσό μετάλλιο με διαφορά 25 πόντων. Ο Louganis είχε διαγνωστεί οροθετικός έξι μήνες πριν από τους Αγώνες — κάτι που δεν δημοσιοποιήθηκε μέχρι το 1995.

Οι θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του 1992 έγιναν στη Βαρκελώνη, όπου διαπιστώθηκε όργιο doping. Τρεις Βρετανοί αθλητές, ο σπρίντερ Jason Livingston, οι αρσιβαρίστες Andrew Davies και Andrew Saxton, στάλθηκαν στο σπίτι τους αφού βρέθηκαν θετικοί σε αναβολικό στεροειδές και στο βρογχοδιασταλτικό κλενβουτερόλη. Ο Ρώσος (Τσετσένος) αρσιβαρίστας Ibragim Samadon αποκλείστηκε επειδή αρνήθηκε να δεχτεί το χάλκινο μετάλλιο στην τελετή των μεταλλίων.

Το 1996 στην Ατλάντα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες στιγματίστηκαν από τον βομβαρδισμό του Ολυμπιακού Πάρκου. Δράστης ήταν ένθερμος πολέμιος των αμβλύσεων και των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων. Οι Αμερικανοί που είχαν ξοδέψει 230 εκατομμύρια δολάρια για προγράμματα ασφαλείας και είχαν προσλάβει 30.000 αστυνομικούς και στρατιώτες για τη φύλαξη των εγκαταστάσεων, απέτυχαν παταγωδώς: όταν εξερράγη η βόμβα στο Ολυμπιακό Πάρκο, περίπου 50.000 επισκέπτες παρακολουθούσαν μια συναυλία. Δύο άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και 111 τραυματίστηκαν. Στους αγώνες της Ατλάντα η ανάδειξη του Βούλγαρου Daniel Petron έναντι του Φιλιππινέζου Mansueto Velasco θεωρήθηκε απάτη στις Φιλιππίνες. Το 2008 στο Πεκίνο, έγινε μεγάλη φασαρία όταν ο Σουηδός παλαιστής Ara Abrahamian τοποθέτησε το χάλκινο μετάλλιο του στο πάτωμα σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την ήττα του από τον Ιταλό Andrea Minguzzi στους ημιτελικούς της ελληνορωμαϊκής πάλης ανδρών 84 κιλών. Επίσης, τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με τις ηλικίες δύο Κινέζων αθλητριών, της He Kexin και της Jiang Yuyuan που έμοιαζαν κάτω από δέκα ετών. Ο Κουβανός αθλητής ταεκβοντό Ángel Matos αποκλείστηκε ισόβια από οποιαδήποτε διεθνή διοργάνωση ταεκβοντό αφού κλώτσησε έναν διαιτητή στο πρόσωπο. Ο Matos επιτέθηκε στον διαιτητή αφού τον απέκλεισε για παραβίαση του χρονικού ορίου σε τσίμ άουτ τραυματισμού. Στη συνέχεια γρονθοκόπησε έναν άλλο αξιωματούχο. Κορυφαία χώρα στο doping χαρακτηρίστηκε η Ρωσία από την οποία αφαιρέθηκαν 14 μετάλλια.

Στους Αγώνες του 2016 στο Ρίο ντε Τζανέιρο, ο ο Islam El Shehaby, ένας Αιγύπτιος τζούντοκα, αρνήθηκε να σφίξει το χέρι και να υποκλιθεί στον αντίπαλό του τον Ισραηλινό Or Sasson που αναδείχτηκε νικητής. Από τον Misha Aloyan αφαιρέθηκε το ασημένιο μετάλλιο στα 52 κιλά πυγμαχίας στους Αγώνες μετά από θετικό τεστ στο τουμινοεπτάνιο.

Οι Αγώνες του 2020 στο Τόκιο, Ιαπωνία αναβλήθηκαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι Αγώνες διεξήχθησαν τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2021, παρά τις ανησυχίες ότι η παραλλαγή Delta της COVID-19 αποτελούσε σοβαρή απειλή για τη δημόσια υγεία. Ο Fethi Nourine, ένας Αλγερινός τζούντοκα στην κατηγορία των 73 κιλών ανδρών, αποσύρθηκε από τους αγώνες αφού αρνήθηκε να αγωνιστεί εναντίον ενός Ισραηλινού αντιπάλου, του Tohar Butbul.

Τι θα γίνει στο Παρίσι εν μέσω της αναζωπύρωσης της ισραηλινο-αραβικής σύγκρουσης; Μπροστά σε ενδεχόμενη αιματοχυσία —την οποία οι Γάλλοι αποκλείουν λέγοντας ότι είναι τέλεια προετοιμασμένοι— τα προβλήματα doping και οι καβγάδες για τη δικαιοσύνη και την ακρίβεια των αποφάσεων των κριτών μοιάζουν ασήμαντα. **A**

ΤΟ 1972 ΣΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΙΣΡΑΗΛΙΝΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΥΝΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΟΜΗΡΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΑΥΡΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ. 11 ΑΘΛΗΤΕΣ, ΠΡΟΠΟΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΑΝ.

HERBALIFE
24

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Η HERBALIFE ΕΙΝΑΙ Ο ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.herbalife.gr

 HerbalifeGreeceCyprus [herbalife.gr.cy](https://www.instagram.com/herbalife.gr.cy) [herbalife_gr_cy](https://www.tiktok.com/@herbalife_gr_cy)

Τα προϊόντα διατίθενται αποκλειστικά από τους Ανεξάρτητους Συνεργάτες Herbalife.

look

Βρες τα σε επιλεγμένα καταστήματα της SWATCH και στο site www.swatch.com

Colors of Joy

Ζήσε ζωηρά summer vibes με τη SWATCH

Aν κάτι χαρακτηρίζει το καλοκαίρι αυτό είναι τα χρώματα. Το μπλε της θάλασσας, το πορτοκαλί και το ροζ του ηλιοβασιλέματος, το κίτρινο των λουλουδιών στους κυκλαδίτικους αγρούς. Σε αυτήν τη γιορτή χρώματος, δεν μπορούσε να μη συμμετέχει η **Swatch**. Τα ρολόγια της ολοκαίνουριας σειράς **COLORS OF JOY**, από διαφανή ζωηρά, φρέσκα και διασκεδαστικά χρώματα, έχουν σχεδιαστεί για να φοριούνται παντού, με τα πάντα και είναι έτοιμα για όλα!

Από το μπρασελέ και τη στεφάνη μέχρι το τζάμι και το καντράν, κάθε ρολόι είναι κατασκευασμένο από υλικά βιολογικής προέλευσης. Τα έξι μεγάλα –αλλά πάρα πολύ ελαφριά– μοντέλα **BIG BOLD**, σε μπλε, τριχουάζ, κίτρινο, πορτοκαλί, φούξια και μοβ, δημιουργήθηκαν για τολμηρούς εξερευνητές και για εκείνους που είναι περήφανοι που διαφέρουν. Η επόμενη καλοκαιρινή εμπειρία είναι 1 λεπτό μακριά...
Extra tip: Είναι σούπερ ανθεκτικά στο νερό. Καλές βουτιές!

RIXO
Μίνι φόρεμα
Christabel €410

SWAROVSKI
Κολιέ Good luck trolls €179

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΓΑΛΟΥ

CYCLADIC SHOP
Zipper τσάντα με τη Cindy Sherman 25 x 18 cm, €55

NUXE
Ιριδίζον λάδι Huile
Prodigieuse OR
Florale 50ml

KALOGIROU
Τσάντα Cult Gaia suri €288

HAVAIANAS
Σαγιονάρες slim glitter ροζ

TEZENIS
Σουτιέν μπικίνι μπουστάκι με κυματιστό φινιρίσμα
Miss Dotty €16,99 και παρεό
με κυματιστό φινιρίσμα Miss Dotty €10,99

THE ATTICO
Γυαλιά ηλίου Dora €240

MAYBELLINE
Μάσκαρα Lash Sensational Firework

ESSENCE
Hello Kitty blusher €4,89

HARALAS
Πέδιλα €90,30

Η συνταγή μου
για μια υπέροχη
βραδιά:
ένα ροζ
φόρεμα και μία
Παλόμα.
-Αγνώστου

SUN OF A BEACH X MARIA JOANNOU
Πετσέτα παραλίας Paloma €140

ΜΙΑ ΕΚΑΒΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΖΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Το ανσάμπλ της περίφημης Κομεντί Φρανσέζ επιστρέφει στην Επίδαυρο με το νέο έργο του διάσημου Πορτογάλου σκηνοθέτη **Τιάγκο Ροντρίγκες**. Ποια είναι, λοιπόν, αυτή η **Εκάβη** που δεν είναι η Εκάβη;

ΟΤΑΝ ΑΝΕΛΑΒΕ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ του Εθνικού Θεάτρου της Λισαβόνας, οι ιστορίες της Ιφιγένειας, του Αγαμέμνονα και της Ηλέκτρας ήταν οι πρώτες που προσέγγισε μέσω δικών του πρωτότυπων κειμένων. Να, λοιπόν, που το επιδαύρειο ντεμπούτο του –λίγους μήνες μετά τη θερμή υποδοχή του «*Η Καταρίνα και η ομορφιά να σκοτώ- νεις φασίστες*» στη Στέγη–, ο **Τιάγκο Ροντρίγκες** το γράφει με το «*Hecuba, not Hecuba*». Στο νέο του έργο, που αντλεί έμπνευση από την αρχαία τραγωδία και συγκεκριμένα από την Εκάβη, ο μύθος συναντά την πραγματικότητα και το θέατρο τη δικαιοσύνη. Συνοδοιπόρους του σ' αυτή την «περιπέτεια» ο νέος καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ της Αβινιόν έχει τους πολυπειρους ηθοποιούς της Κομεντί Φρανσέζ. Στις 26 και 27 Ιουλίου ο θίασος της μακροβιότερης γαλλικής σκηνής –αν όχι και του κόσμου– επανακάμπτει στο αργολικό θέατρο, πέντε χρόνια μετά την παράσταση «*Ηλέκτρα/Ορέστης*» του Ίβο βαν Χόβε.

Στην ορχήστρα, στη σκιά ενός μνημειακού γλυπτού που αναπαριστά έναν σκύλο (μια αναφορά στον αρχαίο μύθο, την προφητεία που θέλει την Εκάβη να μεταμορφώνεται σε σκύλα με κόκκινα μάτια), ένα μεγάλο επίμηκες τραπέζι φιλοξενεί την πρόβα μιας ομάδας ηθοποιών. Καθώς ετοιμάζονται να ανεβάσουν το έργο του Ευριπίδη, μαλώνουν, κριτικάρουν τα κοστουμά τους, αμφισβητούν τις επιλογές του σκηνοθέτη. Τον ρόλο της χήρας του Πριάμου, η οποία έχει χάσει τα πάντα –άνδρα, θρόνο, ελευθερία και σχεδόν όλα τα παιδιά της– και αξιώνει δικαιοσύνη, υποδύεται η Νάντια. Μόνο που πρέπει να σπεύσει στο δικαστήριο για μια προσωπική της υπόθεση. Το παιδί της, ένας έφηβος στο φάσμα του αυτισμού, έχει υποστεί κακοποίηση στο δημόσιο ίδρυμα όπου φιλοξενείται. Οι υπεύθυνοι προσπαθούν να συγκα-

λύψουν την υπόθεση, όμως εκείνη αποφασίζει να τη δημοσιοποιήσει. Πώς συνδέονται τα προβλήματα του αρχαίου και του σύγχρονου κόσμου; Τι κοινό έχει μια Τρωαδίτισσα με μια σημερινή γυναίκα, ηθοποιό και μάνα; «*Βρίσκω εκπληκτική την οργή της μητέρας που θέλει να υπερασπιστεί το παιδί της, την οργή και την υπερδύναμη που προκύπτει από την αγάπη*» δηλώνει ο Πορτογάλος σκηνοθέτης για την εμβληματική ηρωίδα του μύθου. Επέλεξε να πλέξει δύο παράλληλες ιστορίες επί σκηνής, να «*γράψει ανάμεσα στις γραμμές του Ευριπίδη*», γιατί το παρόν δεν είναι ανεξάρτητο από το παρελθόν. «*Το αρχαίο δράμα μοιάζει με ένα ζευγάρι γυαλιά που φορώντας το μπορούμε να καταλάβουμε τον κόσμο καλύτερα*», δηλώνει χαρακτηριστικά.

Την αγαπά αυτή την «*παράξενη τραγωδία που δεν είναι μία από τις μεγάλες επιτυχίες του αρχαίου ποιητή, δεν είναι η “Μήδεια”*». Τον κεντρίζει που ο Ευριπίδης, εν μέσω Πελοποννησιακού Πολέμου, γράφει ότι ο πητιμένος έχει δικαιώματα. Με έναν τρόπο, «*θέτει τα θεμέλια του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου 25 αιώνες πριν από τη σύμβαση της Γενεύης. Το θεωρώ τρομακτικά πολιτικό*» αναφέρει. Κι εκείνος, άλλωστε, από ένα πραγματικό σκάνδαλο, σχετικά με την κακοποίηση αυτιστικών παιδιών σε κρατικά ιδρύματα στην Ελβετία, έδωσε ταυτότητα στην δική του ηρωίδα.

«*Το θέμα της δικαιοσύνης είναι δυναμικά παρόν γιατί, τόσο στο έργο του Ευριπίδη όσο και στο δικό μου, τονίζεται η αποτυχία της ή τα προβλήματα του δικαστικού συστήματος. Έτσι και στις δύο περιπτώσεις η πρωταγωνίστρια πρέπει να πάρει τη δικαιοσύνη στα χέρια της. Σήμερα, ακόμα, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της δικαιοσύνης είναι η πολιτική και μερικές φορές ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της πολιτικής είναι η δικαιοσύνη! Αυτό για μένα είναι πολύ ενδιαφέρον. Το γεγονός ότι δεν μπορείς ποτέ να υπερασπιστείς τους πιο ευάλωτους –ακόμα και όταν η ενοχή του άλλου είναι προφανής– επειδή εμπλέκεται η πολιτική.*»

CITY GUIDE

© ΔΑΝΑΗ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

© ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ

Πού θα ξενυχτήσεις με φόντο την πανσέληνο;

Με ταινίες, πάρτι, παιχνίδια μυστηρίου, λέσχη ανάγνωσης και γιόγκα, ή μήπως με άριες και θέα στην Ακρόπολη; Την Κυριακή που έχει ολόγιομο φεγγάρι, στο ΚΠΙΣΝ και το Μουσείο Μαρία Κάλλας προτάσεις υπάρχουν (και δωρεάν).

Ποιος είπε ότι η φεγγαράδα στην πόλη δεν έχει φάση; Το **Full Moon Sleepover** μας ξενυχτάει στις 21 Ιουλίου στο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος με ό,τι δραστηριότητα βάζει ο νους. Από το σούρουπο ως την αυγή, από τη μεγάλη οθόνη στο ξέφωτο θα παρελάσουν γνώριμοι, αγαπημένοι, αλλά και δαιμονικοί (φιλμικοί) χαρακτήρες: ο Αλαντίν, η Σερ, ο Νίκολας Κέιτζ και η Ολυμπία Δουκάκη «Κάτω από τη λάμψη του φεγγαριού», η φαμίλια του «Poltergeist», ο Κερτ Ράσελ στην «Απόδραση από τη Νέα Υόρκη», η νεανική συμμορία των «Μαχπτών». Στον **Μεσογειακό Κήπο** βάζουμε ακουστικά και χορεύουμε σε ρυθμούς silent disco party με κομμάτια που μιξάρουν οι DJs Panos Dimitropoulos (The Steams) και Soul Seduction, ενώ παράλληλα στον **Θόλο** στον «Τελευταίο χορό», εν μέσω βαλς, ταγκό και

φοξ τροτ, 100 παίκτες καλούνται να επιβιώσουν για 60 λεπτά, ενώ ανάμεσά τους κυκλοφορούν πέντε «δολοφόνοι». Παιχνίδια ερωτήσεων αλλά και επιτραπέζια στρατηγικής, φαντασίας και επιδεξιότητας θα «σερβίρει» το **Park Kiosk**, όσο οι λάτρες των πεντάλ κάνουν βαρκάδα στο κανάλι. Εμείς, πάλι, λέμε ν' αφεθούμε στη λογοτεχνική γοητεία του «Δράκουλα» του Μπραμ Στόκερ στη λέσχη ανάγνωσης στους **Πίδακες Νερού** με τον γνωστό συγγραφέα Δημοσθένη Παπαμάρκο και την ηθοποιό Σοφία Κόκκαλη. Κι αν μας βρει εδώ το ξημέρωμα, να στρώσουμε το χαλάκι της γυμναστικής και για hatha yoga και διαλογισμό στον ήλιο (στα νότια μονοπάτια από τις 05:30).

Η παρέα «ψηφίζει» κέντρο και ατμόσφαιρα οπερατική; Το **Μου-**

σειο Μαρία Κάλλας θα μας περιμένει εκείνο το βράδυ χωρίς εισιτήριο (με δωρεάν δελτίο εισόδου από το more.com). Για να ανακαλύψουμε τη διαδρομή της μεγάλης ντίβας στους εκθεσιακούς χώρους και να χαρούμε στον τρίτο όροφο τους σπουδαστές του Ωδείου Αθηνών σε άριες και ντουέτα, σ' ένα πρόγραμμα που επιμελείται ο διευθυντής των Μουσικών Σχολών του Ωδείου Αθηνών και συνθέτης Φίλιππος Τσαλαχούρης.

-ΙΩΑΝΝΑ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

INFO

Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, ΚΠΙΣΝ, Λ. Συγγρού 364, Καλλιθέα, 21 Ιουλίου από τις 19:00.

Μουσείο Μαρία Κάλλας, Μητροπόλεως 44, 21 Ιουλίου στις 20:00-23:00

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μην χάσετε αυτή
την εβδομάδα

10

Θέατρο,
μουσική,
εκθέσεις,
προβολές.
Πολιτιστικές
προτάσεις
που μας
εντριγκάρουν
αυτό το
επταήμερο

Της ΙΩΑΝΝΑΣ
ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Για να καταχωρηθείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

© NEERSUNIVO

1 Οι Duran Duran στην πλατεία Νερού

Η κριτική στην πατρίδα τους το περιέγραψε ως ένα «μεγάλο μακάβριο γλέντι», «σκέπη απόλαυση», ως «ένα κομψό, μεστό άλμπουμ με αίσθηση του χιούμορ» και «απόλυτα ψυχαγωγικό». Τραγούδια από αυτή την καινούργια δουλειά, αλλά και μεγάλες παλιές επιτυχίες του φέρνει την Πέμπτη στο Release Athens 2024 το διάσημο βρετανικό γκρουπ. Τα 13 κομμάτια του «Danse Macabre» περιλαμβάνουν νέο υλικό (το ομώνυμο κομμάτι, αλλά και τα «Black Moonlight» και «Confession In The Afterlife»), gothic διασκευές κομματιών των Billie Eilish, Rolling Stones, Siouxsie and the Banshees, Cerrone και Specials και νέες εκτελέσεις των κλασικών και αγαπημένων τους τραγουδιών.

Πλατεία Νερού, 18 Ιουλίου από τις 17:30

2 Dickinson στο Release Athens 2024

Το είπαν και το κάνουν. Μετά τη συναυλία του 2022, ο Rob Halford και η παρέα του επιστρέφουν με την μεγαλύτερη παραγωγή που είχαν ποτέ στην Ελλάδα. Μάλιστα, οι «θεοί του μέταλ» που στα 55 χρόνια της διαδρομής τους έχουν παραδώσει στο κοινό του σκληρού ήχου αθάνατα έπη («The Hellion», «Electric Eye», «Riding on the Wind», «The Sentinel», «A Touch of Evil», «Rapid Fire», «Painkiller», «Metal Gods»), φέρνουν φρέσκο υλικό από τη νέα δισκογραφική δουλειά τους με τίτλο «Invincible Shield». Στα μικρόφωνα θα πηχίσει και η φωνή του frontman των Iron Maiden, Bruce Dickinson, που καταφθάνει με το «The Mandrake Project», το έβδομο σόλο άλμπουμ του. Μαζί τους οι διάσημοι Γερμανοί Accept, αλλά και οι Αθηναίοι Saturday Night Satan.

Πλατεία Νερού, 21 Ιουλίου από τις 17:30

3 Ο Τσαρλς Λόιντ κάτω από την Ακρόπολη

Ο Κάρλος Σαντάνα τον έχει αποκαλέσει «διεθνή θησαυρό» και η μουσικοκριτική μιλά για έναν θρύλο που παρασέρνει τον ακροατή σ' έναν χώρο αυτοσχεδιασμού χωρίς βαρύτητα – μάλιστα, η συναυλία του στην Αντίμη το 1966 με τους Keith Jarrett, Cecil McBee και Jack DeJohnette ενέπνευσε τη δημιουργία του Φεστιβάλ Τζαζ του Μοντρέ. Να, λοιπόν, που ο 86χρονος Αμερικανός σαξοφωνίστας επιστρέφει στα μέρη μας. Μαζί του οι εκλεκτοί μουσικοί του Sky Quartet (Jason Moran, Larry Grenadier, Eric Harland), ο Σωκράτης Σινόπουλος με τη λύρα του, αλλά και η Μαρία Φαραντούρη, 14 χρόνια μετά τη μουσική τους σύμπραξη τους στο ρωμαϊκό ωδείο.

Ηρώδειο, 18 Ιουλίου στις 21:00

© ΔΙΑΔΙΓΚΟΤΚΟΥ

4 Θα βρουν «Τα σκυλιά» το δίκιο τους;

Η βία και η μη απόδοση δικαιοσύνης βρίσκονται στο επίκεντρο της νέας δουλειάς του Ανέστη Αζά. Πρωταγωνιστής στη νέα του παράσταση είναι ένας τετράποδος ντετέκτιβ ο οποίος αναλαμβάνει να εξιχνιάσει τη δολοφονία και την άγρια κακοποίηση ενός άλλου σκύλου σε μια επαρχιακή πόλη της Ελλάδας.

Ο ίδιος μας τη συστήνει ως «Ένα νουάρ καρτούν, με θεατρικούς όρους, που φλερτάρει πολύ με την κωμωδία αλλά και με το μιούζικαλ» και έρχεται να μιλήσει για «τα εγκλήματα που μένουν ανεξιχνίαστα γιατί ενδεχομένως να εμπλέκονται ισχυροί παράγοντες και την αμφισβήτηση ή αμφιβολία μας απέναντι σε θεσμούς, όπως η δικαιοσύνη».

Πειραιώς 260,
19 έως 21 Ιουλίου
στις 21:30

Ευθύμης Φιλίππου, Ρένα Πιττακή, Αγγελική Παπούλια

5 Όταν οι «Ετυμολογίες» γίνονται θέατρο

Σκηνικό... γλωσσολογικού συνεδρίου στήνουν στην ιστορική αίθουσα της Παλαιάς Βουλής ο **Ευθύμης Φιλίππου** και η **Αγγελική Παπούλια**, με συνοδοιπόρο τη Ρένα Πιττακή. «*Τα πρόσωπα του έργου είναι καταπιεσμένοι, περιφρονημένοι και ψύχραιμοι επιστήμονες που θεωρούν πως το έργο τους είναι κυρίως λειτουργήματα, ο λόγος τους κανόνας και η προσφορά τους τεράστια*», μας αποκαλύπτουν ο βραβευμένος στη Βενετία σεναριογράφος και συγγραφέας και η καταξιωμένη ηθοποιός. Μπροστά στην τάση του ανθρώπου να ενστερνιστεί μια είδηση χωρίς φιλτράρισμα, μέσα από τη νέα τους συνεργασία επιδιώκουν να υπονομεύσουν τη σχέση που έχουμε με αυτό που ονομάζουμε συνήθεια, βεβαιότητα, αλήθεια, ορθότητα.

Μέγαρο Παλαιάς Βουλής 18 έως 22 Ιουλίου στις 21:30, 19 & 21 Ιουλίου και στις 19:30

ΜΗΝ
ΤΟ
ΧΑΣΕΙΣ

7 CINEFIX τέχνης στην ταρατσα

Τι είναι το «Περδικάκι»; Τι μπορεί να κρύβει ένα «Χειρόγραφο»; και «Η εποχή της μοναξιάς»; Οι τίτλοι αναφέρονται σε βίντεο και φιλμ της Catriona Gallagher, της Εύας Στεφανή και του Κώστα Μπασάνου, τα οποία θα προβληθούν στο πλαίσιο του προγράμματος «*Τα ερείπια στην πλάτη μας*» που επιμελείται ο **Σταμάτης Σχιζάκης**, όπως και δημιουργίες των Δάφνης Χαιρετάκη («*Τα φύκια στα μαλλιά σου*»), Μαρίνας Πώτη (As to posterity) και Άσπας Στασινοπούλου (Αθήνα, Ομόνοια & Αθήνα, Στρατόπεδο). Σε διάλογο με τον τόπο προβολής τους, το θερινό σινεμά του ΕΜΣΤ, τα συγκεκριμένα έργα σχετίζονται μέσω της κοινής αντιμνημειακής διάθεσης και οπτικής τους προς την πόλη της Αθήνας. Εστιάζουν στις ταρατσες, τα πεζοδρόμια, τις κεραίες και άλλες λεπτομέρειες της σύγχρονης αστικής καθημερινότητας.

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, 18 Ιουλίου στις 21:30

© ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

6 Το «Αναψυκτήριο» της ύπαρξης

Σε έναν κόσμο... ανάποδο, σαν ξόρκι υπέρ της ζωής, μας προσκαλεί η σκηνοθέτις **Αργυρώ Χιώτη** με τη νέα της παράσταση. Έναν τόπο ευχάριστο όπου όσοι φτάνουν τραγουδούν για λουλούδια και φρούτα, καλούνται να ατενίσουν τη ζωή και το νόημά της και θέτουν το βασικό ερώτημα: μπορούμε να συνεχίζουμε να πιστεύουμε στους μύθους; «*Δεν πρόκειται ακριβώς για μια ιστορία, είναι περισσότερο ένας κόσμος που χτίζουμε πάνω στη σκηνή μιας ουτοπικής συνύπαρξης, μια ονειροφαντασία, μια διαδικασία για να καθαρίσουμε την ψυχή μας, μια μικρή δάση*» μας αναφέρει.

Πειραιώς 260, 23 Ιουλίου στις 21:00, 24 & 25 Ιουλίου στις 21:30

© ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΤΣΙΑΛΟΣ

Πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος

8 Ολονυχτία τρόμου στη μεγάλη οθόνη

Αγαπημένη και δωρεάν καλοκαιρινή συνήθεια, το **Athens Open Air Film Festival** στήνει αυτό το Σαββατόβραδο μαραθώνιο θρυλικών ταινιών τρόμου σε πράσινο σκηνικό. Την αυλαία ανοίγει «*Η νύχτα του κυνηγού*» του Τσαρλς Λότον με τους Ρόμπερτ Μίτσαμ, Λίλιαν Γκις, Σέλεϊ Γουίντερς και Μπίλι Τσάπιν (με ολοκαίνουργια κόπια σε 4K ψηφιακή αποκατάσταση). Στις 23:15 τη σκυτάλη παίρνει το «*Μια μορφή στο παράθυρο*» του Τζακ Κλέιτον με την Ντέμπορα Κερ. Ενώ το αφιέρωμα θα κλείσει με το «*Καρναβάλι των ψυχών*» του Χερκ Χάρβεϊ.

Πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος, 20 Ιουλίου από τις 21:30

9 Ο Θεόφιλος στη σκηνή

«*Σαλός*» στα μάτια του κόσμου, ο Θεόφιλος Χατζημηχαήλ δεν εγκατέλειψε την τέχνη του ποτέ, αποτυπώνοντας με τη φρεσκάδα της λαϊκής ζωγραφικής ένα σύμπαν θεών, ηρώων και καθημερινών ανθρώπων για ένα πιάτο φαΐ. Με τον πλάνη αυτοδίδακτο δημιουργό ασχολείται φέτος σκηνοθετικά η **Όλια Λαζαρίδου** καταθέτοντας, μέσα από την ιλαροτραγωδία του Σαμσών Ρακά, ένα σχόλιο για την ακραία εμπορευματοποίηση σε ό,τι ζει και δημιουργεί με αθωότητα. Αν δεν προλάβετε τις ανοιξιακτικές παραστάσεις στην ΑΣΚΤ, το «*Θεόφιλος sold*» μας περιμένει για λίγες βραδιές ακόμα σε μια από τις πιο όμορφες αυλές της Πλάκας.

Παλιό Πανεπιστήμιο, έως 28 Ιουλίου

10 Το «Lemon» (Ξανα)πιάνει λιμάνι στο Λαύριο

Πετάγεσαι για σαββατιάτικη βουτιά, βλέψεις και θέατρο. Συνεχίζοντας για έκτη χρονιά το ταξίδι του σε θέατρα και μουσεία, θάλασσες και δάση, το «ατμόπλοιο Βιρτζίνιαν» αγκυροβολεί για ένα βράδυ στη Λαυρεωτική. Ο **Μελαχρινός Βελέντζας** και ο **Γιώργος Δριβας** ξετυλίγουν την ιστορία του 1900, ενός πιανίστα που γεννήθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα πάνω σ' ένα καράβι στη διαδρομή Ευρώπη-Αμερική και δεν κατέβηκε ποτέ από αυτό.

Καρνάγιο Γαϊδουρόμαντρας, 20 Ιουλίου στις 21:15

ΓΕΥΣΗ

Επιμέλεια
NENEΛΑ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

Πίτσα σε κώνο έχεις δοκιμάσει;

Η νέα street food λιχουδιά της Αθήνας συμβαίνει στην οδό Λέκκα

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ

Ο Πύργος Μπουραϊμης δεν έχει social media και πιστεύει ακόμη στον έρωτα με την πρώτη ματιά. Από όλες τις απόψεις είναι ένας σύγχρονος... παλιομοδίτης, για αυτό κι ονόμασε το μαγαζί του «Fuddy Duddy» (που σημαίνει ακριβώς αυτό). Αλλά επειδή αυτός ο κόσμος είναι ολόκληρος φτιαγμένος από ειρωνεία, το Fuddy Duddy έγινε πρώτα γνωστό μέσα από τις πλατφόρμες των social media. Έτσι το έμαθα κι εγώ, όταν ακριβώς τη στιγμή μιας μεταμεσονύκτιας λιγούρας ήρθε στο inbox μου ένα σατανικό βιντεάκι: ένα κωνάκι, παρόμοιο με εκείνο του παγωτού, και από μέσα του να ξεχειλίζουν όλα τα υλικά μιας πλούσιας πίτσας. Πίτσα σε κώνο; Διάολε! Την επόμενη μέρα ήμουν κιόλας εκεί.

«Όλο αυτό που βλέπεις είναι απόλυτος έρωτας». Είναι το πρώτο πράγμα που λέει ο Πύργος Μπουραϊμης όταν τον συναντώ. Τον Αύγουστο του 2021 ταξίδεψε στο Ντουμπάι μαζί με τη Μαλβίνα, τον τότε έρωτά του. Εκεί είδε για πρώτη φορά την πίτσα σε κώνο, μόνο που δεν είχε καμία σχέση με αυτό που οι Αθηναίοι τρώνε σήμερα στο μικρό στενάκι της οδού Λέκκα. «Ήταν πολύ μικρό, είχε χαμηλής ποιότητας υλικά, ήταν χάλια», λέει ο ίδιος. Κατέψυξε έναν κώνο, τον έφερε μαζί του επιστρέφοντας στην Ελλάδα, και πέρασε τα τρία επόμενα χρόνια προσπαθώντας μέσα από συνεχείς πειραματισμούς να βρει την ιδανική ζύμη, γιατί το ζυμάρι που θα δώσει μια πίτσα σε κώνο θέλει άλλη υγρασία, άλλη μαγιά και τεχνική. Σε αυτό, όπως και στις συνταγές, τον βοήθησε και ο Σωτήρης, σεφ και συνέταιρος (μαζί με τον αδερφό του Πύργου) στο Fuddy Duddy: «Δοκίμαζα και κάτι άλλο κάθε μέρα, μιλάμε για ατελείωτες δοκιμές!».

Η ζύμη, όπως και κάθε τι άλλο, φτιάχνεται εδώ από την αρχή ως το τέλος. Ωριμάζει για 48 ώρες, ύστερα μπαίνει σε μια custom made κατασκευή για να αποκτήσει το κωνικό σχήμα της. Στη συνέχεια γεμίζει με τα υλικά της αρεσκειάς σου και ψήνεται σε ειδικό φούρνο. Από τη στιγμή της παραγγελίας σου θα περάσουν μόλις 7 λεπτά, μέχρι να κρατήσεις στο χέρι σου την πολυπόθητη πίτσα σε κώνο. Τι θα συναντήσεις, όμως, μέσα σε αυτόν τον κώνο;

Στον κατάλογο υπάρχουν 6 προτάσεις: Margherita, Mushroom, Pepperoni, Carbonara,

Beef Ragout, Vegan. Αλλά και η δυνατότητα να φτιάξεις τη δική σου πίτσα σε κώνο επιλέγοντας τα υλικά της αρεσκειάς σου. Εγώ διάλεξα το Pepperoni (με pepperoni, σάλτσα ντομάτας, μοτσαρέλα και μπεσαμέλ) και σε λίγα λεπτά παρέλαβα ένα κωνάκι με αφράτη ζύμη. Δάγκωσα μπουκιά, δάγκωσα και δεύτερη, και στην τρίτη ξεχύθηκε μια παχύρρευστη, πεντανόστιμη σάλτσα που δεν είχε προηγουμένο... Ήταν τόσο νόστιμο, που μου πέρασε η σκέψη από το μυαλό ότι τόσους αιώνες τρώμε την πίτσα λάθος! Σίγουρα θα επιστρέψω για το Mushroom (μανιτάρια, λάδι τρούφας, μοτσαρέλα και μπεσαμέλ) το οποίο και μου πρότειναν σχεδόν όλοι όσοι ρώτησα, αλλά και το Beef Ragout για το οποίο έμαθα ότι σιγομαγειρεύεται για 16 ολόκληρες ώρες (!).

Να πω, επίσης, ότι η πίτσα σε κώνο έχει και τη γλυκιά της εκδοχή: Apple Cone (μήλο, κανέλα, crumble) και Bueno Cone (πράλινα, σοκολάτα, bueno, μπισκότο οreo και φράουλα), το οποίο είναι ακριβώς αυτό που φαντάζεσαι, αν αυτό που φαντάζεσαι είναι ένας χείμαρρος σοκολάτας (αναστεναγμός και πάλι).

Όση ώρα εγώ καταβροχθίζω τον έναν κώνο μετά τον άλλον (σ.σ. δεν είναι μικροί, εγώ είμαι μεγάλη λιχούδα), ο Πύργος μιλάει με όλους τους ανθρώπους που περιμένουν υπομονετικά την πίτσα τους, ζητά να μάθει τις εντυπώσεις τους. Τον ρωτώ ποιο είναι το καλύτερο σχόλιο που έχει ακούσει μέχρι στιγμής για την πίτσα σε κώνο: «Μια κοπέλα μου είπε "νόμιζα ότι είναι Κυριακή", ενώ ήταν Πέμπτη. Αυτό ακριβώς θέλω. Να νιώθεις σαν να τρως στο σπίτι σου, γιατί όλο αυτό φτιάχτηκε με πολλή αγάπη. Πώς να το πω; Όταν είσαι με τον άνθρωπο που γουστάρεις, ανοίγουν όλα μέσα σου και τελικά καταλαβαίνεις ότι η ψυχή είναι πολύ πιο σοφή από το μυαλό. Για αυτό κι ευχαριστώ τη Μαλβίνα για όλα».

Λέκκα 32, Σύνταγμα, 2110013322,
www.fuddyduddy.gr,
Fb: Fuddy Duddy Pizza,
Instagram: @fuddy_duddy_pizza_cones,
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα ως Πέμπτη
12.00-01.00, Παρασκευή-Σάββατο: 12.00-02.00,
Κυριακή κλειστά

DELIVERY

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗ

Όλα είναι έτοιμα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, με μεγάλη ελληνική συμμετοχή: 101 αθλητές και αθλήτριες σε 17 συνολικά αθλήματα! Το τραπέζι στο μπαλκόνι είναι έτοιμο, η παρέα έχει ήδη προσκληθεί και μας περιμένουν μεγάλες βραδιές, από τις οποίες δεν μπορούν να απουσιάσουν οι νοστιμιές. Λαχταριστά μπεργκερς, φοβερές πίτσες, άπαιχτα σουβλάκια, ακόμα και σπιτικό φαγητό αν θέλει κάποιος, όλα είναι εδώ, στις 5 προτάσεις που ακολουθούν για το delivery του Ολυμπιονίκη!

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ

Δεν ξέρω για εσάς, αλλά εγώ όποτε βλέπω κάποιο άθλημα στην τηλεόραση, νιώθω μια ακατανίκητη ανάγκη να φάω σαν να μην υπάρχει αύριο. Αλλά κρατιέμαι. Γιατί, εντάξει, όσο να πεις όταν βλέπεις όλα αυτά τα γυμνασμένα κορμιά, θες να προσέξεις και το δικό σου σώμα (όχι; Μπορεί και όχι). Εντάξει, θα τη φάω και τη σαλάτα, αλλά μία χειροποίητη, προσεγμένη μακαρονάδα θα την προτιμήσω! Από πού; Προφανώς από εκεί που τη φτιάχνουν καλύτερα.

Ενόψει Ολυμπιακών Αγώνων, λοιπόν, προετοιμάζομαι χαζεύοντας για ακόμη μια φορά το μενού του Mailo's, αυτόν τον παράδεισο των μακαρονάδων, όπου τα ζυμαρικά παρασκευάζονται μηροστά στα μάτια σου μόνο από βιολογικό σιμιγδάλι και νερό. Το μόνο που μένει να κάνεις εσύ είναι να αποφασίσεις αν η μακαρονάδα σου θα γίνει με rigatoni, campanelle ή casarecce, τα τρία είδη ζυμαρικών που φτιάχνει καθημερινά η μαγική pasta machine του Mailo's. Ύστερα είναι η στιγμή να διαλέξεις την πλούσια signature σάλτσα με την οποία θα περιχυθούν τα ζυμαρικά σου. Κι αν δεν θες κάποια από τις προτάσεις του καταλόγου (πώς γίνεται; Είσαι καλά;) μπορείς πάντα στις υπάρχουσες προτάσεις να προσθέσεις τα δικά σου extra και να γίνεις εσύ ο σεφ της μακαρονάδας σου!

Εγώ πάντως έχω ήδη βγάλει το μενού των Ολυμπιακών Αγώνων. Beef Ragù με σιγομαγειρεμένο μοσχαράκι σε σάλτσα φρέσκιας ντομάτας, με μυρωδικά βλέποντας στίβο γιατί με τόσο τρέξιμο χρειάζεται πρωτεΐνη. Truffle Mushrooms με άγρια μανιτάρια, κρέμα παρμεζάνας και λάδι λευκής τρούφας για το άλμα εις μήκος γιατί αυτή η μακαρονάδα με κάνει πάντα να πηδάω από τη χαρά μου. «Παστίτσιο» με σιγομαγειρεμένο μοσχαρίσιο κιμά για την κολύμβηση, γιατί καμία βουτιά δεν είναι καλύτερη από εκείνη που κάνει σε αυτή την κρεμώδη μπεσαμέλ τυριών!

Τώρα, αν την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων τυχαίνει να βρίσκεσαι διακοπές, μην ανησυχείς καθόλου, τα Mailo's δεν θα σου λείψουν! Με 40 καταστήματα σε Ελλάδα και Κύπρο, το πιο πιθανόν είναι να βρεις τη μακαρονάδα των ονείρων σου στον τόπο διακοπών σου. Άσε που κάθε τόσο, εμφανίζεται ακόμη ένα καινούργιο κατάστημα Mailo's για να μας πάρει το μυαλό. Να, για του λόγου το αληθές μόλις άνοιξε ένα στον Βόλο (Κουμουνδούρου 3)!

Παραγγέλνεις αποκλειστικά μέσω Wolt ή πετάγεσαι στο κοντινότερο Mailo's γιατί είναι απόλαυση να βλέπεις τη μακαρονάδα σου να μαγειρεύεται επί τόπου. Επίσης, όσο να πεις, με το take away μια άσκηση την κάνεις. Ολυμπιονίκες θα γίνουμε πάλι...

MAILO'S THE PASTA PROJECT

Μακαρονάδες για χρυσό μετάλλιο!

INFO

www.mailos.gr

Mailo's -

The Pasta Project

mailos_pasta

LAYERS BURGERS

Το πιο Smashed, Smashed Burger!

Στην κυριολεξία. Λεπτά ακριβώς όσο πρέπει, τραγανά από έξω και ζουμερά μέσα. Τα απόλυτα smashed burgers που φέρνουν κόσμο στη Νέα Ερυθραία απ' όλη την Αθήνα! Προσέξτε: ο χώρος του Layers Burgers είναι υπέροχος, ατμοσφαιρικός, αξίζει να πάτε, αλλά αυτές τις νοστιμιές μπορείτε να τις απολαύσετε και με delivery. Να θυμάστε ότι τα σουσαμμένα ψωμάκια είναι χειροποίητα και ζυμώνονται καθημερινά εδώ, αγκαλιάζοντας φοβερά burgers σαν το Bacon & Cheese burger, με δύο smashed μοσχαρίσια μπιφτέκια, τσένταρ, μπέικον, iceberg, ντομάτα, κρεμμύδι και Layers sauce, αλλά και το αζεπέραστο Hangover burger, με δύο smashed μοσχαρίσια μπιφτέκια, τσένταρ, μπέικον, τηγαντό αυγό, hash brown, καραμελωμένα κρεμμύδια και Layers sauce. Κι αν ξενύχτησες ή απλά θες να το παρακάνεις, με την καλή έννοια, διάλεξε ένα 4X4 burger, με τέσσερα (!) smashed μοσχαρίσια μπιφτέκια, τέσσερις φρέτες τσένταρ, iceberg, ντομάτα, κρεμμύδι και Layers sauce.

Αν πάλι είσαι από εκείνους που αγαπούν τα μπριος ψωμάκια, επέλεξε κάποιο από τα τέσσερα statement burgers, που φτιάχνονται με την αυθεντική συνταγή κάθε αμερικανικής Πολιτείας, σαν το Colorado burger με δύο smashed μοσχαρίσια μπιφτέκια, τσένταρ, πίκλες, κέτσαπ και μουστάρδα ή το Kentucky burger, με τραγανό κοτόπουλο φιλέτο, τριμμένη παρμεζάνα, iceberg και mayo!

Με τι θα συνοδεύσεις; Με λαχταριστές ολόφρεσκες πατάτες Κύπρου, κομμένες στο χέρι και διπλοτηγανισμένες. Αυτή τη smashed εμπειρία πρέπει να τη ζήσεις!

INFO

Αναξαγόρα 7
Νέα Ερυθραία
2106200770

layersburgers
official

FAGI.GR

Η online delivery πλατφόρμα
σε 14 περιοχές της Ελλάδας!

Είσαι σπίτι, μόνος ή με την παρέα, και περιμένεις να αρχίσουν οι αγώνες. Οι ιδέες πέφτουν βροχή: άλλος θέλει σουβλάκια, άλλος burger, άλλος πίτσα! Ότι και να θέλεις, η λύση στην πείνα σου είναι το fagi.gr, η ελληνική πλατφόρμα online delivery που έχει λύσει τα χέρια χιλιάδων ανθρώπων από το 2009, όταν η ιστορία της ξεκίνησε στη Μυτιλήνη, έχοντας, πλέον, επεκταθεί σε 14 περιοχές της Ελλάδας. Έτσι, αν είσαι φοιτητής, κάνεις διακοπές ή ζεις σε Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη, Καβάλα, Χρυσούπολη, Καβάλα, Λέσβο, Χίο, Λήμο, Σάμο, Ρέθυμνο, Ηράκλειο, Χανιά, Ορεστιάδα,

Καβάλα και Λάρισα, μπορείς να παραγγείλεις εύκολα και γρήγορα μέσα από το Φαγί, στο οποίο συμμετέχουν περισσότερα από 1.500 καταστήματα σε όλο το δίκτυο!

Τα πράγματα είναι απλά: μπαίνεις στην online εφαρμογή, επιλέγεις την περιοχή που σε ενδιαφέρει και εμφανίζονται τα καταστήματα που συμμετέχουν. Πρόσεξε: το fagi.gr δεν είναι μόνο για delivery τύπου σουβλάκια και burgers, αφού εκτός από καφέ και εστιατόρια, θα βρεις και καταστήματα με είδη super market, αλλά και ζαχαροπλαστεία, φούρνους, κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, οπωροπωλεία, ενώ στην ειδική ενότητα «αγορά» σε πολλές περιοχές βρίσκεις ακόμα και οπτικά, φαρμακεία, pet shops και ανθοπωλεία!

Σημείωσε ακόμα ότι κάθε μέρα μέσα στην πλατφόρμα ανακαλύπτεις και μοναδικές προσφορές, όπως 1+1, Deal of the Day, Super Προσφορές, Παιδικά Γεύματα και άλλα πολλά. Και επειδή σίγουρα σε όλα αυτά τα μέρη που δραστηριοποιείται το fagi.gr κάποια στιγμή θα πας, κατέβασε από τώρα την εφαρμογή (Google Play, iOS) στο κινητό σου για να είσαι έτοιμος!

COOKFLIX
THE COOKING PLATFORM

COOKFLIX

Η ghost kitchen της Θεσσαλονίκης με ιταλικές γεύσεις, σπιτικά πιάτα και αμερικάνικο street food

Να μια ιδέα που έλειπε: ένα εστιατόριο που ετοιμάζει τρεις διαφορετικές κουζίνες, τις οποίες μπορούμε να απολαμβάνουμε καθημερινά στο σπίτι ή στο γραφείο. Το COOKFLIX, το οποίο δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο του 2021, είναι στην ουσία μια ghost kitchen, η πρώτη στην Ελλάδα, δηλαδή ένας μεγάλος χώρος όπου με τα πιο ποιοτικά υλικά παρασκευάζονται αυθεντικές ιταλικές γεύσεις, μαμαδίστικα πιάτα σαν αυτά που έτρωγες τις Κυριακές γύρω από το οικογενειακό τραπέζι, αλλά και εξαιρετικό American street food. Οι επιλογές είναι πραγματικά πολλές και πεντανόστιμες. Στην κατηγορία ιταλικό (Eight Pieces) θα επιλέξετε από μια μεγάλη ποικιλία από πίτσες και pasta, αλλά και πείνιρλί, καλτσόνε, ορεκτικά και άλλα πολλά. Στο σπιτικό φαγητό (Mami) θα βρείτε πιάτα όπως μοσαράκι κοκκινιστό που θα σας μείνει αζε-

χαστο, φοβερά κεφτεδάκια, αληθινές τηγανιτές πατάτες, δροσερές σαλάτες και πολλά ακόμη – ρωτήστε και για τα πιάτα ημέρας. Και στο αμερικάνικο (Hot Box) πρωταγωνιστές δεν θα μπορούσαν παρά να είναι τα burgers, σε πολλές προτάσεις, ζουμερά και λαχταριστά, αλλά και κλαμπ σάντουιτς, σάντουιτς και hot dogs. Για τους γλυκατζήδες, και οι τρεις κατηγορίες έχουν τις δικές τους ξεχωριστές προτάσεις! Όλα αυτά τα νόστιμα του COOKFLIX μπορείτε να τα απολαύσετε αποκλειστικά με E-food και Wolt, καθημερινά από τις 13.00 έως τις 23.45, στην ανατολική Θεσσαλονίκη και στο κέντρο της πόλης.

Extra tip: Αν είστε μεγάλη παρέα ή αν θέλετε να δοκιμάσετε απ' όλες τις κουζίνες, μπορείτε να το κάνετε μέσω του COOKFLIX!

INFO

Κρήτης 34, Θεσσαλονίκη, 2310821531, www.cookflix.gr

EAT DIFF FER ENT.

Wolt \ Holy Kitchn, Holy Kitchn ATH
eFood \ The Holy Kitchn
<https://holykitchn.gr>

**the
holy
kitchn**
SLOW FOOD AND STATE OF MIND

ΒΙΒΛΙΟ

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Ντορίνα Παπαλιού

Πότε παύει να σε ενδιαφέρει η φωνή των άλλων;

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ
Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

αντάστηκε ένα «κορίτσι» με μια λευκή θήκη βιολιού στον ώμο, να περπατά μέσα στον κόσμο ενός πολυσύχναστου δρόμου του Λονδίνου, για το οποίο δεν γνώριζε τίποτα, αλλά ήθελε να μάθει τα πάντα. Και εγώ φαντάστηκα μια νέα γυναίκα να με πλησιάζει σε ένα καφέ του κέντρου της Αθήνας, για την οποία δεν γνωρίζω τίποτα, αλλά θέλω να μάθω τα πάντα. Θέλω, γιατί η ηρωίδα και οι μελωδίες της είχαν τρυπώσει στο μυαλό μου από μέρες. Στο κάνουν αυτό τα καλά βιβλία. Διάβαζα το «Φωνή στα χέρια της» (εκδ. Ίκαρος) με ακουστικά στα αυτιά. Το βιολί είχε μεταμορφωθεί σε μαγικό αντικείμενο και εγώ έψαχνα στο YouTube να ακούσω τον ήχο που την πάθιαζε. Ακόμα και αν δεν γνωρίζεις τίποτα από κλασική μουσική, έτσι αναπάντεχα που ανοίγεται μπροστά σου ένας ολόκληρος κόσμος, θέλεις να τον εξερευνήσεις. Έπρεπε να τα ακούω για να καταλάβω την εμμονική ηρωίδα της. Κι έπρεπε να συναντήσω τη συγγραφέα για να καταλάβω από ποιο βάθος προέρχεται αυτό, πόσο καθρέφτης της είναι, αλλά και τις στρατηγικές της στο κτίσιμο της ιστορίας, το πώς καταφέρνει να βρει τον σωστό ρυθμό σ' ένα πολυσέλιδο βιβλίο ώστε να μη χαθεί στις λεπτομέρειες, τι έκανε όταν ήταν στην ηλικία του «κοριτσιού», τι σχέση έχει με τους δικούς της γονείς, με την Αγγλία, με τη μουσική, τι πιστεύει και τι γυρεύει και πώς από τη ζωή της. Γιατί σε αυτό το πολυεπίπεδο μυθιστόρημα της Ντορίνας Παπαλιού, μπορεί η μουσική να είναι το «πρώτο βιολί», αλλά είναι και αφορμή για σκέψεις που αφορούν την τέχνη και την εμπορευματοποίησή της, τα κοινωνικά δίκτυα και την επιρροή τους στις ζωές μας, κοινωνικά θέματα όπως η μετανάστευση και η οικολογία, ή σκέψεις για έρωτα και φιλία, τις εμμονές –κυρίως αυτές– και πώς κάνει ή βρίσκει κανείς τον εαυτό του.

Μοιάζει κοριτσάκι όπως τη βλέπω να πλησιάζει. Τζιν, φαρδύ πουκάμισο, καμία επιτήδευση. Δεν παραγγέλνει τίποτα. Για κάποιον λόγο νιώθω οικειότητα. Το καφέ του Ωδείου Αθηνών που πρότεινε να συναντηθούμε, αποτραβηγμένο από τον δρόμο και άδειο, απαγορεύει στο βουητό της πόλης να μας επιβληθεί. Το θερμομέτρο σήμερα δείχνει 36 βαθμούς. «Η ηρωίδα σας δεν έχει όνομα. Γιατί;» τη ρωτάω.

«Την ονόμασα “το κορίτσι” από την πρώτη εικόνα της που ήρθε στον νου μου, αυτήν ενός κοριτσιού με μια λευκή θήκη βιολιού στον ώμο, που περπατά μέσα στον κόσμο ενός πολυσύχναστου δρόμου του Λονδίνου, για την οποία δεν γνώριζα τίποτα, αλλά θέλω να μάθω τα πάντα. Στην πορεία ανακάλυψα, με τον τρόπο που έχουν οι συγγραφείς να ανακαλύπτουν για τους ήρωές τους γράφοντας, πως έτσι την αποκαλούσε η μητέρα της. Και έπειτα, όσο έμπαινα στον κόσμο της μονάχα αυτό της ταίριαζε, καθώς βυθιζόμουν στη δική της πια αναζήτηση της ταυτότητάς της μέσα και έξω από την τέχνη. Όταν κάποια στιγμή πάνω στον πάγκο ενός δισκοπωλείου απλώνει το χέρι της και διατρέπει τις συλλογές πίσω από μια καρτέλα με το γράμμα Π, το αρχικό του ‘Μετρ’, όπως εκείνη αποκαλεί τον μεγάλο σολίστ που στην πορεία θα παίξει καθοριστικό ρόλο στη ζωή της, αναρωτιέται πώς θα φτάσει η ίδια εκεί. Τόσο λίγοι πάγκοι για να σηκώσουν το βάρος τόσων πολλών ονομάτων... Και το δικό της όνομα; σκέφτεται. Η δική της φωνή; Επειδή αυτά είναι ερωτήματα για το τέλος του βιβλίου, εκείνη παραμένει για μένα ως το τέλος “το κορίτσι”».

— **Καθώς διάβαζα το βιβλίο ένιωθα την ανάγκη –και το έκανα– να σταματώ και να αναζητώ τη μουσική που πάθιαζε «το κορίτσι». Εσείς γράφοντας ακούγατε τη μουσική της ή χρειάζεστε σουχία για να συγκεντρωθείτε;** Άκουσα πολλή μουσική, όχι ως σάουντρακ την ώρα που έγραφα –δεν ακούω ποτέ μουσική γράφοντας–, αλλά ως μέρος της έρευνάς μου ψάχνοντας τα κομμάτια που μέσα στην αφήγηση θα λειτουργούσαν δραματουργικά και όχι πληροφοριακά. Μελέτησα σε βάθος συγκεκριμένα έργα και συνθέτες που θα καθόριζαν την ηρωίδα με τελείως διαφορετικούς τρόπους, και σε διάφορα στάδια της ζωής της. Ποια θα ήταν αυτά και πώς θα τα χρησιμοποιούσα στην πλοκή μου. Πήρε χρόνο να τα βρω, και όσο έγραφα καταλάβαινα όλο και περισσότερα για τη μουσική, τον διάλογο που μπορεί και ανοίγει με τη ζωή. Στο βιβλίο έχω προσθέσει ένα QRcode. Σκανάροντας με την κάμερα του κινητού σε πηγαίνει στην playlist με τη μουσική της. Οι ερμηνείες που επέλεξα είναι αποκλειστικά από γυναικείες σολίστ που θαυμάζω. Η σειρά των κομματιών έχει μια δική της κρυφή αφηγηματική ροή. Ήθελα να είναι οι φωνές της, και μάλιστα έχω επιλέξει και την ηλικία τους και τις ερμηνείες τους, ώστε να μη λειτουργούν ως soundtrack για τον αναγνώστη, αλλά ως ένας διάλογος με το κείμενο.

— **Είναι φανερό, για να το γράψετε κάνατε πολλή έρευνα γύρω από τη μουσική και τις ερμηνείες. Γιατί το θεωρήσατε απαραίτητο;** Η έρευνα ήταν απαραίτητη για να καταλάβω τον κόσμο της διεθνούς σκηνής της κλασικής μουσικής, τους κανόνες και τους δικούς της κώδικες, όσα διαδραματίζονται πίσω από τη σκηνή, αλλά κυρίως, ήταν για να μπω στον ψυχισμό της ηρωίδας. Την εμμονή της με τον Μότσαρτ, το πάθος της για τον Μπαχ και τα ερωτήματα που γεννά μέσα της, τα κομμάτια στα οποία εστιάζει, που δεν τα επέλεξα τυχαία. Ο διάλογος που ανοίγει η αφήγηση ανάμεσα στη μουσική και σε αυτά που συμβαίνουν στη ζωή της ηρωίδας βρίσκεται στην καρδιά της ιστορίας. Απρόοπτη και κομβική, ωστόσο, υπήρξε μια τυχαία συνάντησή μου με μια διεθνή σολίστ σε ένα λογοτεχνικό φεστιβάλ στην Αγγλία. Ήταν μια νεαρή Κορεάτισσα βιολονίστα που της έκλεψαν το Στραντιβάριους που έπαιζε, στον σιδηροδρομικό σταθμό του Λονδίνου. Είχε διαλυθεί ψυχικά από την απώλεια και για ένα διάστημα είχε αποσυρθεί από το συναυλιακό της πρόγραμμα. Όταν την άκουσα να παίζει ζωντανά με το νέο της βιολί ήταν εξαιρετική, αλλά μια άλλη ερμηνεύτρια. Δεν ξέρω αν ο κλέφτης είχε αρπάξει μαζί με το βιολί της και κάτι ζωτικό από μέσα της ή αν ήταν απλώς η δική μου αίσθηση ακούγοντάς την – προϊόν της φαντασίας μου. Αυτό που ένιωσα, ωστόσο, ήταν τόσο δυνατό, τα ερωτήματα που γεννήθηκαν ήταν πολλά. Κάτι έπρεπε να τα κάνω όλα αυτά.

— **Εσείς παίζατε βιολί;** Δεν θα μπορούσα να έχω γράψει αυτό το μυθιστόρημα αν δεν έπαιζα βιολί. Έπαιζα επί είκοσι χρόνια, αλλά μόνο για μένα, όχι σε συναυλίες. Βασικό στοιχείο της πλοκής είναι η εμμονική σχέση μιας σολίστ με ένα συγκεκριμένο βιολί ιδιαίτερης αξίας. Αν και λειτουργεί αλληγορικά στην αφήγηση, ήταν απαραίτητη η οικειότητά μου, η εμπειρία με το συγκεκριμένο μουσικό όργανο, έστω και ερασιτεχνικά. Έπρεπε να έχω νιώσει το βιολί, έτσι όπως κάθεται στον ώμο, ανάμεσα στο κεφάλι και την καρδιά, στο μυαλό και την ψυχή, τον ήχο που βγαίνει από τα χέρια –το ένα χέρι πάνω στις χορδές, το άλλο κρατώντας το δοξάρι– για να μπορέσω να μιλήσω για κείνη.

— **Την εμμονή της ηρωίδας σας με το βιολί την έχετε με τα βιβλία, με τη συγγραφή;** Αυτό είναι ένα μεγάλο ερώτημα. Την έχω σε πολλά πράγματα, αλλά από τη στιγμή που έχεις οικογένεια και παιδιά είναι πολύ δύσκολο. Έκανα παιδιά πολύ μικρά και δεν μπορείς να είσαι και εμμονικός και σωστός γονιός, γιατί δεν σου το επιτρέπει η πραγματικότητα. (Το σκέφτεται λίγο.) Γενικά δεν νομίζω ότι μου επέτρεπε η ζωή να είμαι εμμονική με κάτι. Στην εφηβεία ίσως. Ήμουν πολύ καλή μαθήτρια στο σχολείο, ήθελα να είμαι πρώτη. Αυτό μπορεί να μην είναι άσχετο με το ότι έκανα από παιδί πρωταθλητισμό στην ιππασία, ήμουν στην Εθνική ομάδα, είχα άρα και τη νοσοτροπία του πρωταθλητισμού. Ο στόχος ήταν να κερδίσω. Από τότε που πήγα στο πανεπιστήμιο, δεν ξαναέβηκα ποτέ σε άλογο...

— **Γιατί;** Είχε τελειώσει για μένα ο πρωταθλητισμός. Ήταν ένα κομμάτι της ζωής μου, από το οποίο θέλησα να αποκοπώ. Στο πανεπιστήμιο άρχισα να παίζω βιολί. Ήταν κάτι που έκανα μονάχα για μένα, αλλά και απωθημένο. Είχα ξεκινήσει τσέλο στα δέκα μου, επειδή εγώ το είχα ζητήσει, κι ύστερα από ένα χρόνο μαθήματα στο σπίτι με δάσκαλο ζήτησα να με γράψουν στο ωδείο. Αλλά ο πατέρας μου ήταν κάθεται. Δεν υπήρχε χρόνος για να πηγαίνω και στο ωδείο. «Δεν μπορείς να είσαι καλή και στα δυο», μου είπε. Και αυτό που εννοούσε εκείνος «καλή» ήταν ξεκάθαρο. Στην ιππασία ήμουν ήδη δυο χρονιές πρωταθλήτρια και πανελληνιονίκης. Την επόμενη μέρα σταμάτησα το τσέλο, κι ας το λάτρευα. Ένιωσα πως έπρεπε να επιλέξω. Ίσως και να ήταν επειδή η μουσική εκείνου δεν του έλεγε τίποτα, ενώ ο αθλητισμός ήταν κάτι δικό μας, που μας είχε φέρει κοντά και δεν θα διακινδύνευα να το χάσω.

— **Έχετε κάνει ψυχανάλυση;** Όχι, παρ' όλο που είχα από πολύ μικρή ηλικία να διαχειριστώ πολλά και σύνθετα πράγματα...

— **Από νευροεπιστήμες και μετά σπουδές Ιστορίας στο Brown και μεταπτυχιακό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Cambridge, συγγραφέας; Τι οδήγησε σε αυτήν τη στροφή;** Όσο το σκέφτομαι εκ των υστέρων, δεν νομίζω πως εκείνα τα χρόνια των σπουδών ήξερα ακριβώς πού πήγα να, οπότε ίσως και να μην έκανα ποτέ στροφή, απλώς να βρήκα τον δρόμο μου. Τελείωσα τη δεύτερη δέσμη του σχολείου, τότε ήταν για την Ιατρική. Στο πανεπιστήμιο στην Αμερική ξεκίνησα ένα πτυχίο στις νευροεπιστήμες, και το πρώτο καλοκαίρι των σπουδών μου δούλεψα σ' ένα εργαστήριο νευροβιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, στο οποίο με είχε συστήσει ένας από τους καθηγητές μου. Εκεί κατάλαβα πως δεν ήξερα τι έκανα με τη ζωή μου, πως όλο αυτό το επιστημονικό ήταν μια συμβολική φυγή από τους γονείς μου, από τη μητέρα μου που ήταν σκηνοθέτιδα και τον πατέρα μου που ήταν ο παραγωγός των πρώτων ταινιών του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου –σαν να ήθελα να διαφοροποιηθώ από στιδήποτε είχε να κάνει με τέχνη. Ένιωσα πανικό. Δεν είχα καμία καθοδήγηση για το πώς να τον διαχειριστώ, δεν το κουβέντιασα με κανέναν. Δεν ήξερα ποια ήμουν, τι ψάχνω, πώς να το ψάξω, πού πρέπει να με οδηγήσουν οι σπουδές. Άλλαξα στη μέση της δεύτερης χρονιάς το πτυχίο μου σε Σύγχρονη Ιστορία, καθώς τα αμερικάνικα πανεπιστήμια σου δίνουν αυτήν τη δυνατότητα. Παράλληλα, ενέδωσα σε αυτό που ήταν μια βαθύτερη ανάγκη, κι άρχισα να γράφω διηγήματα, αρχικά στα αγγλικά. Δεν ήταν όμως η γλώσσα μου. Δεν ήγαινα πουθενά, αυτά που έγραφα ήταν σαν να τα χώνιζε ένας τοίχος από μένα. Ολοκληρώνοντας το πτυχίο μου και γυρίζοντας στην Ελλάδα, εξέδωσα το «Άκου μια Ιστορία» (εκδόσεις Ακρίτας 1995) που πραγματευόταν την τέχνη της παραδοσιακής αφήγησης και της αναβίωσής της από τους σύγχρονους προφορικούς αφηγητές. Συνέχισα με το μεταπτυχιακό μου στην Κοινωνική Ανθρωπολογία. Μετά, απορρίπτοντας την ακαδημαϊκή καριέρα ως επιλογή επαγγέλματος, άρχισα πάλι να γράφω. Στα ελληνικά πια.

— **Οι γονείς σας έπαιξαν κάποιον ρόλο σε αυτήν τη στροφή;** Όχι, πέρα από το ότι είχα μεγαλώσει σε ένα σπίτι που είχε μεγάλη σχέση με το σινεμά, άρα και την τέχνη. Ο κόσμος του σινεμά, η γλώσσα του και η αφήγηση ήταν πολύ μέσα στον εφηβικό κόσμο μου – για παράδειγμα, από τα 14 μου είχα δει όλον τον Ταρκόφσκι. Βέβαια, επειδή έχω και μια πλευρά πολύ ορθολογική, ο κόσμος της τέχνης ταυτόχρονα με τρόμαζε, μου δημιουργούσε ανασφάλεια, ενώ ένιωθα σιγουριά στην επιστήμη, ότι είμαι πολύ καλή σε αυτό, λόγω σχολείου. Καμιά φορά, ξέρετε, μπλέκει αυτό στο οποίο είσαι μετρήσιμα πολύ καλός με αυτό που αγαπάς και είναι πολύ δύσκολο στα 18 σου να διαλευκάνεις τι θέλεις πραγματικά, αν δεν έχεις κάποιον να σε βοηθήσει να το καταλάβεις. Έρχονται όλες αυτές οι ματιές των άλλων πάνω σου, ακόμα και τα «μπράβο», και σε παρασύρουν. Πάντοτε όμως με ενδιέφερε. Έτσι, μετά το πτυχίο μου, δούλεψα δοκιμαστικά ως τρίτη βοηθός σε κάποιες ταινίες στη Γαλλία και την Ελλάδα. Αλλά κυριάρχησε μέσα μου η επιθυμία να βρω τον δικό μου δρόμο στην τέχνη.

— **Έχετε αναρωτηθεί αν οι σπουδές σας και η ορθολογική πλευρά σας λειτουργούν ασυνείδητα εμποδίζοντας στη λογοτεχνική σας πλευρά το συναίσθημα; (Στο μυθιστόρημά της, η Ρωσίδα δασκάλα του βιολιού επιμένει στην τεχνική τρέφοντας τον υστερικό περφεξιονισμό του κοριτσιού, ενώ ο Μετρ στο συναίσθημα...)** Δεν νομίζω ότι συνέβη αυτό. Αυτό που συγκράτησα από τις σπουδές μου, περισσότερο κι από τις γνώσεις, είναι η μέθοδος της έρευνας. Πώς οργανώνεις το υλικό σου, πώς να κατανοείς τη διαφορά της αλήθειας που κρύβεται σε κάθε πηγή που φτάνει στα χέρια σου, από την επινόηση, το ψέμα. Κι εγώ λατρεύω τις πρωτογενείς πηγές. Το ανεπεξέργαστο υλικό, κι ας είναι χαοτικό, το προτιμώ από τις αναλύσεις και τη ματιά των άλλων πάνω του. Σε κάθε δημιουργό, ωστόσο, η ισορροπία ανάμεσα σε μια εγκεφαλική προσέγγιση και αυτό που βγαίνει πηγαία, από το συναίσθημα, είναι δύσκολη και εύθραυστη.

← **Το ελκυστικό στην ηρωίδα σας είναι η αδυναμία της και ταυτόχρονα η δύναμή της και το πείσμα της να προσπαθεί για την τελειότητα. Είναι και δικά σας χαρακτηριστικά;** Όπως το έχει θέσει τόσο ωραία ο υπαρξιακός ψυχολόγος Ρόλο Μεί στο «Θάρρος της Δημιουργίας», δυνατός και θαρραλέος δεν είναι εκείνος που δεν φοβάται, αλλά αυτός που συνεχίζει να προχωρά και να επιμένει παρά τους φόβους του. Τι σημαίνει άραγε τελειότητα σε ένα έργο τέχνης; Δεν θα μπορούσε κανείς να δουλεύει ατέρμονα ένα έργο τέχνης; Σίγουρα, αλλά κάποια στιγμή ξεμένεις από ενέργεια κι εκεί σταματάς. Αλλιώς, αν δεν μπορείς να πεις κάποια στιγμή «πάει τελειωσε» για ένα έργο σου, πάσχεις ή από παθολογικό περφεξιονισμό ή δειλία να ολοκληρώσεις και τρόπο να εκτεθείς. Για το κορίτσι στο μυθιστόρημα, η τελειότητα που γυρεύει στις ερμηνείες της είναι κάτι πολύ συγκεκριμένο και αναπτύσσεται σε βάθος στο βιβλίο. Για μένα, αυτό που αποζητώ στην ολοκλήρωση ενός κειμένου μου είναι να έχω δώσει ό,τι καλύτερο μπορώ, έτσι όπως πιστεύω ότι πρέπει να δοθεί, προτού αρχίσω να κάνω το ενδιαφέρον μου και την ορμή μου γι' αυτό από την υπερβολική επεξεργασία. Δεν έχω θελήσει να εκδώσω κάτι απλώς για να βγάλω άλλο ένα μυθιστόρημα. Έχω αρκετά έργα στο συρτάρι μου, δυστυχώς, όπως όλοι οι συγγραφείς. Αυτό που θα μοιραστώ με τους αναγνώστες πρέπει να το πιστεύω.

— **Η ύπαρξή μας εξαρτάται από την επιτυχία μας;** Αν καταφέρνεις να ξεχωρίζεις μέσα σου τον δημιουργό από τον άνθρωπο, φυσικά και δεν μας καθορίζει η επιτυχία. Αλλά η επιτυχία δεν είναι μια έννοια σχετική; Πώς και ποιος την ορίζει για τον καθένα μας; Το κορίτσι στο βιβλίο μου έρχεται αντιμέτωπο με τη μετρήσιμη όψη της επιτυχίας, στους διεθνείς διαγωνισμούς για σολίστ, στο πλούσιο ή φτωχό της πρόγραμμα συναυλιών που της προσφέρουν, στα χρήματα που βγάζει, στον ατζέντη που την εκπροσωπεί, στην ποιότητα και άρα την οικονομική αξία του βιολιού που παίζει – καθοριστικό για έναν βιολονίστα – και άλλα πολλά.

— **Υπαρξιακά θέματα όπως της αναζήτησης της ταυτότητας επανέρχονται στα βιβλία σας, ταυτόχρονα όμως θίγετε και φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα της εποχής...** Το μυθιστόρημα είναι χτισμένο πάνω στην αναζήτηση της ταυτότητας, της φωνής της ηρωίδας και με τη μεταφορική έννοια. Δεν περιορίζεται στη μουσική, δηλαδή την ερμηνευτική φωνή, το ρεπερτόριό της, το πού στέκεται το κορίτσι μέσα στον χώρο ως καλλιτέχνης, αλλά ανοίγεται εξίσου στο ποια είναι έξω από τη μουσική, ποιες φωνές κρύβει μέσα της και ποιες φωνές έρχονται απ' έξω, από συγκεκριμένους ανθρώπους και τον κοινωνικό περίγυρο, σαν δαίμονες, που είναι σαν να προσπαθούν να την απομακρύνουν από τον αυθεντικό της εαυτό. Τα αναπάντητα ερωτήματα γύρω από τον θάνατο της μητέρας της, η ιδιότυπη σχέση της με αυτόν που αποκαλεί Μετρ και με το βιολί που της παραχωρεί, τον έρωτά της για τον Άρν, όλα γυρεύουν απαντήσεις και τη θέση τους στον κόσμο της και στην πλοκή. Είναι μια ιστορία που θέτει ερωτήματα για την απώλεια, την πίστη, την ενοχή, τον απόλυτο έρωτα, τη ζήλεια, τη γυναικεία φωνή, και όλα αυτά κυρίως μέσα από την αναζήτηση της αυθεντικότητας στην τέχνη, σε αντιπαράθεση με τη μίμηση προτύπων και την εμπορευματοποίησή της. Αλλά όπως είπα, η τέχνη εδώ λειτουργεί ως μεταφορά για την αυθεντικότητα στη ζωή. Από εκεί και πέρα, στον ψυχικό χώρο που ορίζει το βιβλίο, δηλαδή της ηρωίδας του, μπαίνουν μοιραία και άλλα πράγματα, αυτά τα φλέγοντα ζητήματα που λέτε, όπως η Cancel culture και η Woke culture, το μεταναστευτικό, η πατριαρχία, η σωματική και ψυχική βία, τα καλά και τα κακά της πυρηνικής οικογένειας. Αλλά, αυτά σε δεύτερο επίπεδο.

— **Αν όμως είχατε μόνο μία ιστορία να διηγηθείτε, ποια θα ήταν αυτή; Ποιο είναι το «μεδούλι» αυτού του μυθιστορήματος για εσάς;** «Να σώσεις ή να σωθείς, τότε μένεις, τότε φεύγεις;» αναρωτιέται κάποια στιγμή το κορίτσι. Αν έλεγα τη δική μου απάντηση στο ερώτημα, με λίγες φράσεις, θα ήταν μονάχα η δική μου ματιά στο τέλος ενός ταξιδιού. Αλλά ένα μυθιστόρημα είναι πιο σύνθετο από την προσωπική θέση της συγγραφέως του, γι' αυτό και απαιτεί έκτα-

ση. Μου πήρε 450 σελίδες για να αναπτύξω αυτό που λέτε «μεδούλι» της ιστορίας, την αναζήτηση της πραγματικής φωνής. Και όσο για το ποιο είναι στο βιβλίο το τέλος του ταξιδιού της αναζήτησης, δεν είναι σωστό να το αποκαλύψω σε μια συνέντευξη. Για να το πω με όρους αστυνομικού μυθιστορήματος, θα είναι σπόιλερ, σαν να αποκαλύπτω τον ένοχο. Οι αναγνώστες θα πρέπει να βρουν τη λύση τους και να δώσουν τις δικές τους απαντήσεις. Αυτές είναι πιστεύω που θα πάρουν μαζί τους.

— **Η ηρωίδα σας αρνείται με πείσμα να ασχοληθεί με το προφίλ της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αλλά, όπως λέει ο ατζέντης της, η χρήση των μέσων αυτών είναι μονόδρομος. Εσείς έχετε συμβιβαστεί με αυτήν την ιδέα και πώς τα διαχειρίζεστε;** Είμαι γενικότερα αρκετά κλειστή ως άνθρωπος, αν και πολύ ανοιχτή με τους στενούς φίλους, και δεν είναι εύκολη για μένα αυτού του τύπου η δημόσια έκθεση. Αλλά, όταν κάνεις ένα επάγγελμα που τη χρειάζεται, πρέπει να βρεις τον τρόπο να εκτίθεται, μέχρι εκεί που σου πάει, να μοιράζεσαι αυτά που είναι μέσα στα όριά σου, όρια που εσύ θέτεις. Για μένα τα όρια αυτά τα καθορίζει ο βαθμός στον οποίο μπορείς να νιώθεις το κοινό σαν μια παρέα, και όχι τον εαυτό σου ως εμπορικό προϊόν.

— **Γιατί τοποθετείτε την ηρωίδα σας στην Αγγλία; Γιατί μόνο εκεί θα μπορούσε να κάνει τη μεγάλη καριέρα που επιθυμεί ή γιατί υπάρχει κάτι άλλο πιο προσωπικό για εσάς;** Οι δυνατότητες μουσικών σπουδών για σολιστική καριέρα δεν υπάρχουν στην Ελλάδα. Όλοι οι γινωστοί μας Έλληνες σολίστ έχουν μαθητεύσει και κοντά σε κάποιον σπουδαίο δάσκαλο στο εξωτερικό. Όσοι ξεκινούν μια επαγγελματική καριέρα έξω, δύσκολα επιστρέφουν. Την Αγγλία ως τόπο την επέλεξα γιατί τη γνωρίζω καλά. Έχω σπουδάσει και ζήσει για πολλά χρόνια εκεί και ακόμη ζω για μεγάλο μέρος του χρόνου. Ξέρω τους ρυθμούς της, νιώθω την ατμόσφαιρά της, έχω μαζέψει για πολλές εικόνες και εμπειρίες ζώντας στην κοινωνία της και αυτό είναι απαραίτητο για να στήσεις μια ιστορία. Την Αγγλία την αγαπώ, αλλά εκεί νιώθω ξένη, και μετά το Μπρέξιτ και πολύ θυμωμένη, δεν θα ήθελα να ζω μόνιμα εκεί.

— **Υπάρχει ένα θεατρικό έργο μέσα στο μυθιστόρημα, που γράφει ο φίλος του κοριτσιού ο Άρνς...** Ο διάλογος που ανοίγει το κορίτσι με το θεατρικό έργο του Άρν, το οποίο πραγματεύεται ένα ζήτημα παραπλήσιο με το ζητούμενο του βιβλίου – αυτό μέσα από έναν σκηνοθέτη του κινηματογράφου που δυσκολεύεται να γράψει ένα σενάριο με κεντρική ηρωίδα μια σύγχρονη γυναίκα – της γεννά νέα ερωτήματα για την ίδια, τα πιστεύω της, τι γυρεύει και πώς από τη ζωή της. Υπάρχουν στο θεατρικό έργο προβλήματα που είναι και της δικής της ζωής. Παράλληλα, με τον Άρν είναι ερωτευμένοι, και σε μια ερωτική σχέση χάνεις εν μέρει τον εαυτό σου. Στην περίπτωση του κοριτσιού, όμως, ο έρωτας και η άκρως ανταγωνιστική καριέρα που έχει θέσει ως στόχο είναι πολύ δύσκολο να ταιριάξουν...

— **Ο Άρνς της εκμυστηρεύεται πως όταν έγραφε, εκείνη είχε στο μυαλό του. Εσείς έχετε κάποιον ιδανικό αναγνώστη στο μυαλό σας όταν γράφετε; Είναι ο Απόστολος Δοξιάδης, ο άντρας σας; Δύο συγγραφείς στο ίδιο σπίτι; Πώς είναι η συγγραφική ζωή σας; Επηρεάζει ο ένας τον άλλον; Του δίνετε να διαβάσει σελίδες κατά τη διάρκεια της συγγραφής, υιοθετείτε τις παρατηρήσεις του, θα σβήσετε ή θα αλλάξετε κάτι που προτείνει;** Είμαι με τον Απόστολη από 22 χρονών. Η ενήλικη ζωή μου είναι μαζί του. Η σχέση μας ως ζευγάρι δεν είναι ούτε έχει υπάρξει ποτέ και σε τίποτα ανταγωνιστική. Ωστόσο, δυο άνθρωποι που γράφουν ως κύριο επάγγελμα και μοιράζονται όλη τους τη ζωή, στο ίδιο σπίτι, θα μπορούσαν να βιώνουν μια συνθήκη ακραία προβληματική. Θα ήταν ίσως αναμενόμενο, για κάποιον τρίτο, να θεωρήσει ότι οι φυσικές μας συγγραφικές νευρώσεις και οι αγωνίες μας θα γίνουν ένα κουβάρι, θα

τρελαθούμε. Αλλά έχουμε έναν κανόνα, που ακυρώνει αυτό το ενδεχόμενο: ενώ μιλάμε για τα πάντα, δεν μιλάμε ποτέ γι' αυτό που γράφουμε, μέχρι να φτάσει με κάποιο πολύ προχωρημένο στάδιο. Φυσικά, για το ίδιο το γράψιμο, τη θεωρία, τις δυσκολίες της δουλειάς, τα συναισθήματα, για άλλα βιβλία και συγγραφείς μιλάμε πολύ. Αλλά όχι για αυτό που γράφουμε, όσο το γράφουμε. Είναι παράξενο, αλλά στα αλήθεια δεν γνωρίζουμε το παραμικρό για το τι πραγματεύεται το βιβλίο που γράφεται στο διπλανό δωμάτιο! Βέβαια, μπορεί κάτι να μαντεύουμε από τα διαβάσματα του άλλου, από πράγματα που ξεφεύγουν τυχαία στην κούβεντα. Αλλά τηρούμε τον κανόνα, είμαστε διακριτικοί, δεν ρωτάμε. Και σε αυτό με τον Απόστολη είμαστε σε απόλυτη συμφωνία. Γιατί πιστεύουμε και οι δύο πως αν μιλάς γι' αυτό που γράφεις, κυρίως στις αρχές του, χάνεται η δημιουργική ενέργεια του έργου, διασπάται. Ο συγγραφέας είναι ιδιαίτερα εύθραυστος μέχρι να φτάσει στη στιγμή που νιώθει πως όλο αυτό το εγχείρημα, του βιβλίου που γράφει, κάποιο φτάνει. Αλλά μέχρι εκείνη τη στιγμή, η παραμικρή εξωτερική παρέμβαση ή κριτική, ακόμα και μια γκριμάτσα, μια ξινή αντίδραση, μια λάθος φράση ή λέξη του άλλου, μπορούν να σε κατατροπώσουν, να πείσεις και να μην ξανασηκωθείς, δηλαδή να πεθάνει το έργο. Αναπτύσσει μια ειδική ευαισθησία σε σχέση με το έργο, όταν γράφεις. Είσαι σε έναν κόσμο φανταστικό, δικό σου, και αν μπει μια εξωτερική ματιά πριν την ώρα της, μπορεί να στον διαλύσει και να πάψεις να τον νιώθεις αληθινό, να μην μπορείς να γράψεις πια. Από εκεί και πέρα, όταν νιώθουμε κάπως σίγουροι ότι το έργο έχει φτάσει κάποιο, έχει βάσεις στέρρες, είμαστε με τον Απόστολη οι πρώτοι αναγνώστες, εκείνος ο δικός μου και εγώ η δική του, αρκεί να νιώθουμε έτοιμοι για την έκθεση. Και τότε στην κριτική που κάνουμε διαβάζοντας το έργο του άλλου μπορεί να είμαστε αμείλικτοι, χωρίς όμως αυτό να γίνεται ποτέ προσωπικό, να το παίρνουμε ως κάποια κριτική έξω από το ίδιο το βιβλίο. Στο κάτω κάτω δεν αναγκάζει ο ένας τον άλλο να αλλάξει κάτι, να σβήσει ή να προσθέσει, μια γνώμη λέει. Αν θέλουμε, λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη τα σχόλια ή τα αγνοούμε και επιμένουμε στα δικά μας.

— **Στους γονείς σας αρέσουν τα βιβλία σας;** Ναι, τους αρέσουν. Η μητέρα μου, όμως, μια φορά μου είπε «οι φίλοι μου με ρωτάνε γιατί οι ήρωές σου έχουν κακή σχέση με τη μητέρα τους, και στα τρία σου βιβλία, μπορείς να μου το εξηγήσεις;». (Γελάει). «Οχι, της λέω, δεν μπορώ να το εξηγήσω. Και δεν αφορά εμένα, επειδή δεν είσαι εσύ η μαμά των ηρώων μου, η δική μου είσαι!».

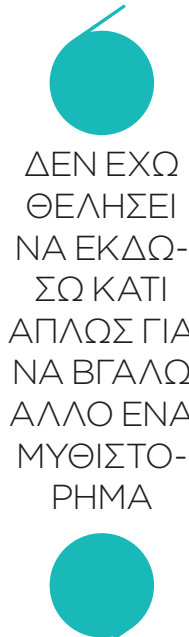
— **Εσείς, έχετε απάντηση σε αυτό, γιατί δηλαδή οι ήρωές σας έχουν κακή σχέση με τη μητέρα τους;** Κάποιοι έχουν και με τον πατέρα τους. Η σχέση γονιού - παιδιού είναι εκ των πραγμάτων μια παράξενη σχέση εξουσίας, τους ανήκει και σου ανήκουν, είσαι παιδί τους και είναι γονείς σου, δεν σε επέλεξαν και δεν τους επέλεξες. Η συνθήκη αυτή προσφέρεται δραματουργικά.

— **Εσείς πώς είστε με τα παιδιά σας;** Είμαστε πολύ κοντά και με τα τρία παιδιά, αν και είναι ενήλικοι άνθρωποι πια. Μιλάμε σχεδόν κάθε μέρα, συζητάμε τα πάντα, είμαστε σαν φίλοι. Βέβαια, όταν ήταν μικρότερα, οι ρόλοι μας ήταν άλλοι. Αλλά, πάντα η σχέση ήταν πολύ στενή.

— **Γιατί διαβάζουμε, γιατί γράφουμε, για να μην είμαστε μόνοι;** Διαβάζουμε, γιατί είμαστε όντα που αγαπούν τις ιστορίες, γιατί μας αρέσει να συναντούμε τα ερωτήματά μας στις ιστορίες των άλλων και τότε πράγματι νιώθουμε λιγότερο μόνοι.

— **Αν είχατε μονάχα μια φράση να συστηθείτε στους αναγνώστες μας, ποια θα ήταν αυτή; Πώς θα ορίζατε τον εαυτό σας;** Θα απαντήσω με τα λόγια της επινοημένης ηρωίδας, της Νέλλυ, στο θεατρικό έργο του Άρν, όπως εμφανίζεται στο μυθιστόρημά μου: «Αταρεύω αυτούς που δραπετεύουν από τους ορισμούς».

— **Τελικά, τι αξιολογείτε πάνω απ' όλα ως καλό στη δουλειά σας;** Τη μοναξιά της. Που σημαίνει και την ανεξαρτησία της. **■**

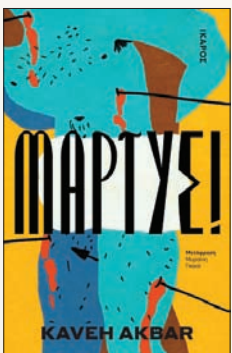
Ντορίνα Παπαλιού
Η φωνή στα χέρια της
εκδ. Ίκαρος

Η πρώτη πεζογραφική εμφάνιση του Kaveh Akbar

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

«Ίσως ο Σάιρους να είχε πάρει τα λάθος ναρκωτικά στη σωστή σειρά ή τα σωστά ναρκωτικά στη λάθος σειρά, αλλά όταν επιτέλους ο Θεός του απάντησε έπειτα από είκοσι εφτά χρόνια σιωπής, αυτό που ο Σάιρους ήθελε περισσότερο από οτιδήποτε άλλο ήταν μια επανάληψη. Αποσαφήνιση. Ξαπλωμένος στο στρώμα του, που μύριζε κάουρο και αποσμητικό Fabreze, ο Σάιρους κοίταζε τον γυμνό γλόμπο στο ταβάνι και τον καλούσε να αναβοσβήσει ξανά, καλούσε τον Θεό να επιβεβαιώσει πως το τρεμπόπαιγμα του γλόμπου ήταν μια θεϊκή ενέργεια και όχι απλώς η ελαττωματική καλωδίωση του παλιού διαμερίσματος».

Τοιουτοτρόπως ξεκινάει το ογκώδες μυθιστόρημά του ένας Πέρσης (δεν θα πω ποτέ Ιρανούς τους Πέρσες) ποιητής, που ακούει στο όνομα Κάβε Ακμπάρ. Ο Ακμπάρ, ο οποίος είναι γνωστός στην Αμερική (ΗΠΑ) για τα ποιήματά του, αποφάσισε –σοφά ποιών– να γράψει ένα μυθιστόρημα. Αυτό και διάβασα την τελευταία εβδομάδα. Διότι μπορεί να έχω λάβει τη σοβαρή απόφαση να μην επισκεφτώ ποτέ ξανά στη ζωή μου χώρα του Ισλάμ (κυρίως για την αντιμετώπιση που έχει εκεί το γυναικείο φύλο), αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορώ να διαβάσω και λογοτεχνία γραμμένη από μουσουλμάνους. Τουναντίον.

Κάβε Ακμπάρ
Μάρτυς!
εκδ. Ίκαρος

Ο Πέρσης αυτός συγγραφέας με το πομπώδες επίθετο Ακμπάρ παραδίδει στον αναγνώστη ένα απολαυστικό κείμενο – μεταφρασμένο άψογα από τη Μυρσίνη Γκανά. Ήρωάς του είναι ένας ποιητής –πώς αλλιώς;– που ζει από τα παιδικά του χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες γράφοντας στίχους, αποτοξινώμενος από τα ναρκωτικά και περιφερόμενος από αγκαλιά σε αγκαλιά, ασχέτως φύλου. Ο ήρωας αυτός, ο Σάιρους, έχει αποκτήσει μια εμμονή με τους μάρτυρες – όχι του

δικαστηρίου, αλλά του Ισλάμ. Ο αλλοπαρμένος Σάιρους αναζητά τη φύση των μαρτύρων, αλλά και τους λόγους που τους σπρώχνουν στο απονενομένο τους διάβημα. Θέλει να γράψει γι' αυτούς ένα βιβλίο και, γιατί όχι, αν χρειαστεί να γίνει κι εκείνος μάρτυς. Όχι με την παραδοσιακή έννοια του όρου ωστόσο, όχι ζωσμένος με καντάρια εκρηκτικής ύλης, όχι παρασύροντας κι άλλους στον θάνατο μαζί του. Αυτός ίσως απέλθει του μάταιου τούτου κόσμου λιγότερο εντυπωσιακά, αυτοκτονώντας απλώς σε κάποιο πάρκο της πρωτεύουσας.

Θα μου πείτε, τι μας ενδιαφέρει εμάς η πεισιθάνατη αναζήτηση ενός μετανάστη Ιρανού (ιδού, τηρώ την πολιτική ορθότητα) που μέσα σε όλα τα άλλα είναι και ορφανός από μητέρα, ενώ ο πατέρας του δουλεύει σε εκτροφείο ορνίθων. Μας ενδιαφέρει γιατί το βιβλίο είναι εξαιρετικά καλογραμμένο, αδύνατο να το αφήσεις από τα χέρια κι εξάλλου πάντα είναι σαγηνευτική η περσική λογοτεχνία – αρχίζοντας από τον Τζελαλεντίν Ρουμί, που αγαπήσαμε εμείς οι παλαιότεροι και του οποίου το μετείκασμα κάνει ένα σύντομο, αλλά γόνιμο πέραςμα από τις σελίδες του μυθιστορήματος.

Είναι κι αυτό μια κάποια λύσις. Ενωώ, αφού πλέον ανήκει στους προορισμούς υψηλού ρίσκου η Περσία, μπορούμε τουλάχιστον να απολαύσουμε έναν συγγραφέα της είτε υπό τη σκιά ενός πεύκου, παρά θιν' αλός, είτε υπό τη δροσερή θαλπωρή του κλιματικού, στο μισόφωτο της οικίας μας.

Βίβιαν Στεργίου

Τα λημέρια των συγγραφέων - πεζογράφων, ποιητών, δοκιμογράφων. Γιατί γράφουν εκεί που γράφουν; Τι φετιχ έχουν; Πώς εμπνέονται σ' αυτόν τον χώρο;

Επιμέλεια: ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ

Γράφω στο σπίτι, μαζί με τον σκύλο μου. Μου αρκεί ένα ήσυχο δωμάτιο με κλιματισμό/θέρμανση και πολύ φως. Κανείς δεν μ' ενοχλεί στο δωμάτιό μου, δεν μου απευθύνουν τον λόγο. Ακούγεται, φυσικά, το ραδιόφωνο. Γράφω και, κυρίως, διαβάζω με μουσική από το ραδιόφωνο ή το YouTube. Η σιωπή που διακόπτεται μόνο από επιλεγμένες εκπομπές και η μυρωδιά του ζεστού καφέ, χειμώνα-καλοκαίρι, αυτά πλέκουν την τελετουργία μου. Κατά τ' άλλα δεν με νοιάζει καθόλου ο χώρος μου, η αισθητική, τίποτα. Κυρίως μ' ενδιαφέρει να μη μου μιλάνε και να μη με διακόπτουν. Κοιτάζω τοίχο για να μην αφαιρούμαι. Βάζω το κινητό σε συρτάρι. Στη φωτογραφία φαίνονται μόνο βιβλία και εφημερίδες. Έχω φετιχ με το τυπωμένο χαρτί. Έβγαλα φωτογραφία τα βιβλία, γιατί αν πας ν' αφοσιωθείς στο γράψιμο χωρίς συστηματικό διάβασμα, δεν θα κάνεις σοβαρή δουλειά – όλοι το ξέρουν αυτό.

Μπορώ να γράψω όπου να 'ναι. Σ' ένα καφέ αεροδρομίου, στο τρένο. Και να διαβάσω παντού μπορώ, κι ας είναι πολύ ποζέρικο π.χ. να διαβάζεις στο κομμωτήριο. Κανονικά, όμως, έχω τη ρουτίνα μου. Ξυπνάω, παίρνω λίγο αέρα στο μπαλκόνι, ανοίγω λάπτοπ, κάνω καφέ και πιάνω κατευθείαν το γράψιμο. Τη σιωπή διακόπτει μόνο το ραδιόφωνο και τίποτα καναρίνια. Δεύτερα με Πέμπτη κάνω αυτό. Παρασκευή με Κυριακή διαβάζω. Γράφω μόνο στον υπολογιστή ή το κινητό. Οι συνήθειές μου είναι ένας συνδυασμός παρατήρησης του τι λειτουργεί και τι όχι (ξέρω, για παράδειγμα, με σιγουριά ότι αγαπώ τα πρωινά και μισώ τη νύχτα), αλλά και μια επιβαλλόμενη συνθήκη λόγω των διαφορών συνεργασιών – για παράδειγμα, πρέπει να στέλνω κείμενα στην εφημερίδα που δουλεύω το πρωί ή οι πρόβες στο θέατρο είναι βράδυ, άρα το

προσωπικό μου διάβασμα πρέπει να 'χει προηγηθεί. Κάθε μέρα πάει κάπως έτσι: πρωινή αφύπνιση, καφές, στρώσιμο στο λάπτοπ. Αφού καλά καλά γράψω το κείμενο της εφημερίδας, μετά θα καθίσω να διαβάσω ή θ' ανοίξω τα προσωπικά μου αρχεία για να δουλέψω το καινούργιο βιβλίο που γράφω και θέλω να είναι έτοιμο ως το '25. Συνεχίζω έτσι περίπου ως το μεσημέρι, οπότε ξεκινάει η πτώση των δυνάμεων, το απόγευμα ξανασυγκεντρώνομαι και διαβάζω ή βγαίνω για τρέξιμο ή για μπήρες. Υπάρχουν μέρες που δεν γράφω, αλλά καμία χωρίς διάβασμα και σημειώσεις. Μερικές φορές το πρόγραμμα τσουλάει σαν να 'χω φτερά κι άλλες σαν να κουβαλάω βράχο, όμως προσπαθώ να κάνω το ίδιο πάντα, διάβασμα/

γράψιμο, για όσο πιο πολλές ώρες γίνεται και όσο πιο σωστά γίνεται. Δεν τα καταφέρνω συνέχεια. Όμως, από μικρή αντλώ απίστευτη ικανοποίηση από τις μέρες καλής συγκέντρωσης. Δεν υπάρχει πιο ωραία αίσθηση απ' αυτήν: να νιώθεις πως τα 'χεις καταφέρει, έγραψες κάτι που ίσως την παλεύει –τουλάχιστον για τα μέτρα σου, για τις ικανότητές σου–, δεν το 'χει δει κανείς, το έχεις φτιάξει, αλλά το ξέρεις μόνο εσύ και πας βόλτα να πάρεις αέρα και να κινήσεις το σώμα σου, να τρέξεις και να κάνεις διατάσεις, και σκέφτεσαι τι ωραία που ήταν εκεί μέσα, σ' αυτό που έγραψες, και πως αύριο θα ξυπνήσεις και θα γράψεις κι άλλο ή θα διαβάσεις κι άλλο. Σκέπη ευτυχία!

Τα βιβλία της Βίβιαν Στεργίου κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Πόλις.

Κόμικς λογοτεχνικοί αναστοχασμοί

The novelist

#13 Σημειώσεις ενός μυθιστοριογράφου

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Χαρίκλεια Τσοκανή

Η σύλληψη της ουσίας «ψυχή»

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Το βιβλίο της Χαρίκλειας Τσοκανή «Πρόσωπα του μύθου, του θρύλου, της μουσικής», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Παπαζήση, περιλαμβάνει επτά μελέτες που αφορούν μύθους και θρύλους, τη σχέση τους με τη μουσική, σχέση που έχει απασχολήσει τη φιλοσοφική ανθρωπολογική σκέψη, αλλά και τη σχέση του ιερού - ανιέρου, όπως προβάλλει μέσα από νεοελληνικούς θρύλους. Πρωταγωνιστές του είναι μυθικά όντα, η Μέδουσα - Γοργώ, η Γοργόνα του Μεγαλέξανδρου, η Αθηνά, ο Ερμής, ο Παν, δαίμονες όπως οι καλικάντζαροι, μυθικά ή ιστορικά πρόσωπα, Περσέας, Αχιλλέας, Μέγας Αλέξανδρος, Διγενής Ακρίτας, Άγιος Γεώργιος, που έχουν χαρακτήρι στο συλλογικό μας υποσυνείδητο σαν ήρωες και που συνδέονται με έναν απρόβλεπτο τρόπο.

«Η ψυχολογική και υπαρξιακή αξία που έχουν οι μύθοι και οι θρύλοι για τους ανθρώπους όλων των πολιτισμών και όλων των εποχών είναι ότι καταργούν την έννοια του ιστορικού χρόνου» σημειώνει η συγγραφέας. Η μυθική αφήγηση αποσπά τον άνθρωπο από τον ατομικό «ιστορικό» του χρόνο και τον εισάγει στον ακίνητο ιερό χρόνο της αιωνιότητας. Η μουσική επίσης είναι απαραίτητη για τη λειτουργία τους, ενεργοποιεί τη μνήμη κι απλώνει τον μύθο στην περιοχή της τέχνης.

Η Χαρίκλεια Τσοκανή είναι μουσικολόγος, επ. καθηγήτρια του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου με γνωστικά αντικείμενα: τη μου-

σική, την επικοινωνία και τη μυθολογία. Στο βιβλίο της εξηγεί πώς οι μύθοι και οι θρύλοι εικονογραφούν ένα είδος πρωτόγονης ψυχολογίας. Συμβολίζουν τον κρυφό σκοτεινό και απρόβλεπτο αντίπαλο που κρύβεται στα βάθη του ασυνείδητου. Από ποιο ψυχολογικό βάθος, όμως, έρχονται αυτά τα δημιουργήματα της ψυχής και του νου, σε ποιο άγνωστο μέρος του εαυτού γεννούνται και πού οφείλεται η διαχρονική ισχύς τους; Της ζήτησαμε να μας εισαγάγει σε αυτόν τον παράξενο, σύνθετο αρχετυπικό κόσμο που εξάπτει τη φαντασία.

— Ποια η ψυχολογική, υπαρξιακή και συμβολική αξία των μύθων και των θρύλων για τους ανθρώπους όλων των πολιτισμών και εποχών; Τι τους κάνει τόσο ισχυρούς στο συλλογικό υποσυνείδητο;

Η ισχύς των παραδοσιακών μύθων οφείλεται στο γεγονός ότι οι μύθοι δεν είναι προϊόντα ατομικών, εκκεντρικών συνειδήσεων, αλλά αποτέλεσμα εμπειριών και συγκινήσεων που είναι κοινές στους ανθρώπους και βρίσκουν την έκφρασή τους με διάφορα λεκτικά ή παραστατικά μέσα. Με τα μέσα αυτά, με τα νοητικά «εργαλεία» του και με τη στήριξη της φαντασίας, ο άνθρωπος πλάθει μια πρωταρχική εικόνα του εξωτερικού του κόσμου, της «αντικειμενικής» πραγματικότητας, αλλά και του εσωτερικού κόσμου, της «υποκειμενικότητας». Δεσμευμένος από τις εντυπώσεις που αποκομίζει από τις αισθήσεις του, ο άνθρωπος δημιουργεί—πριν ακόμη αναπτύξει την εμπειρική συνείδηση—μυθικές αναπαραστάσεις με τη μεσολάβηση των οποίων αποκτά μια ορισμένη άποψη για την πραγματικότητά του: τον χρόνο και τον χώρο. Η ιερότητα των μύθων πηγάζει απ' αυτήν ακριβώς την πρωτογενή χρησιμότητά τους, από το ότι συνιστούν τους πρώτους διαμορφωτικούς παράγοντες της ανθρώπινης πραγματικότητας. Κι αυτό το γεγονός

τους προσδίδει ακαταμάχητη ισχύ, αφού έτσι ο άνθρωπος μεταβαίνει από ένα ακατανόητο, χαοτικό σύμπαν σε έναν κόσμο όπου διακρίνει μέσα του μιαν ορισμένη τάξη σύμφωνα με την οποία οι δυνάμεις που το κατοικούν μπορούν κατά κάποιον τρόπο να ελεγχθούν. Γεγονός που του παρέχει ένα είδος ασφάλειας για να αντιμετωπίσει τις δυσχέρειες και τα απρόοπτα της ζωής.

Βεβαίως δεν συζητάμε εδώ για το αν τα περιεχόμενα των μύθων αντιστοιχούν σε πραγματικότητες οι οποίες είναι επαληθεύσιμες επιστημονικά. Αλλά για το ότι τα περιεχόμενα αυτά έχουν βιωθεί ως πραγματικά συμβάντα από την ανθρώπινη συνείδηση, και εξ αυτού του γεγονότος αποτελούν συστατικά στοιχεία της ιστορικής της εξέλιξης.

— Περσέας, Αχιλλέας, Μέγας Αλέξανδρος, Διγενής Ακρίτας, Άγιος Γεώργιος, μυθικά ή ιστορικά πρόσωπα - ήρωες στην ελληνική συνείδηση. Τι τα συνδέει;

Τα πρόσωπα που αναφέρατε έχουν αναχθεί χάρη στη λειτουργία της μυθοποιητικής συνείδησης, στην κατηγορία ενός αρχετύπου, του οποίου τα εξωτερικά χαρακτηριστικά παραπέμπουν σ' έναν θαρραλέο έφιππο ήρωα πολεμιστή. Το αρχέτυπο αυτό συσχηματίστηκε μέσα στους αιώνες μαζί με ένα άλλο αρχέτυπο που το αναπαριστά η μυθική εικόνα της Μέδουσας Γοργούς. Η Γοργώ ή η μετεξελιγμένη εκδοχή της, η νεοελληνική γοργόνα, συνυπάρχει μ' αυτές τις ανδρικές ηρωικές μορφές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, άλλοτε εμφανώς και άλλοτε υπαινικτικά. Η μυθική μορφή της Γοργούς συμβιώνει μαζί τους με μια διπλή ιδιότητα: ως αντίπαλή τους οντότητα και ως βασική συνεργός τους στα λαμπρότερα επιτεύγματά τους.

Από τη σταθερή και επίμονη σύνδεση του μυθικού αυτού όντος με τους αγώνες των ηρωικών προσώπων προκύπτει η κατανόηση ότι ο ήρωας νικητής οικειοποιούμενος με τη νίκη του τη δύναμη του αντιπάλου, οφείλει να γνωρίζει ότι η συνεργασία με τον ηττημένο ισχυρό

είναι πάντα επισφαλής. Άρα απαιτείται διαρκής εγρήγορση ώστε να μη στραφεί η υποταγμένη δύναμη εναντίον του με καταστροφικά για τον ίδιο αποτελέσματα, όπως συνέβη στην περίπτωση του Περσέα και του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

— **Η αρχαία Γοργώ, η νεοελληνική γοργόνα, δαιμονικές οντότητες που ανήκαν στη σφαίρα του ιερού. Οι άνθρωποι τις φοβούνταν, γιατί συμβόλιζαν τον σκοτεινό και απρόβλεπτο κίνδυνο που κρύβεται στα βάθη του ασυνείδητού τους. Μπορούμε να πούμε ότι οι μύθοι εγκαινίασαν ένα είδος πρωτόγονης ψυχολογίας;**

Πίσω από την επιφάνεια των μυθικών εικόνων διακρίνονται προβληματισμοί και ανησυχίες ψυχικής τάξεως. Η φροϋδική ψυχανάλυση με τη διορατικότητά της είναι η πρώτη που θα το τεκμηριώσει επιστημονικά στις αρχές του 20ού αιώνα με τη δική της ερμηνεία για τον μύθο του Οιδίποδος.

Τη σκυτάλη της εξήγησης των μύθων θα την παραλάβουν στη συνέχεια δύο μαθητές του Φρόιντ, ο Καρλ Πουγκ και ο Πωλ Ντιελ, οι οποίοι θα οικοδομήσουν, αξιοποιώντας το υλικό των μύθων, ο μιν πρώτος την ψυχολογία του βάθους, ο δε δεύτερος τη θεωρία του ψυχολογικού υπολογισμού. Στο βιβλίο μου «Πρόσωπα του μύθου, του θρύλου, της μουσικής» θέλησα να αναδείξω μια διάσταση που δεν είχε κατά τη γνώμη μου προσεχθεί στον, ήδη πολυσυζητημένο, αρχαιοελληνικό μύθο της Μέδουσας: ότι τα δεδομένα του μύθου μαρτυρούν την αφύπνιση του ενδιαφέροντος του ανθρώπου των προϊστορικών χρόνων για την ουσία «ψυχή». Η αφήγηση του μύθου που αναφέρεται στον αποκεφαλισμό της Μέδουσας από τον Περσέα, προεικονίζει με πλαστικά μέσα την προσπάθεια που κάνει το ανθρώπινο πνεύμα για να εκφράσει την παράσταση της ψυχής. Ο μύθος διαγράφει την ά-λογη ψυχή (τις επιθυμίες και τα συναισθήματα) ως μια δύσμορφη, τερατώδη οντότητα, και η αρχαία εικαστική τέχνη την αναπαριστά με το ημιζώωδες προσωπίο της Μέδουσας. Αυτή η αποκρουστική ως προς τα χαρακτηριστικά του προσώπου οντότητα έρχεται αντιμετώπιση με έναν φιλόδοξο νεαρό πρίγκιπα, τον Περσέα, ο οποίος συμβολίζει την έλλογη πλευρά της ψυχικής ζωής. Ο Πλάτων αντιλαμβάνεται τον συμβολισμό αυτού του μύθου, και ιδίως κατανοεί τη σημασία ενός βασικού στοιχείου της αφήγησης, που μαρτυρεί ότι από τον κομμένο λαιμό της Μέδουσας γεννιούνται δύο τέκνα: το άλογο Πήγασος και ο γίγαντάνθρωπος Χρυσάορας. Στον διάλόγο του «Φαίδρος» επωφελείται από αυτήν τη μυθική πληροφορία και προκειμένου να παραστήσει τη συγκρότηση των ψυχικών δυνάμεων δημιουργεί την εικόνα του «άρματος της ψυχής» κατ' αναλογία εκείνης της εικόνας που μας παραδίδει η συνέχεια της αφήγησης του μύθου. Έτσι λοιπόν η σύλληψη της ουσίας ψυχή –που θα απασχολήσει με όρους θεωρητικούς τον Πλάτωνα και πολύ αργότερα τους δυτικούς ερευνητές, οι οποίοι με τη χρήση επιστημονικών πειραματικών μεθόδων θα συστήσουν την επιστήμη της ψυχολογίας– έχει την αφετηρία της στον αρχαιοελληνικό μύθο της Μέδουσας-Γοργούς.

— **Υπάρχει σύνδεση της αρχαιότητας με το σήμερα μέσω των μύθων; Είναι τα αρχέτυπα, σύμφωνα με τον Γιουνγκ, τα όνειρα ή ακόμα και η τέχνη, η έκφρασή τους για τον σύγχρονο πολιτισμένο άνθρωπο;**

Οι μύθοι ανέκαθεν ήταν πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης. Το θέατρο, η ποίηση, η ζωγραφική και η γλυπτική αντλούσαν ήδη από την αρχαιότητα και αντλούν ακόμη και σήμερα τα θέματά τους από το τεράστιο απόθεμα των μύθων. Οι ψυχολόγοι και οι ανθρωπολόγοι διερευνούν τα σύμβολα όλων των πολιτισμών αναζητώντας την κοινή κοίτη τους στο εσωτερικό του ανθρώπου κάθε εποχής και πολιτισμού. Από την πλευρά τους οι καλλιτέχνες αντιλαμβάνονται την ανεξάντλητη πολυσημία των μυθικών συμβόλων, η οποία αναζωογονεί διαρκώς την έμπνευσή τους. Έτσι, μέσω της ψυχολογίας και της τέχνης, είτε το θέλουμε είτε όχι, είτε το συνειδητοποιούμε είτε όχι, διατηρούμε την επαφή μας με τα αρχέγονα μυθικά σύμβολα. Κι αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους είναι αδιάλειπτη η παρουσία τους ακόμη και στα όνειρά μας.

Είναι ενδεικτικό και αξιοσημείωτο το συνεχιζόμενο έως σήμερα οικουμενικό ενδιαφέρον ειδικά για τους ελληνικούς μύθους. Το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης το 2020 αφιέρωσε για ένα ολόκληρο έτος μια μεγάλη έκθεση με θέμα τη Μέδουσα. Σε μια αίθουσα του Μουσείου αυτού δεσπόζει το γλυπτό του Antonio Canova που δείχνει τον Περσέα να επιδεικνύει θριαμβευτικά το κομμένο κεφάλι της Μέδουσας. Αλλά και η εικαστική τέχνη του 21ου αιώνα δίνει τη δική της εκδοχή για τον ίδιο μύθο. Στο πάρκο που βρίσκεται απέναντι από το Δικαστικό Μέγαρο της Νέας Υόρκης είναι προβεβλημένο από το 2020 έως σήμερα το γλυπτό του Αργεντινο-Ιταλού γλύπτη Luciano Garbati, που δείχνει πανίσχυρη τη γυμνή Μέδουσα να κρατά το κομμένο κεφάλι του Περσέα. Σημείο βέβαια των καιρών. Ανεξάρτητα από το πόσο δικαιώνονται τέτοιες προσεγγίσεις, γεγονός παραμένει ότι η σύγχρονη τέχνη εξακολουθεί να προβληματίζεται, ακόμη και να αντιστρέφει τα δεδομένα αυτού του πρωτόμυθου της ελληνικής μυθολογίας αναζητώντας νέες σημασίες. Είναι σαν να βρίσκονται συμπυκνωμένα εκεί όλα τα θεμελιώδη στοιχεία της ανθρώπινης κατάστασης: η ζωή και ο θάνατος, το πνεύμα και η σάρκα, το άρρεν και το θήλυ, το πάθος και η υπερνίκησή του.

— **Με ποιον τρόπο οι μύθοι γεφυρώνουν την αντίθεση ανάμεσα στην έλλογη και την άλογη ψυχική πραγματικότητα και ποια η σημασία της τελετουργίας ως συμβατικό και θεατρικό δρώμενο στην κοινωνική ζωή;**

Η ερώτησή σας έχει δύο σκέλη. Απαντώ στο πρώτο. Στο μυθικό σύμπαν ακόμα και οι πιο μεγάλες αντιθέσεις ανάμεσα σε διαφορετικές δυνάμεις υπερβαίνονται χάρη σ' έναν βασικό νόμο της μυθικής σκέψης που δέχεται ότι το κάθε μέρος ενός συνόλου αντιπροσωπεύει το όλον, άρα ισοδυναμεί με το όλον. Όταν η σκέψη αυτή φέρει σε συνάφεια διαφορετικά στοιχεία ακόμα και αντίθετα μεταξύ τους έτσι ώστε αυτά να σχηματίζουν λόγω της γεινιάσής τους μια εντύπωση ενότητας, τότε είναι δυνατή η συνύπαρξή τους. Απ' αυτήν την άποψη οι άλογοι ψυχικές δυνάμεις τις οποίες συμβολίζει η Μέδουσα συνυπάρχουν, υπό προϋποθέσεις βέβαια, με την έλλογη δύναμη Περσέα, ο οποίος μετά τον αποκεφαλισμό της Μέδουσας φέρει, ως μόνιμο εξάρτημά του μέσα στο σακίδιο της πλάτης του, την κεφαλή της.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας παρατηρούμε ότι οι τελετουργικές εκφάνσεις της παραδοσιακής, αλλά ως ένα βαθμό και της σύγχρονης κοινωνικής ζωής, στηρίζονται στην εμπιστοσύνη που εξασφαλίζουν οι προϋπάρχοντες δεσμοί ανάμεσα στα μέλη της ομάδας ή της κοινότητας τα οποία προβαίνουν σ' αυτές τις συλλογικές μορφές έκφρασης. Συγχρόνως όμως οι τελετουργίες ενισχύουν με τη δράση τους την ενότητα των συμμετεχόντων και βαθαίνουν τις μεταξύ τους σχέσεις καθιστώντας ακατάλυτους τους δεσμούς ανάμεσά τους. Καθώς μια βασική λειτουργία της τελετουργίας είναι η συγκινησιακή, η τελετουργία επιβεβαιώνει και επαυξάνει τους συναισθηματικούς δεσμούς των ατόμων παρέχοντας ταυτόχρονα την αίσθηση μιας πολλαπλασιασμένης δύναμης στον άνθρωπο. Αυτό το βλέπουμε ως και στα σύγχρονα τελετουργικά του ποδοσφαίρου, όταν βεβαίως δεν καταλούνται υπό το κράτος βίαοπραγίων. Το ίδιο ορατό είναι η κοινωνική λειτουργία της τελετουργίας στις παραστάσεις συναυλιών, όταν το πλήθος υπακούει στους κανόνες που θέτει το μουσικό θέαμα και ακρόαμα και δεν ακυρώνει αυτήν την τάξη, όπως έχει συμβεί κατ' επανάληψη σε συναυλίες της ροκ σκηνής.

— **Κάποιοι ελληνικοί μύθοι, που αποτέλεσαν τη βάση της σύλληψης της έννοιας του «ευ αγωνίζεσθαι» και του ηρωικού αρχέτυπου στην αρχαιότητα, πιστεύετε ότι είναι «ενεργοί» σήμερα;**

Πιστεύω ότι θα μπορούσαν να καταστούν ενεργοί σε ανθρώπους που θα ήθελαν να βγουν από την αυταπάτη που δημιουργεί ο πολιτισμός μας, πως η ζωή σήμερα είναι πολύ πιο εύκολη από άλλοτε και είναι πράγματι, αλλά μόνο από υλική άποψη σε σχέση με εκείνη των προηγούμενων εποχών. Οι ελληνικοί μύθοι μέσω του προτάγματος του ευ αγωνίζεσθαι –που το ανύψωσαν σε πνευματική σημασία

τους ορισμένες ξεχωριστές προσωπικότητες, πρόσωπα που αναδείχθηκαν σε ηρωικές μορφές– μας παρακινούν να φανταστούμε την εξιδανικευμένη εικόνα του ευγενούς ανθρώπου. Δηλαδή εκείνου του ανθρώπινου χαρακτήρα ο οποίος απαιτεί από τον εαυτό του καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του να βελτιώνει και να εξυψώνει το περιεχόμενο της. Ήρωας είναι αυτός που όχι μόνον περιστασιακά ξεπερνά τον εαυτό του, σε μια κρίσιμη για τον ίδιο ή το έθνος του στιγμή, αλλά κυρίως εκείνος που θέτει διαρκώς καθήκοντα στον εαυτό του τα οποία θα πρέπει να επιτελεί για την ανύψωση του εαυτού του και για το κοινό όφελος. Ο ελληνικός μύθος μάς κληροδότησε δύο τέτοια χαρακτηριστικά διαφορετικά ηρωικά σύμβολα: αυτό του Περσέα και εκείνο του Ηρακλή.

Όμως, όπως είναι φανερό πλέον, ο τύπος του «ήρωος» εμφανίζεται όλο και λιγότερο στη σύγχρονη παγκόσμια κοινωνική σκηνή συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής. Ο πολιτισμός μας με τις τεχνολογικές διευκολύνσεις του διαμορφώνει έναν ανθρώπινο χαρακτήρα ο οποίος αποστρέφεται την κοπιαστική εργασία, επιθυμεί την ευκολία και τη διασκέδαση στην καθημερινότητά του, και, κυρίως, δεν ενοχλείται από τη μετριότητά του την οποία επιδιώκει να θεσπίσει σε κανόνα.

— **Κάθε εποχή έχει ανάγκη να δημιουργήσει τους δικούς της μύθους και θρύλους ή να ερμηνεύσει τους παλιούς σύμφωνα με τις δικές της ανάγκες και προβληματισμούς. Όπως άλλωστε συνέβη με τα αριστουργήματα της όπερας, που δανείστηκαν ηρωίδες από την αρχαία τραγωδία. Ποιοι, κατά τη γνώμη σας, είναι οι σημερινοί μύθοι που μιλούν στην ψυχή μας;**

Ο μύθος όπως και η θρησκεία και βεβαίως η τέχνη, ασκούν μια λυτρωτική και εξυψωτική λειτουργία. Σε αντίθεση όμως με την τέχνη που αναβαθμίζει και εξιδανικεύει το περιεχόμενο της ζωής μας με τις ενορατικές μορφές της, ο μύθος έχει το μεγάλο προσόν να ενοποιεί τα πράγματα και συμβάντα της ζωής. Κυρίως επειδή μας συνδέει με αυτό το πρωτογενές στρώμα της συνείδησής μας που λειτουργεί κάπως σαν «βιολογική» αρχή της πολιτισμικής μας ύπαρξης. Για να το πω αλλιώς: οι μελέτες αποδεικνύουν ότι τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά δεν κληρονομούνται παρά μόνο στοιχειωδώς, όταν σπανίως γίνεται αυτό. Γεγονός που σημαίνει ότι από τη γέννησή μας διατηρούμε μέσα μας τον «πρωτόγονο» ή, πιο σωστά, τον φυσικό άνθρωπο τον οποίο καλούμαστε να εκπολιτίσουμε με τον πλούτο των γνώσεων που έχει σωρεύσει μέχρι σήμερα ο πολιτισμός μας και να τον φέρουμε στα μέτρα του, δηλαδή στο σημείο να συμμορφωθεί με τα επιτεύγματά του. Σκεφτείτε τι τεράστιο έργο αυτοεκπαίδευσης έχει επωμισθεί ο σύγχρονος άνθρωπος! Συνεπώς τα αρχέγονα μυθικά αρχέτυπα συνυφασμένα με την οντολογική φύση του ανθρώπου δεν εξαφανίζονται κατά την πολιτισμική του εξέλιξη, αλλά μεταμορφώνονται και ενίοτε –όπως γίνεται στην εποχή μας– ευτελίζονται και καθίστανται σύμβολα με μειωμένη πνευματική δύναμη. Τέτοιος είναι για παράδειγμα ο μύθος αναβίωσης της ιδέας του χαμένου παραδείσου που ανέπτυξε η ιδεολογία της μουσικής ρέγκε των «ρασταφάριαν» των δυτικών συνοικιών του Λονδίνου. Ονειρεύονταν πως επιστρέφουν με τη μουσική τους στην πατρίδα γη της αφρικανικής ηπείρου. Αλλά έναν ανάλογο και πολύ πιο μειωμένο σε πνευματική ένταση μύθο μπορεί να αναζητεί και ένα σύγχρονο νεαρό ζευγάρι επιδιώκοντας να ζήσει την παραδείσια ζωή στη διάρκεια των διακοπών του σε κάποιο πολυδιαφημισμένο νησί του Ειρηνικού ελπίζοντας έτσι να ενοφθαλμίσει στην καθημερινότητά του ένα μικρό κομμάτι γαλήνιας «αιωνιότητας» την οποία γνώρισε στις διακοπές.

— **Η ισχυρή δύναμη των μύθων αποδεικνύει ότι η ιδέα της ατομικής συνείδησης είναι ψευδαίσθηση;**

Η ατομική συνείδηση είναι προϊόν της εμπειρίας. Αναπτύσσεται και εξελίσσεται στον βαθμό που ο άνθρωπος ασκεί θεωρητικό έλεγχο –επί τη βάση ορισμένων νοητικών κανόνων– στις πράξεις και τα βιώματά του. Η ατομική συνείδηση μάς επιτρέπει να γνωρίσουμε τον κόσμο που μας περιβάλλει και τον εσωτερικό εαυτό μας στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων. Συνεπώς μπορεί να μας πληροφορεί για το σωστό ή το λάθος σχετικά με τις πράξεις και τις σκέψεις μας, αλλά δεν μπορεί πάντα να μας καθοδηγεί στη σωστή επιλογή των στόχων που υπαγορεύονται από τις επιθυμίες μας. ▶

Ο ΜΥΘΟΣ ΕΧΕΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΣΟΝ ΝΑ ΕΝΟΠΟΙΕΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. ΚΥΡΙΩΣ ΕΠΕΙΔΗ ΜΑΣ ΣΥΝΔΕΕΙ ΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΣΤΡΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΚΑΠΩΣ ΣΑΝ «ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ» ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΜΑΣ ΥΠΑΡΞΗΣ

Χαρίκλεια Τσοκανή
«Πρόσωπα του μύθου, του θρύλου, της μουσικής»
εκδ. Παπαζήση

είναι πάντα επισφαλής. Άρα απαιτείται διαρκής εγρήγορση ώστε να μη στραφεί η υποταγμένη δύναμη εναντίον του με καταστροφικά για τον ίδιο αποτελέσματα, όπως συνέβη στην περίπτωση του Περσέα και του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

— **Η αρχαία Γοργώ, η νεοελληνική γοργόνα, δαιμονικές οντότητες που ανήκαν στη σφαίρα του ιερού. Οι άνθρωποι τις φοβούνταν, γιατί συμβόλιζαν τον σκοτεινό και απρόβλεπτο κίνδυνο που κρύβεται στα βάθη του ασυνείδητού τους. Μπορούμε να πούμε ότι οι μύθοι εγκαινίασαν ένα είδος πρωτόγονης ψυχολογίας;**

Πίσω από την επιφάνεια των μυθικών εικόνων διακρίνονται προβληματισμοί και ανησυχίες ψυχικής τάξεως. Η φροϋδική ψυχανάλυση με τη διορατικότητά της είναι η πρώτη που θα το τεκμηριώσει επιστημονικά στις αρχές του 20ού αιώνα με τη δική της ερμηνεία για τον μύθο του Οιδίποδος.

Τη σκυτάλη της εξήγησης των μύθων θα την παραλάβουν στη συνέχεια δύο μαθητές του Φρόντ, ο Καρλ Πουγκ και ο Πωλ Ντιελ, οι οποίοι θα οικοδομήσουν, αξιοποιώντας το υλικό των μύθων, ο μιν πρώτος την ψυχολογία του βάθους, ο δε δεύτερος τη θεωρία του ψυχολογικού υπολογισμού. Στο βιβλίο μου «Πρόσωπα του μύθου, του θρύλου, της μουσικής» θέλησα να αναδείξω μια διάσταση που δεν είχε κατά τη γνώμη μου προσεχθεί στον, ήδη πολυσυζητημένο, αρχαιοελληνικό μύθο της Μέδουσας: ότι τα δεδομένα του μύθου μαρτυρούν την αφύπνιση του ενδιαφέροντος του ανθρώπου των προϊστορικών χρόνων για την ουσία «ψυχή». Η αφήγηση του μύθου που αναφέρεται στον αποκεφαλισμό της Μέδουσας από τον Περσέα, προεικονίζει με πλαστικά μέσα την προσπάθεια που κάνει το ανθρώπινο πνεύμα για να εκφράσει την παράσταση της ψυχής. Ο μύθος διαγράφει την ά-λογη ψυχή (τις επιθυμίες και τα συναισθήματα) ως μια δύσμορφη, τερατώδη οντότητα, και η αρχαία εικαστική τέχνη την αναπαριστά με το ημιζώωδες προσωπίο της Μέδουσας. Αυτή η αποκρουστική ως προς τα χαρακτηριστικά του προσώπου οντότητα έρχεται αντιμετώπιση με έναν φιλόδοξο νεαρό πρίγκιπα, τον Περσέα, ο οποίος συμβολίζει την έλλογη πλευρά της ψυχικής ζωής. Ο Πλάτων αντιλαμβάνεται τον συμβολισμό αυτού του μύθου, και ιδίως κατανοεί τη σημασία ενός βασικού στοιχείου της αφήγησης, που μαρτυρεί ότι από τον κομμένο λαιμό της Μέδουσας γεννιούνται δύο τέκνα: το άλογο Πήγασος και ο γίγαντάνθρωπος Χρυσάορας. Στον διάλογό του «Φαίδρος» επωφελείται από αυτήν τη μυθική πληροφορία και προκειμένου να παραστήσει τη συγκρότηση των ψυχικών δυνάμεων δημιουργεί την εικόνα του «άρματος της ψυχής» κατ' αναλογία εκείνης της εικόνας που μας παραδίδει η συνέχεια της αφήγησης του μύθου. Έτσι λοιπόν η σύλληψη της ουσίας ψυχή –που θα απασχολήσει με όρους θεωρητικούς τον Πλάτωνα και πολύ αργότερα τους δυτικούς ερευνητές, οι οποίοι με τη χρήση επιστημονικών πειραματικών μεθόδων θα συστήσουν την επιστήμη της ψυχολογίας– έχει την αφετηρία της στον αρχαιοελληνικό μύθο της Μέδουσας-Γοργούς.

— **Υπάρχει σύνδεση της αρχαιότητας με το σήμερα μέσω των μύθων; Είναι τα αρχέτυπα, σύμφωνα με τον Γιουνγκ, τα όνειρα ή ακόμα και η τέχνη, η έκφρασή τους για τον σύγχρονο πολιτισμένο άνθρωπο;**

Οι μύθοι ανέκαθεν ήταν πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης. Το θέατρο, η ποίηση, η ζωγραφική και η γλυπτική αντλούσαν ήδη από την αρχαιότητα και αντλούν ακόμη και σήμερα τα θέματά τους από το τεράστιο απόθεμα των μύθων. Οι ψυχολόγοι και οι ανθρωπολόγοι διερευνούν τα σύμβολα όλων των πολιτισμών αναζητώντας την κοινή κοίτη τους στο εσωτερικό του ανθρώπου κάθε εποχής και πολιτισμού. Από την πλευρά τους οι καλλιτέχνες αντιλαμβάνονται την ανεξάντλητη πολυσημία των μυθικών συμβόλων, η οποία αναζωογονεί διαρκώς την έμπνευσή τους. Έτσι, μέσω της ψυχολογίας και της τέχνης, είτε το θέλουμε είτε όχι, είτε το συνειδητοποιούμε είτε όχι, διατηρούμε την επαφή μας με τα αρχέγονα μυθικά σύμβολα. Κι αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους είναι αδιάλειπτη η παρουσία τους ακόμη και στα όνειρά μας.

Είναι ενδεικτικό και αξιοσημείωτο το συνεχιζόμενο έως σήμερα οικουμενικό ενδιαφέρον ειδικά για τους ελληνικούς μύθους. Το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης το 2020 αφιέρωσε για ένα ολόκληρο έτος μια μεγάλη έκθεση με θέμα τη Μέδουσα. Σε μια αίθουσα του Μουσείου αυτού δεσπόζει το γλυπτό του Antonio Canova που δείχνει τον Περσέα να επιδεικνύει θριαμβευτικά το κομμένο κεφάλι της Μέδουσας. Αλλά και η εικαστική τέχνη του 21ου αιώνα δίνει τη δική της εκδοχή για τον ίδιο μύθο. Στο πάρκο που βρίσκεται απέναντι από το Δικαστικό Μέγαρο της Νέας Υόρκης είναι προβεβλημένο από το 2020 έως σήμερα το γλυπτό του Αργεντινο-Ιταλού γλύπτη Luciano Garbati, που δείχνει πανίσχυρη τη γυμνή Μέδουσα να κρατά το κομμένο κεφάλι του Περσέα. Σημείο βέβαια των καιρών. Ανεξάρτητα από το πόσο δικαιώνονται τέτοιες προσεγγίσεις, γεγονός παραμένει ότι η σύγχρονη τέχνη εξακολουθεί να προβληματίζεται, ακόμη και να αντιστρέφει τα δεδομένα αυτού του πρωτόμυθου της ελληνικής μυθολογίας αναζητώντας νέες σημασίες. Είναι σαν να βρίσκονται συμπυκνωμένα εκεί όλα τα θεμελιώδη στοιχεία της ανθρώπινης κατάστασης: η ζωή και ο θάνατος, το πνεύμα και η σάρκα, το άρρεν και το θήλυ, το πάθος και η υπερνίκησή του.

— **Με ποιον τρόπο οι μύθοι γεφυρώνουν την αντίθεση ανάμεσα στην έλλογη και την άλογη ψυχική πραγματικότητα και ποια η σημασία της τελετουργίας ως συμβατικό και θεατρικό δρώμενο στην κοινωνική ζωή;**

Η ερώτησή σας έχει δύο σκέλη. Απαντώ στο πρώτο. Στο μυθικό σύμπαν ακόμα και οι πιο μεγάλες αντιθέσεις ανάμεσα σε διαφορετικές δυνάμεις υπερβαίνονται χάρη σ' έναν βασικό νόμο της μυθικής σκέψης που δέχεται ότι το κάθε μέρος ενός συνόλου αντιπροσωπεύει το όλον, άρα ισοδυναμεί με το όλον. Όταν η σκέψη αυτή φέρει σε συνάφεια διαφορετικά στοιχεία ακόμα και αντίθετα μεταξύ τους έτσι ώστε αυτά να σχηματίζουν λόγω της γεινιάσής τους μια εντύπωση ενότητας, τότε είναι δυνατή η συνύπαρξή τους. Απ' αυτήν την άποψη οι άλογοι ψυχικές δυνάμεις τις οποίες συμβολίζει η Μέδουσα συνυπάρχουν, υπό προϋποθέσεις βέβαια, με την έλλογη δύναμη Περσέα, ο οποίος μετά τον αποκεφαλισμό της Μέδουσας φέρει, ως μόνιμο εξάρτημά του μέσα στο σακίδιο της πλάτης του, την κεφαλή της.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας παρατηρούμε ότι οι τελετουργικές εκφάνσεις της παραδοσιακής, αλλά ως ένα βαθμό και της σύγχρονης κοινωνικής ζωής, στηρίζονται στην εμπιστοσύνη που εξασφαλίζουν οι προϋπάρχοντες δεσμοί ανάμεσα στα μέλη της ομάδας ή της κοινότητας τα οποία προβαίνουν σ' αυτές τις συλλογικές μορφές έκφρασης. Συγχρόνως όμως οι τελετουργίες ενισχύουν με τη δράση τους την ενότητα των συμμετεχόντων και βαθαίνουν τις μεταξύ τους σχέσεις καθιστώντας ακατάλυτους τους δεσμούς ανάμεσά τους. Καθώς μια βασική λειτουργία της τελετουργίας είναι η συγκινησιακή, η τελετουργία επιβεβαιώνει και επαυξάνει τους συναισθηματικούς δεσμούς των ατόμων παρέχοντας ταυτόχρονα την αίσθηση μιας πολλαπλασιασμένης δύναμης στον άνθρωπο. Αυτό το βλέπουμε ως και στα σύγχρονα τελετουργικά του ποδοσφαίρου, όταν βεβαίως δεν καταλούνται υπό το κράτος βίαοπραγίων. Το ίδιο ορατή είναι η κοινωνική λειτουργία της τελετουργίας στις παραστάσεις συναυλιών, όταν το πλήθος υπακούει στους κανόνες που θέτει το μουσικό θέαμα και ακρόαμα και δεν ακυρώνει αυτήν την τάξη, όπως έχει συμβεί κατ' επανάληψη σε συναυλίες της ροκ σκηνής.

— **Κάποιοι ελληνικοί μύθοι, που αποτέλεσαν τη βάση της σύλληψης της έννοιας του «ευ αγωνίζεσθαι» και του ηρωικού αρχέτυπου στην αρχαιότητα, πιστεύετε ότι είναι «ενεργοί» σήμερα;**

Πιστεύω ότι θα μπορούσαν να καταστούν ενεργοί σε ανθρώπους που θα ήθελαν να βγουν από την αυταπάτη που δημιουργεί ο πολιτισμός μας, πως η ζωή σήμερα είναι πολύ πιο εύκολη από άλλοτε και είναι πράγματι, αλλά μόνο από υλική άποψη σε σχέση με εκείνη των προηγούμενων εποχών. Οι ελληνικοί μύθοι μέσω του προτάγματος του ευ αγωνίζεσθαι –που το ανύψωσαν σε πνευματική σημασία

τους ορισμένες ξεχωριστές προσωπικότητες, πρόσωπα που αναδείχθηκαν σε ηρωικές μορφές– μας παρακινούν να φανταστούμε την εξιδανικευμένη εικόνα του ευγενούς ανθρώπου. Δηλαδή εκείνου του ανθρώπινου χαρακτήρα ο οποίος απαιτεί από τον εαυτό του καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του να βελτιώνει και να εξυψώνει το περιεχόμενο της. Ήρωας είναι αυτός που όχι μόνον περιστασιακά ξεπερνά τον εαυτό του, σε μια κρίσιμη για τον ίδιο ή το έθνος του στιγμή, αλλά κυρίως εκείνος που θέτει διαρκώς καθήκοντα στον εαυτό του τα οποία θα πρέπει να επιτελεί για την ανύψωση του εαυτού του και για το κοινό όφελος. Ο ελληνικός μύθος μάς κληροδότησε δύο τέτοια χαρακτηριστικά διαφορετικά ηρωικά σύμβολα: αυτό του Περσέα και εκείνο του Ηρακλή.

Όμως, όπως είναι φανερό πλέον, ο τύπος του «ήρωος» εμφανίζεται όλο και λιγότερο στη σύγχρονη παγκόσμια κοινωνική σκηνή συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής. Ο πολιτισμός μας με τις τεχνολογικές διευκολύνσεις του διαμορφώνει έναν ανθρώπινο χαρακτήρα ο οποίος αποστρέφεται την κοπιαστική εργασία, επιθυμεί την ευκολία και τη διασκέδαση στην καθημερινότητά του, και, κυρίως, δεν ενοχλείται από τη μετριότητά του την οποία επιδιώκει να θεσπίσει σε κανόνα.

— **Κάθε εποχή έχει ανάγκη να δημιουργήσει τους δικούς της μύθους και θρύλους ή να ερμηνεύσει τους παλιούς σύμφωνα με τις δικές της ανάγκες και προβληματισμούς. Όπως άλλωστε συνέβη με τα αριστουργήματα της όπερας, που δανείστηκαν ηρωίδες από την αρχαία τραγωδία. Ποιοι, κατά τη γνώμη σας, είναι οι σημερινοί μύθοι που μιλούν στην ψυχή μας;**

Ο μύθος όπως και η θρησκεία και βεβαίως η τέχνη, ασκούν μια λυτρωτική και εξυψωτική λειτουργία. Σε αντίθεση όμως με την τέχνη που αναβαθμίζει και εξιδανικεύει το περιεχόμενο της ζωής μας με τις ενορατικές μορφές της, ο μύθος έχει το μεγάλο προσόν να ενοποιεί τα πράγματα και συμβάντα της ζωής. Κυρίως επειδή μας συνδέει με αυτό το πρωτογενές στρώμα της συνείδησής μας που λειτουργεί κάπως σαν «βιολογική» αρχή της πολιτισμικής μας ύπαρξης. Για να το πω αλλιώς: οι μελέτες αποδεικνύουν ότι τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά δεν κληρονομούνται παρά μόνο στοιχειωδώς, όταν σπανίως γίνεται αυτό. Γεγονός που σημαίνει ότι από τη γέννησή μας διατηρούμε μέσα μας τον «πρωτόγονο» ή, πιο σωστά, τον φυσικό άνθρωπο τον οποίο καλούμαστε να εκπολιτίσουμε με τον πλούτο των γνώσεων που έχει σωρεύσει μέχρι σήμερα ο πολιτισμός μας και να τον φέρουμε στα μέτρα του, δηλαδή στο σημείο να συμμορφωθεί με τα επιτεύγματά του. Σκεφτείτε τι τεράστιο έργο αυτοεκπαίδευσης έχει επωμισθεί ο σύγχρονος άνθρωπος! Συνεπώς τα αρχέγονα μυθικά αρχέτυπα συνυφασμένα με την οντολογική φύση του ανθρώπου δεν εξαφανίζονται κατά την πολιτισμική του εξέλιξη, αλλά μεταμορφώνονται και ενίοτε –όπως γίνεται στην εποχή μας– ευτελίζονται και καθίστανται σύμβολα με μειωμένη πνευματική δύναμη. Τέτοιος είναι για παράδειγμα ο μύθος αναβίωσης της ιδέας του χαμένου παραδείσου που ανέπτυξε η ιδεολογία της μουσικής ρέγκε των «ρασταφάριαν» των δυτικών συνοικιών του Λονδίνου. Ονειρεύονταν πως επιστρέφουν με τη μουσική τους στην πατρίδα γη της αφρικανικής ηπείρου. Αλλά έναν ανάλογο και πολύ πιο μειωμένο σε πνευματική ένταση μύθο μπορεί να αναζητεί και ένα σύγχρονο νεαρό ζευγάρι επιδιώκοντας να ζήσει την παραδείσια ζωή στη διάρκεια των διακοπών του σε κάποιο πολυδιαφημισμένο νησί του Ειρηνικού ελπίζοντας έτσι να ενοφθαλμίσει στην καθημερινότητά του ένα μικρό κομμάτι γαλήνιας «αιωνιότητας» την οποία γνώρισε στις διακοπές.

— **Η ισχυρή δύναμη των μύθων αποδεικνύει ότι η ιδέα της ατομικής συνείδησης είναι ψευδαίσθηση;**

Η ατομική συνείδηση είναι προϊόν της εμπειρίας. Αναπτύσσεται και εξελίσσεται στον βαθμό που ο άνθρωπος ασκεί θεωρητικό έλεγχο –επί τη βάση ορισμένων νοητικών κανόνων– στις πράξεις και τα βιώματά του. Η ατομική συνείδηση μάς επιτρέπει να γνωρίσουμε τον κόσμο που μας περιβάλλει και τον εσωτερικό εαυτό μας στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων. Συνεπώς μπορεί να μας πληροφορεί για το σωστό ή το λάθος σχετικά με τις πράξεις και τις σκέψεις μας, αλλά δεν μπορεί πάντα να μας καθοδηγεί στη σωστή επιλογή των στόχων που υπαγορεύονται από τις επιθυμίες μας. ▶

Ο ΜΥΘΟΣ ΕΧΕΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΣΟΝ ΝΑ ΕΝΟΠΟΙΕΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. ΚΥΡΙΩΣ ΕΠΕΙΔΗ ΜΑΣ ΣΥΝΔΕΕΙ ΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΣΤΡΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΚΑΠΩΣ ΣΑΝ «ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ» ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΜΑΣ ΥΠΑΡΞΗΣ

Χαρίκλεια Τσοκανή
«Πρόσωπα του μύθου, του θρύλου, της μουσικής»
εκδ. Παπαζήση

Abdellah Taïa, «Η ζωή με το δικό σου φως»

Μια γοητευτική καταβύθιση σ'έναν κόσμο άγνωστο, σκληρό και ανθρωπινό, όπου οι κατηγοριοποιήσεις και οι κανόνες της Δύσης δεν χωρούν

Της ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ

Η 17χρονη Μαλίκα, φτωχό κοριτσόπουλο από το εξίσου φτωχικό Μπένι Μελάλ, χωριό του Μαρόκου, ερωτεύεται τον όμορφο κι ευαίσθητο Αλλάλ. Βρισκόμαστε λίγο μετά τη λήξη του Β' ΠΠ, το Μαρόκο είναι ακόμη γαλλικό προτεκτοράτο, αλλά ο «νο.1 εχθρός της Γαλλίας» και ίνδαλμα του Αλλάλ, ο μαροκινός εθνικιστής Μεχντί Μπεν Μπαρκά, ζει και βασιλεύει στο φόντο της ιστορίας μας. Ο Αλλάλ ζητάει τη Μαλίκα σε γάμο, όμως μαζί του φέρνει και μια αναπάντεχη «αποσκευή»: τον εραστή του, Μερζούγκ, για τον οποίο «όλοι ήξεραν, έβλεπαν και σώπαιναν». Η Μαλίκα δεν πτοείται: αποδέχεται το ιδιότυπο ερωτικό τρίγωνο με θαυμαστή γενναιοδωρία, μέχρι που οι γονείς του Αλλάλ τον πείθουν να καταταγεί στον γαλλικό στρατό και να πάει να πολεμήσει στην Ινδοκίνα για τα λεφτά.

Ο Αλλάλ δεν θα επιστρέψει ποτέ από την Ασία. Η μαμά Γαλλία τον μασούλησε και τον έφτυσε, όπως ακριβώς θα κάνουν κι οι γονείς του απέναντι στη σύζυγό του: θα κρατήσουν τα χρήματα της αποζημίωσης και θα τη διώξουν κακήν κακώς. Οι αποικιοκρατούμενοι δεν θα διαστάσουν στιγμή να θυσιάσουν τον γιο τους για το χρήμα του αποικιοκράτη.

Αρκετά χρόνια αργότερα, στην πρωτεύουσα Ραμπάτ, το δίλημμα επανέρχεται: η Μαλίκα είναι πια ξαναπαντρεμένη και μητέρα πολλών παιδιών. Το διακύβευμα τώρα είναι η πανέμορφη κόρη της, Χατιτζέ, 15 ετών, η οποία θέλει –και με τη σύμφωνη γνώμη του πατέρα της– να γίνει υπηρέτρια στο σπίτι της λευκής Γαλλίδας Μονίκ. Η Μαλίκα δεν θέλει να τη δώσει: δεν θα νειρεύεται να την παντρεύει με κάποιον από τους ισχυρούς άνδρες που μπαινοβγαίνουν στο παλάτι, το οποίο συνορεύει με τον κήπο του σπιτιού τους. Η Χατιτζέ τελικά θα παραμείνει στο Μαρόκο κι η Μαλίκα θα κερδίσει αυτήν τη μάχη, αλλά θα τη χάσει ξανά πολύ αργότερα, όταν ο μικρός της γιος, ο Αχμέντ, ένα ομοφυλόφιλο, κακοποιημένο αγόρι, θα κόψει κάθε επαφή με τη γενέθλια χώρα και τη μάνα του για να ζήσει μια ελεύθερη ζωή. Πού; Στη μισητή μα θελκτική Γαλλία.

Αυτή είναι, σε πολύ αδρές γραμμές (γιατί τα επίπεδα του βιβλίου είναι πολύ περισσότερα από αυτά που αναφέρω εδώ) η ιστορία που διηγείται ο Αμπντελά Ταϊά στο μυθιστόρημά του «Η ζωή με το δικό σου φως», μια μυθολογική εκδοχή της ζωής της μητέρας του. Ο

Ταϊά είναι ο μοναδικός ανοιχτά γκέι συγγραφέας του Μαρόκου, μιας χώρας στην οποία η ομοφυλοφιλία είναι ακόμη ποινικά και κοινωνικά κολάσιμη. Ξενιτεύτηκε όντως στη Γαλλία, για να ζήσει ελεύθερος και αξιοπρεπής, έχοντας πρώτα υποστεί υπεράριθμους βιασμούς και κακοποιήσεις από τους άνδρες της πόλης του, χωρίς η οικογένειά του να κάνει το παραμικρό για να τον προστατεύσει.

Στη «Ζωή με το δικό σου φως» προσπαθεί να μπει στο μυαλό της μητέρας του –που πέθανε το 2010 χωρίς ουσιαστικά να συμφιλιωθεί ποτέ από κοντά με τον γιο της– για να κατανοήσει και να συγχωρέσει τον τόσο μα τόσο διαφορετικό κόσμο από τον οποίο ερχόταν εκείνη: τον κόσμο μιας γυναίκας που

γεννήθηκε κι έζησε μες στη φτώχεια, μιας γυναίκας που δεν γνώριζε άλλο όχημα φυγής από τα δικά της αδιέξοδα παρά τη χειραγώγηση όσων αγαπούσε, μιας γυναίκας που θεωρούσε ότι παροχή φροντίδας σημαίνει δικαίωμα στην καταδυνάστευση, και αδυνατούσε να καταλάβει πώς για έναν άνθρωπο –τον γιο της, εν προκειμένω– η ελευθερία μπορεί να είναι ο μοναδικός σκοπός στη ζωή.

Ο Ταϊά τα καταφέρνει: εισέρχεται με φοβερή ενάργεια στον κόσμο της μητέρας του και τον

παρατηρεί με ενσυναίσθηση και τρυφερότητα, καθαρότητα μα όχι αυστηρότητα, υπό το φως της συμφιλιώσης και της αποδοχής. Ξαφνικά, αυτός ο τόσο αντι-δυτικός κόσμος μεταμορφώνεται σε ένα μέρος όπου οι άνθρωποι βλέπουν πραγματικά ο ένας τον άλλον, πέρα από ετικέτες, όπου οι άνδρες ερωτεύονται μεταξύ τους και οι γυναίκες τους διεκδικούν, όπου μέσα από τελετουργίες λύνονται τα δεσμά χρόνων ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να προχωρήσουν στη ζωή τους. Και όλα αυτά –αξιοθαύμαστα δοσμένα– έξω από τις θεωρίες, τα κουτάκια και τα στερεότυπα της Δύσης.

Αυτό είναι το δώρο του Ταϊά στους δυτικούς αναγνώστες του: το παράθυρο που ανοίγει σε μια άλλη, πολύπλοκη κουλτούρα, τόσο στενά συνδεδεμένη με τη Δύση μα τόσο, ταυτόχρονα, διαφορετική· σε πρώτη ανάγνωση απάνθρωπη, σε δεύτερη βαθιά ανθρωπινή. Ένα εξαιρετικό γοητευτικό βιβλίο, που μιλάει για τη ζωή των γυναικών και των ομοφυλόφιλων ανδρών στις χώρες του Μαγκρέμπ, διαβάζεται απνευστί και δεν έχει σε τίποτα να ζηλέψει από τη ριζοσπαστική γραφή του Εντουάρ Λουί. **A**

Abdellah Taïa
Η ζωή με το δικό σου φως

Μετάφραση:
Δημήτρης Δημακόπουλος
εκδ. Πόλις

Είναι ολοφάνερα σε πολλούς στίχους σου όπως «Τα θέατρα τέχνης πλάσσουν τα ρεπερτόρια σαν ζεστές ζαμπονοτυρόπιτες», η ειρωνεία προς τους θεσμούς, προς την καλλιτεχνική κοινότητα, τους θεατρικούς κριτικούς «που τους πηγαίνουν τάπερ», τους πρωταγωνιστές της Επιδαύρου, ακόμα και αναφορές στο υπουργείο Πολιτισμού. Μίλα μου γι' αυτό. Πώς σε εμπνέει ο χώρος; Είναι οργή αυτό που βλέπω; Πιστεύω πως υπάρχει ένας τρόπος να γίνονται οι δουλειές (τα τάπερ τα είδα με τα ίδια μου τα μάτια) που με ξεπερνάει, με εξαγριώνει, γιατί ο τρόπος αυτός πετάει έξω ανθρώπους με ευαισθησία ή, για να το πω ωμά, με αναμπριές (όπως είμαι εγώ, ας πούμε). Διακηρύσσουμε πως η τέχνη γίνεται για να φωτίσει, ενώ οι μηχανισμοί μας πνέζουν να μπορούμε σε διάδρομους σκοτεινούς, σε ασανσέρ όπου δεν χωράνε οι αναπηρικές μας καρέκλες.

Μίλα μου για τον στίχο σου «Ο ηθοποιός που είχε ραντεβού με τον ρόλο που δεν ήρθε γέρνει το κεφάλι του σαν λυπημένος κλόουν». Τι πλάσματα είναι οι ηθοποιοί; Κρύβουν τρέλα και ποίηση; Το επιτρέπει πια το επάγγελμα κάτι τέτοιο; Ναι υπάρχουν ακόμη κάποιοι ηθοποιοί που έχουν μια δημιουργική τρέλα, «μικρά λυπημένα παιδιά» που γέρνουν το κεφάλι σαν κλόουν σε τσίρκο όταν τον ρόλο που ονειρεύτηκαν τον πήρε ο μεγάλος πρωταγωνιστής, που είχε πάρει και τον προηγούμενο μεγάλο ρόλο και θα πάρει νομοτελειακά και τον επόμενο.

Πάσχα, Χριστούγεννα, καλοκαίρι, το όραμα του Αυγούστου αλλά και «Σαν χοντρός Άι Βασίλης φορτωμένος μ' ένα τσουβάλι κόκαλα και κρανιά». Δίνεις ζοφερές περιγραφές της φύσης και των νεκροταφείων. Αυτή είναι η σκοτεινή σου πλευρά; Όχι δεν είναι η σκοτεινή πλευρά μου, είναι η πραγματικότητα που δεν θέλω να να δούμε γιατί πρέπει να είμαστε πάντα χαρούμενοι, ευτυχισμένοι, λουστραρισμένοι, πετυχημένοι, ερωτευμένοι, ενώ έχουν φύγει πάνω από 10.000 νέοι επιστήμονες από τη χώρα και ενώ φρακάρανε τα νεκροταφεία μας και ξεθάβουμε άλιωτους τους νεκρούς μας για να βάλουμε τους επόμενους.

Από την άλλη κρύβεις στη γραφή σου όλη τη σύγχρονη πραγματικότητα. Πώς αντιμετωπίζεις αυτήν την πραγματικότητα στη ζωή σου; Την κοιτάω επιμόνως και κατάματα. Η ποίησή μου βγαίνει μέσα από τη σκόνη και τη λάσπη, από τα κόκαλα των πεθαμένων, από τη φθορά. Είμαι συνδεδεμένη στέρεα και με τις δυσκολίες της καθημερινότητας (τα κάνω όλα μόνη μου/μόνο μας) με την επικαιρότητα, την οικολογική καταστροφή, την παγκόσμια φρίκη, τους πολέμους, την αδικία, την πολιτική. Αλλά και με τη χαρά της ζωής, την ομορφιά της φύσης, τον ενθουσιασμό που υπάρχει στην επιστήμη, την ανακάλυψη του καινούργιου, την εξέλιξη... με τη δημιουργία και με το υπέροχο, αφάνταστα ελκυστικό, σύμπαν στο οποίο εύχομαι να μετοικήσω με έναν τρόπο μετά θάνατον.

Η Θεσσαλονίκη υπάρχει στα ποιήματά σου με σκληρό τρόπο. Λες «Όποιος δεν έκανε μπάνιο παιδί στα παλιά σφαγεία της Θεσσαλονίκης δεν ξέρει πώς αρρώστησε η θάλασσα». Ποια είναι η σχέση σου με αυτήν την πόλη; Τη Θεσσαλονίκη την αγαπώ ως γενέτειρα, αλλά δεν έχω ιδιαίτερες φαντασίες με την πόλη και τους κρατούντες. Εξάλλου κι αυτή ήταν και είναι σκληρή μαζί μου. Αλλού και σ' άλλα αλληθώριζε και αλληθωρίζει. Με συνδέουν μαζί της η οικογένειά μου, το σπίτι, οι θεατρικές ομάδες, το πανεπιστήμιο, αλλά δεν νοσταλγώ τίποτα. Δεν θυμάμαι να πέρασα καλά. Μάλλον ήμουν πάντα αλλού. Πολλή δουλειά, ίσως η επιβίωση και η εκπαίδευση, κάποια γέλια και χαρές – όχι, όμως επί της ουσίας. Υποψιάζομαι εκ των υστέρων ότι

δεν επικοινωνώ με τους ανθρώπους, δεν τους κατάλαβα, δεν με κατάλαβαν και τώρα που τους ξαναβλέπω τους «κάνω».

Έντονη παρουσία έχει και η γειτονιά σου, με αναφορές σε δρόμους και γεγονότα όπως η δολοφονία του 15χρονου Γρηγορόπουλου. Μίλα μου για τα δικά σου Εξάρχεια. Με ποιον τρόπο τα αγαπάς (ή όχι); Τα Εξάρχεια τα συμμαθώ γιατί είναι μέσα σε όλα. Πάντα ήθελα να κατοικώ στο κέντρο. Να ζω τα γεγονότα από κοντά, να ακούω τον παλμό, τον ρυθμό, τον τόνο της κάθε μέρας. Τα Εξάρχεια το έχουν αυτό και βέβαια οι άνθρωποι που έζησαν εδώ έγραψαν τη μικρή ιστορία της πόλης. Προσωπικά ζω και κινούμαι εδώ γύρω, δεν απομακρύνομαι. Ψωνίζω, τρώω, πίνω καφέ κι όλα εδώ κοντά. Και ο χώρος μου «το μαγαζάκι της τζζνης» είναι δίπλα στο σπίτι μου, είναι η δεύτερη μικρή μου πατρίδα. Πιο μεγάλη δεν μπορούσα να έχω.

Λες «Το ποίημα σήμερα διάλεξε το δικό σου μπαλκόνι». Έχω δει πόσο αγαπάς το μπαλκόνι σου και τα φυτά σου. Τι μαγικά συμβαίνουν στο μπαλκόνι σου; Αυτή η μικρή μου «ζούγκλα», που την περιποιούμαι πάνω από τριάντα χρόνια, είναι ένας από τους λόγους που ξυπνάω το πρωί. Ένα λουλούδι εδώ, ένα λεμονάκι εκεί, ένα νέο βλαστάρι, η ροδιά μου, η κληματαριά: έπιασε το ένα, το άλλο διψάει, το νυκτολούλουδο αρρώστησε. Ένας κόσμος ολόκληρος, με τον οποίο συνομιλώ, στον οποίο τραγουδάω. Είμαι από κείνους που κάνουν «ααααα» όταν βλέπουν ένα λουλούδι. Σκύβω ευλαβικά και το φυλάω, ενώ δάκρυα χαράς κυλάνε από τα μάτια μου. Κατά τ' άλλα δεν κλαίω εύκολα.

Η Αθήνα πώς σου συμπεριφέρεται; Λες σε κάποιο σημείο «Ακόμη παραδομένη στην αποδοχή και στη σύμβαση της παράστασης χωρίς ένα ρούχο από κάποια βιτρίνα ή έστω δυο πλαστικά χείλη γεμάτα υποσχέσεις από τις κρεμάστρες του Ζάρα». Η Αθήνα μου συμπεριφέρθηκε με την πρόπευσα σκληρότητα της πόλης εντός των τειχών, με αγένεια και κομπορημοσύνη. Σήμερα βέβαια τα πράγματα είναι αλλιώς, ο κόσμος με αγαπάει, με χαιρετάει με χαρά, φωνάζουν από τα αμάξια ωραία λόγια. Οι υπάλληλοι στις υπηρεσίες με σέβονται, κάποιοι συνάδελφοι με εκτιμούν, οι νέοι (όχι όλοι) με εμπιστεύονται, άλλοι που τρέχουν με αγνοούν επιδεικτικά και φυσικά κάποιοι –καλού κακού– με αποφεύγουν. Δεν τους αρέσει η ζωή μου μάλλον, ο τρόπος μου, και δεν μου το 'χαν!

Αγαπημένες σου αθηναϊκές εικόνες όπως αυτή που γράφεις: «εκείνος που ταΐζει τις γάτες πίσω από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας»; Όλες οι γειτονιές έχουν έναν η μία που ταΐζει γάτες. Σε αυτόν απευθύνομαι, αυτός είναι ο αγαπημένος μου άγνωστος τύπος, αν και γνωρίζω καλά έναν!

Μιλάς για αυτοσχεδιασμούς με τις λέξεις, αλλά και στην κουζίνα. Ποια είναι τα καλύτερά σου γευστικά ποιήματα; Στην κουζίνα μου αγαπάω να πηγαίνω κάθε μέρα και κάθε μέρα βάζω την κατσαρόλα στη φωτιά για να μαγειρέψω κάτι. Τρώω σπiti υγιεινά, απλά και μεσογειακά. Συνήθως εκεί καθαρίζω το μυαλό μου, πολλές φορές αυτοσχεδιάζοντας σε βασικές συνταγές. Νομίζω φτιάχνω ωραίες σπανακοτυρόπιτες και γενικά μαγειρεύω νόστιμα και με φαντασία.

Καλλιτεχνικά πού βρίσκεσαι αυτήν τη στιγμή; Ετοιμάζω τα σεμινάρια θεατρικής παιδείας 2024-25 στο Μαγαζάκι της τζζνης, μια επανάλυση της παράστασης «Μπάρτελμπυ ο γραφιάς» του Χέρμαν Μέλβιλ και για τη σεζόν Μαΐου, μια νέα επιθεώρηση στη φόρμα της μπεκετικκής ερμηνείας προσπαθώντας να μεταμορφώσω το «τίποτα» που ευαγγελίζεται έξοχα ο Μπέκετ σε «κάτι» άλλο αληθινό, αναγεννησιακό και παρήγορο. **A**

CACONRAD

Ιεροφάντης της ποιητικής δημιουργίας

Πώς η επιμονή, η αφοσίωση στη δημιουργική σου φωνή και μια σειρά από ευφάνταστα σωματικά τελετουργικά μπορούν να δώσουν φτερά στην καλλιτεχνική δημιουργία

Της ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ

Συναντήσαμε το σημαντικό Αμερικανό ποιητή στην Ανάφη, για μια συζήτηση έμπνευσης.

Ο αέρας ουρλιάζει αδιάκοπα. Στη γωνία ενός δρόμου, οι ριπές σχεδόν με σηκώνουν από το έδαφος. Καλοκαίρι σε νησί του Αιγαίου. Ευτυχία. Τριγύρω μου κατάλευκα σπίτια, στο βάθος το μπλε: η παχιά Παχειά, η μακρόστενη Μακρά – η θέα από τη χώρα της Ανάφης. Στο χαμηλό τοίχιο ενός σπιτιού μπροστά μου, ένα ποίημα σε μορφή ζώου ή πουλιού, ένα ποίημα που χορεύει ή ίσως το παίρνει κι αυτό ο άνεμος: *προσπαθήστε να /θυμάστε πάντα τα / ημερολόγια φωτός/ με τα οποία / μέτραγαν / οι πρόγονοί/ μας τον χρόνο* – ένα από τα ποιήματα του **CACONRAD** που έχουν αναρτηθεί σε τοίχους της Ανάφης, ως μέρος της παρουσίασης της ποίησής του στο φετινό **phenomenon**. Έχω έρθει να το συναντήσω, να το γνωρίσω έχοντας μεταφράσει ήδη 20 ποιήματά του στα ελληνικά και περιμένοντας να βρω χρόνο για τα υπόλοιπα. Θα κυκλοφορήσουν κάποια στιγμή στο κοντινό μέλλον από τις εκδόσεις Κείμενα.

«Πόσο, μα πόσο μου αρέσει αυτός ο αέρας!» λέει με παιδικό ενθουσιασμό το CA. Είναι η πρώτη φορά που έρχεται στο νησί. Ξυπνάει καθημερινά με την ανατολή του ηλίου, να κάνει ένα δικής του έμπνευσης τελετουργικό συνδεδεμένο με την αυγή. Το τελετουργικό βοηθάει στη συγγραφή, λέει: έχει ολόκληρη φιλοσοφία στη σχέση ποίησης και τελετουργίας. Μου εξηγεί:

«Πα τριάντα ολόκληρα χρόνια, από τότε που ξεκίνησα να γράφω το 1975 μέχρι και το 2005, έγραφα με τον παλιομοδίτικο τρόπο: περιμένοντας να μου έρθει η έμπνευση. Το 2005 έπιασα φίλια με κάτι μεταπτυχιακούς φοιτητές δημιουργικής γραφής και παρατήρησα ότι τα γραπτά και οι ζωές τους συνδέονταν με τρόπο που δεν συνέβαινε στη δική μου ζωή. Αναρωτήθηκα γιατί: συνειδητοποίησα ότι εκείνοι είχαν μεγαλώσει σε οικογένειες με γιατρούς, δικηγόρους κι αρχιτέκτονες, ενώ εγώ σε μια οικογένεια εργατών. Όταν οι δικοί μου πήγαιναν στο εργοστάσιο, γίνονταν η προέκταση των μηχανών με τις οποίες εργαζόνταν πάνω από 10 ώρες την ημέρα. Όταν κάποιος τέτοια κοραστική δουλειά, αναγκάζεσαι να κλείσεις απ' έξω το παρόν. Το μυαλό σου ζει στο παρελθόν και στο μέλλον σου βλέπεις μόνο δουλειά, δουλειά, δουλειά. Όταν γυρνάς στο σπίτι, δεν ξέρεις πώς να απεκδυθείς τον ρόλο. Οι δικοί μου είτε έπασχαν από κατάθλιψη για το παρελθόν είτε είχαν αδιανόητο άγχος για το μέλλον. Ως παιδί, λοιπόν, έμαθα μαζί τους να αποφεύγω το παρόν.

Κοιτάζοντας τους νέους μου φίλους, συνειδητοποίησα ότι εκείνοι ζούσαν και δημιουργούσαν στο παρόν. Κατάλαβα ότι χρειαζόμαστε μια ολοκαίνουργια σχέση με τον χρόνο. Δημιούργησα λοιπόν δικά μου τελετουργικά ποιητικής έμπνευσης, τα οποία ονομάζω "(σωματικά)" και τα οποία μου δημιουργούν ένα "ακραίο παρόν", στο οποίο αδυνατώ να σκεφτώ οτιδήποτε άλλο εκτός από αυτό που κάνω κι έχω μπροστά μου εκείνη τη στιγμή. Η πρώτη (σωματική) τελετουργία που δοκίμασα ήταν η κατανάλωση ενός μόνο χρώματος φαγητού για μια μέρα: ξεκίνησα από το κόκκινο. Βρήκα μια μακριά κόκκινη περούκα σ' έναν σκουπιδοτενεκέ, μισή ίσια και μισή φριζαρισμένη, και στριφογυρνούσα στην πόλη φορώντας τη για μια ολόκληρη μέρα, καταναλώνοντας μόνο κόκκινα φαγητά. Στο τέλος της ημέρας κατάλαβα δύο βασικά πράγματα: πρώτον, η μέθοδος λειτουργούσε! Ζούσα στο παρόν όλη τη μέρα, περισσότερο από ποτέ. Το δεύτερο που έμαθα είναι ότι το κόκκινο ποίημα που έγραφα δεν θα είχε γραφτεί σε ουδεμία άλλη στιγμή. Το ίδιο το τελετουργικό είχε δημιουργήσει ένα ποίημα. Τα (σωματικά) τελετουργικά ποίησης που κάνω μου επιτρέπουν να εστιάζω στις ποιητικές μου δεξιότητες με νέους τρόπους ωθώντας με να βρω τη δύναμη της καινοτομίας».

(Σωμα)τικά τελετουργικά ποίησης: πασιλιες για τον πόνο του δημιουργού

Το πρώτο που μου έρχεται στο μυαλό ακούγοντας το CA να μιλάει για τον τρόπο που σωματοποιεί την έμπνευσή του, είναι φυσικά τα συγγραφικά παιχνίδια της ομάδας Ουλίρο (σκεφτείτε: Ρεϊμόν Κενώ, Ιταλό Καλβίνο, Ζωρζ Περέκ), που δημιουργούσαν ολόκληρα πειραματικά πεζογραφήματα ή συλλογές ποιημάτων προσπαθώντας, ας πούμε, να μη χρησιμοποιήσουν καθόλου το γράμμα «ε» ή γράφοντας μόνο σε καρκινική γραφή. Μετά σκέφτηκα πως ο Κόλριτζ ή ο Σέλλει καταλάβαιναν όποιο ή λάβδανο για να γράψουν. Βεβαίως – σε αντίθεση με τους Ουλίρο, που έκαναν μόνο διανοητικά παιχνίδια, ή τους Ρομαντικούς, που κατέφευγαν σε ψυχοτρόπες ουσίες – η έμπνευση του CA πηγάζει από αδιαμεσολάβητες σωματικές αισθήσεις και βιωματική εμπειρία. Και δεν προορίζεται μόνο για λογοτεχνική χρήση.

«Τα (σωμα)τικά τελετουργικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις τέχνες. Στο ινστιτούτο καλών τεχνών Sandberg στο Άμστερνταμ διδάσκω εικαστικούς που μαθαίνουν να επωφελούνται από αυτά δίνοντας μακροζωία στη δημιουργική πρακτική τους. Του χρόνου συμπληρώνω 50 χρόνια στη συγγραφή. Μέσα σ' αυτόν τον μισό αιώνα έχω διαπιστώσει ότι το 95% των καλλιτεχνών που έχω γνωρίσει κάποια στιγμή έπαψε να δημιουργεί νικημένο από τα άγχη της καθημερινής ζωής ή τις φωνές μες στο κεφάλι τους, που τους έλεγαν ότι δεν είναι αρκετά καλοί σε αυτό που κάνουν. Στόχος μου, σε αυτά τα μαθήματα, είναι να τους δείξω πώς μπορούν να συνεχίσουν τη δημιουργούν σ' όλη τους τη ζωή, ότι και να συμβαίνει, μέχρι τη μέρα που θα πεθάνουν. Η ζωή μας σ' αυτόν τον πλανήτη είναι πολύ μικρή: το να παραμένουμε δημιουργικοί είναι ο καλύτερος τρόπος να γιορτάζουμε την κάθε μέρα που περνά».

Τα λόγια του ακούγονται σαν βάλσαμο στ' αυτιά μου. Από τότε που παρέδωσα την τελευταία μου ποιητική συλλογή στον εκδότη μου, δεν έχω γράψει ούτε μία αράδα που να μ' ευχαριστεί ή να τη θεωρώ ικανοποιητική. Τον τελευταίο χρόνο δε, τίποτα: τελεία. Δεν είναι η πρώτη φορά που πάσχω από writers' block, είναι όμως η πρώτη φορά που δεν μπορώ να βρω καθόλου τη φωνή μου, αλλά ούτε και τον χρόνο που χρειάζεται για να την ψάξω. Μεταξύ δημοσιογραφίας και μεταφράσεων, το μυαλό μου έχει γυρίσει τον δρόμο προς την άμεση γραπτή επικοινωνία κι έχει χάσει τον δρόμο προς το διαγώνιο και το ελλειπτικό, την αποσιωπηση της ποίησης. Του τα λέω όλα αυτά καθώς τρώμε μπριάντ και βλήτα στο Στέκι για μεσημεριανό. Βίγκαν καθώς είναι, έχει λατρεύσει τα ελληνικά λαδερά (χωρίς φέτα και ψωμάκι, δυστυχώς) και τα όσπρια. Του εξηγώ ότι ξεκίνησα να γράφω στα αγγλικά, μα μετά από δεκάδες απορρίψεις (και μια θετική απάντηση, στα ελληνικά, από τις εκδόσεις Πόλις) αναγκάστηκα να ακολουθήσω τον δρόμο της μητρικής μου γλώσσας. Μου λείπουν τ' αγγλικά και η ελευθερία τους, αλλά δεν ξέρω αν είμαι αρκετά καλή για να τα υπηρετήσω.

«Άκου», μου λέει πολύ σοβαρά, «όταν ήμουν νεαρό ποιητό, τις δεκαετίες του '70 και του '80, έπρεπε να δαχτυλογραφώ όλα μου τα ποιήματα και να τα στέλνω με το κανονικό ταχυδρομείο σε περιοδικά κι εκδότες. Πα κάποιον λόγο, εκείνον τον καιρό, όλοι αυτοί απαντούσαν εκτενώς: και συχνά ήταν εξαιρετικά αγενείς και κακόβουλοι σ' αυτά που έγραφαν. Για να επιβιώσω από αυτές τις βάνουσες απορρίψεις, έγραφα με μεγάλα κόκκινα γράμματα, σε κάθε επιστολή, ΑΕΙ ΓΑΜΗΣΟΥ, και μετά την καρφίτωνα σ' έναν πίνακα μπροστά από το γραφείο μου για να τις βλέπω όλες, συνεχώς. Το να λέω ΑΕΙ ΓΑΜΗΣΟΥ στους νταήδες του κόσμου της ποίησης και

της λογοτεχνίας με βοήθησε στο να συνεχίσω να γράφω, να παραμείνω ποιητό.

Δυστυχώς, σχεδόν όλοι οι ποιητές που είχα ποτέ μου γνωρίσει σταμάτησαν, κάποια στιγμή, να γράφουν. Αυτοί που βλέπεις και διαβάζεις είναι οι επιζώντες. Ένα από τα (σωμα)τικά τελετουργικά που διδάσκω ονομάζεται **ΠΑΡΕΜΒΟΛΕΣ (INTRUSIONS)** και εστιάζει ακριβώς στο πώς μπορούν οι δημιουργοί να βάλουν ένα τέλος στις φωνές μέσα τους, που τους λένε ότι δεν είναι αρκετά καλοί, ότι τα ποιήματα, τα γλυπτά, οι χορογραφίες ή οι πίνακες που δημιουργούμε δεν είναι αρκετά καλά. Αυτές οι φωνές είναι αποθηκευμένες στη μνήμη μας, ανήκουν δε σε διάφορους ανθρώπους, από τους καλοπροαίρετους παππούδες μας που μας έλεγαν: "Ξέρεις, γλυκιά μου, μήπως να σπουδάσεις οικονομικά αντί για ζωγραφική;" μέχρι τα κακοπροαίρετα γράμματα που λάμβανα εγώ ως απόρριψη της δουλειάς μου. Ακόμα κι οι επιτυχημένοι δημιουργοί ανάμεσά μας ζυπνάνε μια μέρα που δεν κερδίζουν ένα βραβείο ή μια επιχορήγηση ή δεν γίνονται δεκτοί σε ένα residency, και οι φωνές στο κεφάλι τους θεριεύουν: "Είδες! Σ' το είπα ότι είσαι loser. Παιρατήσου, επιτέλους!"

Θυμάμαι μια γυναίκα που είχε λάβει επιχορήγηση για να ανεβάσει ένα θεατρικό έργο που είχε δουλέψει συστηματικά χρόνια ολόκληρα. Την επομένη της πρεμιέρας, ένας κριτικός βρήκε ευκαιρία να την ταπεινώσει στην εφημερίδα, με αποτέλεσμα η γυναίκα να σταματήσει να γράφει πάνω από μια δεκαετία! Ήρθε στο εργαστήριο δακρυρμένη έχοντας σταματήσει να κάνει αυτό που αγαπούσε, επειδή ένας άνδρας έγραψε μια κακόβουλη κριτική γελοιοποιώντας εκείνη, το έργο της και την παραγωγή. Η γυναίκα αυτή έπρεπε να μάθει να αποδιώχνει αυτές τις τοξικές φωνές από το σώμα της σαν να έκανε εξορκισμό. Να ξαναμάθει να είναι ελεύθερη, να δημιουργεί γεμάτη χαρά και αγάπη, όπως την πρώτη φορά που ανακάλυψε το πάθος της για τη συγγραφή».

Η βία της αριστερής στοιχείσης

Και, για να επιστρέψουμε στη δική του γραφή, γι' αυτό άραγε άρχισαν και τα δικά του ποιήματα να «χορεύουν» στο χαρτί;

«Μέχρι να ανακαλύψω τα τελετουργικά μου, όλα μου τα ποιήματα ξεκινούσαν στο αριστερό περιθώριο της σελίδας, ως συνήθως. Με το που προσάθησα να γράψω όμως το πρώτο εκείνο, κόκκινο ποίημα σε αριστερή στοιχείση, ένιωσα ξαφνικά σωματικά άρρωστο, σαν να επρόκειτο να κάνω εμετό. Νόμιζα ότι είχα κρουολογήσει. Άρχισα να μετακινώ τους στίχους στη σελίδα διαισθητικά κι ένιωσα καλύτερα. Όσο περισσότερο τους μετακινούσα, τόσο καλύτερα ένιωθα. Την επομένη, ξυπνάω και μια φωνή στο κεφάλι μου μού λέει ότι πρέπει να ξεφύγω από "τη βία της αριστερής στοιχείσης". Το αριστερό περιθώριο δεν είναι κάτι πραγματικό, είναι μια σύμβαση, σ' αντίθεση με τον φυσικό κόσμο. Ένωθα λες και οι Μούσες, τα πνεύματα που μας βοηθούν να γίνουμε καλύτεροι δημιουργοί, είχαν χώσει τα χέρια τους στον λαιμό μου ώστε να μου δημιουργήσουν αναρρόφηση, μέχρι να αρχίσω να απομακρύνομαι από την αριστερή στοιχείση. Τους παραδόθηκαν. Έκτοτε όταν αρχίζω να γράφω, δεν έχω ιδέα πώς θα αποτυπωθούν τα ποιήματά μου στο χαρτί. Είναι όμορφα, ολόδικά τους πλάσματα, τα αγαπώ! Είναι σαν να βάζω πηλό κεραμικής στον φούρνο και να περιμένω να δω πώς θα μοιάζει όταν τελειώσω το ψήσιμο».

Η βαθιά Αμερική

Το CA μεγάλωσε σε αυτό που λέμε «βαθιά», αγροτική Αμερική. Όλη του η οικογένεια δούλεψε σε εργοστάσια ή σε αγροκτήματα ή πήγε στον στρατό. Ως έφηβο, ξέφυγε: πήγε στη Φιλαδέλφεια, να γίνει ποιητό. Δεν ήθελε να δουλέψει στα εργοστάσια, δεν ήθελε να καταλήξει σαν τους συγγενείς του, μέσα στη θλίψη, περιτριγυρισμένο από 30 όπλα στο ίδιο του το σπίτι, σαν τη μητέρα του. Αυτή η μνήμη της βίας και της απουσίας προοπτικής έχει χαραχθεί μέσα του.

«Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι Αμερικανοί σήμερα είναι το να ξεφύγουν από τον εθισμό τους στη βία. Το Χόλιγουντ – η παγκοσμίως μεγαλύτερη μηχανή παραγωγής προπαγάνδας υπέρ της βίας – έχει οδηγήσει έναν πληθυσμό 350 εκ. να διαθέτει 475 εκατομμύρια όπλα! Δεκάδες χιλιάδες σκοτώνονται στις ΗΠΑ κάθε χρόνο: γίνονται εκατοντάδες μαζικές ένοπλες επιθέσεις από νεαρούς άνδρες που μπαίνουν σε παντοπωλεία, σχολεία κι όποιο πάρεο χάρος. Εξάγουμε βία, καταστροφή, χάος, φτώχεια κι στιδίοποτε άλλο είναι συνυφασμένο με τον πόλεμο. Εισβάλαμε στο Ιράκ, με αφορμή το ψέμα των όπλων μαζικής καταστροφής και εξακολουθούμε να έχουμε υπό την κατοχή μας αυτήν τη χώρα είκοσι χρόνια αργότερα, για να κλέβουμε το πετρέλαιο και τους πόρους της. Αυτό ακριβώς είναι το πρόβλημα της Αμερικής σήμερα».

*

Η συζήτησή μας συνεχίζεται τις επόμενες ημέρες. Με κάνει βόλτα στη χώρα της Ανάφης, μου δείχνει τα ποιήματά του που είναι κολλημένα σε διάφορους τοίχους σπιτιών, ενθουσιάζεται με τη συγκλονιστική θέα από τη νέα μονή της Ζωοδόχου Πηγής προς τον Μονόλιθο κι από το γεγονός ότι είναι χτισμένη ακριβώς πάνω στον ναό του Απόλλωνα. Κυκλοφορεί μονίμως μ' ένα σακουλάκι γεμάτο ξηρή γατοτροφή: οι γάτες του νησιού το ακολουθούν και δέχονται το κέρασμά του. Τα πάντα πάνω σ' αυτόν τον άνθρωπο είναι γλυκά, μαλακά: το βλέμμα του, το χαμόγελό του. Και γεμάτα δύναμη συνάμα, όπως το πείσμα του να γράφει και να μιλάει για τη σημασία του αλλότρου στη δημιουργική έμπνευση – κι εντέλει, στην επιβίωση του πνεύματος.

ΤΟ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΜΕ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΙ ΕΙΝΑΙ
Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΤΡΟΠΟΣ
ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑ

«Όταν οι φοιτητές μου νιώθουν ενοχές που, ενώ ο κόσμος καίγεται, αυτοί κάθονται και φοιτούν σε μια Σχολή Καλών Τεχνών, τους διηγούμαι ξανά και ξανά την ιστορία του Ρομπέρ Ντεσνός στο Τερεζίν».

Την ιστορία την έχω ξανακούσει, αλλά δεν ξέρω αν πρόκειται μόνο για αστικό μύθο. Όπως και να έχει, την παραθέτει η φιλόσοφος και θεατρική συγγραφέας Σούζαν Γκρίφιν: ο υπερρεαλιστής ποιητής Ρομπέρ Ντεσνός βρίσκεται με άλλους αιχμαλώτους από το Τερεζίν στην καρότσα ενός φορτηγού, που τους οδηγεί στους θαλάμους εξόντωσης στο Άουσβιτς. Όταν φτάνουν, ο Ντεσνός πηδάει ξαφνικά όρθιος κι αρχίζει να κάνει το αδιανόητο: να «διαβάζει» τις παλάμες των συγκρατουμένων του και να «βλέπει» σ' αυτές μακροζωία, αφθονία, πολυτεχνία. Όσο περισσότερες παλάμες «διαβάζει», τόσο αλλάζει η διάθεση των κρατουμένων. Δεν ξέρουμε ακριβώς γιατί αλλά –σοκαρισμένοι ίσως από αυτήν την ξαφνική αλλαγή διάθεσης των μελλοθάνατων– οι Ζοντερκομάντο αδυνατούν να προχωρήσουν στις εκτελέσεις κι επιστρέφουν τους κρατουμένους, συμπεριλαμβανομένου και του Ντεσνός, στους στρατώνες. Τρεις εβδομάδες μετά την επιστροφή

τους, το Άουσβιτς απελευθερώνεται. Ο Ντεσνός θα πεθάνει μεν από τύφο λίγο αργότερα, αλλά θα έχει εν τω μεταξύ σώσει τη ζωή δεκάδων ανθρώπων χρησιμοποιώντας τη φαντασία του.

«Στο Παρίσι αφήνουν λουλούδια μπροστά στο σπίτι απ' όπου τον συνέλαβαν οι Ναζί» λέει το CA. «Οι φοιτητές μου πιάνουν το νόημα».

*

Η παρουσία μου στην Ανάφη φτάνει στο τέλος της. Το CA θα μείνει αρκετές ημέρες ακόμη, να γράψει, να περιηγηθεί, να καλωσορίσει τον ήλιο. Όταν ξαναμιλάμε ηλεκτρονικά μερικές ημέρες αργότερα, όταν έχω μαζέψει τις σημειώσεις μου γι' αυτό το άρθρο και του ζητώ να απαντήσει εκ νέου σε διάφορες ερωτήσεις, λάμπει ξανά η πίστη του στη σημασία της δημιουργικής διαδικασίας και, πάνω απ' όλα, στο δώρο της ποίησης. Τα τελευταία λόγια που μου γράφει είναι: «Ξέρεις τι έλεγε ο Φρόντ; "Όπου κι αν πάω, ανακαλύπτω ότι κάποιος ποιητής έχει βρεθεί εκεί πριν από εμένα". Όχι φιλόσοφος, ούτε ζωγράφος, ούτε πολιτικός», λέει το CA, «ποιητής». **A**

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Η φύση του έρωτα

(THE NATURE OF LOVE) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μόνια Τσόκρι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μαγκαλί Λεπέν-Μπλοντό, Πιερ-Ιβ Καρντινάλ, Φράνσις-Γουλιάρμ Ρομ, Μόνια Τσόκρι

Η Σοφία, σαραντάχρονη καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Μόντρεαλ που ζει μια τακτοποιημένη και ήρεμη ζωή με τον σύντροφό της Ξαβιέ (με τον οποίο κοιμούνται σε χωριστά κρεβάτια), αναλαμβάνει την ανακαίνιση του εξοχικού τους στο Κεμπέκ. Ο τοπικός εργολάβος της περιοχής είναι ο γοητευτικός Σιλβέν και ανάμεσα σε εκείνον και τη Σοφία δημιουργείται μια εκρηκτική σχέση, που βάζει σε δοκιμασία τη συνειδητοποιημένη γυναίκα.

Η σκηνοθέτιδα Μόνια Τσόκρι (και ηθοποιοί του Ντενί Αρκάν, αλλά και του Ξαβιέ Ντολάν στα «Λόρενς για πάντα», «Φανταστικές αγάπες») κάνει εδώ το ντεμπούτο της πίσω από την κάμερα, ενώ κρατά παράλληλα έναν μικρό δεύτερο ρόλο στην ταινία. Η ταινία ξεκινά με μια ερώτηση-παγίδα της Σοφίας προς τον σύντροφό της όταν στο φιλικό δείπνο που είχαν με φίλους, εμφανίστηκε μια γοητευτική άγνωστή τους Γαλλίδα: «Θα πήγαινες μαζί της», ρωτά η... άνετη Σοφία τον Ξαβιέ, βάζοντάς του δύσκολα, αλλά εκείνος ξεγλιστρά αφού είναι ικανός χειριστής του λόγου. Στην επόμενη σκηνή, όμως, που η Σοφία συναντά τον σέξι εργολάβο, το πράγμα βγαίνει εκτός ελέγχου. Η εκπληκτική καθηγήτρια που διδάσκει στους φοιτητές της τα πάντα γύρω από τη φιλοσοφία του έρωτα με τις αναφορές στους κλασικούς Πλάτωνα, Σοπενχάουερ κ.ά., μαζί με την αυτοσυγκράτησή της χάνει και την κριτική ικανότητά της στο να δει τα πράγματα όπως ακριβώς είναι. Η μέχρι πρότινος δυναμική ακαδημαϊκός, μετατρέπεται σε άβουλο αντικείμενο του πόθου για τον Σιλβέν ο οποίος ζει ταπεινά, χωρίς ιδιαίτερες πνευματικές ανησυχίες και απολαμβάνοντας την ομορφιά της φύσης στην καθημερινότητά του. Ο κόσμος του, αν και ξένος, είναι μια νέα ανακάλυψη για τη Σοφία που αποφασίζει να ρισκάρει. Ο πλατωνικός έρωτας βασίζεται στη ματαιώση, λέει σε κάποια από τα μαθήματά της η ηρωίδα. Είναι μία από τις φιλοσοφικές αρχές της που θα δοκιμαστούν έντονα λόγω του έρωτά της για τον «πραγματιστή» εργολάβο που θα της βάλει δύσκολα στο πώς να βρει νέους κανόνες λειτουργίας στη ζωή της. Κωμικό, απλό και συνάμα δικτυκό, αρκετά τολμηρό όταν οι καταστάσεις ζορίζουν και με ένα θαυμάσιο γυναικείο πορτρέτο, το φιλμ δεν μιλά τόσο για τη δύναμη του έρωτα όσο για την ανθρώπινη φύση και τις αδυναμίες της, καθώς και για τη δυστοκία συνύπαρξης δύο κόσμων που τους χωρίζει αγεφύρωτο κενό.

ΕΠΙΣΗΣ

Οι «**Συμπέθεροι από σόνι**» είναι μία ακόμα γαλλική ανάλαφρη κωμωδισούλα, με θέμα τους διαπολιτισμικούς γάμους που φέρνουν στα πρόθυρα νευρικής κρίσης τους συντηρητικούς γονείς. ▶▶▶ Η «**Φύλακας των δράκων**» είναι ένα animation, με θέμα τη φιλία ενός κοριτσιού κι ενός δράκου στην Αρχαία Κίνα. ▶▶▶ Ο «**Δεσμώτης του ιλιγγίου**» (Vertigo) **** είναι το αριστούργημα του Άλφρεντ Χίτσκοκ με τους Τζέιμς Στιούαρτ και Κιμ Νόβακ, που μπαίνει σταθερά στο top-10 των αριστουργημάτων της έβδομης τέχνης. ▶▶▶ Στο «**Χάος**» ***½ τα αδέρφια Ταβιάνι εμφανίζονται τις 4 σπονδυλωτές σιτισλιάνικες ιστορίες τους από τον Πιραντέλο. ▶▶▶ Η «**Θάλασσα μέσα μου**» ***, βραβευμένη με Ξενογλωσσο όσκαρ, έκανε διεθνώς διάσημο τον Χαβιέ Μπαρδέμ.

«Να έχεις παιδιά στην εποχή μας; Μιλάμε για το άγχος!» (Η φύση του έρωτα)

* ΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

◀ Ο πόλεμος των animations: «Τα μυαλά που κουβαλάς 2» vs «Εγώ ο απαισιότατος 4»

Η σιωπηλή καμαριέρα (THE QUIET MAID) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μιγκέλ Φόους ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Πάουλα Γκριμάλντο, Αριάντνα Γκιλ, Λουίς Μπέρμεχο

Νεαρή Κολομβιανή οικιακή βοηθός, που δουλεύει για λογαριασμό πλούσιας οικογένειας από τη Βαρκελώνη, αναλαμβάνει τον καθαρισμό και τη φύλαξη της εξοχικής κατοικίας τους που βρίσκεται στην Κόστα Μπράβα.

«Σκληρή δουλειά και διακριτικότητα» είναι το δίπτυχο εντολής-συμβουλής που δίνει η κυρία του σπιτιού στη νεαρή μετανάστρια από την Κολομβία. Ο Μιγκέλ Φόους παραδίδει μια μελετημένη ταξική αλληγορία. Η ιδέα που κυοφορεί το σενάριο, μέσω της προσπάθειας της ηρωίδας να αποκτήσει την επιθυμητή άδεια παραμονής στη Γη της Επαγγελίας λαμβάνει χαρακτηριστικά σύγκρουσης ανάμεσα στο ξεπερασμένο και το επαναστατικό. Οι θεατές ίσως σταθούν στο σχήμα «πλούσιος και φτωχός», αλλά έτσι θα χάσουν το βασικό point της ταινίας, που αφορά τη μελέτη της πορείας της ανθρωπότητας, που οδεύει με μαθηματική ακρίβεια προς την απόλυτη παρακμή και την κυριαρχία του κυνισμού.

Ομαδική θεραπεία (BAJO TERAPIA) **½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Γκεράρντο Ερέρο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μαλένα Αλτέριο, Αλεχάντρα Χιμένεθ, Φέλε Μαρτίνεθ, Αντόνιο Παγούδο, Έβα Ουγκάρτε, Χουάν Κάρλος Βεγίδο

Τρία παντρεμένα ζευγάρια «διατάζονται» από τον κοινό ψυχολογικό τους να μαζευτούν σε έναν κοινό χώρο και με βάση τις γραπτές οδηγίες του να προβούν στις εκ βαθέων εξομολογήσεις τους.

Ο Ισπανός σκηνοθέτης και παραγωγός βασίζεται σε ένα δημοφιλές θεατρικό έργο από την Αργεντινή, για να αφηγηθεί μια ιστορία, στην οποία οι διδαχές του Φρόιντ και του Λακάν έχουν τον πρώτο, αλλά όχι και τον τελευταίο λόγο στην πλοκή. Η πρωτοτυπία με την οποία ο Ερέρο κλείνει το παζλ της μελέτης του στην ανθρώπινη συμπεριφορά, προσφέρει μια σπουδαία ανατροπή. Παρ' ότι η προσχηματική πλοκή αφορά τις φραλοκρατικές εμμονές, τις παρωχημένες ιδέες και τα αυστηρά σύμβολα της αυταρχικής πατριαρχικής κοινωνίας που βιώνει τις ύστατες μέρες της, ο Ερέρο φτιάχνει ένα φιλμ αρκετά θελκτικό χάρη στην κωμική ιδιοσυγκρασία του.

Ο αρχηγός των κατασκόπων (CHIEF OF STATION) * ½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Τζέσι Τζόνσον ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Άαρν Εκχαρτ, Όλγκα Κουριλένκο, Νίνα Μπέργκμαν

Διευθυντής της CIA, που επιβλέπει τις επιχειρήσεις της «Υπηρεσίας» στην Ευρώπη, βλέπει τη συνάδελφο σύζυγό του να πέφτει νεκρή από έκρηξη βόμβας σε ρεστοράν της Βουδαπέστης. Τις επόμενες μέρες ο ήρωας μαθαίνει ότι η μακαρίτισσα ήταν διπλή πράκτορας.

Μέτρια και άνιση κατασκοπική περιπέτεια που παρ' ότι ποντάρει στο ύψος αλλοτινών εποχών, δεν καταφέρνει να ξεφύγει από τις παγίδες του είδους. Στιλιζαρισμένη σκηνοθεσία, τυπικές «ανατροπές», εύκολες συγκινήσεις και οι αναμενόμενες παλικαριές του Έκχαρτ, που ψάχνει να βρει ένα ανθρώπινο κομμάτι στον ήρωά του για να στηριχτεί, αλλά είναι τόσο «άδεια» από άποψη περιεχομένου η ιστορία του, που στο τέλος μοιάζει να μη συγκινεί ούτε καν τον ίδιο!

Βιβλία για το καλοκαίρι

Σχεδιάζω τις διακοπές αυτού του καλοκαιριού. Και κάθε φορά, το πρώτο πράγμα που κάνω είναι να γράψω τους τίτλους των βιβλίων που θέλω να έχω μαζί μου. Το πιο περιεργό είναι ότι μέχρι να ξεκινήσω, μερικά από τα υπό ανάγνωση βιβλία, τα έχω ήδη διαβάσει...

Να, για παράδειγμα ο «Νώε» (Κίχλη) του Παναγιώτη Χατζημουσιάδη έφυγε... νερό. Μια πόλη έχει καλυφθεί ολοκληρωτικά από το νερό (που λέγαμε) και τα βουνά που βρίσκονται γύρω της έχουν μείνει ως νησιά. Ένας άνθρωπος με μια βάρκα που τη λέει Νώε, προσπαθεί να επιζήσει. Η ατμόσφαιρα αυτού του βιβλίου έφερε έντονα στο μυαλό μου μια αγαπημένη μου ταινία, την «Πρωινή περίπλο» του Νίκου Νικολαΐδη, κι ας μην έχει σχέση η υπόθεση. Έχω να παραθέσω τη στιγμή της απελπισίας: «Εμείνα εντελώς γυμνός. Νερό δεν έχω πει από χτες τη νύχτα. Κανονικό φαί δεν έχω φάει δυο μέρες τώρα. Δεν ξέρω αν πρόκειται για ευθανασία ή αυτοκτονία, ο ίδιος πάντως προτιμώ να λέω πως απεργώ ενάντια στους φυσικούς και στους κοινωνικούς μηχανισμούς της επιβίωσης, με την έννοια ότι είμαι απεργός ελπίδας, δίχως μάλιστα να χρειάζεται να υπερασπιστώ τα ανύπαρκτα έτσι κι αλλιώς αιτήματά μου μπροστά σε κάποιον φορέα εξουσίας».

Πολύ γρήγορα διάβασα επίσης και την «Κατάλυση του χρόνου» (Νήσος) του Μιχάλη Αλμπάτη.

Όχι μόνο επειδή μου άρεσε το προηγούμενο βιβλίο του, αλλά πολύ περισσότερο γιατί είμαι βαθιά απογοητευμένος από τη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα και νιώθω αρκετά αρρωστημένα ρομαντικός ώστε να ενώνω τη φωνή μου σ' αυτήν εδώ τη φράση: «Για να ξεμπερδέυουμε με όλες αυτές τις ατέρμονες διαμάχες, θα έπρεπε στη θέση της ενοποιητικής αρχής να τοποθετήσουμε όχι έναν θεό ή μια ιδεολογία, αλλά τον ίδιο τον άνθρωπο, με όλες τις αντιφάσεις του, και να ονειρευτούμε μια κυψέλη όπου καθένας θα είναι ταυτόχρονα εργάτρια μέλισσα ως προς τις υποχρεώσεις του στην κοινότητα, κηφήνας ως προς την απαίτηση ικανοποίησης των αναγκών και των επιθυμιών του και βασίλισσα ως προς το αυτεξούσιο και την επινόηση του εαυτού του». Η ομάδα των πισιρικόδων του Νεμπόβιτσε καταργεί την έννοια του χρόνου και δημιουργεί θεσμούς «εκ του μηδενός», όπως θα έλεγε ο Κορνήλιος Καστοριάδης. Όμως ο Πόσους «δεν ήξερε τίποτα για την Κροστάνδη», οπότε με την είσοδο του Κόκκινου Στρατού, τα πράγματα πήραν τον δρόμο που οι πιο ρεαλιστές από εμάς –μέσα στον ρομαντισμό τους– θα περιμέναμε. Για το βιβλίο αυτό θα μιλήσουμε διεξοδικά το φθινόπωρο.

Διεξοδικά θα μιλήσουμε επίσης για δύο βιβλία ενηλικίωσης, που έρχονται από διαφορετικές εποχές: το «Κρασί του θέρους» (Άγρα) του Ray Bradbury και το «Ας πούμε πως είμαι εγώ» (Δώμα) της Βερόνικας Ράιμο.

Μοιάζει να πρόκειται για εξαιρετικά κείμενα για τα οποία θα έχουμε πολλά να πούμε αμέσως μετά από την ανάγνυσή τους.

Σαράντα τρία διηγήματα περιλαμβάνει ο τόμος «Τα καλοκαίρια μας» (Λέμβος). Με τη σκέψη ότι «καλοκαίρι σημαίνει γέλιο, τρυφερότητα, αθωότητα», στο βιβλίο αυτό συμμετέχουν μερικοί από τους πιο αγαπημένους διηγηματογράφους, ανάμεσά τους η Λίτσα Τότσα, ο Φίλιππος Φιλίππου και ο Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης, που υπογράφει και την επιμέλεια του βιβλίου.

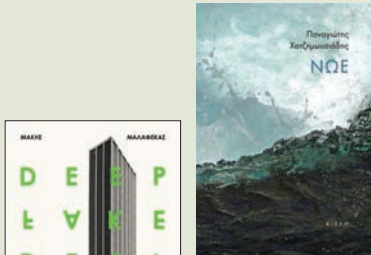
Τέλος, ξεκίνησα και κοντεύω να τελειώσω το «Deer Fake» (Αντίποδες) του Μάκη Μαλαφέκα. Όπως λέει ο ίδιος, «έπρεπε να γράψω ένα λάθος μυθιστόρημα». Μόνο που είναι απόλυτα σωστό και απόλυτα σύγχρονο.

Κι είναι κι άλλα: μια επανάληψη στη «Γραμμή του ορίζοντος» (Εστία) του Χρήστου Βακαλόπουλου που επανακυκλοφόρησε, στο ντεμπούτο μυθιστόρημα του Κάβε Ακμπάρ «Μάρτυς» (Ίκαρος), Paco Ignacio Taibo II «Το ποδήλατο του Λεονάρντο» (Άγρα) που έχει μείνει αδιάβαστο και τα «Γραπτά» του Γιώργου Β. Μακρή (Εστία), που είχα πρωτοδιαβάσει όταν βγήκαν, το 1986.

Καλό καλοκαίρι, καλές μουσικές, καλές αναγνώσεις, ραντεβού το Σεπτέμβρη!

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς CLLXXXIV

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

© JOHN HOLMES

Πώς αντιδράς σε μια φίλη χρόνων, που ενώ την αγαπάς παρά πολύ, εκείνη επιμένει να σου κρύβει πράγματα από τη ζωή της; Αυτό έχω πάθει με την κολλητή μου φίλη από το Γυμνάσιο, που το πιστεύω ότι κάτι περιεργό συμβαίνει, αλλά τέτοια γαϊδούρια δεν την περίμενα. Την είδα πριν μία εβδομάδα στην Αθήνα πιασμένη κεράκι κεράκι με κάποιον. Δεν τον ήξερα. Αυτή μένει κανονικά Καλαμάτα και δεν μου είχε πει ότι θα έρθει Αθήνα. Συνήθως μου το έλεγε και συναντιόμασταν. Τώρα, την είδα από το απέναντι πεζοδρόμιο στο Κολωνάκι και ξέρω ότι με είδε. Δεν της μίλησα για να μην τη φέρω σε δύσκολη θέση και εκείνη έκανε πως δεν με είδε. Δεν την έχω πάρει τηλέφωνο. Δεν ξέρω από πού να αρχίσω.

Από το «Γεια σου, τι κάνεις; Ξέρω ότι με είδες και σε είδα στο Κολωνάκι, πες τα μου όλα! Θέλω να νιώθουμε άνετα να μιλάμε η μια στην άλλη». Δεν χρειάζονται περιστροφές και εγωισμοί. Καμιά φορά, όταν κι εμείς δεν είμαστε σίγουροι για κάτι, νομίζουμε ότι οι φίλοι μας μπορεί να μας κρίνουν και έτσι έχουμε μάθει να «κρυβόμαστε». Πες της ότι είσαι εδώ για να την ακούσεις και να την καταλάβεις και πιστεύω ότι θα νιώσει άνετα, και μάλιστα θα τη βοηθήσει κιόλας να μιλήσετε, αν το έχει ανάγκη. Αν πάλι απλώς δεν θέλει να κάνετε πια και τόση παρέα, καλό είναι να το ξέρεις για να «προχωρήσεις κι εσύ τη ζωή σου» αναφορικά με αυτή τη φίλη. Ειλικρίνεια, φίλη μου! Δεν έχασε ποτέ κανείς.

Τζένη, έχω πρόβλημα! Όταν βγαίνει με τους φίλους του περνάει καλύτερα απ' ό,τι όταν βγαίνουμε μαζί. Δηλαδή, κάπου έλεος. Δεν είμαστε και τόσα πολλά χρόνια μαζί για να με έχει βαρεθεί τόσο. Θέλω τη βοήθειά σου. Κάτι πρέπει να γίνει!

Καλά, κοίτα, δεν θα βγάλουμε και το «περνακαλυτερόμετρο» έξω να μετρήσουμε την κάθε του έξοδο, αλλά καταλαβαίνω να νιώθεις απόρριψη και να έχεις τους προβληματισμούς σου. Αλίμονο να μην περνάμε καλά με τους φίλους μας, αλλά και αλίμονο να νιώθουμε ότι δεν μας προτιμάνε κι εμάς. Χρειάζεται, πρώτα απ' όλα, να του επικοινωνήσεις πώς σε κάνει να νιώθεις όταν βγαίνετε μαζί. Θα σου έλε-

γα να μην μπει σε συγκρίσεις και ζήλιες για το τι κάνει με τους φίλους του. Να εστιάζεις σε εσάς. Από εκεί και πέρα, μπορείτε να βρείτε ποια είναι τα πράγματα που αρέσουν και στους δύο να κάνετε μαζί, και να τα δοκιμάσετε με μια φρέσκια μάτια. Αν δεις ότι έχετε/έχει φτάσει σε τέλμα, τότε θα ήταν καλύτερα να προχωρήσετε ο καθένας μόνος του.

Αν σου πω ότι με αγχώνουν οι διακοπές, θα με πιστέψεις; Έχω κλεισει εισιτήρια για Αστυπάλεια για 5 μέρες με μια φίλη και ειλικρινά σκέφτομαι τα μύρια όσα που μπορεί να συμβούν. Έχω –ούτως ή άλλως– άγχος στην καθημερινότητά μου, αλλά μέσα σε αυτό τουλάχιστον νιώθω μια ασφάλεια. Είναι το σπίτι μου, η δουλειά μου, η comfort zone μου. Τώρα εκεί, δεν ξέρω το μέρος, πάω πρώτη φορά, τι θα συναντήσουμε, αν θα μου αρέσει, αν θα νιώθω άνετα, όλα μαζί. Παρ' όλα αυτά θέλω να πάω. Σκέφτομαι από Σεπτέμβρη να ξεκινήσω και ψυχοθεραπεία.

Και πολύ καλά το σκέφτεσαι. Για μένα είναι ένα από τα σημαντικότερα δώρα που έχω κάνει στον εαυτό μου. Μάλλον, το σημαντικότερο. Μια σταθερή βάση επαφής με το συναίσθημά μου και μια γλυκιά στιγμή κατανόησης. Έχει και πολύ πόνο, βέβαια, δεν λέω! Τώρα για τις διακοπές, θα σου έλεγα, αφού μου λες ότι θέλεις να πας, μπορείς να το δοκιμάσεις, να είσαι όσο το δυνατόν καλύτερα προετοιμασμένη για τα ενδεχόμενα που σε προβληματίζουν, να δεις εκεί πώς θα αισθάνεσαι, να είσαι «δίπλα σου» κάθε στιγμή, να ενημερώσεις και τη φίλη σου για τις σκέψεις σου και πραγματικά αν δεις ότι δεν θέλεις άλλο, απλά γυρίζεις. Λίγο λίγο και χωρίς πίεση. Αν δεις πάλι, ότι δεν σου βγαίνει καθόλου, και πάλι καμιά πίεση. Μπορείς να κανονίσεις και στην πόλη σου ωραίες δραστηριότητες και εξορμήσεις. Κάθε εμπειρία, κάτι θα σου δώσει! Σου εύχομαι να απολαύσεις ό,τι και αν κάνεις!

της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

Μίλα μου βρόμικα. Μίλα μου αληθινά. email: info@athensvoice.gr instagram: @melitajenny

ΜΗ ΧΑΣΕΙΣ

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ Κριέ! Ακρως ηλεκτρισμένη η ατμόσφαιρα, όπως λέει και η αγαπημένη Βίση, καθώς τα φαινόμενα είναι έντονα και προκαλούν παρεξηγήσεις. Αλλά δεν είναι ο Άρης και ο Ουρανός που σε απασχολούν, αφού μια δεύτερη πανσέληνος στον σταυρό σου τον ίδιο μήνα φέρνει αναστάτωση στα επαγγελματικά και στα οικογενειακά. Προσπάθησε να έρθεις πιο κοντά με φίλους. Στα ερωτικά σου, εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν. Εσύ που είσαι ελεύθερος, θα μπορούσες αιφνίδια να βρεις κάποιον που θα σε γεμίσει. Εσύ που είσαι δεσμευμένος, παίρνεις πολύ στα σοβαρά ορισμένα θέματα και λίγο πρήζεις.

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Αγαπημένο μου Ταύρε, περίεργα ξεκινούν οι επόμενες μέρες σου καθώς η όψη Άρη-Ουρανού στον έκτο οίκο σου προκαλεί ξαφνικά προβλήματα υγείας και κάποιες αλλαγές στο πρόγραμμα. Πάντως θα έχει αρκετή δραστηριότητα αυτή η εβδομάδα, για και έχεις την ευκαιρία να κάνεις συζητήσεις για επαγγελματική καταξίωση και κοινωνική εδραίωση. Στα αισθηματικά σου, αρχίζεις και νιώθεις μια ασφάλεια – το είχες πολλή ανάγκη. Για σένα που είσαι ελεύθερος, μην παίρνεις τα πάντα τόσο προσωπικά. Δεν χρειάζεται πάντα κάποιος να φταίει όταν δεν θέλεις να ασχοληθείς με τα ερωτικά σου, μπορεί απλώς να μην είσαι σε mood.

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Αγαπητό μου Διδυμάκι, καλή εβδομάδα! Ίσως προκύψουν ορισμένα οικογενειακά ζητήματα, που δεν θα τα περιμένεις και για κάποιον λόγο πρέπει εσύ να τα λύσεις. Εσείς που ξεκινάτε καινούργια πράγματα πρέπει να διευθετήσετε πρώτα θέματα που έχουν να κάνουν με σπίτι, λογαριασμούς, οφειλές ή περιουσιακά. Για εσάς που είστε σε σχέση, τα πράγματα πανε απροσδόκητα καλά. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να είστε κι εσείς λίγο προετοιμασμένοι για να μπορέσετε να διαχειριστείτε τις ακραίες συμπεριφορές των γύρω σας. Εσύ που δεν είσαι σε σχέση, η Αφροδίτη από το ζώδιο του Λέοντα βοηθά τον ερωτισμό και την εικόνα σου. Μέχρι εκεί, όμως.

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκινάκι μου! Είσαι στο new era σου και εγκαινιάζεις νέα άτομα και καταστάσεις. Προσπάθησε να μην τσακωθείς με φίλους γιατί μια στιγμή αδυναμίας δεν αντικατοπτρίζει μια ολόκληρη σχέση. Προς το τέλος της εβδομάδας δοκιμάζονται ξανά οι σχέσεις και το αίσθημα που κυριαρχεί είναι η ανυπομονησία. Εσύ που είσαι σε σχέση, κράτα λίγο low profile γιατί θα υπάρχουν στιγμές στις οποίες θα θέλεις απλώς να βηθείς από τον χάρτη τον σύντροφό σου, και αυτό ανήκει στο πλαίσιο της πανσέληνου στο ζώδιο του Αιγόκερου. Εσύ που είσαι free, μια νέα γνωριμία δεν ευνοείται.

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Αγαπημένο μου Λιοντάρι, η εβδομάδα σου ξεκινά οριακά εγκληματικά, καθώς η σύννοδος Άρη-Ουρανού στον έκτο οίκο σου δημιουργεί εντάσεις στην καθημερινότητα και προβληματικές συνεννοήσεις με την οικογένεια. Εσύ που είσαι σε σχέση, ίσως προκύψει κάποια ξαφνική αλλαγή, την οποία δεν την είχες και όρεξη. Εσύ που είσαι ελεύθερος, η Αφροδίτη στο ζώδιο σου ενισχύει το σεξάπιλ και τον μαγνητισμό σου, αλλά κουνήσου κι εσύ λίγο πια. Τα επαγγελματικά σου, περνάνε σε μια πολύ καλύτερη φάση, αρκεί κι εσύ να είσαι λίγο πιο συγκεντρωμένος.

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Αγαπητέ Παρθένη, τις επόμενες μέρες αναζητάς τυπικότητα από τον περίγυρό σου, ανεξάρτητα από το αν εσύ είσαι τυπικός. Υπάρχει μια παροιμία που λέει «φύλαγε τα ρούχα σου, για να 'χεις τα μισά». Προσπάθησε να είσαι επιφυλακτικός, ειδικά με καινούργιες γνωριμίες – αυτό πιάνει συνεργασίες και καινούργια γκομενίλκια. Αν είσαι ελεύθερος, προσπάθησε να κερδίσεις την προσοχή του ατόμου που σε ενδιαφέρει, χωρίς να γίνεις σπαστικός. Εσύ που είσαι δεσμευμένος, πάει καιρός από τότε που έδωσες σημασία στη σχέση σου και απορώ πως δεν έχει δημιουργηθεί ακόμα πρόβλημα.

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγέ! Γενικά, ενώ όλα βαίνουν καλώς –σε πάραυτα πολλά εισαγωγικά αυτό–, κάνεις ανούσιες και ανώφελες εκρήξεις ζήλειας, οι οποίες δεν είναι ανάγκη να είναι ερωτικές (θα φτάσουμε κι εκεί). Ίσως βλέπεις λίγο δράκους. Θα αντιμετωπίσεις μερικές οικονομικές δυσκολίες, οι οποίες οφείλονται σε δική σου κακή διαχείριση. Τράβα μια κόκκινη γραμμή στις κακές συνήθειες. Στα γκομενικά σου, εσύ που είσαι ελεύθερος, φρόντισε να διοχετεύσεις το σεξάπιλ σου σε πιο ωφέλιμα άτομα κι όχι σε αυτά τα ρεμάλια, στα οποία συνήθως δίνεις σημασία. Εσύ που είσαι σε σχέση, σταμάτα να πρήζεις για λίγο παραπάνω attention και να κάνεις άσκοπες εκρήξεις ζήλιας.

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, φίλε Σκορπιέ! Η σύννοδος Άρη-Ουρανού έρχεται να επηρεάσει τις σχέσεις, τις συνεργασίες, αλλά και τη γενικότερη συναναστροφή σου με τους γύρω σου. Προς το τέλος της εβδομάδας θα δεις μια κάποια χαλάρωση στον τομέα των διαπροσωπικών σου σχέσεων, είτε αυτό αφορά φίλους είτε γκομενίλκια. Αν δεν είσαι ελεύθερος, να θυμάσαι πως σε οποιαδήποτε ένταση με το άλλο σου μισό, η καλύτερη λύση είναι απλώς να το συζητήσεις χαλαρά και ήρεμα και όχι με τον κλασικό σπαστικό σου τρόπο... Ναι, τι σου λέω τώρα εγώ; Αν, πάλι, είσαι ελεύθερος, μην τα παίρνεις όλα και τόσο κατάκαρδα και μην περιμένεις οι γύρω σου να στα έχουν όλα έτοιμα στο πιάτο, έτσι;

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή σου εβδομάδα, Τοξοτάκι μου! Ξαφνικές αλλαγές στο πρόγραμμά σου ή και κάποιες παραπάνω υποχρεώσεις μπορεί να σε απορρυθμίσουν τις επόμενες ημέρες. Σε αυτό παίζει ρόλο η σύννοδος Άρη-Ουρανού, αλλά προς τα τέλη της εβδομάδας θα ηρεμήσει κάπως δίνοντάς σου χώρο και χρόνο να ασχοληθείς με τα προσωπικά σου. Η Αφροδίτη από τον Λέοντα σου δείχνει πως μπορείς να ανταπεξέλθεις σε αυτό το έντονο κλίμα σε ερωτικό επίπεδο. Αν είσαι δεσμευμένος κι έχεις συσσωρεύσει αρνητικά συναισθήματα, περίμενε μέχρι το τέλος της εβδομάδας για να τα εξωτερικεύσεις στον σύντροφό σου. Αν, πάλι, είσαι ελεύθερος, δεν αποκλείεται να κάνεις μια καλή γνωριμία.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Αγαπημένο Αιγόκερε, προς το τέλος της εβδομάδας η αναστάτωση και οι πολλές αποδιοργανώσεις σε θέτουν σε κίνδυνο... βασικά τους άλλους θέτουν λόγω εκρήξεων. Πανσέληνος είναι, ποιος την πέρασε χαλαρά, για να την περάσεις εσύ; Θέλω πάντως να υπερισχύει αίσθημα ψυχραιμίας. Παίρνεις, κάποιες πρωτοβουλίες για ανανέωση της ρουτίνας σου. Γενικώς, έχεις μια τάση για ανανέωση σεξουαλικής αύρας. Δεν θα ήθελα σε καμία περίπτωση να σε θορυβήσω, αλλά πρόσεχε τα παράλληλα. Εσύ που είσαι σε σχέση, μην προκαλείς εντάσεις από το πουθενά. Εσύ που δεν είσαι, ξεσπάς έντονα το σεξουαλικό σου ένστικτο από εδώ κι από εκεί.

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Αγαπημένο μου Υδροχόε, καλή εβδομάδα! Οι πρώτες μέρες της εβδομάδας έχουν αναπάντεχα γεγονότα στον τομέα της οικογένειας και του σπιτιού, όπου μπορεί να προκληθούν βλάβες ή μικροατυχηματάκια. Στο τέλος της εβδομάδας αποκαλύπτονται θέματα που αφορούν μυστικά, κρυφά πάθη κι άλλα τέτοια, αλλά επειδή είσαι προίδιασμένος, δεν εκπλήσσει. Εσύ που είσαι ελεύθερος, δοκιμάζεται η υπομονή σου, μια και υπάρχει πολλή πληροφορία εκεί έξω, αλλά δεν είναι κάτι που σε αφορά αυτήν τη στιγμή, να κάνεις δηλαδή μια μόνιμη σχέση. Εσύ που δεν είσαι ελεύθερος, η σχέση σου ανανεώνεται μέσω της Αφροδίτης.

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Αγαπημένο μου Ψαράκι, καλή εβδομάδα! Αυτές τις μέρες, λόγω της συνόδου Άρη-Ουρανού, ίσως έχεις τεταμένη ατμόσφαιρα με το κοντινό σου περιβάλλον. Αυτό που θα σε βοηθήσει είναι η προσοχή στον τρόπο που μιλάς στους γύρω σου, αλλά και στο πώς αντιλαμβάνεσαι το τι σου λένε. Στα αισθηματικά σου, λόγω της Αφροδίτης από τον Λέοντα, θα δεις το κλίμα να είναι πιο χαλαρό και άκρως ερωτικό. Αν είσαι ελεύθερος, μην αφήσεις μικροαφορμές να σε κρατήσουν πίσω από άτομα που μπορεί να σου κινούν ευχάριστα το ενδιαφέρον. Αν δεν είσαι ελεύθερος, προσπάθησε να μη δημιουργείς καβγάδες με το έτερον ήμισυ.

Αυτό το καλοκαίρι η κριτική σου θα σε ταξιδέψει!

Μετά από κάθε αποστολή ή παραλαβή δέματος,
κάνε την κριτική σου για τις υπηρεσίες μας
αποκλειστικά μέσα από την εφαρμογή της ACS
και μπες στην κλήρωση για ένα από τα
3 πακέτα διακοπών αξίας 700€!

FRANKFANE

Εάν δεν έχεις ήδη
το ACS Mobile App
στο κινητό σου
κατέβασέ το **app**ΑΡΑΙΤΗΤΩΣ!

Διάρκεια διαγωνισμού έως 25/08/2024.
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις στο www.acscourier.net

Έδρα: ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 36-38, 122 41 ΑΙΓΑΛΕΩ,
τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

FOR EVERY GOLDEN MOMENT

Corona
Cero

Official Partner

voice

ATHENS

Η ΑΥΡΑ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΗ

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ
ΤΩΝ Ν. ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ & Ε. ΚΑΡΑΛΗ

ΔΕΣ ΤΟΝ

DAVID GILMOUR

LIVE

ΣΤΗ ΡΩΜΗ

Συντονίσου στον Voice 102.5 και λάβε μέρος στο διαγωνισμό για τη μοναδική αυτή εμπειρία για 2 άτομα με όλα τα έξοδα πληρωμένα.

